

Gemeente Assen

Programmabegroting 2027

En meerjarenraming 2028 - 2030

Inhoud

Hoofdpijnen

Hoofdpijnen 1. Inleiding en leeswijzer	4
Hoofdpijnen 2. College van B&W	5
Hoofdpijnen 3. Hoofdpijnen Beleidsuitvoering	7
Hoofdpijnen 4. Financiële vooruitzichten	9

Programma's

Programma 0. Besturen & Verbinden	18
Programma 1. Wonen & Leven	23
Programma 2. Ondernemen, Werken & Leren	31
Programma 3. Sterke & Gezonde Wijken	40
Programma 4. Samenleven & Omzien	47
Programma 5. Duurzame Stad	56
Programma 6. Bedrijfsvoering & Financiën	64

Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen	72
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	77
Paragraaf 3. Onderhoud Kapitaalgoederen	90
Paragraaf 4. Financiering	95
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering	98
Paragraaf 6. Openbaarheidsparaagraaf (Woo)	104
Paragraaf 7. Verbonden Partijen	107
Paragraaf 8. Grondbeleid	125
Paragraaf 9. Vastgoed	131

Financiële begroting

Financiële begroting 1. Programmaplan	141
Financiële begroting 2. Financieel Beleid	145
Financiële begroting 3. Incidentele baten en lasten	148
Financiële begroting 4. Geprognosticeerde balans	158
Financiële begroting 5. Reserves en voorzieningen	159
Financiële begroting 6. Structurele mutaties in reserves 2027 - 2030	167

Bijlagen

Bijlage 1. Lasten en baten per taakveld	170
Bijlage 2. Investerings	174
Bijlage 3. Begrotingssubsidies	176
Bijlage 4. Indicatoren	179

Hoofdpijnen

1. Inleiding en leeswijzer
2. College van B&W
3. Hoofdpijnen beleidsuitvoering
4. Financiële vooruitzichten

Hoofdlijnen 1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding

In juli 2026 heeft de raad van Assen besloten tot een nieuwe programma-indeling met ingang van de programmabegroting 2027. Als gevolg van deze wijziging is het eenmalig niet mogelijk om de cijfers van de realisatie 2025 en de begroting 2026 op te nemen in de afzonderlijke nieuwe programma's. Het is uitsluitend mogelijk om inzicht te geven in de totalen. Daarom is ervoor gekozen om een aparte tabel toe te voegen gebaseerd op de oude programma-indeling voor de realisatiecijfers 2025 en de begrotingscijfers 2026. Deze tabel is opgenomen onder de Financiële Begroting onderdeel 1 Programmaplan.

Waarom een nieuwe programma indeling? De nieuwe indeling sluit beter aan bij de actuele maatschappelijke opgaven. Met de nieuwe indeling worden alle lasten en baten per programma en thema inzichtelijk. Met deze nieuwe indeling kan de raad van Assen de totale financiële inzet beoordelen en beter invulling geven aan haar kaderstellende en controlerende rol.

Coalitieakkoord 2026-2030, Vooruit met Ambitie & Aandacht

2027 is het eerste volledige uitvoeringsjaar van het Coalitieakkoord 2026-2030, Vooruit met Ambitie & Aandacht.

Met inwoners, ondernemers, sportverenigingen, geloofsgemeenschappen en vrijwilligersorganisaties bouwen we verder aan het Assen van nu en van straks. We staan met beide benen op de grond: Assen krijgt minder geld van het Rijk, het stroomnet is vol en de arbeidsmarkt blijft krap. Daarom kiezen we scherp, zeggen we eerlijk wat wel en niet kan en doen we wat werkt. Het akkoord is op een realistische manier ambitieus en zet de koers uit, deze programmabegroting maakt de beleidslijn concreet.

Actuele ontwikkelingen

In hoofdstuk 3. 'Hoofdlijnen beleidsuitvoering' leest u hoe we samen met de stad werken aan een Assen waar het voor iedereen goed leven, wonen, leren en werken is. Per programma staat wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen en wanneer we dat doen.

Financiële vooruitzichten

Deze begroting bevat de meest actuele inzichten in onze financiële positie. De septembercirculaire 2026 is op hoofdlijnen in de begroting en de meerjarenraming verwerkt. In hoofdstuk 4. 'Financiële vooruitzichten' leest u hier meer over.

Leeswijzer

De Programmabegroting 2027 is voor u beschikbaar als website en als pdf-publicatie.

Inhoud in grote lijnen:

- Het overzicht van de portefeuilleverdeling.
- Op hoofdlijnen de beleidsmatige ontwikkelingen.
- De financiële vooruitzichten voor de jaren 2027 – 2030.
- Een meer gedetailleerd overzicht van beleidsdoelen, de diverse activiteiten, resultaten en financiële gevolgen vindt u in de programma's en de paragrafen.
- Nieuw in deze programmabegroting is de paragraaf Vastgoed. Die geeft u een integraal beeld van het gemeentelijk vastgoed.
- Het tweede deel gaat over de financiële begroting.
We geven een samenvatting, gevolgd door een toelichtend hoofdstuk.
- En tot slot enkele bijlagen met informatie op een meer gedetailleerd niveau.

Hoofdlijnen 2. College van B&W

Burgemeester Marco Out

Portefeuille

Marco Out is de burgemeester van Assen sinds 16 december 2014. De burgemeester is voorzitter van de raad en van het college van burgemeester en wethouders.

- Algemeen bestuurlijke en juridische aangelegenheden
- Openbare orde en veiligheid
- Brandweer / Veiligheidsregio / Politie
- Verkiezingen
- Ambassadeursfunctie / representatie
- Regiegroep SNN
- Internationale contacten
- Handhaving (coördinerend)

Wethouder Eddy Beuker

Wijkwethouder van Assen-Oost en de Buitendorpen

Portefeuille

- Financiën
- Sport
- Vastgoed en Integrale Huisvestingsplannen
- Mobiliteit, verkeer en vervoer
- Groen, grijs en afval
- Milieu (omgevingsdienst)
- GGD/publieke gezondheid
- Publieke dienstverlening en Inwonersparticipatie

Wethouder Willard Bouwmeester

Wijkwethouder van Kloosterveen en De Lariks

Portefeuille

- Armoede en schuldhulpverlening
- Werk en inkomen
- Onderwijs
- Duurzaamheid en energietransitie
- Dierenwelzijn
- Kunst en Cultuur

Wethouder Cor Staal

Wijkwethouder van Centrum en Peelo

Portefeuille

- Wonen
- Omgevingswet
- Stedelijke ontwikkeling
- Grondzaken
- Asiel en integratie
- Vergunningverlening/Bouw en woningtoezicht
- Regio Groningen – Assen
- Public Affairs en Europa

Wethouder Martin Rasker

Wijkwethouder van Assen-West en Marsdijk

Portefeuille

- Economie
- Asser Ambitie Agenda
- Evenementen
- Campusontwikkelingen
- Kennisinstellingen
- Binnenstad
- Recreatie en Toerisme
- Toeristisch Recreatieve Zone en TT
- Gemeentelijke organisatie

Wethouder Jan Broekema

Wijkwethouder van Noorderpark en Pittelo

Portefeuille

- Wmo en Jeugdzorg
- Jongeren
- Buurtkracht
- Welzijn en preventie
- Diversiteit en inclusie
- Wijkgericht werken

Gemeentesecretaris Theo Dijkstra

Algemeen directeur van de gemeente Assen

Eerste adviseur van het college van Burgemeester en Wethouders

Hoofdpijnen 3. Hoofdpijnen Beleidsuitvoering

Programma 0. Besturen & Verbinden

Het programma Besturen & Verbinden staat voor een gemeente die dichtbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners staat. We werken aan een benaderbaar, betrouwbaar en begrijpelijk bestuur dat doet wat het belooft, transparant handelt en samen met de samenleving bouwt aan een veilige, weerbare en toekomstbestendige stad.

De komende jaren zetten we in op excellente dienstverlening, verdere digitalisering via MijnAssen, zichtbare en toegankelijke gemeentelijke dienstverlening en het versterken van de positie van Assen in Den Haag en Brussel. Daarnaast investeren we in veiligheid, handhaving, crisisbeheersing en maatschappelijke weerbaarheid, zodat inwoners zich veilig voelen en voorbereid zijn op toekomstige uitdagingen. Met de uitvoering van de Europa- en Public Affairsstrategie, het themajaar European Green Leaf 2027, de ontwikkeling van nieuw veiligheidsbeleid en de versterking van de gemeentelijke crisisorganisatie geven we concreet invulling aan een sterk bestuur dat verbindt, beschermt en vooruitkijkt.

Programma 1. Wonen & Leven

Assen werkt aan een duidelijke koers voor de stad naar 2050. Hierin staat hoe de stad zich wil ontwikkelen op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en voorzieningen.

Een belangrijk doel is om meer woningen te bouwen. Assen wil uiteindelijk 750 nieuwe woningen per jaar realiseren. De woningen moeten passen bij verschillende doelgroepen, zoals jongeren, ouderen en mensen die zorg nodig hebben. Ook wil de gemeente inwoners helpen om door te stromen naar een woning die beter bij hun situatie past. Om woningbouw sneller mogelijk te maken, gaan we beter samenwerken met de woningcorporaties en onze eigen processen verbeteren.

We werken aan de herijking van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Deze plannen geven richting aan de ontwikkeling van de stad en zorgen voor duidelijke regels voor wonen, werken en de leefomgeving.

Daarnaast blijft Assen investeren in een veilige en goed bereikbare stad, met aandacht voor lopen, fietsen, openbaar vervoer en parkeren. De gemeente werkt actief samen met inwoners, bedrijven, woningcorporaties, provincie en Rijk om de groei van de stad mogelijk te maken en de leefbaarheid te behouden.

Programma 2. Ondernemen, Werken & Leren

Het programma Ondernemen, Werken & Leren richt zich op een sterke economie, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en organisaties. Het feit dat we als regio Groningen-Assen Initieerregio zijn, toont onze groeipotentie, maar brengt ook ontwikkelopgaves met zich mee. We investeren in een sterke verbinding tussen onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie, zodat talent behouden blijft voor de regio en werkgevers kunnen beschikken over voldoende gekwalificeerd personeel.

We vergroten de kansen van inwoners om te leren, zich te ontwikkelen en deel te nemen aan de arbeidsmarkt door te investeren in een leven lang ontwikkelen, basisvaardigheden, de aanpak van laaggeletterdheid, het voorkomen van onderwijsachterstanden en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen. De meest prominente ontwikkelingen daarvoor zijn de Veiligheidscampus en het Zorg- en Innovatiecluster. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is de inzet en doorontwikkeling van onze dienstverlening aan ondernemers en andere stakeholders in Assen en de regio.

Programma 3. Sterke & Gezonde Wijken

We investeren in preventie, gezondheid en sterke wijken, zodat Assenaren fit blijven, elkaar blijven ontmoeten en langer zelfstandig kunnen meedoen. We ontwikkelen integraal gezondheidsbeleid, verankeren gezondheid in het ruimtelijk beleid en werken regionaal samen aan toegankelijke en toekomstbestendige zorg en ondersteuning. We versterken ontmoetingsplekken in de wijken door bestaande voorzieningen beter te benutten en te bouwen aan sterke sociale netwerken. Nieuwkomers krijgen goede opvang, voldoende onderwijsplekken en ondersteuning naar onderwijs, inburgering en werk. Daarnaast stimuleren we sport, bewegen, zwemvaardigheid en cultuur, met extra aandacht voor toegankelijkheid, betaalbaarheid onder meer via het Kindpakket, zodat iedereen kan deelnemen.

Programma 4. Samenleven & Omzien

In Assen willen we dat inwoners mee kunnen doen, naar elkaar omkijken en ondersteuning krijgen als dat nodig is. Daarom brengen we hulp en ondersteuning dicht bij inwoners en zetten we in op het voorkomen en vroeg signaleren van problemen. Met Buurtkracht werken we toe naar een nieuwe manier van ondersteunen, waarbij inwoners, hun netwerk, de buurt en professionele ondersteuning beter met elkaar worden verbonden.

We investeren in de kansen en bestaanszekerheid van inwoners. Dat doen we onder andere door kinderen en jongeren ondersteuning te bieden op de plekken waar zij opgroeien, armoede en schulden vroeg aan te pakken en zorg en ondersteuning ook voor de toekomst beschikbaar te houden. Voor inwoners in kwetsbare of onveilige situaties zorgen we voor passende hulp en bescherming en werken we samen aan het voorkomen en aanpakken van onveiligheid en criminaliteit.

Tegelijkertijd bouwen we aan een stad waarin iedereen zich welkom voelt en kan meedoen. We werken aan toegankelijke voorzieningen en sterke wijken, ondersteunen vrijwilligers en mantelzorgers en geven inwoners en jongeren ruimte voor eigen initiatief en betrokkenheid bij hun buurt en stad.

Programma 5. Duurzame Stad

Om de inwoners van Assen een duurzame toekomst te geven werken we aan energiebesparing, schone energie, groene leefomgeving, goed waterbeheer en emissieloos vervoer. We verduurzamen de gemeentelijke gebouwen en maken ons wagenpark schoner. We investeren in afvalinzameling en goede afvalscheiding, zodat we meer materialen kunnen hergebruiken. Via het Energieloket helpen we inwoners isoleren en over te stappen op fossielvrije energie. Als eigenaar van de openbare ruimte werken we aan het maken van groene omgevingen en stimuleren we via vergroening door onze inwoners. Ook nemen we regie om warmte voor onze inwoners betaalbaar te maken en te houden. Het Warmtebedrijf Assen ontwikkelt een eerste warmtenet in de wijk Lariks.

Programma 6. Bedrijfsvoering & Financiën

Het programma Bedrijfsvoering & Financiën richt zich in 2027 op een sterke, wendbare en financieel gezonde organisatie. We voeren het Plan Digitale Vernieuwing uit, versterken de weerbaarheid van onze organisatie en vertalen nieuwe technologische en maatschappelijke ontwikkelingen naar de gemeentelijke praktijk. Daarnaast investeren we in de ambtenaar van de toekomst, leiderschap, een sterke arbeidsmarktpositie en een aantrekkelijke werkomgeving.

Om de organisatie toekomstbestendig te houden verbeteren we processen, zetten we digitalisering en AI verantwoord in en realiseren we structurele besparingen in de bedrijfsvoering. Ook versterken we de samenwerking met inwoners, ondernemers, bestuur en partners. Met de implementatie van een nieuw financieel systeem en de verdere ontwikkeling van dashboards bouwen we voort op de verbeteringen van de afgelopen jaren en vergroten we het inzicht in financiële en organisatorische ontwikkelingen. Zo ondersteunen we bestuur en organisatie bij het maken van goed onderbouwde keuzes en het tijdig inspelen op veranderingen.

Hoofdlijnen 4. Financiële vooruitzichten

Beleid & Begroting

Algemeen

In de Kaderbrief 2027 hebben we aangegeven dat Assen staat voor structurele tekorten. In het coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht geven we aan dat we Assen financieel gezond willen houden. Niet alleen nu maar ook in de toekomst. Daarmee hebben we richting gegeven aan de eerste stap om te komen tot een structureel en reëel sluitende begroting 2027. Hieronder nemen we u mee in de belangrijkste ontwikkelingen.

Samenvattend is het beeld als volgt:

- De begroting 2027 is structureel en reëel sluitend.
- We zijn nu nog gezond maar om dat zo te houden zijn wel maatregelen nodig.
- De meerjarenraming 2028-2030 laat structurele tekorten zien.
- We hebbende ambtelijke organisatie opdracht gegeven om te komen tot een besparingsplan voor 2028 en verder waarbij we gebruik maken van de inventarisatie die in de vorige bestuursperiode is opgesteld. Dit plan zal worden betrokken bij de Kaderbrief 2028.

Gemeentefonds

De middelen die de gemeente ontvangt uit het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron. De wijze waarop de verdeling van het gemeentefonds is opgebouwd blijft een belangrijk onderwerp van gesprek met de fondsbeheerders. De aangekondigde herziening is op advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en protesten van gemeenten uitgesteld naar 2029.

De fondsbeheerders hebben toegezegd dat er een brede evaluatie van de bbp-systematiek voor de accres-ontwikkeling wordt gestart. Dit naar aanleiding van de kritiek op de niet directe en volledige compensatie van loon en prijsontwikkelingen.

De minister van Werk en Participatie heeft aangekondigd dat het bijstandsbeleid 2019-2026 inclusief de integratie-uitkering participatie, enkele decentralisatie-uitkeringen en de specifieke uitkering BUIG wordt geëvalueerd. Het gaat hierbij ook om de gemeentelijke uitvoering en de beschikbare beleidsinformatie. Bij de BUIG wordt zowel de wijze waarop dit budget tot stand komt als de verdeling over de gemeenten geëvalueerd.

Voor wat betreft de geplande invoering van de bijzondere fondsuitkering als onderdeel van het gemeentefonds wordt deze ook gekoppeld aan de herziening van die in 2029 gepland staat.

Regelgeving

Met ingang van de begroting 2027 is er ook sprake van nieuwe en aangepaste voorschriften en regelgeving.

Het nieuwe Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2026 is in werking getreden en is van toepassing met ingang van de begroting 2027. Dit is het gezamenlijk kader dat door Gedeputeerde Staten van alle provincies is vastgesteld om uniform en risicogericht toezicht te houden op de financiën van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Daarnaast heeft de commissie BBV begin dit jaar een nieuwe notitie “Structurele en incidentele baten en lasten” gepubliceerd. Op basis van de aangepaste regelgeving is de begroting 2027 en meerjarenraming samengesteld.

Financiële positie van Assen

De financiële positie in 2027 is goed. We hebben eind 2027 ruim € 25 miljoen aan vrije ruimte in onze algemene reserve. Zonder maatregelen is de vrije ruimte in de algemene reserve eind 2029 € 0,8 miljoen. Voor 2030 is er dan sprake van een overschrijding van de ondergrens.

We zijn in staat om alle gekwantificeerde risico's af te dekken. De weerstandratio is afgerond 4,2. Dat is ruim boven de minimumnorm van 1.

De solvabiliteit is een belangrijk financieel kengetal dat aangeeft in hoeverre we in staat zijn om op lange termijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Onze solvabiliteit is op dit moment 35% en daalt naar 25% in 2030. De ondergrens is 20%.

We zien voor het jaar 2028 een structureel tekort van € 9,6 miljoen dalend naar afgerond een structureel tekort van € 5,7 miljoen in 2030.

We blijven investeren in onze inwoners en bedrijven en de voorzieningen die er voor onze inwoners en bedrijven zijn.

We staan voor een omvangrijk investeringsvolume van ongeveer € 300 miljoen. Dit geld hebben we niet op de bank en zullen we moeten lenen. Gegeven de mondiaal grote kapitaalvraag van overheden voor investeringen in veiligheid en het ontbreken van een zorgvuldig begrotingsbeleid van andere overheden zijn de rentepercentages hoog. Dat betekent dat we meer rente moeten gaan betalen. Dit leidt tot aanvullende begrotingsdruk.

Samengevat: Nu zijn we nog gezond maar er zijn wel maatregelen nodig om dat zo te houden.

Besparingsplan

Gegeven het beeld van onze financiële positie na 2027 hebben we de ambtelijke organisatie opdracht gegeven om te komen tot een pakket aan maatregelen die we zullen betrekken bij de Kaderbrief 2028 om verder invulling te geven aan onze ambitie om Assen financieel gezond te houden.

Daarnaast zetten we ons, samen met onze partners, in om niet alleen te kijken naar de disbalans in de jeugdzorg maar ook een oplossing te vinden voor de disbalans in de andere medebewindstaken.

In dat verband is ook het advies van de commissie van Ark over de hervormingsagenda jeugd van groot belang. Dit advies zal in het eerste kwartaal van 2027 worden gepubliceerd. Hieruit zal naar voren komen of we aanvullende middelen krijgen.

Financiële beleidslijn sociaal domein - Landelijk

De uitvoering van taken in het sociaal domein is sterk afhankelijk van landelijke wetgeving. Voor jeugdzorg, Wmo en Beschermd Wonen zijn verschillende wijzigingen aangekondigd:

- De Hervormingsagenda Jeugd, inclusief aanvullend advies van de commissie Van Ark.
- Herinvoering van het abonnementstarief voor de Wmo.
- Een andere manier van financiering van de Wmo via het gemeentefonds.
- Invoering van het woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen.
- Afschaffing van de huishoudelijke hulp voor mensen die dat kunnen betalen.

Begin juni 2023 is overeenstemming bereikt over de Hervormingsagenda Jeugd. Voor 2026 en 2027 zijn hiervoor extra middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. De effecten van de hervormingsagenda zijn deels afhankelijk van wetgeving en moeten nog worden vertaald naar de situatie in Assen. In het voorjaar van 2027 zal de deskundigencommissie van Ark een advies uitbrengen.

In de voorjaarsnota 2023 kondigde het Rijk aan dat het abonnementstarief voor de Wmo vanaf 2026 opnieuw wordt ingevoerd, met een bijbehorende korting op het gemeentefonds. Het wetsvoorstel voor een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage, de bijbehorende AMvB en de monitor zijn uitgesteld. De invoering staat nu gepland voor 1 januari 2028.

Daarnaast wordt gekeken naar een andere manier van financiering van de Wmo via het gemeentefonds. Het is belangrijk dat Rijk en gemeenten samen sturen op het gebruik en de kosten van de Wmo. Wanneer en hoe deze nieuwe financieringswijze wordt ingevoerd, is nog niet bekend.

De overgang van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis is al enkele jaren in voorbereiding. Twee belangrijke instrumenten hierbij zijn het woonplaatsbeginsel en een nieuw verdeelmodel voor de middelen. Deze zorgen ervoor dat elke gemeente verantwoordelijk wordt voor de ondersteuning van haar eigen inwoners, en daar ook passende middelen voor krijgt.

Het kabinet Jetten heeft in het regeerakkoord aangekondigd dat met ingang van 2029 de huishoudelijke hulp voor mensen die het kunnen betalen zal worden afgeschaft. Op dit moment is het nog niet duidelijk hoe deze maatregel voor Assen uitpakt.

Financiële beleidslijn sociaal domein - Lokaal

In Assen werken we via de Taskforce aan meer grip op de ontwikkelingen en kosten binnen het sociaal domein, met specifieke aandacht voor jeugdzorg en Wmo. De Taskforce werkt aan de afgesproken financiële taakstelling en realiseert

maatregelen en resultaten die bijdragen aan een toekomstbestendig en betaalbaar sociaal domein. Tegelijkertijd zetten we met de verdere implementatie van Buurtkracht in op ondersteuning dichtbij inwoners, het versterken van de sociale basis en het voorkomen of beperken van zwaardere zorg.

Kaderbrief 2027

De inhoud van de Kaderbrief 2027 was beleidsarm omdat op dat moment de coalitiebesprekingen nog in volle gang waren. Dat betekent dat de financiële kaders, begrotingspositie en meerjarenprognoses zijn geactualiseerd voor de periode 2027-2030. Daarnaast is half juni 2026 het coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht gepubliceerd waarin de beleidsvoornemens inclusief een financiële paragraaf zijn opgenomen. Naast de beleidsinhoudelijke ambities is ook de ambitie uitgesproken dat Assen financieel gezond is, niet alleen nu maar ook in de toekomst.

Deze twee afzonderlijke documenten zijn in samenhang in de raad besproken en zijn daarmee het vertrekpunt voor de samenstelling van de begroting 2027.

Kaderbrief 2027

Om een goed vertrekpunt voor de begroting 2027-2030 te bepalen is de uitkomst van de Kaderbrief 2027 en de samengevatte financiële paragraaf van het coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht hieronder in beeld gebracht:

(Bedragen x € 1.000)

Vertrekpunt Programmabegroting 2027	S / I	2027	2028	2029	2030
Kaderbrief 2027	structureel	-8.172	-14.706	-15.465	-13.905
Inzet AR begroting 2026 mjp 2027	structureel	1.247			
	incidenteel	189	-883	-312	-312
Eindstand Kaderbrief 2027		-6.736	-15.589	-15.777	-14.217
Coalitieakkoord 2026-2030	structureel	6.713	8.685	12.156	12.128
	incidenteel	-6.291	-3.596	-3.019	-1.004
Eindstand Coalitieakkoord		422	5.089	9.137	11.124
	structureel	-1.459	-6.021	-3.309	-1.777
Inzet Algemene reserve begroting 2026 mjp 2027	structureel	1.247			
	incidenteel	-6.102	-4.479	-3.331	-1.316
Eindstand Kaderbrief 2027 en Coalitieakkoord na raad 2-7-2026		-6.314	-10.500	-6.640	-3.093

Ontwikkelingen sinds de Kaderbrief 2027

Na de behandeling van de Kaderbrief in de raad hebben we als voorbereiding op de begroting 2027 opnieuw gekeken naar autonome ontwikkelingen, de rubricering van de incidentele baten en lasten en mogelijke knelpunten in het beleid en de bedrijfsvoering. De belangrijkste ontwikkelingen die we hebben opgenomen in de begroting en meerjarenraming zijn:

- Kostenontwikkeling GR Jeugdhulpregio
- Kostenontwikkelingen in het sociaal domein
- Groot onderhoud groen
- Beheer en exploitatielasten inclusief investeringsopgave maatschappelijk vastgoed
- Fysieke beveiliging stadshuis
- Uitwerken voorkeursscenario Maasstee
- European Green Leaf 2027

Septembercirculaire 2026

De vertaling van de Miljoenennota van het kabinet beperkt zich tot autonome bijstellingen op basis van de Macro Economische Verkenning 2026 en geactualiseerde basisgegevens van het CBS. Deze bijstellingen zijn verwerkt in het volume en het loon- en prijsaccres. Daarnaast is de verwachte ruimte onder het BTW-compensatiefonds bijgesteld. De uitkomsten zijn meegenomen in de begroting en meerjarenramingen.

Disbalans in taken en middelen

Inzicht in disbalans sociaal domein

In de Kaderbrief 2026 hebben we toegezegd om het begrotingsadvies van de VNG op te volgen en de disbalans in taken en middelen voor het sociaal domein inzichtelijk te maken. Onderstaand overzicht geeft invulling aan die toezegging.

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Individuele voorzieningen beschermd wonen	-8.445	-8.367	-8.450	-8.585
Lasten	38.268	40.633	42.589	44.946
Baten	-46.713	-49.000	-51.039	-53.531
Individuele voorzieningen jeugd	1.388	7.306	5.379	4.407
Lasten	42.760	44.427	43.913	44.617
Baten	-41.372	-37.121	-38.534	-40.210
Individuele voorzieningen Wmo	4.149	4.665	7.501	6.532
Lasten	31.517	32.521	32.228	32.764
Baten	-27.368	-27.856	-24.727	-26.232
Participatie	363	364	-86	-554
Lasten	84.637	85.099	85.124	85.811
Baten	-84.274	-84.735	-85.210	-86.365
Saldo disbalans Medebewindstaken	-2.545	3.968	4.344	1.800

Financiële eindresultaten

Financiële eindresultaten 2027 - 2030

De uitkomsten van aanvullende ontwikkelingen na de Kaderbrief 2027 en het effect van de septembercirculaire 2026 zijn hieronder samengevat.

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
1. Stand Kaderbrief 2027				
a. Bijgestelde resultaten 2027-2030	10.162	16.988	15.777	14.217
b. Inzet algemene reserve i.v.m. structureel tekort	-1.247	0	0	0
Totaal 1. Stand Kaderbrief 2027	8.915	16.988	15.777	14.217
2. Coalitieakkoord 2026-2030				
a. Beleidsintensiveringen	3.952	2.952	2.265	750
b. Kostenverlagende maatregelen	-3.175	-4.175	-5.675	-5.675
c. Inkomstenverhogende maatregelen	-1.138	-1.158	-1.178	-1.198
d. Financieel effecten implementatie Buurtkracht	0	-472	-2.014	-2.773

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
e. Herijking budgetten sociaal domein	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Totaal 2. Coalitieakkoord 2026-2030	-2.361	-4.853	-8.602	-10.896
3. Actualisatie begroting				
a. Autonome ontwikkelingen	-4.472	27	2.279	1.616
b. Actualisatie investeringsplanning	-749	-917	-54	587
c. Herijking budgetten sociaal domein	-728	-728	-728	-728
d. Vervangingsinvesteringen vastgoed	0	0	0	2.300
e. Groot onderhoud openbaar groen	238	238	238	238
f. Vorming GR Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD)	-130	-280	-280	-280
g. Fysieke beveiliging publieksruimte Stadhuis	100	100	100	100
Totaal 3. Actualisatie begroting	-5.741	-1.560	1.555	3.832
4. Uitkomst septembercirculaire 2026				
a. Accres (prijscompensatie)	-390	-390	-390	-390
b. Actualisatie parameters gemeentefonds	-130	-128	-322	-406
c. Extra accres beschermd wonen	-658	-581	-663	-798
d. Mutatie BCF 2027-2031	101	101	101	101
Totaal 4. Uitkomst septembercirculaire 2026	-1.077	-998	-1.274	-1.493
5. Dekking structureel begrotingssaldo				
a. Actualisatie inzet algemene reserve	264	0	0	0
Totaal 5. Dekking structureel begrotingssaldo	264	0	0	0
Totaal Structureel	0	9.578	7.456	5.661
Incidenteel				
1. Stand Kaderbrief 2027				
a. Bijgestelde resultaten 2027-2030	-2.179	-1.399	0	0
Totaal 1. Stand Kaderbrief 2027	-2.179	-1.399	0	0
2. Coalitieakkoord 2026-2030				
c. Inkomstenverhogende maatregelen	-100	0	0	0
d. Financieel effecten implementatie Buurtkracht	240	1.190	500	0
f. Inzet op innovatie en netcongestie	2.500	0	0	0
Totaal 2. Coalitieakkoord 2026-2030	2.640	1.190	500	0
3. Actualisatie begroting				
a. Autonome ontwikkelingen	4.337	1.000	0	0
h. Uitwerken voorkeurscenario Maasste	150	0	0	0
i. Kosten i.v.m. European Green Leaf 2027	100	0	0	0
Totaal 3. Actualisatie begroting	4.587	1.000	0	0
Totaal Incidenteel	5.048	791	500	0
Totaal resultaat	5.048	10.369	7.956	5.661

Ontwikkeling algemene reserve

De ontwikkeling van de algemene reserve weerspiegelt het financieel perspectief tot en met 2030.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
A. Stand algemene reserve op 1 januari	66.252	57.750	40.568	24.249	15.843
B. Vastliggende mutaties					
1. Resultaatbestemming jaarrekening 2025	-2.778	0	0	0	0
2. Compensatie meerkosten jeugdzorg 2023-2024	-1.700	-1.700	0	0	0
3. Inzet t.b.v. programmaplan Stadskwartier	-5.500	-5.500	-3.500	0	0
4. Inzet t.b.v. Buurtkracht Assen	-1.000	-1.000	-1.000	0	0
5. Vorming amortisatiereserve verbouwing stadhuis	0	-2.500	0	0	0
6. Overige vastliggende mutaties o.b.v. raadsbesluiten	-4.129	-450	-450	-450	0
7. Reservering bijdrage TT-museum	0	0	-1.000	0	0
8. Toevoeging saldo reserve weerstandsvermogen	15.400	0	0	0	0
B. Totaal Vastliggende mutaties	293	-11.150	-5.950	-450	0
C. Begroting-/rekeningresultaten					
1. Begrotingsresultaat 2026 (stand Zomerwijziging 2026)	-4.695	0	0	0	0
2. Prognose jaarrekeningresultaat 2026 o.b.v. raadsbrief 'Afwijkingen op de begroting 2026' d.d. 01-07-2026	-4.100	0	0	0	0
3. Inzet t.b.v. structureel begrotingstekort 2027 (besluit Kaderbrief 2026)	0	-1.247	0	0	0
4. Correctie inzet t.b.v. structureel begrotingstekort 2027 o.b.v. actualisatie begrotingsresultaat 2027	0	264	0	0	0
5. Actualisatie begrotingsresultaten begroting 2027-2030	0	-5.048	-10.369	-7.956	-5.661
C. Totaal Begroting-/rekeningresultaten	-8.795	-6.031	-10.369	-7.956	-5.661

De vrij aanwendbare ruimte in de algemene reserve bedraagt bij de aanvang van het begrotingsjaar 2027 ruim 42 miljoen. Als gevolg van de verwachte tekorten in de jaren 2028-2030 daalt de ruimte snel.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
A. Stand algemene reserve op 1 januari	66.252	57.750	40.568	24.249	15.843
B. Benodigde weerstandscapaciteit (excl. risico's grondbedrijf)	-8.504	-8.504	-8.504	-8.504	-8.504
C. Vrij besteedbare ruimte algemene reserve	57.748	49.246	32.064	15.745	7.339
D. Ruimte in de bestuurlijke ondergrens van € 15 miljoen	-6.496	-6.496	-6.496	-6.496	-6.496
E. Vrij aanwendbare ruimte alg. reserve o.b.v. gemeentelijk financieel beleid	51.252	42.750	25.568	9.249	843

Voor het opvangen van de risico's grondbedrijf beschikt het grondbedrijf over een eigen weerstandsreserve.

Voor 2027 maken we gebruik van de mogelijkheid om het structureel begrotingstekort op te vangen omdat er voldoende vrije ruimte in de algemene reserve beschikbaar is. We voldoen aan de gestelde voorwaarden van:

- Een weerstandscapaciteit van 4,2 en een meerjarige solvabiliteitsratio van 35% in 2027 aflopend naar 25% in 2030.
- Voldoende vrij besteedbare ruimte in de algemene reserve van ruim € 49 miljoen.
- Maximaal 10% van de vrij besteedbare ruimte in 2027 mag worden ingezet.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

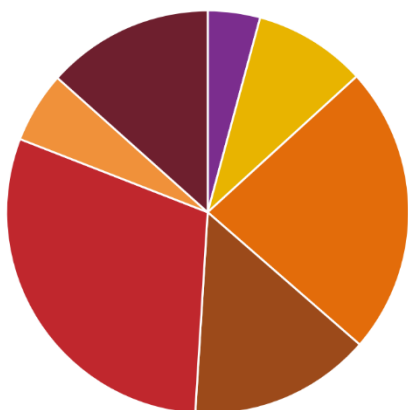
Structureel begrotingssaldo

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	436.027	443.490	444.542	455.465
Baten exclusief mutaties reserves	-425.164	-426.882	-435.145	-449.017
Geraamd saldo van baten en lasten	10.863	16.608	9.398	6.449
Toevoegingen reserves	14.078	7.513	2.704	2.338
Onttrekkingen reserves	-19.893	-13.752	-4.145	-3.126
Geraamd resultaat	5.048	10.369	7.956	5.661
Incidentele lasten exclusief reservestortingen	10.126	6.398	1.608	0
Incidentele baten exclusief reserveonttrekkingen	-315	-90	-90	0
Incidentele toevoegingen reserves	11.137	3.600	100	100
Incidentele onttrekkingen reserves	-15.900	-9.117	-1.118	-100
Saldo van incidentele baten en lasten	5.048	791	500	0
Structureel begrotingssaldo	0	9.578	7.456	5.661

Geraamde uitgaven 2027 per programma

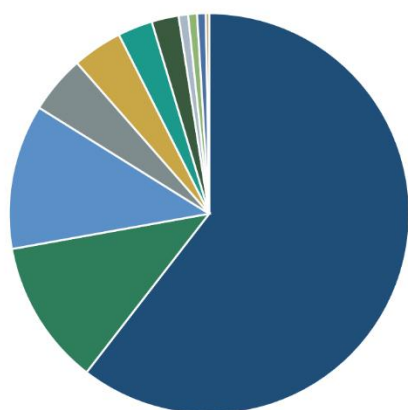
(Bedragen x € 1 miljoen)

Programma	Bedrag 2027	Aandeel
0 - Besturen & Verbinden	18,9	4,2%
1 - Wonen & Leven	40,7	9,0%
2 - Ondernemen, Werken & Leren	104,1	23,1%
3 - Sterke & Gezonde Wijken	65,7	14,6%
4 - Samenleven & Omzien	134,6	29,9%
5 - Duurzame Stad	25,6	5,7%
6 - Bedrijfsvoering & Financiën	60,3	13,4%
Totaal	449,9	100,0%

Geraamde inkomsten 2027 naar soort

(Bedragen x € 1 miljoen)

Soort inkomsten	Bedrag 2027	Aandeel
Gemeentefonds	269,2	60,5%
Doeluitkeringen	52,1	11,7%
Belastingen	52,0	11,7%
Reserves en voorzieningen	20,8	4,7%
Huren en pachten	17,9	4,0%
Dividend, aandelen en rente	12,5	2,8%
Grondexploitatie en projecten	9,7	2,2%
Overige inkomsten	3,4	0,8%
Opbrengsten uit afval	3,2	0,7%
Bijdragen gemeenten/gem. regelingen	3,1	0,7%
Eigen bijdragen inwoners	1,2	0,3%
Totaal	445,1	100,0%

Programma's

Programma 0. Besturen & Verbinden

Programma 1. Wonen & Leven

Programma 2. Ondernemen, Werken & Leren

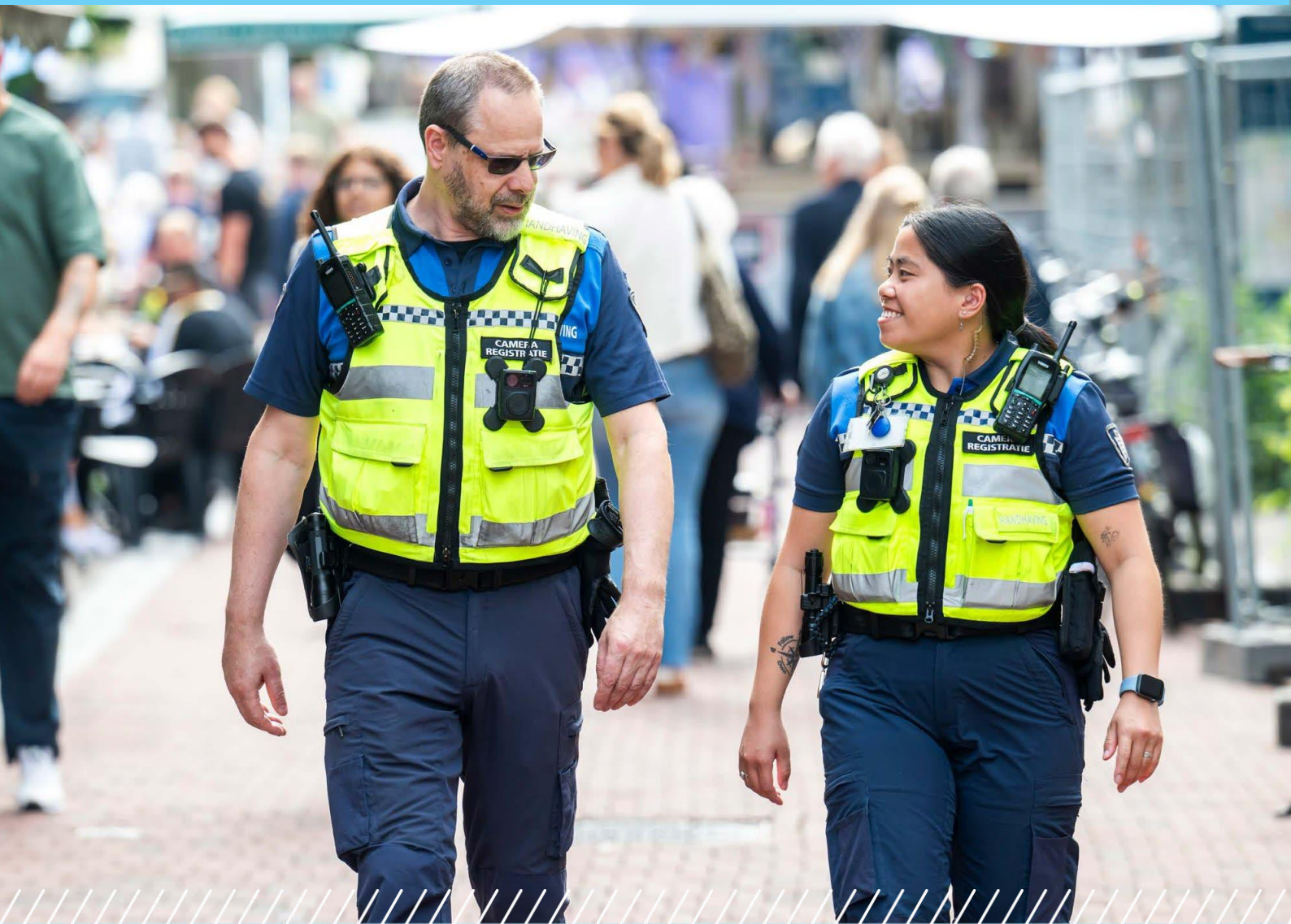
Programma 3. Sterke & Gezonde Wijken

Programma 4. Samenleven & Omzien

Programma 5. Duurzame Stad

Programma 6. Bedrijfsvoering & Financiën

0. Besturen & Verbinden

Besturen & Verbinden gaat over vertrouwen, dienstverlening, veiligheid en samenwerking. Samen bouwen we aan een weerbaar en verbonden Assen waarin inwoners, ondernemers en partners kunnen rekenen op een sterke en betrouwbare overheid.

Inwoners en ondernemers kunnen erop rekenen dat we doen wat we beloven

We werken met heldere servicenormen en houden ons er ook aan: een aanvraag, melding of vraag handelen we op tijd en goed af. Lukt dat een keer niet, dan leggen we uit waarom. Zo bouwen we aan dienstverlening waar Assenaren op kunnen vertrouwen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beschikbaarheid van fysieke diensten en producten

Wij bepalen, op basis van de nog te maken bestuurlijke keuzes, hoe we de beschikbaarheid en bereikbaarheid van fysieke diensten en producten borgen en waar nodig verbeteren. Daarbij kijken we onder andere naar openingstijden en de beschikbaarheid en bereikbaarheid van medewerkers en teams.

Wanneer doen we dat?

2027

Bekendmaken servicenormen

Inwoners en ondernemers weten wat onze servicenormen zijn. Die maken we kenbaar via al onze communicatiemiddelen (websites, e-mails, balie, telefoon, post, social media, WhatsApp en facturen).

Wanneer doen we dat?

2027

Gebruik MijnAssen

Via MijnAssen volgen inwoners en ondernemers de status, voortgang en afhandeling van hun zaken. In 2027 breiden we deze mogelijkheid uit voor nog meer diensten en producten.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Assen heeft een stevige positie in Den Haag en Brussel, met toegang tot kennis, netwerk en subsidies

Als provinciehoofdstad laten we onze stem horen waar besluiten vallen en middelen vandaan komen. Onze positie en netwerk in Den Haag en Brussel bouwen we uit, samen met de regio en met partners. Zo krijgen we toegang tot expertise, netwerken en subsidies en boeken we resultaten die Assen alleen niet voor elkaar krijgt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actualiseren en uitvoeren van de Public Affairs-strategie voor Europa en Den Haag

Wij hebben onze Europa en Public Affairs-strategie geactualiseerd en brengen deze in de praktijk. Met deze strategie behartigen wij de belangen van Assen bij het Rijk en in Europa. Door actief in te zetten op lobby, netwerken, kennisuitwisseling en samenwerking vergroten wij onze invloed op ontwikkelingen die van belang zijn voor onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Wanneer doen we dat?

2027 (en daarna doorlopend)

Uitvoering European Green Leaf 2027

In 2027 draagt Assen de titel European Green Leaf. Deze Europese erkenning onderstreept onze inzet voor duurzaamheid, leefbaarheid en een gezonde leefomgeving. Gedurende het jaar voeren wij een programma uit met verschillende activiteiten. Ook benutten wij het Green Leaf-jaar om inwoners en partners te inspireren en samen verder te bouwen aan een toekomstbestendige stad.

Wanneer doen we dat?

2027

Assen is een veilige gemeente en het veiligheidsgevoel groeit

Veiligheid begint bij hoe veilig mensen zich voelen. Daarom halen we regelmatig op wat er leeft bij inwoners en ondernemers. We treden op bij actuele veiligheidsvraagstukken, zowel preventief als waar nodig stevig en zijn zichtbaar aanwezig in de wijken. Onze toezichthouders en BOA's zijn zichtbaar en goed toegerust, zodat zij hun werk veilig kunnen doen. Dit doen we hand in hand met onze zorg- en veiligheidspartners en we evalueren het veiligheidsbeleid samen met inwoners en veiligheidspartners. Het resultaat is een stad die veilig is en waar mensen zich veilig voelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen Veiligheidsbeleid 2028-2032

Wij evaluerende uitvoering en resultaten van het veiligheidsbeleid over de periode 2024–2027. Op basis van deze evaluatie stellen wij, samen met onze zorg- en veiligheidspartners, de beleidskaders voor het Veiligheidsbeleid 2028–2032 vast. Bij de totstandkoming van het nieuwe beleid betrekken wij de inzichten en ervaringen van inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wanneer doen we dat?

2027

Opstellen Handavingsuitvoeringsprogramma

In samenhang met het Integraal Veiligheidsbeleid evalueren wij de uitvoering van het Handavingsuitvoeringsprogramma en de behaalde resultaten op het gebied van toezicht, handhaving en de aanpak van zorg- en veiligheidscasus-tiek. Op basis hiervan stellen wij een nieuw Handavingsuitvoeringsprogramma vast, waarin de beleidsdoelen zijn ver-taald naar concrete uitvoeringsactiviteiten, prioriteiten en meetbare resultaten.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Inwoners kunnen zichzelf redden bij een noodsituatie, met de gemeente als organisator van de voorzieningen

We werken aan een weerbare samenleving, zodat inwoners weten wat ze zelf kunnen doen en elkaar kunnen helpen in crisissituaties. Als gemeente zorgen we voor de voorzieningen die daarbij horen, van goede informatie tot opvang- en noodplekken. Dat doen we samen met de Veiligheidsregio Drenthe. We zetten daarnaast in op de online weerbaarheid van kwetsbare groepen, zoals jongeren, ouderen en het mkb.

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

Samen met de Veiligheidsregio Drenthe versterken wij de maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht van inwoners en bedrijven. Wij stimuleren dat inwoners en ondernemers zichzelf en elkaar kunnen helpen, zodat zij beter zijn voorbe-reid op noodsituaties en de gevolgen van een crisis beperkt blijven. We organiseren hiervoor bijeenkomsten voor inwo-ners en/of verenigingen.

Wanneer doen we dat?

2027

Vernieuwen gemeentelijke crisisorganisatie

Wij vernieuwen de gemeentelijke crisisorganisatie voor bevolkingszorg (de oranje kolom) en zorgen ervoor dat deze toe-komstbestendig blijft. Hiervoor actualiseren wij processen, rollen en verantwoordelijkheden, versterken wij de vakbe-kwaamheid van crisisfunctionarissen en oefenen wij de crisisorganisatie regelmatig, zodat de gemeente haar rol als orga-nisator en facilitator van de crisisbeheersing effectief kan blijven vervullen.

Wanneer doen we dat?

2027

Interne weerbaarheid en veerkracht

We versterken onze eigen continuïteit om de meest kritische processen onder crisissomstandigheden voort te kunnen zetten. Dit doen wij door de kritische processen en ondersteunende middelen in kaart te brengen en vast te stellen. Vervolgens bepalen we welke risico's aandacht vragen en voor welke risico's maatregelen nodig zijn.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat kost het?

Middeleninzet

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
01 Bestuur	5.335	5.029	4.976	5.126
02 Publiekszaken/Dienstverlening	3.297	3.277	3.471	3.466
03 Veiligheid	8.109	8.539	8.755	9.068
04 Handhaving	2.164	2.202	2.272	2.349
Totaal Lasten	18.904	19.047	19.474	20.008
Baten				
01 Bestuur	-295	-302	-309	-316
02 Publiekszaken/Dienstverlening	-2.026	-2.064	-2.097	-2.134
03 Veiligheid	-43	-43	-43	-43
04 Handhaving	0	0	0	0
Totaal Baten	-2.364	-2.409	-2.449	-2.493
Totaal Saldo van baten en lasten	16.541	16.637	17.026	17.516
Resultaat	16.541	16.637	17.026	17.516

Financiële uitwerking coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
Lasten				
Besparingen bedrijfsvoering	-96	-96	-96	-96
Vervallen structureel innovatiebudget	-44	-44	-44	-44
Project Buurtkracht	0	35	35	35
Tijdelijk extra formatie sociaal domein	11	11	0	0
Baten				
Verbeteren kostendekking leges burgerzaken	-200	-200	-200	-200
Totaal Structureel	-328	-293	-304	-304
Incidenteel				
Lasten				
Projectbudget Buurtkracht	84	80	50	0
Projectbudget innovatie	134	0	0	0
Totaal Incidenteel	218	80	50	0

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Totaal	-109	-213	-255	-304

Investeringsen

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Bestuur				
Facilitaire voorzieningen bestuur	142	0	0	90
Totaal Bestuur	142	0	0	90
Publiekszaken/Dienstverlening				
Dienstverlening	86	0	0	0
Totaal Publiekszaken/Dienstverlening	86	0	0	0
Eindtotaal	228	0	0	90

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 0. Besturen & Verbinden

- Eems Dollard Regio (EDR)
- Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

De toelichting staat in de Paragraaf Verbonden Partijen.

1. Wonen & Leven

In Programma Wonen & Leven leest u hoe wij werken aan een groeiend, leefbaar en toekomstbestendig Assen. Van woningbouw en gebiedsontwikkeling tot bereikbaarheid, voorzieningen, biodiversiteit en klimaatadaptatie: we investeren in een stad waar het prettig wonen, leven en verblijven is.

De koers naar 2050 is duidelijk

We maken duidelijk hoe Assen zich ruimtelijk en maatschappelijk ontwikkelt en wat dat betekent voor wonen, werken, bereikbaarheid en voorzieningen. Die richting leggen we vast in de omgevingsvisie en vertalen we naar concrete plannen en investeringen. Zo weten inwoners, partners en marktpartijen waar onze stad naartoe groeit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Koers Assen 2050

Als opmaat naar de herijking van de omgevingsvisie beschrijven we welke stad Assen in 2050 wil zijn – sociaal, economisch en ruimtelijk – en welke ambities daarbij horen.

Zo kunnen we de stad meer in samenhang verder ontwikkelen, kunnen we ons in de regio sterker profileren en werken we als organisatie effectiever en meer integraal.

Koers Assen 2050 en de strategische agenda vormen de basis voor de omgevingsvisie.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Assen biedt duurzame en passende woningen

Iedereen verdient een passende woning: jong of oud, wel of geen beperking, passend bij de zorgvraag en passend bij je inkomen. We hebben de ambitie om toe te groeien naar 750 nieuwe woningen per jaar in Assen. Woningen die passen bij de behoefte van de huidige en toekomstige inwoners. Voor wonen met zorg sluiten we aan op de woonzorgvisie.

Inwoners en initiatiefnemers met een goed idee voor nieuwe woonvormen krijgen bij ons de ruimte om het waar te maken. Dat levert woningen op die echt aansluiten bij wat mensen zelf willen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen van koersdocument wonen en Volkshuisvestingsprogramma

In 2027 ligt een koersdocument ter besluitvorming aan de raad voor, over onze actuele visie op wonen. Deze wordt opgenomen in de omgevingsvisie.

We vertalen de visie naar een Volkshuisvestingsprogramma (VHP). Dat maken we samen met inwoners, woningcorporaties, huurdersorganisaties, welzijns- en zorgpartijen, en in afstemming met de buurgemeenten.

Hiermee wordt duidelijk wat we waar, wanneer en voor wie gaan bouwen.

Op basis van ons VHP gaan we meerjarige prestatieafspraken maken met de woningcorporaties en hun huurdersorganisaties.

In het VHP werken we ook de woonzorgvisie verder uit. Een aantal actiepunten daaruit pakken we al eerder op, zoals een tweede seniorenmakelaar. Het beter benutten van de bestaande voorraad en kansen voor optoppen of aanbouwen maken onderdeel uit van het VHP.

Wanneer doen we dat?

2027

Vaststellen urgentieregeling en fairshare afspraken

Vanuit de nieuwe Wet versterking regie volkshuisvesting zijn gemeenten verplicht om een urgentieregeling vast te stellen. Deze regeling is onderdeel van de Huisvestingsverordening. Hierin wordt omschreven onder welke urgentiecategorieën er zijn en op welke wijze ze met urgentie, voorrang of bemiddeling worden gehuisvest.

De fairshare afspraken hebben betrekking op de evenredige verdeling over de provincie van deze urgentiecategorieën.

We pakken deze opgave op in samenhang en verbinding met het programma SAMENLEVEN & OMZIEN, omdat dit ook binnen het Sociaal Domein vraagt om (regionale) afstemming en implementatie.

De governance, implementatie inclusief financieel plaatje en uitvoering moeten nog nader worden uitgewerkt.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Nieuwe woningen

Het bouwen van woningen is een kwestie van een lange adem. Als gemeente werken we aan de langetermijnprogrammering van het realiseren van woningen. Een contract van vandaag, leidt tot woningen over enkele jaren. We verwachten in 2027 tussen de 300 en 350 woningen op te leveren.

Veel mensen blijven lang in hun woning wonen. Ook als deze niet meer passend is bij de situatie. In het komende jaar zullen we actief inzetten op begeleiding bij doorstroming of het passend maken van de bestaande woning. Door het doorstromen komen niet alleen meer woningen beschikbaar voor starters, gezinnen en kleine huishoudens, maar ook juist voor mensen die ruimer kunnen en willen wonen. Door het passend maken van een bestaande woning, wordt minder een beroep gedaan op de bestaande voorraad. Concrete maatregelen voor 2027 zijn het aannemen van een tweede seniorenmakelaar en het verkennen van een fonds voor woningaanpassing.

Vanaf 2027 sturen we op het hele systeem woningbouw: projecten, rijksbeleid en interne processen stemmen we beter op elkaar af. Zo komen er meer projecten en voeren we ze sneller uit. En verhogen we het aantal gerealiseerde woningen per jaar.

Het Programma Woningbouwopgave zal worden aangepast. Hiermee wordt de ambtelijke organisatie in 2027 in lijn gebracht met de collegedoelstelling om in 2030 een jaarproductie te bereiken van 750 woningen per jaar.

Wanneer doen we dat?

2027

Woningbouwontwikkelingen Havenkwartier

In het Havenkwartier starten we het ontwerp voor de eerste woningbouwontwikkelingen, waarbij we ook de beeldkwaliteit en de juridisch-planologische procedure uitwerken. Voor het Havenblok start begin 2027 de aanbesteding. Ook in de Binnenstad en langs de Stadsboulevard werken we locaties verder uit tot uitvoerbare projecten en vergroten we de planzekerheid door actieve gebiedsregie.

Wanneer doen we dat?

2027

Versnellen woningbouw

We lossen knelpunten in de woningbouw niet meer per project op, maar structureel in de hele keten. Dat doen we samen met de corporaties. In 2027 stemmen we onze interne processen beter op elkaar af, zodat projecten sneller van idee naar uitvoering gaan.

Daarnaast maken we raamwerkafspraken over onderwerpen die bij elk project opnieuw aan de orde komen en werken we standaardcontracten uit voor de standaardwerkzaamheden waar zowel de gemeente als de corporaties voor staan. Deze afspraken gaan verder dan wat we vastleggen in de prestatieafspraken en zijn gericht op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het beschikbaar stellen van voldoende passende woonruimte.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2029

Omgevingsvisie

We gaan onze omgevingsvisie inhoudelijk herijken op basis van het koersplan. Hierin verwerken we ook de geactualiseerde visie op wonen en alle andere thema's in de fysieke leefomgeving die we integraal en in samenhang gaan afwegen.

We zetten hiervoor de instrumenten van de Omgevingswet op een consistente manier in.

Wanneer doen we dat?

2027

Omgevingsplan

In 2027 gaan we verder met de opbouw van het omgevingsplan, dat uiterlijk eind 2031 voor ons hele grondgebied moet zijn vastgesteld. Hierbij volgen we zoveel mogelijk de planning zoals aangegeven in de in 2023 vastgestelde Nota van Uitgangspunten omgevingsplan Assen. We gaan aan de slag met meerdere wijzigingsbesluiten tegelijkertijd. In 2027 gaan we de wijzigingsbesluiten voor bestaande woonwijken, Havenkwartier en omgevingskwaliteit in procedure brengen en/of vaststellen. Verder gaan we voorbereidingen starten voor de wijzigingsbesluiten voor werklocaties, binnenstad en doorontwikkeling Kloosterveen.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Ruimte voor inwoners en bedrijven

Assen gaat zich de komende jaren verder ontwikkelen door gerichte groei en intensivering. We bieden waar mogelijk ruimte voor initiatieven van inwoners, organisaties en bedrijven. We werken daar actief aan mee en richten onze werkwijze daarop in.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wooninitiatieven

Elk initiatief is een kans om woningen toe te voegen. Dit geldt voor de individuele bewoner die graag een mantelzorgwoning in de tuin wil plaatsen, voor initiatieven om nieuwe woonvormen te realiseren en ook voor ontwikkelaars die grotere woningbouwprojecten willen realiseren. Als gemeente staan we open voor initiatieven van derden en zullen we proactief meedenken. Dit betekent dat we initiatieven, indien mogelijk, actief zullen ondersteunen. Dit kan zijn dat we een nieuw idee als pilot gaan uitvoeren voor het optoppen van woningen. Of dat we actief ruimte zoeken voor bijzondere projecten als Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) of flexwonen. Het kan ook zijn dat we zelf op basis van ruimtelijke analyses projecten starten. De markt zullen we vaker via prijsvragen en marktconsultaties uitnodigen om mogelijke initiatieven een stap verder te brengen.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2030

Aantrekkelijk vestigingsklimaat

We versterken ons economisch profiel, ontwikkelen en revitaliseren onze bedrijventerreinen in samenhang, geven bedrijfskavels uit en voeren actieve acquisitie. Daarmee trekken we meer bedrijven en organisaties naar de stad.

Zie programma 2. Ondernemen, Werken & Leren, doel 'Assen telt 5.000 extra banen in een sterke, brede economie'

Wat willen we bereiken?

De stad en de wijken zijn en blijven goed bereikbaar, ook terwijl Assen groeit

Assen wil een veilige, bereikbare en leefbare stad zijn, waarin lopen, fietsen en openbaar vervoer aantrekkelijke en vanzelfsprekende keuzes zijn. We hebben aandacht voor de veiligheid en de inrichting van de openbare ruimte. Daarbij houden we de mogelijkheden voor parkeren op peil.

Goede bereikbaarheid houdt de stad en de wijken leefbaar en verbonden. Daarom laten we de bereikbaarheid meegroeien met de woningbouw. Dat doen we met maatwerk per wijk en met aandacht voor duurzame mobiliteit.

Uitvoeringsagenda Mobiliteit 3 en Ontwikkelagenda Mobiliteit

In 2027 werken we de Visie Mobiliteit 2040 verder uit naar een Uitvoeringsagenda Mobiliteit 3 (gericht op concrete projecten en activiteiten) en een Ontwikkelagenda Mobiliteit (gericht op de langetermijnontwikkelingen van Assen). Deze uitwerking komt in de Kaderbrief 2028 terug.

Verder werken we aan onder andere de derde hoofdontsluitingsweg van Kloosterveen, de verbetering van het bestaand spoor, een nieuwe parkeerstrategie en de laadvisie.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

De gemeente stelt zich proactief op in stedelijke ontwikkelingen

Met actief en faciliterend grondbeleid sturen we op tempo en kwaliteit. Zo maken we ontwikkelingen mogelijk, samen met marktpartijen en partners. We wachten niet af, maar pakken onze rol. Daarbij intensiveren we waar mogelijk, mede om daarmee ook andere ontwikkelingen in de stad mogelijk te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren regie op gebiedsontwikkeling

We voeren actief regie op de gebiedsontwikkelingen, zoals in Kloosterveen, het Stadskwartier, Zuidoost Assen, campusontwikkelingen en in wijken zoals Peelo. We zetten hierbij zoveel mogelijk in op actief grondbeleid. We werken samen met grondeigenaren, ontwikkelaars en woningcorporaties en zetten waar nodig gemeentelijke instrumenten in, zoals het voorkeursrecht, de verwerving van locaties, het kostenverhaalsinstrumentarium en het vereveningsfonds om ontwikkelingen te versnellen en de gewenste kwaliteit te realiseren.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2030

We stellen grondbeleid vast

Het grondbeleid legt vast welke instrumenten en middelen we inzetten voor onze ruimtelijke ambities. Ons uitgangspunt is een financieel robuust en toekomstbestendig grondbedrijf dat vanuit een langetermijnvisie bijdraagt aan maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen. We reserveren middelen voor de aankoop en ontwikkeling van strategische grondposities, voeren integraal risicomanagement op grondexploitaties en zorgen voor een gezonde financiële positie door adequate reserves en voldoende weerstandsvermogen. We sturen op financieel haalbare plannen. Zo groeit de reserve en komt er geld vrij voor toekomstige ontwikkelingen.

Wanneer doen we dat?

2027 - 2030

Zie ook paragraaf 8. Grondbeleid

Wat willen we bereiken?

Rijk, provincie en regio dragen bij aan de ontwikkeling van Assen

Als ambitieuze provinciehoofdstad draagt Assen bij aan de doelen van de regio, de provincie en het Rijk voor economie, werkgelegenheid, wonen en bereikbaarheid. Daarom nodigen we hen uit om samen verantwoordelijkheid te nemen en daarover passende afspraken te maken.

Assen heeft ruimte voor ontwikkelingen

We ontwikkelen een sterke propositie en lobbyagenda over de kwaliteiten en ruimte die Assen te bieden heeft voor de maatschappelijke en economische opgaven. Daarmee vergroten we onze aantrekkingskracht op nieuwe inwoners, bedrijven en organisaties en zijn we een onmisbare partner voor Rijk, provincie, regio en bedrijven en organisaties.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

We versterken de samenwerking

We werken samen met het Rijk, provincie, Regio Groningen-Assen (RGA) en andere partijen om onze stedelijke ambities waar te maken. Binnen de RGA voeren we de Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX) uit en ontwikkelen we ons als initieerregio, zoals we in de nieuwe Nota Ruimte door het Rijk zijn aangewezen. We behouden en versterken onze positie bij de uitvoering van de NOVEX RGA en de ontwikkeling van de initieerregio RGA (Nota Ruimte) met het doel (financiële) ondersteuning te krijgen van het Rijk en andere partijen bij het realiseren van de onze groeiambities.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2030

Wat kost het?

Middeleninzet

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
01 Wonen	1.028	1.022	1.964	2.094
02 Woningmarkt	2.499	2.540	2.625	2.719
03 Ruimtelijke ordening	9.654	9.516	9.385	8.420
04 Stedelijke vernieuwing	2.756	2.256	256	256
05 Bereikbaarheid	2.570	2.695	2.899	2.976
06 Parkeren	4.662	4.871	5.011	5.177
07 Onderhoud (water)wegen	11.723	12.137	12.718	13.135
08 Grondbedrijf	4.625	3.821	1.054	1.206
Totaal Lasten	39.517	38.859	35.911	35.984
Baten				
01 Wonen	-100	-100	-100	-100
02 Woningmarkt	-2.016	-2.063	-2.104	-2.149
03 Ruimtelijke ordening	-2.015	-2.018	-2.182	-2.191
05 Bereikbaarheid	-20	-20	-20	-20
06 Parkeren	-5.851	-5.915	-5.915	-5.915
07 Onderhoud (water)wegen	-1.678	-1.662	-1.668	-1.698
08 Grondbedrijf	-3.094	-1.986	447	635
Totaal Baten	-14.774	-13.764	-11.542	-11.439
Totaal Saldo van baten en lasten	24.742	25.095	24.369	24.545
Reservemutaties				
Toevoegingen				
Algemene reserve grondbedrijf	1.053	1.999	704	351

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Egalisatiereserve flexwoningen	73	73	73	73
Reserve stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	100	100	100	100
Totaal Toevoegingen	1.226	2.172	877	524
Onttrekkingen				
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	-1.635	-1.752	-1.752	-1.752
Reserve stedelijk investeringsfonds	-2.500	-2.000	0	0
Reserve stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	-100	-100	-100	-100
Reserve weerstandsvermogen grondbedrijf	-530	-1.784	-130	-115
Totaal Onttrekkingen	-4.764	-5.636	-1.982	-1.966
Totaal Reservemutaties	-3.538	-3.464	-1.105	-1.442
Resultaat	21.204	21.631	23.264	23.102

Financiële uitwerking coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
Lasten				
Besparingen bedrijfsvoering	-197	-197	-197	-197
Implementatie Omgevingswet	1.515	1.515	1.515	0
Vervallen structureel innovatiebudget	-116	-116	-116	-116
Baten				
Intensiveren controles parkeren	-250	-250	-250	-250
Kostendekkend maken leges omgevingsvergunningen	-582	-582	-582	-582
Totaal Structureel	369	369	369	-1.146
Incidenteel				
Lasten				
Projectbudget Buurkracht	111	55	0	0
Projectbudget innovatie	358	0	0	0
Baten				
Naheffingsopbrengst parkeergelden	-100	0	0	0
Totaal Incidenteel	369	55	0	0
Totaal	738	425	369	-1.146

Investeringsen

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Bereikbaarheid				
Verkeer	2.274	3.080	0	0
Totaal Bereikbaarheid	2.274	3.080	0	0
Onderhoud (water)wegen				
Materieel	200	928	65	0
Openbare verlichting	573	697	0	0
Waterwegen	0	2.796	0	0
Wegbeheer	4.820	4.418	3.500	1.500
Civiele kunstwerken	821	1.869	42	0
Gladheidsbestrijding	0	0	0	336
Totaal Onderhoud (water)wegen	6.414	10.708	3.607	1.836
Parkeren				
Parkeervoorzieningen	620	900	0	0
Totaal Parkeren	620	900	0	0
Ruimtelijke ordening				
Strategische eigendommen	1.338	0	0	0
Overige investeringen bedrijfsvoering	150	0	0	0
Totaal Ruimtelijke ordening	1.488	0	0	0
Eindtotaal	10.796	14.688	3.607	1.836

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 1. Wonen & Leven

- Regio Groningen - Assen (RGA)

De toelichting staat in de Paragraaf Verbonden Partijen.

2. Ondernemen, Werken & Leren

Programma Ondernemen, Werken & Leren richt zich op een sterke economie, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en organisaties. Met voldoende kansen voor inwoners om te leren en te werken. Door economische ontwikkeling, onderwijs en arbeidsmarkt met elkaar te verbinden, bouwen we verder aan een toekomstbestendige en ondernemende stad.

Assen telt 5.000 extra banen, in een sterke, brede economie

De werkgelegenheid groeit met 5.000 extra banen ten opzichte van 2024, passend bij onze positie als één van de Initieerregio's van Nederland. Als initieerregio zijn we door het Rijk aangewezen, in het kader van de Nota Ruimte, als regio die de potentie heeft om een grote ruimtelijke, economische en maatschappelijke sprong voorwaarts te maken. De gemeente Assen heeft onderzoek laten uitvoeren naar welke sectoren voor Assen kansrijk zijn en welke ruimtelijke voorwaarden nodig zijn om deze te laten groeien. Mede op basis daarvan zetten we vooral in op onze krachtsectoren: gezondheidseconomie, overheid en veiligheid, energie en vrijetijdseconomie. Deze inzet krijgt concreet vorm in de ontwikkeling van de Veiligheids-campus Assen en het Zorg- en Innovatiecluster. We brengen daarvoor partijen samen, creëren publiek-private netwerken, zorgen voor passende werklocaties en ondersteunen bestaande ondernemers en nieuwe bedrijven bij groei en vestiging.

Vestigingsklimaat initieerregio

De Regio Groningen-Assen is in de Nota Ruimte aangewezen als initieerregio. Daarmee ligt er een gezamenlijke opgave om uit te werken wat nodig is voor een schaa sprong in economie en wonen. Samen met Twente, Zuid-Limburg en Emmen onderzoeken we welke voorwaarden, maatregelen en middelen daarvoor nodig zijn. We bepalen welke economische activiteiten op welke plekken in Assen ruimte krijgen en welke acties nodig zijn voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Daarbij kijken we ook naar de samenhang met wonen, mobiliteit, energie en voorzieningen. De keuzes verwerken we in het omgevingsprogramma, Stad in Balans en de herijking van de omgevingsvisie.

Eind 2027 is duidelijk hoe Assen lokaal invulling geeft aan de economische schaa sprong van de Regio Groningen-Assen. We hebben scherp welke bedrijven en sectoren we willen laten groeien of aantrekken, waar zij zich kunnen vestigen en wat daarvoor nodig is. Daarmee kunnen we gericht sturen op de ontwikkeling van werklocaties, de krachtsectoren versterken en ruimte bieden aan de ambities rond gezondheidseconomie en veiligheid. Zo verbeteren we het vestigingsklimaat en creëren we de voorwaarden voor 5.000 extra banen.

Wanneer doen we dat?

2027

Onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie sluiten goed op elkaar aan

Wat de arbeidsmarkt vraagt en hoe het onderwijs opleidt, sluit beter op elkaar aan. Ondernemers, onderwijs en gemeente werken samen aan het versterken van deze koppeling, voortdurend en gericht.

Assen is een aantrekkelijke stad voor alle talenten, bijvoorbeeld uit het mbo en hbo: jonge mensen voelen zich hier thuis, vinden werk dat bij hen past en blijven graag om te leren en werken. Zo houden we het talent vast dat onze stad en haar bedrijven nodig hebben. We streven ernaar dat een groeiend percentage van de afgestudeerden na de opleiding in de regio blijft werken. Daarmee creëren we de juiste randvoorwaarden om onder andere de tastbare initiatieven Zorg- en Innovatiecluster en Veiligheids-campus een goede voedingsbodem te geven. Onderwijs, innovatie en arbeidsmarkt zijn drie in elkaar grijpende tandwielen. Door deze soepel in beweging te brengen, dragen we bij aan groei van werkgelegenheid en bedrijvigheid. De Asser Ambitie Agenda is daarin leidend. Op een bredere schaal ondersteunen we initiatieven voor een leven lang ontwikkelen (LLO) waarmee ondernemers en mensen op en naar de arbeidsmarkt worden ondersteund. Specifiek ter ondersteuning van de cruciale factor onderwijs ontwikkelen we een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs en een Onderwijsvisie.

Iedereen telt mee, iedereen doet mee

Basisvaardigheden zijn in het coalitieprogramma 2026 -2030 expliciet opgenomen. Alle inwoners van Assen moeten kunnen lezen, schrijven, rekenen en zich digitaal kunnen redden.

In Assen hebben naar schatting 10.400 inwoners moeite met één of meer basisvaardigheden. Ongeveer 70% van hen is Nederlandstalig opgegroeid (NT1) en 30% heeft een andere moedertaal (NT2). Taal-, reken- en digitale vaardigheden zijn

essentieel voor zelfredzaamheid, participatie en kansengelijkheid. De gemeente Assen zet daarom in op het versterken van basisvaardigheden en het terugdringen van laaggeletterdheid.

Met de uitvoering van de beleidsnotitie *Taalvaardig Assen 2024-2027* versterken we de basisvaardigheden van kinderen jongeren en volwassenen, met speciale aandacht voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben, zoals laagtaalvaardige ouders, mensen met financiële problemen en inwoners die hun digitale vaardigheden willen vergroten. Zo vergroten we hun kansen om zelfstandig mee te doen aan onderwijs, werk en samenleving.

In de Kadernota Werk Inkomen en Ontwikkeling 2025-2028 staan de kaders voor de uitvoering van de Participatiewet. Het centrale thema is “Bestaanszekerheid voor iedereen”. Wanneer inwoners bestaanszekerheid ervaren geeft dat rust en ruimte voor ontwikkeling en participatie in de samenleving. Er staan nog te veel mensen aan de zijlijn terwijl er in sectoren flinke personeelstekorten zijn. De kadernota richt zich niet meer ‘alleen’ op de doelgroepen van de Participatiewet, maar op alle inwoners. De nadruk ligt meer dan ooit op de ontwikkeling van inwoners in plaats van de snelste route naar betaald werk. Ook wordt meer ingezet op het toepassen van maatwerk bij financiële ondersteuning. De ambities hierover voor het jaar 2027 staan in het Programma Samenleven & Omzien onder ‘minder inwoners leven in armoede’.

Wat gaan we daarvoor doen?

We vergroten de kansen van inwoners op de arbeidsmarkt

Vanaf 2026 hebben we het Inkomen-, Ontwikkel-, en Werkcentrum van het Werkplein Drentsche Aa. Dat houdt in dat er één loket is voor alle inwoners met een ontwikkelvraag naar betaald werk, studie of persoonlijke ontwikkeling. Hier kunnen werkzoekenden, werkenden en werkgevers terecht voor vragen over werk, loopbaanstappen, scholing en personeelsvraagstukken. In dit centrum hebben we leerlijnen ontwikkeld. Het gaat om leerlijnen werknemersvaardigheden en vakvaardigheden. Inwoners kunnen zo binnen het centrum leren hoe zij goed kunnen functioneren op de werkvloer. Daarna kunnen inwoners binnen het centrum of bij een werkgever opgeleid worden voor een baan in de horeca, zorg, ICT, bouw en techniek. Duurzame uitstroom in alle (kansrijke)beroepen en een leven lang ontwikkelen is hiermee een stap dichterbij. We gaan in 2027 verder met de inrichting van de infrastructuur en bouwen de leerlijnen verder uit met werkgevers.

Wanneer doen we dat?

2027

Ambities Snellere Start, sterkere toekomst

In 2027 gaan we door met het begeleiden van azc-bewoners naar betaald werk. Dit doen we samen met WPDA en het COA. Ook werkgevers ontvangen ondersteuning. In de begeleiding wordt onder andere ingezet op voorlichting, maatwerk-instrumenten (zoals cursussen voor azc-bewoners en compensatie voor werkgevers) en nazorg na ingang van de arbeidsovereenkomst. We bemiddelen jaarlijks minimaal 50 azc-bewoners naar betaald werk. Vroeg starten met werk heeft maatschappelijke en economische voordelen, zoals bijdragen aan welzijn, integratie en zelfredzaamheid van azc-bewoners en het invullen van vacatures van werkgevers in en rondom Assen.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

We actualiseren de beleidsnotitie *Taalvaardig Assen 2024-2027*

Met de actualisatie van *Taalvaardig Assen* stellen we de doelen voor 2028-2031 vast en geven we richting aan de aanpak van laaggeletterdheid. Daarmee werken we aan de ambities uit het coalitieprogramma 2026-2030.

Nieuw beleid biedt de gemeente en samenwerkingspartners een actueel beleidskader dat richting geeft aan een effectieve en samenhangende aanpak voor het versterken van basisvaardigheden en het verminderen van laaggeletterdheid.

Wanneer doen we dat?

2027

We stellen een nieuw uitvoeringsplan *Taalvaardig Assen* op

Het uitvoeringsplan is een vertaling van de strategische doelen naar concrete en haalbare acties voor het komende jaar. Het plan biedt ruimte om flexibel in te spelen op actuele ontwikkelingen en behoeften. Door ieder jaar te monitoren en te evalueren, sturen we bij waar dat nodig is. We doen dit in lijn met het Plan van Aanpak Basisvaardigheden Arbeidsmarkt-regio Groningen.

Het nieuwe uitvoeringsplan draagt bij aan een doelgerichte en passende aanpak van laaggeletterdheid en het versterken van de basisvaardigheden.

Wanneer doen we dat?

2027

We ontwikkelen een beleidskader onderwijsachterstandenbeleid 2028-2031

De gemeente Assen voert het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit om taal- en ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen en te verminderen. Samen met kinderopvang, onderwijs, GGD en andere partners zorgen we voor kwalitatief goede voor- en vroegschoolse educatie (VVE), een doorgaande ontwikkellijn en een goede start voor ieder kind. Hiermee vergroten we de onderwijskansen en kansengelijkheid van kinderen. De verbinding met de Lokale Educatieve Jeugd Agenda (LEJA) ligt binnen programma 4 Samenleven & Omzien.

In 2027 stellen we een uitvoeringsnotitie OAB op waarin we de huidige inzet evalueren en nieuwe afspraken maken over de uitvoering voor de komende periode.

Wanneer doen we dat?

2027

Ontwikkelen Onderwijshuisvestingsplan VO, VSO en MBO

In 2027 leveren we het Integraal Huisvestingsplan (IHP) op voor het voortgezet, voortgezet speciaal en MBO-onderwijs. We brengen samen met de schoolbestuurders de huisvestingsbehoefte van de scholen voor de langere termijn in beeld en maken afspraken over de kwaliteit, beschikbaarheid en ontwikkeling van onderwijsvoorzieningen. Daarbij kijken we niet alleen naar de gebouwen zelf, maar ook naar de spreiding van onderwijsvoorzieningen over de stad en de aansluiting op de ontwikkeling van wijken en gebieden.

We werken gezamenlijk aan een toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur. Bij nieuwe ontwikkelingen en investeringen kijken we naar mogelijkheden om onderwijsvoorzieningen waar mogelijk te verbinden met andere voorzieningen, zoals sport, ontmoeting en maatschappelijke functies. Ook besteden we aandacht aan duurzaamheid en flexibel gebruik van schoolgebouwen.

Met het Integraal Huisvestingsplan zorgen we ervoor dat onderwijsvoorzieningen ook op langere termijn passend zijn voor inwoners van Assen (en omstreken). Door onderwijsvoorzieningen mee te nemen in de ontwikkeling van wijken en de stad als geheel, ontstaat een betere samenhang tussen wonen, leren, ontmoeten, sporten en andere voorzieningen.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Ruimte voor ondernemers

Op onze bedrijventerreinen is uitgifbare ruimte beschikbaar. Bedrijven die zich willen vestigen of uitbreiden, vinden hier een passende plek en constructieve ondersteuning van de gemeente Assen. Tegelijkertijd is deze ruimte beperkt, we gaan daarmee zorgvuldig en selectief om. We creëren binnen het omgevingsprogramma een transparant, doelmatig en faciliterend vestigingskader. We richten ons hiervoor op nieuw uit te geven bedrijfskavels en op al bestaande bedrijventerreinen en kantoorlocaties. We moderniseren en verbeteren bestaande terreinen zodat bedrijven zich hier optimaal kunnen ontwikkelen. Met Ondernemend Assen en de Provincie Drenthe verduurzamen we bedrijventerreinen en werklocaties binnen de pilot Werklandschap van de Toekomst. We ondersteunen oplossingen voor netcongestie omdat de beschikbaarheid van energie cruciaal is voor de vestiging van veel nieuwe bedrijven en uitbreidingen van bestaande ondernemingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitbreiden uitgifbare bedrijfskavels

We vergroten het aanbod van uitgifbare bedrijfskavels door nieuwe werklocaties te ontwikkelen (o.a. Messchenveld II) en bestaande bedrijventerreinen uit te breiden (o.a. Werklandschap Assen Zuid). Hiermee creëren we ruimte voor de vestiging, uitbreiding en doorgroei van bedrijven in Assen. De uitbreiding sluit aan bij de regionale afspraken uit de

agenda van de Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX) en de van de Regio Groningen-Assen (RGA) en ondersteunt de ambitie om extra werkgelegenheid te realiseren.

Wanneer doen we dat?

2027

Activiteiten Ruimte voor ondernemers

Ondernemers hebben behoefte aan meer en betere ruimte om te ondernemen. We voeren al proactief relatiebeheer per krachtsector om werkgevers te laten ontwikkelen en groeien, met oog voor synergie met andere programma's, zoals Stad in Balans. We geven daarbij meer richting aan onze inzet door ons vestigingsbeleid aan te scherpen. Daarin beschrijven we welke bedrijven in Assen de voorkeur hebben en wat daarvoor de beste locaties zijn. Dat is ons uitgangspunt voor proactieve acquisitie en ons uitgiftebeleid voor de nog beschikbare en toekomstige bedrijfskavels. Ook spelen we een constructieve en faciliterende rol bij de andere factoren die naast fysieke ruimte van belang zijn, zoals talentbehoud, subsidiemogelijkheden en regeldruk. Voor de revitalisering van bestaande en oudere bedrijventerreinen participeren we in de Herstructureringsmaatschappij Drenthe Groningen (HMDG). We onderzoeken de leegstand in de binnenstad en komen met een pakket aanbevelingen voor efficiënte maatregelen. We ontwikkelen Start- en Scale-up beleid in combinatie met financiële ondersteuning, in samenwerking met Founded in the North.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Ontwikkeling van het Zorg- en Innovatiecluster

Binnen de gezondheidseconomie liggen kansen voor een innovatiesprong in de zorg van de toekomst. Een Zorg- en Innovatiecluster brengt zorgaanbieders, kennisinstellingen, onderwijs en jonge bedrijven samen. Zo ontstaat een ecosysteem waarin zorg, kennis en ondernemerschap elkaar versterken en dat bijdraagt aan nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid in Assen.

Uit een verkenning blijkt dat de combinatie van zorgverlening, technologie en innovatie binnen de brede gezondheidseconomie potentie biedt voor Assen. We hebben daarom een kwartiermaker opdracht gegeven om dit profiel samen met potentiële partners verder uit te werken. Een belangrijk doel is de structurele vestiging van initieel onderwijs in Assen en de economische spin-off die daaruit kan ontstaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorg- en Innovatiecluster

We leggen de basis voor het Zorg- en Innovatiecluster. We werken aan een sterk partnerschap, hebben mogelijke locaties in beeld gebracht en onderzocht welke financiering en organisatievorm nodig zijn. Daarbij zijn we in gesprek met belangrijke partners, waaronder het Wilhelmina Ziekenhuis Assen (WZA). De toekomstplannen van het WZA zijn medebepalend voor de locatie en de uiteindelijke vorm van het cluster en een mogelijke campusontwikkeling.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Veiligheidscampus Assen: kennisinstellingen en gemeente werken samen met defensie en andere partijen

De Veiligheidscampus Assen functioneert op een herkenbare plek in Assen en als herkenbare samenwerking in Noord-Nederland; door en voor het Noorden, die zich richt op Veiligheid en weerbaarheid. De Veiligheidscampus Assen ontwikkelt zich verder tot een locatie met een expertisecentrum, een onderwijs en crisissimulatie in een netwerk van veiligheidsorganisaties, bedrijven en overheden. Daarmee versterken we de sector overheid en veiligheid, een van de krachtsectoren waarop Assen bouwt. Daarnaast draagt de Veiligheidscampus bij aan veiligheid en weerbaarheid op regionaal, nationaal en Europees niveau.

Activiteiten en resultaten Veiligheidscampus

De samenwerking die we met DC Terra, NHL Stenden en de RUG zijn begonnen, wordt begin 2027 verankerd in een samenwerkingsovereenkomst.

Aan de Industrieweg is in 2026 de eerste gezamenlijke, tijdelijke, locatie betrokken door alle kennisinstellingen van de Veiligheidscampus Assen. Het onderwijs, het onderzoeks- en expertisecentrum en de crisissimulatieruimte krijgen hier verder vorm.

In 2027 is de Veiligheidscampus met de Provincie Drenthe een Europese Voorbeeldregio voor het Joint Research Centre van de Europese Commissie. Dit leidt tot Europese bekendheid en draagt bij aan de Europese doelstelling om te komen tot een netwerk van Veiligheidscampussen op Europees niveau.

In 2026 is een plan van aanpak opgesteld voor de vestiging van een Rijksbreed congres- en trainingscentrum, de Veiligheidscampus Assen, en (training)faciliteiten van Defensie buiten de bestaande JWF-kazerne. Samen met de kennisinstellingen van de Veiligheidscampus Assen, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie wordt dat plan in 2027 geïmplementeerd.

De inhoudelijke samenwerking tussen Defensie en de Veiligheidscampus wordt vastgelegd in een werkagenda en krijgt onder andere vorm met de komst van de Nationale Weerbaarheidstraining in 2027. Als deze resultaten dragen bij aan het vergroten van de werkgelegenheid en de ambitie van Assen om een bruisende studentenstad te worden.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Het Asser bedrijfsleven is zelfstandig en goed georganiseerd

Vaart in Assen, Ondernemend Assen, Assen voor Assen en het Ondernemersfonds Assen zijn herkenbare gesprekspartners die professioneel met ons samenwerken. Het bedrijfsleven bundelt zijn krachten tot één duidelijke stem en bouwt met ons aan de economische toekomst van de stad. Een goed georganiseerd bedrijfsleven biedt ons een sterke, onafhankelijke gesprekspartner, een samenwerkingspartner op de gedeelde belangen en een communicatiekanaal naar een brede groep ondernemers.

Samen met de ondernemersorganisaties professionaliseren we de publiek-private samenwerkingsverbanden. Dat doen we door onze subsidierelaties te herijken en samenwerkingsafspraken te verduidelijken. We sturen daarmee op meer samenhang, slagkracht, efficiëntie en een doelmatige inzet van middelen.

Met ondernemers en organisaties uit de vrijetijdssector onderzoeken we concreet de mogelijkheid voor een nieuw concept waarin kennis, netwerken en uitvoeringskracht worden gebundeld. Deze constructie kan daarmee uitgroeien tot een herkenbaar aanspreekpunt voor de sector en een stevige samenwerkingspartner voor de gemeente over terugkerende evenementen (inclusief het TT Festival), bezoekersmarketing, ontwikkeling en aankleding van de binnenstad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vrijetijdseconomie

De Agenda Vrijetijdseconomie en het Actieplan Vrijetijdseconomie lopen eind 2026 af. Uit de evaluatie blijkt dat veel resultaten zijn bereikt, maar ook dat de grootste opgave niet zozeer inhoudelijk, maar vooral organisatorisch van aard is. We onderzoeken de mogelijkheden om de synergie en efficiëntie binnen de vrijetijdseconomie te verbeteren met een samenwerkingsconcept waarin rollen, verantwoordelijkheden, regie, financiering en uitvoering op een logische manier worden georganiseerd.

Wanneer doen we dat?

2027

Samenwerking met het georganiseerd Asser bedrijfsleven

We zijn bezig om de contracten, convenanten en subsidierelaties van de bestaande samenwerkingen met het bedrijfsleven en partijen te inventariseren. Aansluitend bepalen we onze gemeentelijke kaders, belangen en prioriteiten. In gesprek met de ondernemersorganisaties herijken we de subsidierelaties en verduidelijken we de samenwerkingsafspraken.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

We bieden optimale dienstverlening aan ondernemers

Ondernemers, bestuurders en ambtenaren kennen elkaar en weten elkaar te vinden. We zijn proactief, denken mee, zijn duidelijk en komen onze afspraken na. We dragen bij aan een ondernemingsklimaat waarin bedrijven kunnen bloeien en groeien.

Economische Zaken is met zijn accountmanagers het eerste aanspreekpunt voor het bedrijfsleven en onderhoudt voortdurend de verbinding tussen ondernemers, economische partners en de gemeente Assen. Wij horen en zien ontwikkelingen, kansen en knelpunten voor de economie van Assen. Deze vertalen wij naar adviezen, projecten en acties die bijdragen aan de economische ontwikkeling van de gemeente aan de hand van de Economische Agenda 2026-2030. Wij adviseren collega's, management en bestuur over economische vraagstukken en de gevolgen van ontwikkelingen voor ondernemers en bedrijven. In nauwe samenwerking met de diverse stakeholders en andere regionale samenwerkingspartners bieden we de best passende dienstverlening aan ondernemers.

Voor onze ondernemers zijn we gesprekspartner bij vragen over bijvoorbeeld vestiging, uitbreiding, verplaatsing, innovatie en verduurzaming. Daarbij denken wij mee over mogelijkheden, geven advies en brengen ondernemers in contact met de juiste partners, organisaties en gemeentelijke afdelingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dienstverlening aan ondernemers optimaliseren

We zijn permanent in gesprek met ondernemers en krijgen voortdurend feedback op onze dienstverlening. Om dat objectief en meetbaar te maken, laten we onderzoek doen naar hoe ondernemers de gemeentelijke dienstverlening ervaren. Op basis daarvan stellen we een verbeterplan op. Er komt één gemeentelijke werkwijze voor ondernemersvragen, met een duidelijk aanspreekpunt, interne verantwoordelijke en terugkoppeling over de voortgang. We maken onze dienstverlening en contactmogelijkheden beter vindbaar via herkenbare en samenhangende communicatiekanalen. Samen met de ondernemersorganisaties maken we een gezamenlijke agenda met concrete onderwerpen, acties en verantwoordelijkheden.

Wanneer doen we dat?

2027

Middeleninzet

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
01 Economie	3.833	2.848	1.759	1.813
02 Bedrijvigheid	141	150	154	159
03 Binnenstad	516	531	546	561
04 Bedrijventerreinen	2.044	2.044	2.044	2.044
05 Participatie (bijstand)	58.656	59.455	60.012	61.129
06 Werkgelegenheid	17.538	16.916	16.267	15.661
07 Primair onderwijs	18.702	18.621	19.278	20.610
08 Voortgezet onderwijs	2.692	2.834	3.146	3.163
Totaal Lasten	104.121	103.399	103.205	105.139
Baten				
01 Economie	-789	-809	-829	-849
02 Bedrijvigheid	-324	-332	-339	-346
03 Binnenstad	-165	-170	-175	-180
04 Bedrijventerreinen	-3.098	-3.098	-3.098	-3.098
05 Participatie (bijstand)	-40.235	-40.539	-40.335	-40.632
06 Werkgelegenheid	-207	-208	-209	-209
07 Primair onderwijs	-10.139	-10.178	-10.101	-10.175
08 Voortgezet onderwijs	-108	-290	-292	-294
Totaal Baten	-55.065	-55.624	-55.378	-55.784
Totaal Saldo van baten en lasten	49.056	47.774	47.827	49.355
Reservemutaties				
Onttrekkingen				
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	-86	-86	-86	-86
Reserve stimulering economisch beleid	-1.108	-1.100	0	0
Totaal Onttrekkingen	-1.194	-1.186	-86	-86
Totaal Reservemutaties	-1.194	-1.186	-86	-86
Resultaat	47.862	46.589	47.742	49.270

Financiële uitwerking coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
Lasten				
Besparingen bedrijfsvoering	-277	-277	-277	-277
Besparingen project Buurtkracht	0	0	-134	-134
Economische ontwikkelingen/innovatie, vrijetijdseconomie en bezoekersmarketing	1.000	0	0	0
Onderuitputting middelen lokaal onderwijsbeleid	-25	-25	-25	-25
Vervallen structureel innovatiebudget	-25	-25	-25	-25
Project Buurtkracht	0	31	31	31
Tijdelijk extra formatie sociaal domein	10	10	0	0
Baten				
Verhogen toeristenbelasting algemeen	-20	-40	-60	-80
Verhogen toeristenbelasting TT	-36	-36	-36	-36
Totaal Structureel	628	-362	-526	-546
Incidenteel				
Lasten				
Projectbudget Buurtkracht	109	117	44	0
Projectbudget innovatie	76	0	0	0
Totaal Incidenteel	185	117	44	0
Totaal	813	-244	-483	-546

Investerings

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Bedrijvigheid				
Markten	19	0	0	0
Totaal Bedrijvigheid	19	0	0	0
Primair onderwijs				
MFA's	80	0	5.000	10.800
Onderwijshuisvesting	0	24.715	29.900	0
Totaal Primair onderwijs	80	24.715	34.900	10.800
Voortgezet onderwijs				
MFA's	0	8.098	0	0
Totaal Voortgezet onderwijs	0	8.098	0	0
Eindtotaal	99	32.813	34.900	10.800

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 2. Ondernemen, Werken & Leren

- Recreatieschap Drenthe
- Werkplein Drentsche Aa (WPDA)

De toelichting staat in de Paragraaf Verbonden Partijen.

3. Sterke & Gezonde Wijken

In Programma Sterke en Gezonde Wijken leest u hoe wij onze wijken sterk en gezond houden. Met toegankelijke ontmoetingsplekken waar inwoners elkaar zien, eenzaamheid afneemt en mensen prettig kunnen leven.

Assenaren voelen zich fit en blijven langer zelfstandig meedoen

Voorkomen is beter dan genezen, voor de inwoner zelf en voor de stad. Daarom investeren we in preventie, een gezonde leefstijl, geestelijke gezondheid en gelijke kansen. We hebben oog voor wie alleen staat en zetten ons samen met partners in om eenzaamheid tegen te gaan. Zo werken we eraan dat de gezondheid van de Assenaren verbetert.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integraal Gezondheidsbeleid

Om de gezondheid van inwoners te bevorderen, gezondheidsverschillen te verkleinen en een gezonde leefomgeving te versterken, stellen we in 2027 integraal gezondheidsbeleid op. Dit beleid geeft richting aan inzet van de gemeente op gezondheid en preventie en vormt de basis voor een gezonde, vitale en veerkrachtige samenleving. Hiermee geven we invulling aan onze wettelijke taak vanuit de Wet publieke gezondheid om landelijk gezondheidsbeleid te vertalen naar de lokale situatie. Ook maken in 2027 een preventie- en handavingsplan.

Wanneer doen we dat?

2027

Gezonde leefomgeving

In 2027 starten we met het verankeren van gezondheid in het ruimtelijk beleid. We werken uitgangspunten voor een gezonde leefomgeving uit binnen de omgevingsvisie en passen deze toe bij gebiedsontwikkelingen. Daarnaast geven we uitvoering aan de BOSS-visie (Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten) in de wijken. We zetten breed in op het stimuleren van gezonde keuzes, onder meer door een verantwoord aanbod van eten en drinken, rookvrije zones en initiatieven gericht op mentale gezondheid en sociale inclusie. We ondersteunen en waarderen initiatieven van inwoners voor gezonde leefstijl.

Wanneer doen we dat?

2027 - 2030

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

In de periode 2027-2029 geven we samen met de andere Drentse gemeenten, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en welzijnspartners uitvoering aan het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Het AZWA bouwt voort op de afspraken uit het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en richt zich op het toegankelijk en toekomstbestendig houden van zorg en ondersteuning. Vanuit de regionale samenwerking in de Gezonde Marke blijven we inzetten op de beweging van zorg naar gezondheid en preventie, het versterken van zorgzame gemeenschappen en de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein. Daarnaast werken we verder aan de uitvoering van het Transformatieplan Mentale Gezondheid en andere regionale opgaven die bijdragen aan een gezonde en veerkrachtige samenleving. Vanaf 2027 vervangt het AZWA de middelen die gemeenten voorheen ontvingen vanuit het IZA en GALA.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2029

Wat willen we bereiken?

Ontmoetingsplekken

Met het oog op de toekomstvisie Assen 2040 zet Assen in op sterke communities waarin naoberschap, samenredzaamheid en inclusiviteit centraal staan. Ontmoetingsplekken in de wijken spelen hierin een sleutelrol: zij brengen inwoners samen, versterken sociale netwerken en stimuleren dat mensen naar elkaar omkijken. We zorgen dat elke wijk één of meerdere toegankelijke ontmoetingsplekken heeft: inclusief én dichtbij. De gemeente zet met een brede blik in op het benutten en versterken van bestaande voorzieningen, zoals wijkgebouwen, sportkantine en ruimtes van aanwezige organisaties in de wijk. Ruimtes in bestaande gebouwen zijn vaak geschikt voor meerdere doelen: welzijn, kunst en cultuur, sport. Deze beweging vraagt om meer werkplekken en ruimtes voor activiteiten in de wijken. Elke wijk is anders en vraagt om een

passende invulling van ontmoetingsplekken. Door bestaande ruimtes van samenwerkingspartners beter en breder te benutten, is er meer mogelijk met minder kosten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontmoeten in de wijk

Vanaf 2027 brengen we stedelijk in kaart welke mogelijkheden er zijn voor de ontwikkeling van wijkcentra en andere ontmoetingsplekken. Daarbij kijken we zowel naar de huidige kwaliteit en functionaliteit van de ruimtes als naar de investeringen die op korte en middellange termijn nodig zijn voor onderhoud, verduurzaming en het geschikt maken van ruimtes voor ontmoeting en ondersteuning.

Tegelijkertijd werken we toe naar een stedelijk handelingskader voor Ontmoeten. Dit kader beschrijft de gemeentelijke visie op ontmoeten en biedt richting aan de ontwikkeling, inrichting en inzet van wijkcentra en andere ontmoetingsplekken in de stad. Het geeft inzicht in wat nodig is om per wijk te kunnen beschikken over voldoende, passende en toekomstbestendige plekken voor ontmoeting en ondersteuning. Daarbij gaat het niet alleen om stenen en vierkante meters, maar ook om de functies die een plek vervult, de bereikbaarheid, de verbinding met de wijk en de bijdrage aan prettig en gezond wonen.

De ontwikkeling van de wijkcentra in Pittelo en Peelo benutten we hierbij als pilots. In deze wijken komen verschillende vraagstukken samen en kunnen we ervaring opdoen met het vertalen van maatschappelijke behoeften en ontwikkelingen in concrete keuzes voor huisvesting en ontmoetingsplekken. Door de ontwikkelingen in Pittelo en Peelo bewust te gebruiken als leeromgeving, krijgen we inzicht in wat werkt, welke afwegingen nodig zijn en welke uitgangspunten voor andere wijken toepasbaar zijn. De ervaringen uit beide pilots worden daarmee gebruikt om het stedelijk handelingskader verder te ontwikkelen en aan te scherpen.

Het handelingskader vormt vervolgens de basis voor een meerjaren-uitvoeringsplan, waarin per wijk en per locatie kan worden bepaald welke ontwikkeling en investeringen nodig zijn en op welke termijn. Zo ontstaat een samenhangende stedelijke aanpak, met ruimte voor maatwerk per wijk, met als doel dat in iedere wijk voldoende geschikte en toekomstbestendige ruimtes beschikbaar zijn voor ontmoeting en ondersteuning en daarmee bijdragen aan prettig en gezond wonen in Assen.

Wanneer doen we dat?

2027

Mijn Buurt Assen en de wijkaanpakken

MBA ontwikkelt zich de komende periode van samenwerkingsverband naar de sociale infrastructuur voor leefbaarheid in Assen. Niet een project of programma, maar de vanzelfsprekende manier waarop gemeente, Actium en Vaart Welzijn, samen met bewoners, aan leefbare buurten werken. De wijkaanpak wordt het gezamenlijke sturingsinstrument: het bepaalt waar intensiever gewerkt wordt, welke partijen wanneer betrokken zijn en hoe inzet wordt verdeeld. Daarbij krijgen inwoners steeds meer een actieve rol, o.a. ondersteund door partners zoals Stila, Assen Sportstad en Vaart Welzijn en Mijn Buurt Assen zelf.

Wanneer doen we dat?

2027–2030

Wat willen we bereiken?

Sporten is voor de jeugd toegankelijk

Sport verbindt, is gezond en geeft een vertrouwde omgeving om bij te horen. Wat je als kind meekrijgt, neem je de rest van je leven mee. Daarom stimuleren we breedtesport voor alle jongeren. Via het Jeugdfonds Sport & Cultuur ondersteunen we gezinnen voor wie de kosten van een sportvereniging een belemmering zijn, zodat ieder kind kan meedoen.

Veilig leren zwemmen

We vinden het belangrijk dat kinderen veilig leren zwemmen. Voor inwoners die zwemlessen niet of niet helemaal kunnen betalen is het belangrijk om te weten dat zij vanuit het Kindpakket financieel ondersteund kunnen worden voor deelname aan zwemlessen. We brengen vanaf 2027 het Kindpakket (waaronder het Jeugdfonds sport en cultuur) meer onder de aandacht bij specifieke doelgroepen, nieuwkomers en Oekraïense kinderen, zodat zij weten dat het Kindpakket ook voor zwemlessen in te zetten is. In 2027 pakken we dit, samen met stichting Leergeld, op. We ontwikkelen specifieke communicatie en bepalen op welke wijze we dit het beste onder de aandacht kunnen brengen. Waar nodig betrekken we ketenpartners hierbij om de doelgroepen zo goed mogelijk te bereiken.

Wanneer doen we dat?

2027

Uniek Sportaanbod vergroten

In 2027 worden sportverenigingen geïnformeerd over het aanbieden van Uniek Sporten. In 2027 onderzoeken we mogelijkheden zoals fondsen en samenwerking met landelijke of regionale partners. Met de Special Olympics in Assen in 2028 hebben we een kans om sporten voor mensen met een verstandelijke beperking te bevorderen.

In 2027 is het onderzoek naar mogelijkheden met betrekking tot financiële middelen voor sporthulpmiddelen afgerond. Hiermee hebben we inzichtelijk wat de mogelijkheden zijn en komen we met een bestuurlijk voorstel.

Wanneer doen we dat?

2027

Meer jongeren sporten en bewegen

Meer jongeren doen mee aan sport-, beweeg- en cultuuractiviteiten in hun eigen leefomgeving. In 2027 versterken we de verbinding tussen onderwijs, jongerenwerk, sport- en cultuurpartners en welzijnsorganisaties. Hiermee werken we gedurende de collegeperiode toe naar een groeiend bereik van jongeren die deelnemen aan sport-, beweeg- en cultuuractiviteiten. Daarbij hebben we extra aandacht voor jongeren die minder gemakkelijk deelnemen en intensiveren we de samenwerking met lokale partners om deelname structureel te vergroten.

Wanneer doen we dat?

2027– 2030

Wat willen we bereiken?

Nieuwkomers vinden snel hun weg in de samenleving

We verbeteren de leefomstandigheden van nieuwkomers, zodat zij sneller kunnen integreren in Assen. Dat helpt hen om in te burgeren en actief mee te doen in onze samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Eén rijksregeling voor de opvang van alle nieuwkomers

Sinds 1 juli 2026 geldt de Regeling tijdelijke bekostiging opvang en huisvesting door gemeenten, in de volksmond kortweg de doelgroepflexibele regeling (DFR). Deze vervangt de aparte regelingen voor Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. Wij kunnen een opvanglocatie voortaan flexibel inzetten voor deze drie groepen. Dat verkleint het risico op leegstand, en het Rijk vergoedt op aanvraag meerjarig de werkelijke kosten. De oude regelingen lopen nog tot en met 31 december 2026; vanaf 2027 is de nieuwe regeling de enige route.

AZC

We blijven de komende jaren onze verantwoordelijkheid nemen voor het opvangvraagstuk. We bieden opvang aan maximaal 1.000 asielzoekers in het azc aan de Schepersmaat. Hiervoor hebben we een bestuursovereenkomst gesloten met het COA voor in ieder geval 15 jaar. Conform de afspraken uit deze overeenkomst wordt het pand verbouwd om kwalitatief betere opvang te realiseren. We werken samen met het COA aan een programma dat asielzoekers vanaf dag één in de

opvang in staat stelt zich te ontwikkelen, te participeren en te integreren. Het project "snellere start, sterkere toekomst" dat azc-bewoners ondersteunt naar betaald werk wordt hier onderdeel van.

Oekraïne opvang

We bieden opvang aan ruim 800 Oekraïense ontheemden op verschillende locaties in de stad. We zorgen voor het beheer, de veiligheid en de leefbaarheid op de locaties. Het organiseren van gezondheidszorg en onderwijs, en de daarbij horende contacten met betrokken partners, blijven aandachtspunten. We voeren lobby richting het Rijk om voor deze aandachtspunten aandacht te vragen. Daarbij denken we actief mee aan het toekomstig beleid voor de Oekraïense ontheemden. We sturen op duurzame- en leefbare oplossingen voor deze groep nieuwkomers.

Wanneer doen we dat?

2027 en verder

Nieuwkomersonderwijs

We zorgen voor voldoende onderwijsplekken voor nieuwkomers en werken samen met gemeenten in Noord- en Midden-Drenthe, onderwijs en andere partners aan een goede doorstroom. Daarbij willen we dat jongeren zo goed mogelijk kunnen doorstromen naar regulier onderwijs, inburgering of duurzaam werk.

In 2027 stellen we binnen het regionale programma Van school naar duurzaam werk een uitvoeringsagenda voor nieuwkomers op. Hiermee versterken we de samenwerking tussen betrokken organisaties en zorgen we voor een goede aansluiting tussen onderwijs en ondersteuning. Zo krijgen nieuwkomers meer continuïteit in hun onderwijs en ondersteuning en meer kansen om zich te ontwikkelen en mee te doen.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur toegankelijk en zichtbaar voor inwoners en bezoekers

Kunst en cultuur maken Assen aantrekkelijk, levendig en verbonden. Ze dragen bij aan persoonlijke ontwikkeling, ontmoeting en mentale gezondheid. Daarom zetten we in op een toegankelijk en veelzijdig cultureel aanbod voor inwoners en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen?

De profilering van Assen als spraakmakende culturele provinciehoofdstad

Dit doen we door meer ruimte te bieden aan makers (realisatie van een broedplaats/atelierversamelgebouw in de binnenstad), meer cultuur in de openbare ruimte, het verkennen van de mogelijkheid tot gezamenlijke huisvesting van de theatergezelschappen en het stimuleren van een gevarieerd evenementenaanbod.

Sterkere verbinding tussen kunst en cultuur en het sociaal domein

Dit doen we door de samenwerking tussen cultuur, zorg en welzijn te stimuleren via een daartoe opgerichte werkgroep, door de bekendheid van culturele projecten in het sociaal domein te vergroten en de cultuurcoach een plek te geven in Buurtkracht.

De toegankelijkheid van kunst en cultuur vergroten

Dit doen we door talentontwikkeling en projecten van jongeren extra te stimuleren en ondersteunen (in afstemming met het jongerencentrum en de werkgroep 'cultureel aanbod voor jongeren') en te onderzoeken of we het bereik van de cultuurcoach in de wijken kunnen vergroten.

Wanneer doen we dat?

2027

Middeleninzet

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
01 Recreatie	582	589	609	632
02 Sport en bewegen	10.315	10.517	10.729	12.459
03 Volksgezondheid	5.921	5.869	5.999	6.184
04 Kunst en Cultuur	18.567	19.212	19.945	20.212
05 Evenementen	1.721	1.766	1.807	1.845
06 Diversiteit en inclusie	1.891	1.992	1.993	2.045
07 Wijkgericht werken	12.837	13.420	12.785	13.256
08 Onderhoud openbaar groen	13.119	13.603	14.033	14.434
09 Begraafplaatsen	754	755	783	796
Totaal Lasten	65.707	67.723	68.684	71.863
Baten				
01 Recreatie	-39	-40	-41	-42
02 Sport en bewegen	-3.552	-3.661	-3.686	-3.838
03 Volksgezondheid	0	0	0	0
04 Kunst en Cultuur	-5.577	-5.679	-5.730	-5.794
05 Evenementen	-4	-4	-4	-4
06 Diversiteit en inclusie	-1.096	-1.195	-1.230	-1.265
07 Wijkgericht werken	-1.690	-1.723	-1.751	-1.782
08 Onderhoud openbaar groen	-852	-858	-864	-869
09 Begraafplaatsen	-678	-693	-707	-722
Totaal Baten	-13.487	-13.854	-14.014	-14.317
Totaal Saldo van baten en lasten	52.220	53.869	54.670	57.546
Reservemutaties				
Onttrekkingen				
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	-642	-805	-850	-864
Reserve Inclusie en diversiteit	-159	-159	0	0
Totaal Onttrekkingen	-801	-964	-850	-864
Totaal Reservemutaties	-801	-964	-850	-864
Resultaat	51.418	52.905	53.819	56.681

Financiële uitwerking coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
Lasten				
Besparingen bedrijfsvoering	-281	-281	-281	-281
Besparingen project Buurtkracht	0	-193	-469	-488
Roekenbeheer 2027-2028	60	60	0	0

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Vervallen structureel innovatiebudget	-111	-111	-111	-111
Project Buurtkracht	0	35	35	35
Tijdelijk extra formatie sociaal domein	11	11	0	0
Baten				
Verbeteren kostendekking begraven	-50	-50	-50	-50
Totaal Structureel	-371	-529	-877	-896
Incidenteel				
Lasten				
Projectbudget Buurtkracht	158	117	50	0
Projectbudget innovatie	342	0	0	0
Totaal Incidenteel	500	117	50	0
Totaal	129	-413	-827	-896

Investeringsen

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Kunst en Cultuur				
MFA's	1.704	605	130	0
Cultuuraccommodaties	3.900	0	0	0
Totaal Kunst en Cultuur	5.604	605	130	0
Onderhoud openbaar groen				
Kinderboerderijen	0	55	0	0
Materieel	402	253	838	0
MFA's	150	0	0	0
Groenvoorzieningen	1.513	430	280	0
Overige investeringen bedrijfsvoering	135	16	0	0
Speelvoorzieningen	1.371	1.490	515	515
Totaal Onderhoud openbaar groen	3.571	2.244	1.633	515
Sport en bewegen				
Buitensportaccommodaties	2.473	60	1.113	0
Binnensportaccommodaties	407	121	28.500	0
Totaal Sport en bewegen	2.880	181	29.613	0
Wijkgericht werken				
MFA's	200	0	11.200	0
Totaal Wijkgericht werken	200	0	11.200	0
Eindtotaal	12.255	3.029	42.576	515

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 3. Sterke & Gezonde Wijken

- Drents Archief
- SamenDrenthe (voorheen GGD Drenthe)

De toelichting staat in de Paragraaf Verbonden Partijen.

4. Samenleven & Omzien

In Programma Samenleven & Omzien leest u hoe wij eraan werken dat Assenaren naar elkaar omzien en dat zorg en ondersteuning dichtbij, op tijd en beschikbaar zijn, met Buurtkracht als basis.

Ondersteuning is dichtbij en laagdrempelig, voor jong en oud

Wie hulp nodig heeft, vindt die zoveel mogelijk in de eigen buurt. We zorgen dat ondersteuning op tijd komt en past bij de vraag, zonder ingewikkelde regels. Jongeren en hun ouders helpen we zoveel mogelijk op de plekken waar zij al samenkomen, zoals scholen en laagdrempelige inlooplekken. Zo willen we voorkomen dat problemen groter worden en kunnen Assenaren zoveel mogelijk zelfstandig verder.

Wat gaan we daarvoor doen?

Buurtkracht Assen verder invoeren

Met Buurtkracht organiseren we ondersteuning voor welzijn, jeugd, Wmo en bestaanszekerheid meer samenhangend en dichtbij inwoners. Het uitgangspunt is dat inwoners zoveel mogelijk zelf, met hulp van hun netwerk, buurt en vrijwilligers, oplossingen vinden voor vragen en problemen. Als dat niet voldoende is, is passende ondersteuning snel en eenvoudig beschikbaar.

De ondersteuning is toegankelijk, sluit goed aan op de vraag van inwoners en maakt zoveel mogelijk gebruik van wat inwoners, hun netwerk, de buurt en bestaande voorzieningen zelf kunnen bieden. Deze beweging versterkt de samenwerking tussen organisaties, vermindert onnodige bureaucratie en zorgt ervoor dat zorg en ondersteuning ook in de toekomst beschikbaar blijven. In het raadsbesluit van september 2025 is hierop een besparingsopdracht meegegeven van 7% op de totale opdracht van Buurtkracht in 2031 en daarnaast een bedrag van 1 miljoen euro op de gemeentelijke bedrijfsvoeringskosten.

Voldoende ontmoetingsplekken in de wijken zijn een belangrijke voorwaarde voor Buurtkracht. De ontwikkeling van deze plekken is opgenomen in Programma 3 Sterke & Gezonde Wijken.

In 2027 zetten we belangrijke stappen in de voorbereiding van Buurtkracht. We doorlopen het inkoopproces: de selectie van maximaal twee samenwerkingsverbanden, de dialoofase en vervolgens gunning van één samenwerkingsverband. We werken de wijkgerichte aanpak verder uit en organiseren samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en inwoners.

Ook ontwerpen we de inrichting van sturing en monitoring. Inwoners blijven actief betrokken bij de voorbereiding en geven ook tijdens de uitvoering hun ervaringen en feedback mee aan het samenwerkingsverband. Daarnaast bereiden we de implementatie voor en maken we een transitieplan voor de gemeentelijke organisatie.

In 2028 implementeren we de nieuwe werkwijze, zodat Buurtkracht later in 2028 van start kan gaan.

In 2029 en 2030 werken we samen met het samenwerkingsverband, partners en inwoners verder aan de transformatie. We volgen de resultaten, leren van ervaringen en sturen waar nodig bij.

Wanneer doen we dat?

2027 –2030

Hulp bieden waar jongeren opgroeien

We organiseren ondersteuning voor kinderen en jongeren zoveel mogelijk op de plekken waar zij opgroeien, zoals op school en in de kinderopvang. Samen met onderwijs, kinderopvang, jeugdhulp en welzijn zetten we in op het vroeg signaleren van problemen en het bieden van passende ondersteuning. Daarmee willen we voorkomen dat problemen verergeren en zwaardere hulp nodig is.

In de periode 2027–2030 zetten we de onderwijszorgarrangementen voort en ontwikkelen we deze waar nodig verder. Dit zijn afspraken waarbij onderwijs en jeugdhulp samenwerken om kinderen die dat nodig hebben extra ondersteuning te bieden. In 2027 zijn ook de Voortgezet Onderwijs-teams (VO-teams) en School als Wijk onderdeel van onze ondersteuning aan jongeren. Vanaf 2028 nemen we deze op in de nieuwe opdracht voor het welzijnswerk. Hiermee organiseren we ondersteuning dicht bij jongeren in en rond het onderwijs en willen we thuiszitten en schooluitval voorkomen.

Preventie blijft in 2027 een belangrijk onderdeel van onze inzet. Het preventieprogramma STORM richt zich op het versterken van de mentale gezondheid en het voorkomen van suïcide onder jongeren. Met Helder op School richten we ons op het voorkomen van middelengebruik. Daarnaast evalueren we in 2027 de preventieve inzet van jeugdhulp in onderwijs en kinderopvang. De uitkomsten gebruiken we om deze inzet verder te ontwikkelen.

Vanuit de Lokale Educatieve Jeugd Agenda (LEJA) versterken we de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, jeugdhulp, welzijn en zorg. We verbinden school, thuis en wijk beter met elkaar en zorgen ervoor dat kinderen en ouders vanuit het kindcentrum makkelijker de juiste ondersteuning kunnen vinden. Zo bieden we ondersteuning eerder en dichtbij kinderen en gezinnen en vergroten we de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2030

Van school naar duurzaam werk

In 2027 geven we verder uitvoering aan het programma 'Van school naar duurzaam werk'. We willen voorkomen dat jongeren voortijdig stoppen met school en zorgen dat zij een goede overstap maken van onderwijs naar werk. Jongeren die uitvallen begeleiden we waar mogelijk terug naar school of naar duurzaam werk.

We hebben extra aandacht voor jongeren die een kwetsbare overstap maken van het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs naar het mbo en voor jongeren die niet naar school gaan en niet werken. We zetten daarbij in op preventie en passende ondersteuning. Ook zetten we in 2027 extra begeleiding in om jongeren naar werk te helpen.

Zo willen we bereiken dat minder jongeren voortijdig stoppen met school en minder jongeren zonder onderwijs of werk thuiszitten.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Minder inwoners leven in armoede

We willen de financiële bestaanszekerheid van inwoners versterken en armoede voorkomen en verminderen. Dat betekent dat inwoners kunnen rekenen op voldoende inkomen, betaalbaar en passend wonen, toegang tot goede zorg en mogelijkheden om financiële tegenvallers op te vangen.

Met de Asser Aanpak Armoede en Schulden zetten we in op het voorkomen en verminderen van schulden, het vergroten van het gebruik van inkomensondersteuning en het bieden van perspectief aan inwoners die langdurig in armoede leven. Ons doel is dat meer inwoners die we bereiken ook daadwerkelijk gebruikmaken van ondersteuning. Dit aandeel willen we verhogen van 19% naar 60% in 2029.

Ondersteuning organiseren we zoveel mogelijk dichtbij inwoners, in hun eigen wijk. Daarom is financiële bestaanszekerheid ook een belangrijk onderdeel van Buurkracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beginnende betalingsachterstanden vroeg aanpakken

Inwoners met betalingsachterstanden op huur, zorgverzekering of energie wijzen we actief op de mogelijkheden voor ondersteuning. Daarmee willen we voorkomen dat betalingsproblemen verder oplopen en problematische schulden ontstaan.

De ondersteuning kan bestaan uit een betalingsregeling, budgetcursus, budgetbeheer of een schuldhelpverleningstraject bij de Gemeentelijke Kredietbank (GKB).

We zien dat financiële problemen onder jongeren toenemen. Tegelijkertijd bereiken we deze groep nog onvoldoende met onze ondersteuning. Daarom ontwikkelen we in 2027 een aanpak waarmee we jongeren eerder in beeld krijgen en beter kunnen helpen. Daarbij maken we gebruik van succesvolle voorbeelden uit andere gemeenten en organisaties.

In 2027 zetten we de pilot vroegsignalering voort. Met deze pilot onderzoeken we hoe we inwoners met betalingsachterstanden eerder en beter kunnen bereiken. We zetten in op het vergroten van het bereik, het verbeteren van de communicatie en het beter volgen van de resultaten, zodat we kunnen sturen op wat werkt. In het najaar van 2027 evalueren we de pilot en bepalen we welke onderdelen we structureel voortzetten.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028 – 2029

Gezinnen die langdurig in armoede leven perspectief bieden

Langdurige armoede beperkt de kansen van gezinnen om hun situatie duurzaam te verbeteren. Met het programma Kansen voor Kinderen willen we deze gezinnen helpen om stappen vooruit te zetten en hun toekomstperspectief te vergroten. In 2027 ondersteunen we maximaal twintig gezinnen.

Daarbij kijken we breed naar wat nodig is op het gebied van onder andere financiën, gezondheid, wonen, sociale contacten en de thuissituatie. Met de Doorbraakmethode zoeken we naar passende oplossingen wanneer regels een oplossing in de weg staan. Een ervaringsdeskundige buddy ondersteunt gezinnen bij het maken en uitvoeren van een plan voor de toekomst.

We volgen de resultaten om inzicht te krijgen in de vooruitgang die gezinnen boeken en wat deze aanpak oplevert.

Wanneer doen we dat?

2027

Meer inwoners bereiken met inkomensondersteunende regelingen

We willen dat meer inwoners die daar recht op hebben gebruikmaken van onze inkomensondersteunende regelingen.

In 2027 voeren we een brede voorlichtingscampagne uit, met extra aandacht voor werkende inwoners met een laag inkomen. Daarnaast gaan we de Wet proactieve dienstverlening uitvoeren. Hierdoor kunnen gemeenten, UWV en SVB-gegevens delen om inwoners actief te wijzen op inkomensondersteuning waarvoor zij mogelijk in aanmerking komen. Ook kennen we regelingen waar mogelijk automatisch toe, zodat inwoners minder zelf hoeven aan te vragen.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Wat willen we bereiken?

Zorg en ondersteuning zijn effectief en financieel houdbaar

Inwoners krijgen zorg en ondersteuning die bij hen past en hen daadwerkelijk helpt. Tegelijkertijd houden we de kosten beheersbaar, zodat goede zorg en ondersteuning ook in de toekomst beschikbaar blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Specialistische jeugdhulp toekomstbestendig organiseren

Per 1 januari 2027 gaat de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe van start. Vanuit deze regionale samenwerking organiseren we gezamenlijk de specialistische jeugdhulp. Dit is intensievere hulp voor kinderen en jongeren met complexe problemen, bijvoorbeeld behandeling of hulp waarbij verblijf nodig is.

In 2027 bereiden we de nieuwe inkoop van deze hulp voor. De nieuwe contracten gaan vanaf 1 januari 2028 in. Daarbij zetten we in op specialistische jeugdhulp die beschikbaar, van goede kwaliteit en betaalbaar is. Door regionaal samen te werken zorgen we voor een passend en dekkend aanbod van specialistische jeugdhulp voor kinderen en gezinnen in Drenthe.

Ook na 2028 volgen we de kwaliteit, resultaten en kosten en sturen we waar nodig bij.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2030

Maatschappelijke opvang doorontwikkelen

In 2027 zetten we samen met de regiogemeenten verdere stappen in de beweging van opvang naar wonen. Met Wonen Eerst bieden we mensen zo snel mogelijk een stabiele woonplek, van waaruit zij verder worden ondersteund bij herstel, participatie en bestaanszekerheid. We ontwikkelen hiervoor een regionale visie en een afwegingskader voor voorzieningen. Deze vormen de basis voor de voorbereiding van de aanbesteding in 2028.

Daarnaast ontwikkelen we samen met de regiogemeenten een eenduidige toegang tot de maatschappelijke opvang, zodat inwoners tijdig passende ondersteuning krijgen. In 2027 nemen we deel aan de ETHOS-telling om dak- en thuisloosheid beter in beeld te krijgen. De telling kijkt niet alleen naar mensen in de opvang, maar ook naar inwoners zonder stabiele

huisvesting, bijvoorbeeld mensen die tijdelijk bij familie of vrienden verblijven. De resultaten gebruiken we om het regionale aanbod beter aan te laten sluiten bij wat nodig is.

Ook bereiden we de herhuisvesting van de maatschappelijke opvangvoorzieningen voor. Door de ontwikkeling van het Havenkwartier moeten de nachtopvang en de kortdurende opvang aan de Havenkade, de inloopvoorziening en de dagbestedingslocatie worden verplaatst. De herhuisvesting is voorzien in 2027/2028. De uitvoering hiervan valt onder Programma 1 Wonen & Leven. Ook voor de locatie aan de Maria in Campislaan onderzoeken we toekomstbestendige huisvesting.

Tot slot werken we mee aan de nieuwe urgentieregeling en regionale fairshare-afspraken voor inwoners die met voorrang een woning nodig hebben. Dit pakken we in samenhang met Programma 1 Wonen & Leven op.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Mentale gezondheid versterken

Het Transformatieplan Mentale Gezondheid Drenthe is in 2026 vastgesteld. Hiermee willen we ervoor zorgen dat inwoners sneller passende ondersteuning krijgen, de wachttijden voor de geestelijke gezondheidszorg (ggz) afnemen en meer inwoners met hetzelfde aantal professionals kunnen worden ondersteund.

In 2027 voeren we het transformatieplan verder uit. We versterken preventie en herstel en verbeteren de samenwerking tussen ggz, huisartsen en welzijn. Hierdoor kunnen inwoners vaker dichtbij en zonder specialistische zorg worden ondersteund. Ook zetten we in op ondersteuning tijdens het wachten op ggz-behandeling en betere samenwerking rond inwoners met complexe psychische problemen.

Voor 2027 is financiering beschikbaar vanuit het transformatieplan. Vanaf 2028 bekijken we welke onderdelen we kunnen voortzetten en hoe we deze structureel kunnen financieren.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Wat willen we bereiken?

Inwoners in een onveilige situatie worden tijdig en effectief beschermd

We willen signalen van onveiligheid zo vroeg mogelijk herkennen. Zo kunnen inwoners snel de hulp en bescherming krijgen die zij nodig hebben. We willen voorkomen dat inwoners tussen wal en schip vallen. We willen dat inwoners na een melding zo snel mogelijk passende hulp en bescherming krijgen en zetten in op het voorkomen van nieuwe meldingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bescherming van kinderen en gezinnen organiseren

Veiligheid thuis is een belangrijke voorwaarde om gezond op te groeien en mee te kunnen doen in de samenleving. Daarom zetten we in op tijdige en samenhangende hulp en bescherming voor kinderen, volwassenen en gezinnen die te maken hebben met onveiligheid thuis.

In 2027 versterken we de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. We voeren de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling verder in binnen het sociaal domein en zetten het steunpunt Veilig in Relatie in voor advies en ondersteuning bij ernstig en dreigend geweld binnen relaties. Ook zetten we het relatie- en echtscheidingsteam voort en besteden we met Orange the World aandacht aan het voorkomen van geweld tegen vrouwen en meisjes.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Samenwerking in veiligheidsketen versterken

In 2027 werken we samen met de Jeugdhulpregio Drenthe en partners in de veiligheidsketen, zoals Veilig Thuis en Gecertificeerde Instellingen. Dit zijn organisaties die jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. We versterken deze samenwerking in lijn met het landelijke Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, waarin hulp en bescherming voor gezinnen meer in samenhang worden georganiseerd. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van regionale veiligheidsteams,

waarin professionals uit verschillende organisaties samenwerken rond gezinnen waar sprake is van onveiligheid. Zo willen we ervoor zorgen dat gezinnen sneller passende hulp en bescherming krijgen en niet tussen organisaties in terechtkomen.

Daarnaast ontwikkelen we de Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) en de casusregie verder door. Deze aanpak maakt duidelijk wie de regie heeft bij dreigende of escalerende situaties en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Straatintimidatie en jeugdoverlast aanpakken

We richten ons op preventie, bewustwording en gedragsverandering. Naast aandacht voor slachtoffers en omstanders krijgt ook de aanpak van daders een grotere rol. Hiermee willen we straatintimidatie voorkomen en bijdragen aan een veilige openbare ruimte voor iedereen.

Ook zetten we in op het voorkomen en verminderen van jeugdoverlast. Samen met partners signaleren we problemen vroeg en bieden we jongeren passende ondersteuning en perspectief. Daarbij verbinden we preventie, participatie en veiligheid met elkaar.

Voor deze opgaven reserveren we middelen. We evalueren de resultaten van de aanpak in 2026 en stellen op basis daarvan een aanpak voor 2027 op.

Wanneer doen we dat?

2027

Ondermijnende criminaliteit en uitbuiting aanpakken

In 2027 werken we binnen de Drentse Aanpak Ondernijning samen met gemeenten en partners aan het voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit. Daarbij richten we ons op het voorkomen dat jongeren betrokken raken bij criminaliteit, de aanpak van zorgfraude en het tegengaan van misbruik van vastgoed. Assen heeft binnen Drenthe een trekkende rol in de aanpak van zorgfraude. We werken aan gezamenlijke afspraken over toezicht en handhaving en aan het tegengaan van zorgfraude bij de inkoop van Wmo- en jeugdvoorzieningen. Ook passen we bij Buurtkracht de Wet Bibob toe op aannemers en onderaannemers om de integriteit van partijen waarmee we samenwerken te toetsen.

Daarnaast vervult Assen de rol van centrumgemeente voor de uitstapprogramma's voor sekswerkers in Drenthe. We coördineren deze aanpak en zorgen samen met andere gemeenten voor passende ondersteuning en begeleiding van sekswerkers die willen stoppen.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Wat willen we bereiken?

Voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen

We willen dat iedereen in Assen gebruik kan maken van voorzieningen en mee kan doen in de samenleving. Daarom werken we aan voorzieningen die toegankelijk en inclusief zijn, ongeacht achtergrond, beperking of leeftijd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Toegankelijke en inclusieve voorzieningen realiseren

Wij vinden het belangrijk dat iedereen volwaardig kan meedoen. Vanuit het inclusiebeleid zetten we daarom de komende periode in op het verder toegankelijk maken van voorzieningen en de openbare ruimte.

In 2027 werken we verder aan de uitvoering van het inclusie- en diversiteitsbeleid. Daarbij richten we ons onder andere op toegankelijke publieke ruimten en voorzieningen, inclusie in de wijken en inclusief ondernemerschap en gastvrijheid. Deze thema's komen voort uit de ambities van het inclusie- en diversiteitsbeleid.

We stimuleren wijkcentra om in hun aanbod aandacht te hebben voor diversiteit en inclusie. Ook ondersteunen we ondernemers bij het toegankelijker maken van hun onderneming. Daarbij bouwen we voort op de ervaringen met de MKB Toegankelijke Route.

We willen dat inwoners en bezoekers van Assen gemakkelijk een toegankelijk toilet kunnen vinden. Daarom werken we verder aan voldoende publiek toegankelijke toiletten en maken we via de HogeNood-app zichtbaar waar deze te vinden zijn. Zo maken we Assen toegankelijker en gastvrijer voor iedereen.

Wanneer doen we dat?

2027 - 2028

Wat willen we bereiken?

Inwoners zijn actief betrokken bij hun wijk en bij elkaar

We willen dat inwoners actief betrokken zijn bij hun wijk en naar elkaar omkijken. We geven ruimte aan initiatieven van inwoners en ondersteunen en waarderen vrijwilligers en mantelzorgers. Ook stimuleren we jongeren om mee te denken, mee te doen en zelf initiatieven te nemen. Om dit te bereiken, zijn voldoende plekken nodig waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. De ontwikkeling en realisatie van deze ontmoetingsplekken is opgenomen in Programma 3. Sterke & gezonde wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Mijn Buurt Assen (MBA) doorontwikkelen

In 2027 ontwikkelen we MBA verder. We werken meer vanuit de kracht en initiatieven van inwoners en stellen de wijk-aanpak centraal. Ook krijgt wijkvernieuwing een sterkere plek door sociale en fysieke ontwikkelingen in wijken beter met elkaar te verbinden.

We passen de samenwerking binnen MBA hierop aan en leggen de verbinding met Buurtkracht. Zo werken we aan sterke en leefbare wijken waarin inwoners actief betrokken zijn en naar elkaar omkijken.

Wanneer doen we dat?

2027

Vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen

In 2027 versterken we de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers. We willen meer mantelzorgers bereiken en hebben daarbij aandacht voor verschillende groepen, zoals werkende en jonge mantelzorgers. De aanbevelingen uit het onderzoek van Trendbureau Drenthe gebruiken we om de ondersteuning beter toegankelijk te maken. Ook bekijken we in 2027 hoe we de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers verder kunnen ontwikkelen.

We blijven vrijwilligers en mantelzorgers waarderen voor hun belangrijke bijdrage aan de samenleving. Voor mantelzorgers zetten we daarnaast in op respijtzorg, waarbij de zorg tijdelijk wordt overgenomen om de mantelzorger te ontlasten. Ook hebben we de adempauzeregeling, waarmee mantelzorgers tijdelijk extra ondersteuning kunnen krijgen om op adem te komen. Op basis van de evaluatie bepalen we of deze regeling in 2027 wordt voortgezet.

Wanneer doen we dat?

2027

Jongerenparticipatie organiseren

We willen dat nog meer jongeren zich gehoord voelen en actief meedenken en meedoen aan de ontwikkeling van Assen. In 2027 voeren we de ideeën uit de derde editie van Top Idee! Uit. De ervaringen uit de derde editie en ideeën van jongeren gebruiken we om Top Idee! verder te ontwikkelen. Ook houden we de komende jaren middelen beschikbaar voor initiatieven die we samen met jongeren ontwikkelen, zodat goede ideeën van jongeren kunnen worden uitgewerkt en uitgevoerd.

Het jongerencentrum biedt jongeren een plek om elkaar te ontmoeten, activiteiten te organiseren en eigen initiatieven te ontwikkelen. In 2027 zet het jongerencentrum erop in om zoveel mogelijk Asser jongeren te bereiken en te ondersteunen bij het uitwerken van hun ideeën en initiatieven. Bij de evaluatie van de derde editie van Top Idee! bekijken we of en hoe de rol van het jongerencentrum hierbij verder kan worden versterkt.

Ook evalueren we het online jongerenpanel in 2027 en bepalen we samen met jongeren hoe we jongerenparticipatie verder ontwikkelen. Daarnaast starten we in samenwerking met het voortgezet onderwijs, mbo en hbo met Asser ambassadeurs. Hierbij denken en werken jongeren mee aan maatschappelijke en politieke vraagstukken in Assen.

Samen met het Nederlands Jeugdinstituut onderzoeken we hoe we het maatschappelijke effect van jongerenparticipatie beter zichtbaar en meetbaar kunnen maken.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Wat kost het?

Middeleninzet

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
01 Jeugdhulp	48.204	49.310	48.941	49.775
02 Wmo	77.921	79.375	78.422	79.121
03 Meedoenbeleid	6.021	6.188	6.305	6.439
04 Schuldhulpverlening	2.422	2.540	2.540	2.582
Totaal Lasten	134.568	137.413	136.207	137.916
Baten				
01 Jeugdhulp	-290	-297	-303	-309
02 Wmo	-2.363	-2.719	-2.339	-2.506
03 Meedoenbeleid	0	0	0	0
04 Schuldhulpverlening	0	0	0	0
Totaal Baten	-2.654	-3.016	-2.642	-2.815
Totaal Saldo van baten en lasten	131.915	134.397	133.566	135.102
Reservemutaties				
Onttrekkingen				
Reserve preventie sociaal domein	-240	-240	0	0
Totaal Onttrekkingen	-240	-240	0	0
Totaal Reservemutaties	-240	-240	0	0
Resultaat	131.675	134.157	133.566	135.102

Financiële uitwerking coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
Lasten				
Aanpak Armoede en schulden: Kansen voor Kinderen	50	50	50	50
Besparingen bedrijfsvoering	-142	-142	-142	-142
Besparingen project Buurtkracht	0	-859	-2.950	-3.033
Herijking budgetten sociaal domein	-2.728	-2.728	-2.728	-2.728
Jongerenparticipatie	50	50	50	50
Vervallen structureel innovatiebudget	-82	-82	-82	-82
Project Buurtkracht	0	253	253	253

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Tijdelijk extra formatie sociaal domein	594	594	0	0
Totaal Structureel	-2.258	-2.863	-5.548	-5.631
Incidenteel				
Lasten				
Projectbudget Buurtkracht	503	984	358	0
Projectbudget innovatie	252	0	0	0
Totaal Incidenteel	755	984	358	0
Totaal	-1.502	-1.880	-5.191	-5.631

Investeringsen

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Wmo				
Overige investeringen vastgoed	0	872	0	0
Totaal Wmo	0	872	0	0
Eindtotaal	0	872	0	0

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 4. Samenleven & Omzien

- Stichting Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB)
- GR GKB in liquidatie
- Noordmidden-Drentse samenwerking (NMD)
- Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD)
- Publiek Vervoer

De toelichting staat in de Paragraaf Verbonden Partijen.

5. Duurzame Stad

In Programma Duurzaamheid leest u hoe wij werken aan een duurzame en toekomstbestendige stad. Van energiebesparing en schone energie tot vergroening, goed waterbeheer, afvalscheiding, recycling en emissieloos vervoer: we investeren in een groene en leefbare stad.

Assen is leefbaar en klimaatbestendig

Groen maakt de stad leefbaar en bestendig tegen het veranderende klimaat. Bij het ontwerpen van nieuwe wijken en het onderhoud van bestaande wijken maken we daarom werk van klimaatadaptatie, biodiversiteit en waterbeheer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Milieu en gezonde leefomgeving

Begin 2026 is de kadernota Gezonde leefomgeving vastgesteld en een hoofdstuk milieu opgenomen in de Omgevingsvisie. We werken het milieubeleid de komende periode uit in de omgevingsvisie of in een omgevingsprogramma. Zo werken we aan een robuuste basis voor regels in het omgevingsplan en zorgen we voor een schone en gezonde leefomgeving. We starten in 2027 met monitoren om te weten hoe het in Assen ervoor staat.

Wanneer doen we dat?

2027 en verder

Uitvoeringsagenda groen en klimaatadaptatie

We werken aan een uitvoeringsagenda Groen en klimaatadaptatie. Deze uitvoeringsagenda gaat over belangrijke maatregelen die bijdragen aan bijvoorbeeld leefbaarheid, biodiversiteit, gezondheid en het terugdringen van hittestress. Vanwege de noodzaak om structurele financiële uitgaven terug te dringen, willen de afweging daarvan betrekken bij de kaderbrief 2028. Dat betekent niet dat we ondertussen niets doen. Binnen de reguliere uitvoering kunnen we immers ook de uitgangspunten van de groenvisie en de klimaatadaptatievisie toepassen. Als zich in de tussentijd projecten aandienen die echt niet kunnen wachten, zullen we die separaat aan de raad voorleggen.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028 – 2029 – 2030

Onderhoud groen

Met de vaststelling van de Groenvisie heeft de gemeenteraad uitgesproken het groene karakter van Assen te willen behouden en versterken.

Om bomen, plantvakken en groenstructuren gezond en functioneel te houden, zijn maatregelen nodig die verder gaan dan de reguliere onderhouds- en vervangingsopgave. Dit voorkomt kwaliteitsverlies, verlengt de levensduur van bestaand groen en draagt bij aan het behoud en het verbeteren van groeiplaatsen van bomen. Groot onderhoud is niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de Europese Natuurherstelverordening.

Met een structureel budget kan vanaf 2027 naast regulier onderhoud en vervanging ook planmatig groot onderhoud worden uitgevoerd.

Wanneer doen we dat?

2027 en verder

Water en Riolering

We voeren het Programma Water en Riolering Assen 2026-2030 (PWR) uit. Om in te spelen op klimaatverandering door heviger buien en (lange) droge periodes zetten we ons in om water vast te houden op de plek waar het valt. Dat doen we bij onze rioolvervangingen, maar ook als we koppelkansen zien bij andere projecten. Daarnaast zetten we in op educatie en voorlichting van onze inwoners. Ook zij kunnen een bijdrage leveren, bijvoorbeeld door het vergroenen van hun percelen.

Aan de randen van de stad zoeken we locaties waar we waterberging kunnen aanleggen. Hierbij zoeken we de koppeling met maatregelen die noodzakelijk zijn voor de waterkwaliteit vanwege de drinkwaterwinning in het Drentse Aa-gebied.

Door aanwezigheid van bevers binnen de stad hebben we op sommige locaties problemen met waterafvoer. We nemen samen met provincie en waterschappen passende maatregelen. Doordat er steeds meer bevers in Assen gevestigd zijn, lopen de kosten hiervoor snel op.

Prioritering van projecten is een integrale afweging op basis van einde levensduur, inspecties, slijtage, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen. De planning stemmen we af met de programma's Gebiedsgericht Werken (GGW) en Mijn Buurt Assen.

Wanneer doen we dat?

2027- 2030

Wat willen we bereiken?

Energie blijft beschikbaar en is betaalbaar

We informeren en ontzorgen inwoners, bedrijven en organisaties en we nemen hen mee in keuzes die zij kunnen maken én in onze keuzes. Het warmtenet laat zien hoe het kan: een duurzame warmtevoorziening die ook voor toekomstige generaties betaalbaar blijft.

Wat gaan we daarvoor doen?

Tegengaan Energiearmoede

De stijgende energieprijzen zorgen bij een deel van de Asser huurders en woningbezitters voor problemen bij het betalen van de energierekening. Voor deze inwoners voeren we in de periode 2026-2029 de aanpak energiearmoede uit die is opgesteld in lijn met de motie bestrijding energiearmoede. In deze aanpak gaan we door met voorzieningen die al meerdere jaren lopen, zoals het gratis omruilen van witgoed en de gemeentelijke isolatiesubsidie. Ook zijn we een aantal nieuwe voorzieningen gestart, zoals het fonds extra subsidie en het voorfinancieren van ISDE-subsidie. In deze aanpak verzorgt het Asser Energieloket de begeleiding van inwoners die in energiearmoede leven. Hierbij werken we samen met buurtwerkers van Vaart Welzijn. Om onze aanpak van energiearmoede extra zichtbaarheid te geven en te zorgen dat meer inwoners met energiearmoede de weg naar de gemeente weten te vinden, gaan wij de wijk in met Buurtacties Isolatie. Met huis-aan-huisacties bieden we inwoners een energieadvies in combinatie met gestapelde subsidies voor de koopwoningen.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028 – 2029

Warmtenet en Warmteprogramma

In de eerste helft van 2027 ronden we het Omgevingsprogramma Warmte af. Dit programma is de (wettelijke) opvolging van de Transitievisie Warmte 2021. Dit beleidsstuk legt vast hoe we tot aan 2050 Assen aardgasvrij maken. Per wijk omschrijven we het aardgasvrije voorkeursalternatief. Hiermee geven we duidelijkheid aan onze inwoners en bedrijven, zodat zij geïnformeerd zijn over de keuze voor isolatie, een hybride warmtepomp of een volledig aardgasvrije verwarming.

Het Warmtebedrijf Assen werkt aan realisatie van een warmtenet in Larijs, volgens de kaders die de gemeenteraad heeft vastgesteld. Dat vraagt veel voorbereiding, op sommige onderdelen meer dan we dachten. We vragen in 2026 de WIS-subsidie (Rijkssubsidie voor warmtenetten) aan en in 2027 start het Warmtebedrijf een aanbesteding om partners te zoeken voor ontwerp. De bouw van het warmtenet van Actium in de Componistenbuurt is gestart. Het Warmtebedrijf Assen verwacht begin 2027 met Actium een akkoord te bereiken over overname van dit net. Voor de gemeente blijft het uitgangspunt: betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam voor onze inwoners.

Wanneer doen we dat?

2027

Duurzame energie (RES)

Onze doelen voor duurzame opwek van zonnestroom op bedrijven en via zonneparken (Regionale Energie Strategie, RES) zijn uitdagend. De veranderde marktomstandigheden uit 2026 blijven bestaan, we zien wel dat ontwikkelaars batterijopslag onderzoeken voor een betere businesscase en ter voorkoming van netcongestie.

De ruimte in onze gemeente is beperkt. Binnen deze context ondersteunt de gemeente ontwikkelaars die ruimte willen gebruiken die niet voor andere bestemmingen kan worden gebruikt.

Om onze doelstellingen voor hernieuwbare energie in 2030 te kunnen halen zijn we ook afhankelijk van grote daken van bedrijven en instellingen. Door onzekerheid in wetgeving en landelijke subsidies blijft de gewenste groei bij bedrijven

achter. Via onze aanpak voor bedrijventerreinen proberen we komend jaar ondernemers te steunen bij planvorming. Ook onderzoeken we met de provincie en Drentse gemeenten of onze regionale RES-doelstelling voor 2030 kunnen halen of moeten bijstellen.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Ruimte op het stroomnet

Het volle stroomnet (netcongestie) mag de bouw van woningen, de ontwikkeling van bedrijvigheid en de verduurzaming niet in de weg staan. De netbeheerder is hierin leidend, wij dragen actief bij. Samen met netbeheerders, de provincie en andere overheden werken we aan oplossingen en halen we cofinanciering binnen, onder andere uit Europese fondsen. Het effect dat we willen zien: nieuwe woningen en bedrijven kunnen gewoon worden aangesloten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Systeeminzicht

We ontwikkelen een methodiek om de gevolgen van ontwikkelingen voor netcapaciteit, warmte en energie-infrastructuur in beeld te brengen. Dit vormt de basis voor ruimtelijke en bestuurlijke keuzes.

Wanneer doen we dat?

2027

Integrale Programmering

We brengen woningbouw, bedrijventerreinen, mobiliteit, warmte en energie samen in de programmering. Zo stemmen we ontwikkelingen tijdig af op de mogelijkheden van het energiesysteem en kunnen we waar nodig bijsturen.

Wanneer doen we dat?

2027

Versnellen van de uitvoering

We werken met Enexis en andere partners aan concrete maatregelen die ontwikkelruimte creëren waar nodig of gewenst, zoals verzwaringen, uitbreiding, energiehubs, flexibiliteit, opslag en slimme energiesturing. We zetten daarnaast actief in op regionale, landelijke en Europese financiering.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Assen verduurzaamt met verstand en maakt van afval steeds vaker grondstof

We kopen vaker circulair in en kiezen waar dat kan voor hergebruik.

Van afval maken we steeds vaker grondstof. Stap voor stap brengen we de hoeveelheid restafval per inwoner omlaag.

Wat gaan we daarvoor doen?

Circulariteit

De gemeente Assen is op verschillende onderwerpen actief met circulariteit. Het is nu zaak om focus en samenhang aan te brengen. In 2027 wordt het huidige circulaire handelen geïnventariseerd en een visie op circulariteit/circulaire economie ontwikkeld. Op die manier ontstaat een gemeenschappelijke richting voor de organisatie. De visie ondersteunt toekomstige keuzes op het gebied van circulair inkopen, hergebruik en het verminderen van grondstoffengebruik. De doelen uit het Nationaal Programma Circulaire Economie gelden hier als uitgangspunt.

Wanneer doen we dat?

2027

Afval als grondstof

In het coalitieakkoord is afgesproken dat we in aanloop naar de aanbesteding voor de verwerking van restafval onderzoeken of we verpakkingsafval (PMD) blijven scheiden aan de bron of dat we overstappen op nascheiding. Op basis van dit onderzoek werkt het college een voorstel uit om over te stappen op nascheiding van PMD en legt dit ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.

We willen afval steeds meer inzetten als een grondstof. Om hergebruik gemakkelijker te maken zoeken we naar manieren om afvalstromen aan huis beter te scheiden. Het vernieuwde GRondstoffenInzamelpunt (GRIP) heeft een belangrijke functie in recycling en circulariteit. Het GRIP stimuleert niet alleen de afvalscheiding maar maakt ook de manier waarop we werken duurzamer. We gebruiken bijvoorbeeld regenwater om veegmachines schoon te spoelen. Ook spoelen we wc's door met regenwater op het nieuwe milieupark en richten we het GRIP klimaatadaptief in.

Om hergebruik van bouwmaterialen te stimuleren willen we onderzoeken of een inbrengpunt waar inwoners en bedrijven gebruikte bouwmaterialen kunnen inleveren en gratis afhalen een waardevolle aanvulling kan zijn.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Gemeentelijk vastgoed en materieel wordt stap voor stap klimaatneutraal, met 2040 als richtpunt

We verduurzamen met verstand: we kijken hoe lang een gebouw nog meegaat, waar verduurzaming het meeste oplevert en welke wettelijke maatregelen we moeten nemen. Zo besteden we elke euro daar waar die het meeste effect heeft.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed en materieel

We verduurzamen gemeentelijke gebouwen op basis van het Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed en de Vastgoednota. Verdere toelichting is te vinden in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

We brengen de CO₂-uitstoot van ons wagenpark succesvol omlaag. We kiezen bij vervanging- waar het kan- voor elektrisch emissieloos. Inmiddels is 40% van ons wagenpark emissieloos en de uitstoot van ons totale wagenpark is al met 94% afgenomen ten opzichte van het meetjaar 2018. Ons doel is 95% CO₂-reductie in 2030. Dan is de helft van onze voertuigen emissieloos.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028 – 2029 – 2030

Wat willen we bereiken?

Inwoners en ondernemers met duurzame plannen vinden makkelijk hun weg

Het Asser Energieloket biedt informatie, ondersteuning en hulp bij subsidies om woningen te verduurzamen. We betrekken Assenaren van het begin af aan bij de verduurzaming van de stad, want een duurzame stad maken we samen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het Asser Energieloket

Om inwoners die hun woning willen verduurzamen te ondersteunen, hebben we het Asser Energieloket opgericht. In 2025 heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld om het Energieloket door te ontwikkelen en te financieren tot en met 2029. In 2027 gaan we de bedrijfsvoering van dit loket verder professionaliseren. Dit doen we door meer informatie gestuurd te gaan werken; door meer flexibele en meer efficiënte inzet van medewerkers van het loket; en door de interne en externe samenwerking te verbeteren. Hierdoor kan het loket nog meer Asser inwoners die hun woning willen verduurzamen doelgericht ondersteunen. In 2027 breiden we ook de dienstverlening uit naar doelgroepen die tot nu toe minder geholpen konden worden, zoals particuliere (ver)huurders, doe-het-zelvers en Verenigingen van Eigenaren.

Wanneer doen we dat?

2027 en verder

Project Verduurzamen Asser Economie

Met de aanpak “Verduurzamen Asser Economie” helpen we ondernemers hun bedrijfsvoering te verduurzamen en toekomstbestendig te maken. Samen met ondernemers, kennisinstellingen en belangenorganisaties werken we aan oplossingen voor de energietransitie, netcongestie en een duurzame economische ontwikkeling.

We bouwen de in 2026 gestarte pilot op Werklandschap Assen-Zuid in 2027 uit tot een brede verduurzamingsaanpak voor bedrijventerreinen. Daarnaast verkennen we in 2027 hoe we bedrijven op individuele basis kunnen helpen bij verduurzaming.

Wanneer doen we dat?

2027

Inwoners en bedrijven ondersteunen bij de overgang naar duurzaam vervoer

We zien de populariteit van elektrische personenauto's toenemen dankzij een volwassenere tweedehandsmarkt en door de hoge brandstofprijzen. Ook bedrijven rijden in toenemende mate elektrisch. De gemeente plaatst openbare laadpalen via Equans. Inmiddels hebben onze gemeentelijke parkeergarages ook laadvoorzieningen. We maken nieuwe plannen voor het elektrisch laden van voertuigen in een Laadvisie. Door krapte op het stroomnet en een groeiend aantal elektrische voertuigen moeten we op zoek naar slimme oplossingen.

We willen het gebruik van deelvoertuigen in de gemeente Assen uitbreiden. Dankzij deelauto's en deelfietsen hebben inwoners meer keuze als ze op pad gaan. Het biedt een alternatief voor de (tweede) auto en er komt ruimte vrij in straten, voor ontmoeting, spelen en groen. Ook stimuleren we met deelmobiliteit het gebruik van openbaar vervoer.

Wanneer doen we dat?

2027

Middeleninzet

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
01 Milieubeheer	6.456	5.844	5.937	5.359
02 Verduurzaming stad	348	502	502	502
03 Inzameling afval (incl heffing)	9.259	9.624	9.807	9.963
04 Onderhoud riolering (incl heffing)	6.495	6.487	6.830	7.016
Totaal Lasten	22.559	22.456	23.076	22.842
Baten				
01 Milieubeheer	-215	-90	-90	0
03 Inzameling afval (incl heffing)	-12.023	-12.340	-12.486	-12.804
04 Onderhoud riolering (incl heffing)	-8.149	-8.091	-8.418	-8.636
Totaal Baten	-20.387	-20.520	-20.995	-21.439
Totaal Saldo van baten en lasten	2.171	1.936	2.081	1.402
Reservemutaties				
Toevoegingen				
Reserve duurzaamheid	3.037	0	0	0
Totaal Toevoegingen	3.037	0	0	0
Onttrekkingen				
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	-14	-14	-14	-14
Reserve duurzaamheid	-643	-568	-568	0
Totaal Onttrekkingen	-656	-581	-581	-14
Totaal Reservemutaties	2.381	-581	-581	-14
Resultaat	4.552	1.355	1.500	1.388

Financiële uitwerking coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
Lasten				
Besparingen bedrijfsvoering	-113	-113	-113	-113
Energietransitie 2027-2030	650	650	650	650
Vervallen structureel innovatiebudget	-59	-59	-59	-59
Totaal Structureel	478	478	478	478
Incidenteel				
Lasten				
Projectbudget Buurtkracht	71	36	0	0
Projectbudget innovatie	182	0	0	0
Projectbudget netcongestie	500	0	0	0
Totaal Incidenteel	753	36	0	0
Totaal	1.231	513	478	478

Investeringsen

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Inzameling afval (incl. heffing)				
Bedrijfsafval	35	35	35	0
Huishoudelijke afvalinzameling	127	100	100	0
ICT	0	254	0	0
Materieel	100	989	35	0
Milieupark	6.899	0	0	0
Totaal Inzameling afval (incl. heffing)	7.161	1.378	170	0
Onderhoud riolering (incl. heffing)				
Materieel	0	0	35	0
Riolering	5.422	8.140	2.500	2.500
Watergangen	433	538	437	0
Totaal Onderhoud riolering (incl. heffing)	5.855	8.678	2.972	2.500
Verduurzaming stad				
Algemene verduurzamingsmaatregelen	4.573	0	0	0
Totaal Verduurzaming stad	4.573	0	0	0
Eindtotaal	17.590	10.056	3.142	2.500

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 5. Duurzame Stad

- Omgevingsdienst Drenthe
- Warmtebedrijf Assen BV

De toelichting staat in de Paragraaf Verbonden Partijen.

6. Bedrijfsvoering & Financiën

In Programma Bedrijfsvoering en Financiën leest u hoe wij Assen financieel gezond houden, met een structureel sluitende begroting en terughoudendheid met lokale lasten, en onze organisatie efficiënter en wendbaarder maken.

Een sterke gemeentelijke organisatie als basis onder alles wat we voor Assen willen bereiken

Onze organisatie speelt in op veranderende opgaven, werkt slimmer en beweegt flexibel mee in de personele inzet en de kosten daarvan. Medewerkers, teams en bestuur merken dat de bedrijfsvoering betrouwbaar levert, afspraken nakomt en keuzes uitlegbaar maakt. Zo kan het primaire proces zijn werk voor inwoners en ondernemers beter doen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ambtenaar van de toekomst

In 2027 brengen we in beeld welke kennis, vaardigheden en kwaliteiten medewerkers nodig hebben om ook in de toekomst effectief te kunnen werken voor de gemeente Assen. Daarbij besteden we aandacht aan ontwikkelingen zoals digitalisering, kunstmatige intelligentie (AI), samenwerking, wendbaarheid en het omgaan met steeds veranderende maatschappelijke opgaven. Dit profiel vormt de basis voor werving en selectie, leren en ontwikkelen en de begeleiding van medewerkers. Daarmee zorgen we ervoor dat medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen en beschikken over de competenties die nodig zijn voor toekomstige opgaven. Dit vergroot de duurzame inzetbaarheid van medewerkers en versterkt de kwaliteit van de dienstverlening.

Wanneer doen we dat?

2027

Leiderschap ontwikkelen

In 2027 blijft leiderschap een belangrijk thema binnen onze organisatie. We faciliteren leidinggevendheid bij het geven van richting, het stimuleren van samenwerking en het begeleiden van medewerkers in hun ontwikkeling. Daarmee creëren we een werkomgeving waarin medewerkers zich gezien voelen, verantwoordelijkheid nemen, over juiste (vak)kennis en competenties beschikken en met plezier werken.

Goed leiderschap draagt bij aan betrokken medewerkers, sterke teams en een organisatie die wendbaar en aantrekkelijk blijft. Zo vergroten we de kwaliteit van onze dienstverlening en zijn we beter voorbereid op toekomstige uitdagingen. In 2027 bepalen we hoe we de ontwikkeling van leiderschap binnen onze organisatie voortzetten na afloop van het huidige leiderschapsprogramma dat in 2026 afloopt.

Wanneer doen we dat?

2027

Plan Digitale Vernieuwing

We werken in 2027 verder aan informatiegestuurd en datagedreven werken om de ambities van Assen te ondersteunen.

We verbeteren de kwaliteit van de belangrijkste data en stimuleren een manier van werken waarin informatie en data de basis vormen voor innovatie en goede keuzes. Zo ondersteunen we inwoners, ondernemers en het bestuur met betrouwbare informatie, passende dienstverlening en slimme digitale oplossingen. Daarmee versterken we de organisatie en zorgen we dat deze klaar is voor de uitdagingen van de toekomst.

We verkennen wat de doelen en wetgeving uit het Europese programma Digital Decade betekenen voor Assen. Dit programma geeft richting aan de digitale ontwikkeling van Europa tot 2030. Daarbij onderzoeken we vanuit de doelen de digitale infrastructuur van de stad, zoals veilige netwerken, cloudvoorzieningen en data- en informatiesystemen, en de digitale economie, digitale vaardigheden en digitale dienstverlening. We brengen de gevolgen van de digitale wetgeving in beeld door impactanalyses uit te voeren. Ook houden we een actuele wetskalender bij die laat zien wat deze ontwikkelingen betekenen voor inwoners, ondernemers en onze organisatie. Zo zijn we voorbereid op nieuwe ontwikkelingen, benutten we kansen en kunnen we tijdig keuzes maken voor de toekomst.

Deze inzichten gebruiken we om onderbouwde keuzes te maken voor de verdere digitale transformatie en de ontwikkeling van onze organisatie vanaf 2028. We gebruiken informatie en data steeds beter om keuzes te maken, bedrijfsvoering te verbeteren en onze dienstverlening te versterken.

Wanneer doen we dat?

2027

Digitale weerbaarheid

In 2027 blijven we investeren in een veilige en betrouwbare digitale basis voor onze organisatie. Digitale ontwikkelingen bieden kansen, maar vragen ook om aandacht voor informatiebeveiliging, privacy en verantwoord gebruik van technologie.

We verbeteren de informatiebeveiliging, versterken onze digitale weerbaarheid en ontwikkelen onze architectuur en dataplatformen verder. Ook maken we afspraken over privacy, informatiebeveiliging, verantwoord gebruik van AI en digitale ethiek.

Hiermee zorgen we ervoor dat medewerkers veilig kunnen werken, gegevens goed beschermd zijn en de continuïteit van onze dienstverlening geborgd blijft. Zo blijft onze organisatie digitaal betrouwbaar en voorbereid op toekomstige ontwikkelingen.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke werkgever die medewerkers weet te binden en te boeien

We willen een organisatie zijn waar mensen met plezier hun werk doen. Ook bij krapte op de arbeidsmarkt vullen we vacatures in, houden we kennis vast en geven we medewerkers ruimte om te leren en zich te ontwikkelen. Onze interne dienstverlening ondersteunt leidinggevenden en teams daarbij zodat de organisatie bereikbaar en deskundig blijft. Dat zien inwoners en ondernemers terug in de kwaliteit van onze dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Arbeidsmarktpositie versterken

In 2027 versterken we onze positie op de arbeidsmarkt door talent gericht aan te trekken en aan onze organisatie te binden. We versterken het traineeship en voeren een toekomstgerichte wervings- en selectieaanpak uit, zodat we (jong) talent kunnen blijven aantrekken en bouwen aan een sterke en duurzame opbouw van ons personeelsbestand. Dit doen we door de duur van het traineeship te verlengen en trainees in te zetten bij meerdere teams.

Hiermee vergroten we de instroom van nieuwe medewerkers, versterken we onze aantrekkingskracht als werkgever en zorgen we voor een duurzame personeelsbezetting die aansluit bij de huidige en toekomstige opgaven van de organisatie.

Wanneer doen we dat?

2027

Aantrekkelijke organisatie

In 2027 investeren we in een gezonde, veilige en prettige werkomgeving waarin medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen. We stimuleren leren en ontwikkelen, versterken de vitaliteit van medewerkers en zetten in op een inclusieve werkcultuur. Daarnaast benutten we de uitkomsten van medewerkersonderzoeken om verbeteringen door te voeren die aansluiten bij de behoeften van onze medewerkers.

Hiermee vergroten we het werkplezier, de betrokkenheid en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dit draagt bij aan het behouden van medewerkers, het aantrekken van nieuwe collega's en een sterke organisatie die klaar is voor de uitdagingen van de toekomst. In 2027 actualiseren we onze aanpak voor werkplezier, vitaliteit en ontwikkeling zodat deze aansluit bij de behoeften van medewerkers en de ambities van de organisatie.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Efficiënter en eenvoudiger werken met nieuwe technieken en AI

We maken gericht gebruik van nieuwe technieken, waaronder AI en andere digitale middelen om ons werk efficiënter en sneller te doen. Tegelijk schrappen we onnodige regels en vereenvoudigen we processen zodat medewerkers en teams

hun werk efficiënt kunnen doen. De interne organisatie merkt dit aan een snellere en eenvoudigere afhandeling van vragen en zaken, en voelt zich goed gefaciliteerd. We blijven daarbij digitaal weerbaar en autonoom: we zetten technologie betrouwbaar en veilig in. In 2027 werken we aan een structurele verlaging van de kosten van de bedrijfsvoering. Hiermee realiseren we een besparing van € 1,5 miljoen in 2027, oplopend naar ruim € 4,0 miljoen structureel in 2030. Daarbij houden we de continuïteit van de dienstverlening en de uitvoering van wettelijke taken zoveel mogelijk op peil.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structurele besparing door verbeteren en innoveren

In 2027 voeren we maatregelen uit die direct bijdragen aan de taakstelling. We beoordelen vacatures kritisch bij natuurlijk verloop en benutten besparingsmogelijkheden die eerder zijn geïnventariseerd in het kader van het coalitieakkoord. Daarnaast verbeteren en standaardiseren we werkprocessen om werkzaamheden efficiënter uit te voeren.

We investeren tegelijkertijd in maatregelen die op langere termijn bijdragen aan structureel lagere kosten van de bedrijfsvoering. We versnellen digitalisering en automatisering van processen, zetten AI-toepassingen in waar deze aantoonbaar bijdragen aan efficiënter werken. Deze maatregelen dragen vanaf 2027 bij aan de opgave en leveren in de jaren daarna een toenemend effect op.

Wanneer doen we dat?

2027

Wat willen we bereiken?

Uitnodigend samenwerken, eerlijk over wat wel en niet kan

We werken uitnodigend samen met inwoners, ondernemers, raad en partners, en zijn tegelijk eerlijk over wat wel en niet kan. Een uitlegbare 'nee' is eerlijker dan een vage toezegging, en de vraag 'hoe dan wel' hoort bij dat gesprek. Zo weet iedereen waar hij aan toe is, en dat werkt door in een navolgbare omgang met de stad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitnodigend samenwerken

We werken volgens een eenduidige aanpak voor communicatie en participatie. We vertalen onze bestaande visies naar concreet beleid en rollen de bestaande aanpak verder uit binnen de organisatie. We investeren in de vaardigheden van collega's. We stellen de ontwikkelde hulpmiddelen breed beschikbaar en organiseren trainingen. Zo betrekken we inwoners, ondernemers, raad en partners op een uitnodigende manier en zijn we duidelijk over keuzes, mogelijkheden en grenzen.

Wanneer doen we dat?

2027

Dienstverlening bedrijfsvoeringsteams versterken

We versterken de dienstverlening van onze bedrijfsvoeringsteams. We maken duidelijk welke ondersteuning en expertise beschikbaar is, werken volgens een gezamenlijke werkwijze en sluiten vroegtijdig aan bij opgaven. Zo weten collega's waarvoor zij bij de teams terecht kunnen en worden ze gefaciliteerd met passend advies en ondersteuning, ook op het gebied van AI en digitale middelen.

Wanneer doen we dat?

2027 – 2028

Wat willen we bereiken?

Sturen op actuele en betrouwbare informatie

Bestuur en management zien financiële en inhoudelijke ontwikkelingen op tijd aankomen, kunnen bijsturen voordat een tegenvaller oploopt, en onderbouwen wat een keuze oplevert, kost en voor wie. Stuurinformatie die aansluit op de opgaven geeft tijdig inzicht.

Financiële administratie als basis voor betrouwbare sturing

Onze focus ligt op het verder versterken van de financiële administratie als fundament voor effectieve sturing en verantwoording. Betrouwbare managementinformatie begint bij een correcte, tijdige en volledige registratie van gegevens. Het principe *'first time right'* staat hierbij centraal: alleen met een solide basis kunnen we beschikken over actuele inzichten en betrouwbare prognoses voor toekomstige ontwikkelingen.

In 2027 implementeren we het nieuwe financiële systeem. Op basis van deze betrouwbare informatievoorziening ontwikkelen we dashboards die per rol toegang geven tot relevante financiële en bedrijfsvoeringsinformatie, zoals budgetten, formatie, loonsom, verzuim, contracten en inkoopprestaties.

Hiermee bouwen we voort op de verbeteringen die de afgelopen jaren zijn gerealiseerd en versterken we de mogelijkheden om ontwikkelingen tijdig te signaleren en waar nodig bij te sturen. Zo vergroten we de voorspelbaarheid en ondersteunen we bestuur, management en organisatie met actuele en betrouwbare informatie.

Wanneer doen we dat?

2027

Middeleninzet

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
01 Onvoorzien	100	100	100	100
02 Algemene belastingen (OZB en TB)	711	727	742	763
03 Overige algemene belastingen	215	221	226	231
04 Treasury	8.459	10.462	11.942	12.369
05 Gemeentefonds	4.314	4.126	3.961	3.756
06 Overhead	33.547	34.613	35.665	36.802
07 Algemene baten en lasten	3.305	4.345	5.349	7.694
Totaal Lasten	50.651	54.594	57.985	61.714
Baten				
02 Algemene belastingen (OZB en TB)	-27.852	-28.578	-29.356	-30.249
03 Overige algemene belastingen	-125	-125	-125	-125
04 Treasury	-12.526	-12.841	-13.312	-13.810
05 Gemeentefonds	-269.209	-267.276	-271.969	-283.047
06 Overhead	-5.158	-5.098	-5.231	-5.366
07 Algemene baten en lasten	-1.563	-3.776	-8.133	-8.133
Totaal Baten	-316.433	-317.694	-328.126	-340.730
Totaal Saldo van baten en lasten	-265.782	-263.101	-270.141	-279.016
Reservemutaties				
Toevoegingen				
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	4.315	1.841	1.827	1.814
Reserve stedelijk investeringsfonds	5.500	3.500	0	0
Totaal Toevoegingen	9.815	5.341	1.827	1.814
Onttrekkingen				
Algemene reserve	-12.133	-4.950	-450	0
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	-105	-196	-196	-196
Totaal Onttrekkingen	-12.238	-5.146	-646	-196
Totaal Reservemutaties	-2.423	195	1.181	1.618
Resultaat	-268.205	-262.905	-268.961	-277.398

Financiële uitwerking coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht

(Bedragen x € 1.000)

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Structureel				
Lasten				
Besparingen bedrijfsvoering	-394	-1.394	-2.894	-2.894
Herijking budgetten sociaal domein	728	728	728	728
Vervallen stelpost nieuw beleid	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Vervallen structureel innovatiebudget	-213	-213	-213	-213

Onderwerp	2027	2028	2029	2030
Totaal Structureel	-879	-1.879	-3.379	-3.379
Incidenteel				
Lasten				
Projectbudget Buurtkracht	4	2	0	0
Projectbudget innovatie	656	0	0	0
Baten				
Projectbudget Buurtkracht	-1.000	-1.000	0	0
Totaal Incidenteel	-340	-998	0	0
Totaal	-1.220	-2.878	-3.379	-3.379

Investerings

(Bedragen x € 1.000)

Beleidsthema/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Overhead				
ICT	1.875	247	547	247
Kantoorinventaris	343	173	0	0
Materieel	34	70	35	50
Bedrijfsgebouwen	15.992	0	0	0
Overige investeringen bedrijfsvoering	0	0	476	0
Totaal Overhead	18.245	489	1.058	297
Treasury				
Leningen u/g	0	3.000	0	0
Totaal Treasury	0	3.000	0	0
Eindtotaal	18.245	3.489	1.058	297

Verbonden partijen die bijdragen aan programma 6. Bedrijfsvoering & Financiën

- WMD Drinkwater NV
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) NV
- Enexis Holding NV

De toelichting staat in de Paragraaf Verbonden Partijen.

Paragrafen

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
3. Onderhoud Kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Openbaarheidsparagraaf
7. Verbonden Partijen
8. Grondbeleid
9. Vastgoed

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Scope & inkomsten

Scope

Inwoners en bedrijven betalen lokale belastingen aan de gemeente. Met dit geld zorgen we voor een fijne leefomgeving en goede voorzieningen.

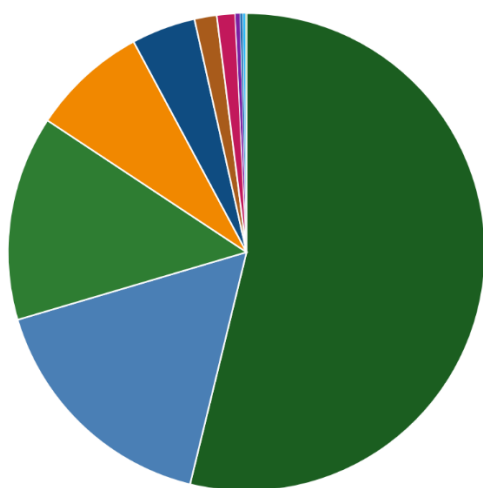
In deze paragraaf leggen we de lokale belastingen uit. We laten zien hoeveel geld elke belasting oplevert en welke uitgangspunten daarvoor gelden. Ook vergelijken we de woonlasten met die van andere gemeenten. Daarnaast geven we informatie over kwijtschelding van belastingen. Tot slot kijken we of de opbrengsten van heffingen en leges voldoende zijn om de kosten te dekken.

In 2027 verwachten we in totaal € 51,8 miljoen aan belastinginkomsten te ontvangen. De grafiek laat zien hoeveel inkomsten we per onderdeel verwachten te ontvangen. In 2026 was € 49,1 miljoen aan belastinginkomsten begroot.

Verdeling Belastinginkomsten totaal € 51,8 miljoen.

Prognose opbrengst lokale heffingen

(Bedragen x € 1.000)

Belastingsoort	Opbrengst 2027	Aandeel
Onroerendezaakbelastingen	27.875	53,8%
Afvalstoffenheffing	8.615	16,6%
Rioolheffing	7.180	13,9%
Leges	4.070	7,9%
Parkeerbelastingen	2.249	4,3%
Toeristenbelasting	781	1,5%
Lijkbezorgingsrechten	643	1,2%
Bedrijfsinvesteringszone	165	0,3%
Marktgelden	97	0,2%
Precariobelasting	96	0,2%
Liggelden	35	0,1%
Totaal	51.806	100,0%

Beleidsuitvoering

Het college heeft in het Coalitieakkoord 2026 – 2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht spelregels opgenomen voor de lokale heffingen/belastingen:

- Kostendeekkende gemeentelijke dienstverlening
- Zeer terughoudend omgaan met het verhogen van gemeentelijke belastingen boven de inflatie.

De spelregels zijn verwerkt in deze paragraaf.

Hierna staat per type belasting of heffing aangegeven wat de begrote inkomsten en bijzonderheden voor 2027 zijn.

Onroerendezaakbelasting

De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen stijgen met de inflatie van 3,0% (prijs nationale bestedingen). Daarbij kijken we ook naar de gemiddelde waarde van woningen en andere panden in de gemeente Assen. Is die waarde gestegen dan gaat het tarief omlaag. Is die waarde gedaald, dan gaat het tarief omhoog.

Omschrijving	%Tarief 2026	% Tarief 2027	Begrote opbrengst 2026 (€ x 1.000)	Begrote opbrengst 2027 (€ x 1.000)	Vershil (€ x 1.000)
Eigenaren woningen	0,1302	0,1250	14.312	14.723	411
Eigenaren niet-woningen	0,4823	0,4878	7.051	7.458	407
Gebruikers niet-woningen	0,3901	0,3946	5.346	5.693	347

Beleidsuitvoering

Afvalstoffenheffing

Om tot een tarief te komen waarbij de kosten gelijk zijn aan de opbrengsten gaat het tarief voor eenpersoonshuishoudens omhoog met 0,31% en voor meerpersoonshuishoudens met 2,22%.

Afvalstoffen- heffing	Tarief 2026 (€)	Tarief 2027 (€)	Begrote opbrengst 2026 (x € 1.000)	Begrote opbrengst 2027 (x € 1.000)	Vershil (x € 1.000)
Eenpersoons- huishoudens	213,64	214,31	2.606	2.819	213
Meerpersoons- huishoudens	288,42	294,82	5.927	5.796	-131

Rioolheffing

Ook voor de rioolheffing is het uitgangspunt een tarief waarbij de kosten gelijk zijn aan de opbrengsten. Daarom verhogen we het tarief met 5,34% per perceel.

Rioolheffing	Tarief 2026 (€)	Tarief 2027 (€)	Begrote opbrengst 2026 (x € 1.000)	Begrote opbrengst 2027 (x € 1.000)	Vershil (x € 1.000)
Rioolheffing	187,37	197,37	6.760	7.180	420

Leges

De leges voor burgerzaken en de bouwleges stijgen dit jaar naast de verhoging met de inflatie van 2,1% met een extra percentage. Hiermee blijven de inkomsten in verhouding tot de kosten van de dienstverlening. De overige leges stijgen met 2,1% volgens de consumentenprijsindex. Als het Rijk een maximaal tarief heeft vastgesteld, gebruiken wij dat tarief.

(Bedragen x € 1.000)

Leges	Begrote opbrengst 2026	Begrote opbrengst 2027	Vershil
Algemene dienst- verlening	1.687	2.026	339
Fysieke leefomgeving	1.888	2.016	128
Dienstverlening Euro- pese richtlijn	20	28	8

Parkeerbelastingen (Straatparkeren)

De parkeertarieven worden in 2027 niet gewijzigd. Het tarief voor een naheffings-aanslag parkeerbelasting wijzigt wel.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2026	2027	Vershil
Begrote opbrengst	1.901	2.249	98

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting gaat omhoog met € 0,10. Het nieuwe tarief is € 1,70 per persoon, per nacht.

In de dagen voor en tijdens de TT geldt een verhoogd tarief. Dit stijgt van € 3 naar € 4 per persoon, per nacht.

De gemeenteraad heeft deze tarieven vastgesteld tijdens de raadsvergadering van juli 2026.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2026	2027	Vershil
Begrote opbrengst	725	781	56

Lijkbezorgingsrechten

De tarieven voor lijkbezorgingsrechten stijgen met de inflatie van 2,1% en daarnaast met 8,2 % extra.

Door deze verhoging sluiten de inkomsten beter aan op de kosten die de gemeente maakt.

(Bedragen x € 1.000)

Lijkbezorgingsrechten	2026	2027	Vershil
Begrote opbrengst	612	644	32

Marktgelden

De tarieven voor de markt stijgen met 2,1%. Deze verhoging is gelijk aan de inflatie.

(Bedragen x € 1.000)

Marktgelden	2026	2027	Vershil
Begrote opbrengst	89	97	8

Precariobelasting

De precariobelasting gaat omhoog met 2,1%. Deze verhoging is gebaseerd op de inflatie.

(Bedragen x € 1.000)

Precariobelasting	2026	2027	Vershil
Begrote opbrengst	104	96	8

Liggelden

De liggelden worden met 2,1% verhoogd. Zo stijgt het tarief mee met de inflatie.

(Bedragen x € 1.000)

Liggelden	2026	2027	Vershil
Begrote opbrengst	22	35	13

Bedrijfs Investerings Zone (BIZ)

Sinds 2023 betalen eigenaren en gebruikers van niet-woningen in de binnenstad mee aan de Bedrijfsinvesteringszone (BIZ). Met dit geld worden activiteiten in de openbare ruimte en op het internet gerealiseerd.

(Bedragen x € 1.000)

Tarief	Begrote opbrengst 2026	Begrote opbrengst 2027	Vershil
Begrote opbrengst	166	165	-1

Zo wordt de binnenstad versterkt. De BIZ loopt tot en met 2027. In het komende jaar bekijken we of de regeling wordt verlengd. De gemeente betaalt de opbrengst uit aan de uitvoerende organisatie.

Het tarief voor de BIZ is 0,10% van de WOZ-waarde van het pand op 1 januari 2023. Hierbij geldt een minimumbedrag van € 200 en een maximumbedrag van € 400 per jaar. De opbrengst wordt ieder jaar verhoogd met 3%.

Lokale belastingdruk

Scope

In de tabellen hieronder ziet u hoeveel inwoners in onze gemeente betalen aan woonlasten. Voor huurders gaat het om de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Huiseigenaren betalen daarnaast ook onroerendezaakbelasting. We maken onderscheid tussen eenpersoonshuishoudens en huishoudens met twee of meer personen.

Woonlasten gebruikers woningen

(Bedragen x € 1, afgerond op hele €)

Heffing	eenpersoons-huishouden 2026	meerpersoons-huishouden 2026	eenpersoons-huishouden 2027	meerpersoons-huishouden 2027
Afvalstoffenheffing	214	288	214	295
Rioolheffing	187	187	197	197

Woonlasten eigenaren woning

(Bedragen x € 1, afgerond op hele €)

Belastingsoort	€ 200.000	€ 325.000	€ 500.000	€ 1 miljoen
Onroerendezaakbelasting	250	406	625	1.250
Totale woonlasten Eenpersoonshuishouden	661	817	1.036	1.661
Totale woonlasten Meerpersoonshuishouden	742	898	1.117	1.742

Gemiddelde WOZ-waarde

In 2026 is de gemiddelde WOZ-waarde van een woning in de gemeente Assen € 325.000. In 2025 was dit € 294.000.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Assen verleent kwijtschelding voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en in sommige gevallen voor de onroerendezaakbelastingen. Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau kunnen hiervoor in aanmerking komen. Wel mag hun vermogen niet hoger zijn dan de geldende vermogensgrens. Deze vermogensgrenzen zijn:

€ 500 voor alleenstaanden

€ 1.800 voor alleenstaanden met een kind

€ 2.000 voor echtparen en samenwonenden

Kwijtschelding 2027

(Bedragen x € 1.000)

Heffing	kwijtschelding
Onroerendezaakbelastingen	0
Afvalstoffenheffing	403
Rioolheffing	350

Kostendekkendheid heffingen

Omschrijving	Leges Burger- zaken	Leges Bouwen en wonen	Leges voor onder- nemen	Markt- gelden	Lig- gelden	Lijk- bezor- gings- rechten	Afval- stoffen- heffing	Riool- heffing
A. Kosten (<i>x € 1.000</i>)								
Kosten taakveld	801	106	0	70	1	125	4.072	4.902
Overig	798	1.330	59	102	18	660	3.567	1.764
Inkomensverdeling	0	0	0	0	0	0	403	350
Inkomsten taakveld	0	0	0	0	0	0	-958	-962
Toe te rekenen overhead	327	545	24	40	1	271	906	599
Toe te rekenen btw	19	32	1	2	0	16	625	527
B. Inkomsten (<i>x € 1.000</i>)								
Opbrengst heffingen	1.948	2.016	28	97	17	663	8.615	7.180
C. Kostendekkendheid (<i>in %</i>)								
Dekkingspercentage	100	100	33	45	81	62	100	100

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Doel

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre we gemeentelijke risico's kunnen afdekken door de beschikbare weerstandscapaciteit. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als we financiële tegenvallers goed kunnen opvangen. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing – Geactualiseerde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2026

Onze organisatie werkt volgens het principe van integraal management. Hierbij zijn de budgetverantwoordelijken (lijn/programma/project) verantwoordelijk voor de risicobeheersing op respectievelijk hun beleidsterrein, afdeling of project. Zij maken risicoanalyses en organiseren risicosessies om de risico's te beheersen. Daarnaast sturen zij op beheersmaatregelen om de effecten van de risico's te beperken. Binnen de P&C-cyclus inventariseren we tweemaal per jaar gemeentebreed de risico's per beleidsprogramma (bij de jaarrekening en de begroting) en drukken deze in geld uit.

In deze begroting baseren we de inschatting van de risico's en de daaruit voortvloeiende benodigde weerstandscapaciteit voor het eerst op de uitgangspunten en methodiek uit de geactualiseerde Kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2026. Hierdoor sluit de berekening van het risicoprofiel en de benodigde weerstandscapaciteit aan op de vernieuwde wijze van risico-inschatting zoals vastgesteld in deze kadernota. Door de aangepaste methodiek kunnen we de uitkomsten niet één op één vergelijken met voorgaande jaren. Verschillen kunnen het gevolg zijn van de gewijzigde berekeningswijze en niet alleen van veranderingen in de omvang van de risico's. Nieuwe risico's met financiële gevolgen boven de € 200.000 nemen we op in deze paragraaf. Als we risico's in de loop van het jaar lager inschatten of ze volledig vervallen, lichten we dat toe in de opvolgende planning- en controldocumenten. Zo blijft de opvolging geborgd. Alle risico's uit de jaarstukken 2025 hebben we daarom in deze paragraaf opgevolgd. Op die manier blijft inzichtelijk welke ontwikkelingen hebben geleid tot de gewijzigde risicobeoordeling en welke effecten dit heeft op het weerstandsvermogen.

We bepalen het netto risicobedrag op basis van het restrisico na beheersmaatregelen. Daarbij betrekken we zowel de kans dat het restrisico zich voordoet als het maximale financiële gevolg. De kanspercentages baseren we op de in de kadernota vastgestelde kansklassen. Ze vormen daarmee een gestandaardiseerde inschatting van de waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet. Vervolgens bepalen we op basis van de totale netto risico's de benodigde weerstandscapaciteit en zetten we die af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst nemen we op in de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

In de geactualiseerde Kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2026 leest u meer over de uitgangspunten, methodiek en werkwijze.

Risico's

Programma 0. Besturen & Verbinden

Risico's Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

De Veiligheidsregio Drenthe (VRD) heeft verschillende risico's geïnterpreteerd die van invloed kunnen zijn op de financiële positie en de uitvoering van de primaire taken. De VRD beschikt, overeenkomstig de binnen Drenthe gehanteerde uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen, niet over een eigen weerstandscapaciteit om financiële tegenvallers op te vangen. Ons aandeel in de risico's nemen we in deze paragraaf op als netto risicobedrag, na toepassing van beheersmaatregelen en rekening houdend met de verwachte kans en het maximale financiële gevolg.

De Veiligheidsregio Drenthe (VRD) heeft algemene financiële risico's geïnterpreteerd, zoals loon- en prijsstijgingen boven de compensatie. Daarnaast zijn er risico's rond ICT en informatievoorziening, zoals digitale verstoringen en cybercrime, en rond personeel en organisatie, zoals krapte op de arbeidsmarkt. Ook onderscheidt de VRD algemene risico's, zoals de ontwikkeling van energietarieven en klimaateffecten die invloed hebben op de primaire processen van de brandweer.

Beheersmaatregelen

De gemeente ontvangt periodiek financiële en inhoudelijke rapportages van de VRD. Zo signaleren we mogelijke risico's vroegtijdig en gaan we hierover in gesprek met de VRD.

Netto risicobedrag voor 2027: € 282.000

Voorziening Pensioenen en wachtgeld wethouders

Gemeente Assen heeft een pensioenvoorziening voor toekomstige pensioenverplichtingen van (oud) collegeleden. Politieke ambtsdragers (wethouders) bouwen geen pensioen op via een centraal regulier bedrijfstakpensioenfonds, maar rechtstreeks in eigen beheer bij de gemeente. Dit gebeurt via de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA).

De benodigde hoogte van de voorziening is voor een groot deel afhankelijk van de rentestand, de dekkingsgraad en de verwachte verhoging van de aanspraken. We berekenen de voorziening jaarlijks. Een hogere rente leidt hierbij tot een lagere benodigde voorziening (en vrijval), een lagere rente tot een hogere voorziening en een extra storting.

De rekenrente die we bij de jaarrekening 2025 hebben gebruikt, ligt in lijn met de actuele marktindicatie medio 2026. Ook geven op dit moment de dekkingsgraad en de aanspraken geen aanleiding tot bijstelling van de voorziening.

De pensioenen van politieke ambtsdragers (ex-wethouders en burgemeesters) onder de APPA gaan per 1 januari 2028 over naar het nieuwe pensioenstelsel en worden dan ondergebracht bij het ABP. Voor de begroting 2027 moeten de APPA-verplichtingen dan ook gehandhaafd blijven.

Beheersmaatregelen

We bewaken de voorziening nauwlettend en verwerken eventuele tekorten tijdig.

Netto risicobedrag: Op basis van de huidige inschattingen stellen we het Netto risicobedrag voor 2027 op nihil.

Programma 1. Wonen & Leven

Bestemmingsplan Binnenstad Noordoost

Met dit bestemmingsplan passen we de ruime bouw- en gebruiksmogelijkheden van de huidige beheersverordening aan. Dit kan planschade tot gevolg hebben. Of er nadeelcompensatie ontstaat, hangt af van het feit of een ontwikkeling op een perceel plaatsvindt en wat daar dan tot stand komt. Op dat moment kunnen we beoordelen of we de planschade moeten vergoeden en hoe hoog die vergoeding is. Met inachtneming van vele afhankelijkheden en onzekerheden hebben we een risico-inschatting gemaakt.

Beheersmaatregelen

De gemeente monitort de ontwikkeling van potentiële claims en actualiseert jaarlijks de risico-inschatting.

Netto risicobedrag voor 2027: € 125.000

Grondexploitaties

De gemeente houdt voor grondexploitaties rekening met de financiële risico's die zich binnen het grondbedrijf kunnen voordoen. De omvang van deze risico's bepalen we op basis van de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden) en risicoanalyses van de grondexploitaties. Voor het opvangen van deze risico's beschikt het grondbedrijf over een eigen weerstandsreserve. In deze paragraaf nemen we het risicobedrag op bij de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsreserve grondbedrijf bij de beschikbare weerstandscapaciteit.

Beheersmaatregelen

Jaarlijks analyseren we bij de begroting per exploitatiegebied kosten, opbrengsten en risico's.

Netto risicobedrag voor 2027: € 6.796.000

Programma 2. Ondernemen, Werken & Leren

Ontwikkeling uitkeringen – baten & lasten

Het risico op de ontwikkeling van de uitkeringen bestaat uit twee onderdelen: het risico op een lager rijksbudget en het risico op hogere uitkeringslasten. Beide kunnen leiden tot een nadelig financieel resultaat voor de gemeente.

Risico baten

Het rijksbudget voor de uitkeringen op grond van de Participatiewet is en blijft wisselend en is niet altijd toereikend. Het Rijk verdeelt het macrobudget voor deze gebundelde rijksuitkering, 'BUIG', over alle gemeenten volgens een verdeelmodel. Het Rijk herijkt dit model jaarlijks op basis van parameters die de kans op bijstand voorspellen.

Dit zorgt voor onzekerheid over te ontvangen budgetten. In het verleden is Assen vaak een nadeelgemeente geweest. In 2024 heeft het Rijk het verdeelmodel aangepast, met als resultaat een groter aandeel in het rijksbudget ten gunste van Assen. Na een aantal jaren "nadeelgemeente" te zijn geweest hebben we 2024 afgesloten met een overschot op het rijksbudget.

Vanaf 2025 houden we, op basis van deze kennis en met inachtneming van de laatste ontwikkelingen, in de meerjarenraming rekening met een overschot. Het Rijk heeft het aandeel van Assen in het macrobudget in 2025 en 2026 weer naar beneden bijgesteld. Hierdoor hebben we in 2025 een deel van het begrote voordeel op de BUIG-baten niet gerealiseerd. Dit betekent dat het eerder geïdentificeerde risico van een lager rijksbudget zich in 2025 gedeeltelijk heeft voorgedaan. De mate van (toekomstige) onzekerheid over de beschikbare budgetten blijft onveranderd, waardoor we de risico's op het ontstaan van een tekort blijven opnemen in het weerstandsvermogen.

Beheersmaatregelen baten

Op de hoogte van de rijksbaten hebben we geen directe invloed. Er zijn wel rekenmodellen beschikbaar die enigszins kunnen voorspellen welke richting het opgaat. Daarmee volgen we de tussentijdse bijstelling van het rijksbudget en de definitieve vaststelling actief. Zo voorkomen we verrassingen en zijn we tijdig op de hoogte van de ontwikkelingen. Daarnaast behartigen wij de gemeentelijke belangen via de VNG, Divosa en regionale samenwerkingsverbanden.

Risico lasten

Het CPB raamt de ontwikkeling van de uitkeringen voor 2026 en 2027 op een gelijkblijvend niveau als 2025. Na 2028 wordt een lichte daling verwacht. De kans bestaat dat tussentijdse economische, dan wel geopolitieke veranderingen zich voordoen, wat zijn weerslag heeft op de bijstandspopulatie.

Beheersmaatregelen lasten

We monitoren het bijstandsbestand en de uitkeringslasten actief en verwerken ze in de planning- en controlcyclus. Om de uitkeringslasten te beheersen zetten wij, samen met het Werkplein Drentsche Aa en regionale arbeidsmarktpartners, in op uitstroom naar werk en het beperken van de instroom.

Netto risicobedrag voor 2027: € 1.575.000.

Dit bedrag betreft het financiële risico dat resteert na toepassing van de beheersmaatregelen en rekening houdend met de verwachte kans en het financiële gevolg, waarbij we zowel de risico's aan de batenkant als aan de lastenkant hebben meegenomen.

Budget ontwikkeling Wsw baten en lasten binnen de Participatiewet

Na een aantal jaren met tekorten op de WSW is vanaf 2020 sprake van meer evenwicht tussen de (rijks)baten WSW en de uitgaven. Voor 2024 en 2025 hadden we nog een tekort begroot, maar beide jaren hebben we uiteindelijk afgesloten met een klein overschot. Ook in de meerjarenbegroting houden we vanaf 2026 rekening met jaarlijks een klein overschot.

Door deze trend, met daarin een stabielere inkomstenkant, zien we een verschuiving van de risico's van de baten- naar de lastenkant. We hebben de risico's afgeschaald in omvang en impact. Wat blijft spelen zijn de bovenmatige loon- en prijsontwikkelingen van de afgelopen jaren én de maatschappelijke tendens om de laagste inkomensgroepen gerelateerd aan de stijgende minimumlonen niet in de kou te laten staan. Deze factoren zijn van invloed op cao-onderhandelingen.

Daarnaast is er een tendens waarneembaar dat er vanuit andere vormen van begeleid werk terugstroom plaatsvindt naar SW-arbeidsovereenkomsten.

Beheersmaatregelen

WPDA monitort samen met de deelnemende gemeenten continu de stand van zaken. Risico's komen aan de orde in de periodieke ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Als het nodig is, grijpen we in om de impact op de begroting te beperken.

Netto risicobedrag voor 2027: € 150.000

Risico's Werkplein Drentsche Aa (WPDA)

We zien nog steeds bestaande risico's en nieuwe risico's ontstaan in onderdelen van de bedrijfsvoering van WPDA. De WPDA beschikt, binnen de in Drenthe gehanteerde uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen, niet over vrij beschikbare weerstandscapaciteit om financiële tegenvallers op te vangen.

Ons aandeel in de risico's nemen we in deze paragraaf op als netto risicobedrag, na toepassing van beheersmaatregelen en rekening houdend met de verwachte kans en het maximale financiële gevolg.

Er zijn onder andere onzekerheden over de personeelsbezetting als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt, langdurig ziekteverzuim, de toename van IT-beheer, structuur en informatiehuishouding, de hoogte van externe financiering (subsidies) en de transitie naar dienstverlening vanuit een Centrum voor Werk, Inkomen en Ontwikkeling.

Daarnaast staat WPDA voor de opgave de kosten van de bedrijfsvoering in de hand te houden met het oog op de financiële positie van gemeenten de komende jaren. Dit vraagt om scherpe keuzes. Daarom zet WPDA met name investeringen in mankracht om gewenst nieuw beleid in te voeren, en investeringen in de IT-huishouding in 2026 op een lager pitje. Dit betekent wel dat de risico's van eventuele overschrijding van de bedrijfsvoeringbudgetten zijn toegenomen.

Beheersmaatregelen

WPDA monitort samen met de deelnemende gemeenten continu de stand van zaken. Risico's komen aan de orde in de periodieke ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Als het nodig is, grijpen we in om de impact op de begroting te beperken.

Netto risicobedrag voor 2027: € 1.150.000

Emmaschool

Door bezwaren in 2024 van enkele omwonenden op de verleende omgevingsvergunning is het bouwproces van de Emmaschool vertraagd. Om de financiële impact van deze vertraging te beperken heeft op 18 maart 2025 het College ingestemd met het advies om de bouwprocessen van de Emmaschool en de MFA Zeemanstraat om te draaien. De projecten van de Emmaschool en MFA Zeemanstraat (ten behoeve van KC Theo Thijssen en het bestuurskantoor van Plateau) zijn afhankelijk van elkaar. Door het omdraaien van de bouwprocessen kan de bouwplanning wel doorgaan en beperken we de meerkosten.

Op dit moment is nog geen uitspraak gedaan over de behandeling van de procedure. Bovenstaande leidt daarom voor 2027 niet tot een exploitatierisico.

Programma 3. Sterke & Gezonde Wijken

GR SamenDrenthe (voorheen GGD Drenthe)

In de risicoparagraaf van de SamenDrenthe-begroting 2027 heeft SamenDrenthe de actuele risico's in beeld gebracht. De belangrijkste risico's zijn:

- Tekorten op de arbeidsmarkt
- Calamiteit waardoor reguliere dienstverlening in gevaar komt
- Niet (volledig) voldoen aan de privacywetgeving (AVG) en eisen rond informatiebeveiliging
- Digitale verstoringen en risico's op cybercrime

De GR SamenDrenthe beschikt, binnen de in Drenthe gehanteerde uitgangspunten voor gemeenschappelijke regelingen, niet over vrij beschikbare weerstandscapaciteit om financiële tegenvallers op te vangen. Een uitgebreide toelichting op de risico's leest u in de SamenDrenthe-begroting 2027. Ons aandeel in de risico's nemen we in deze paragraaf op als netto risicobedrag, na toepassing van beheersmaatregelen en rekening houdend met de verwachte kans en het maximale financiële gevolg.

Beheersmaatregelen

De beheersmaatregelen zijn gericht op vroegtijdig signaleren, beïnvloeden, bijsturen en escaleren van financiële risico's binnen SamenDrenthe. Omdat we binnen de gemeenschappelijke regeling niet zelfstandig kunnen beslissen over beleid en bedrijfsvoering, kunnen we het risico niet volledig voorkomen. Door tijdige signalering en bestuurlijke beïnvloeding beperken we de financiële gevolgen voor Assen wel zo veel mogelijk.

Netto risicobedrag voor 2027: € 208.000

Uitvoering Wmo: Vergrijzing en wachtlijsten GGZ (inclusief huishoudelijk hulp zonder regie)

Dit onderdeel bevat de risico's huishoudelijk hulp zonder regie, uitvoering WMO en WMO: Vergrijzing en wachtlijsten GGZ zoals opgenomen in de jaarrekening 2025. We kiezen ervoor dit samen te voegen vanwege de grote mate van overlap tussen de risico's. De wachtlijsten voor de volwassenen GGZ (Zorgverzekeringswet) blijven lang en de Wmo-kosten nemen toe. Door dubbele vergrijzing (verder: vergrijzing) verwachten we dat meer ouderen aanspraak maken op zorg.

De verdeling van zorgkosten en compensatie van meerkosten zijn belangrijk voor de VNG richting de landelijke politiek. In de prognose hebben we rekening gehouden met vergrijzing en langere wachtlijsten.

Voor de extramuralisering (langer thuis wonen) van de GGZ hebben de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een landelijk hoofdlijnenakkoord gesloten. Het Rijk heeft de bezuiniging verlaagd en gemeenten krijgen meer geld. Het is onzeker of deze middelen toereikend zijn om alle kosten te betalen wanneer meer GGZ-cliënten in de wijk gaan wonen.

Beheersmaatregelen

- Bij de beoordeling van Wmo-aanvragen kijken we overeenkomstig de verordening naar de eigen mogelijkheden van de inwoner, gebruikelijke hulp, het sociale netwerk en passende algemene of voorliggende voorzieningen;
- We toetsen de noodzaak, passendheid en duur van een maatwerkvoorziening. Daarbij zetten we in op een zo duurzaam mogelijke oplossing en het versterken van de zelfredzaamheid;
- De gemeente volgt de landelijke ontwikkelingen rond de extramuralisering van de GGZ en zet zich via de VNG in voor een passende verdeling van de kosten en voldoende compensatie vanuit het Rijk.

Netto risicobedrag voor 2027: € 488.000

Uitvoering Jeugdwet: toename jongeren met mentale problemen en complexe casuïstiek

We zien dat het aantal jongeren met mentale problemen toeneemt. De wachtlijsten in de Jeugd GGZ zijn een indicatie voor toenemende zorgkosten. Daarnaast geven zorgaanbieders aan te schrikken van de mentale gezondheid van jongeren en bijbehorende problematiek. Het is belangrijk om te blijven zorgen dat de capaciteit bij de zorgverleners past bij de zorgvraag. Verder zien we bij Jeugd Verblijf een toename van complexe gevallen, waarbij aanbieders moeite hebben de benodigde zorg te bieden. Dit heeft tot gevolg dat we addenda afsluiten voor extra zware zorg en steeds vaker individuele overeenkomsten sluiten tegen hoge tarieven.

Beheersmaatregelen

Om de jongeren een plek te geven binnen het gecontracteerde aanbod nemen we verschillende maatregelen:

- Door de nieuwe contracten die zijn ingegaan per 1 januari 2026 zal het aantal individuele overeenkomsten afnemen;
- Daarnaast is de Jeugdhulpregio Drenthe gestart met een regionaal expertiseteam (RET) en een regionaal specialistisch team (RST). Deze teams hebben als doel aanbieders te ondersteunen bij zware casuïstiek, zodat aanbieders jongeren binnen het gecontracteerde aanbod kunnen helpen en we 1 op 1 plaatsingen voorkomen;
- De gemeente heeft zelf een contractmanager aangenomen die zich richt op passende en betaalbare zorg bij complexe casuïstiek en de samenwerking met gecertificeerde instellingen. De ambitie is met deze maatregelen de jongeren de nodige zorg te geven binnen de ingekochte zorg met als resultaat een afname van de kosten in plaats van een stijging zoals we die de afgelopen jaren bij Assen en in de rest van het land zagen. Het risico dat een dergelijke stijging zich wel voordoet in 2027 blijft aanwezig. Door de maatregelen is de kans dat dit zich voordoet wel lager;
- We versterken de samenwerking met huisartsen door inzet van de POH Jeugd.

Netto risicobedrag voor 2027: € 1.500.000

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 is gericht op een kwalitatief beter en financieel houdbaar jeugdstelsel. De financiële vertaling van de Hervormingsagenda is gebaseerd op landelijke afspraken en geraamde besparingen. Deze vormen geen budgettaire garantie. Het risico bestaat dat we de beoogde besparingen niet of niet volledig realiseren. Dan vallen de uitgaven aan jeugdhulp hoger uit dan we in de Asser begroting en meerjarenraming hebben voorzien.

Landelijke afspraken verzachten de financiële opgave voor 2027 tijdelijk. Vanaf 2028 gaat het Rijk uit van een verdere realisatie van de besparingsopgave. De mate waarin de maatregelen daadwerkelijk tot de geraamde besparingen leiden, blijft onzeker. Daarnaast kunnen het advies van de onafhankelijke deskundigencommissie in 2027 en daaropvolgende landelijke besluitvorming leiden tot wijzigingen in de financiële uitgangspunten voor gemeenten

Beheersmaatregelen

- De gemeente volgt de landelijke ontwikkelingen en besluitvorming rond de Hervormingsagenda Jeugd en beoordeelt de financiële gevolgen hiervan voor de gemeente;
- We betrekken de financiële ontwikkeling van de jeugdhulp bij de reguliere planning- en controlcyclus. Die ontwikkeling vormt input voor de actualisatie van de begroting en meerjarenraming;
- De gemeente benut de landelijke en regionale overleggen, waaronder de VNG, om invloed uit te oefenen op de financiële randvoorwaarden en de haalbaarheid van de besparingsopgave;
- We beoordelen de uitkomsten van het advies van de onafhankelijke deskundigencommissie in 2027 op mogelijke financiële gevolgen en verwerken ze, als dat nodig is, in de gemeentelijke financiële uitgangspunten.

Netto risicobedrag voor 2027: € 653.000

Overige financiële risico's zorgkosten en relatie met rijksmiddelen

De zorgkosten binnen het sociaal domein hebben een grotendeels open-einde karakter en kunnen als gevolg van ontwikkelingen in volume, zorgzwaarte, tarieven en regionale zorgkosten afwijken van de begroting.

De totale zorgkosten binnen de gemeente Assen bedragen ruim €100 miljoen. Een afwijking van 1% van de begroting heeft daarmee al een financieel effect van circa €1 miljoen. Daarnaast bestaat onzekerheid over de ontwikkeling van de beschikbare rijksmiddelen voor het sociaal domein. Deze middelen hoeven niet evenredig mee te ontwikkelen met de zorgkosten. Hierdoor bestaat het risico dat de daadwerkelijke zorgkosten hoger uitvallen dan de beschikbare middelen en de in de begroting opgenomen ramingen.

Beheersmaatregelen

- We monitoren en analyseren periodiek de zorgkosten, volumes, zorgzwaarte en tarieven binnen het sociaal domein;
- We voeren contractmanagement uit en monitoren de afspraken met zorgaanbieders;
- We werken samen binnen regionale verbanden, gericht op kostenbeheersing en kennisdeling;
- We monitoren continu de ontwikkelingen in rijksmiddelen en vertalen die financieel in de planning- en controlcyclus.

Netto risicobedrag voor 2027: € 1.050.000

Nieuwe aanbestedingen Jeugd inclusief nieuwe tariefontwikkeling instellingen Jeugdzorg.

De regionale inkoop van specialistische jeugdhulp leidt tot nieuwe contracten, gewijzigde tarieven en bekostigingsafspraken. De financiële effecten hiervan zijn in dit stadium van de aanbesteding nog niet goed voorspelbaar. Nieuwe tarieven, wijzigingen in de bekostigingssystematiek en veranderingen in het aanbod kunnen leiden tot hogere kosten dan waarmee we in de begroting en meerjarenraming rekening hebben gehouden. Hierdoor bestaat het risico op een financieel nadeel voor de gemeente.

Dit risico is met name relevant omdat we vanaf 2027 via de Jeugdhulpregio Drenthe de regionale inkoopagenda verder uitvoeren. Een aantal producten, zoals dyslexiezorg en crisishulp, kopen we per 2027 opnieuw in. Het grootste deel van de producten is al ingekocht voor de periode 2026–2028. De Jeugdhulpregio Drenthe koopt die per 1 januari 2028 opnieuw in.

Beheersmaatregelen

- De gemeente participeert via de Jeugdhulpregio Drenthe in de voorbereiding en uitvoering van de regionale inkoop en de daarbij behorende financiële afspraken;
- Bij de regionale inkoop wegen we de financiële gevolgen van nieuwe tarieven, bekostigingsvormen en wijzigingen in het zorgaanbod mee.

Netto risicobedrag voor 2027: € 500.000

Vorming Jeugdhulpregio Drenthe en heroriëntatie regionale samenwerking

Per 1 januari 2027 formaliseren we de regionale samenwerking voor gespecialiseerde jeugdhulp in Drenthe in de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe. Tegelijkertijd herijken we de bestaande Noord Midden Drenthe (NMD)-samenwerking. Deze ontwikkelingen brengen onzekerheid met zich mee over de inrichting van de regionale samenwerking, verantwoordelijkheden, governance en bedrijfsvoering. Dit kan leiden tot incidentele kosten, verminderde bestuurlijke grip en in de overgangsfase risico's voor een doelmatige en continue uitvoering van de taken.

Als de vorming en inrichting van de nieuwe organisatie niet volgens verwachting verlopen, kan dit leiden tot hogere kosten dan geraamd en, naast financiële gevolgen, gevolgen hebben voor de continuïteit en kwaliteit van de regionale jeugdhulp en het vertrouwen van inwoners en samenwerkingspartners. Naast financiële gevolgen kan het niet tijdig of onvoldoende passend bieden van ondersteuning leiden tot maatschappelijke, bestuurlijke en reputatierisico's voor de gemeente.

Beheersmaatregelen

- De gemeente is actief betrokken bij de inrichting van de nieuwe Jeugdhulpregio Drenthe en de heroriëntatie van de NMD-samenwerking, met aandacht voor heldere verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiële afspraken;
- Via de governance van de samenwerkingsverbanden sturen we op transparante besluitvorming, voldoende informatie en behoud van bestuurlijke grip;
- We volgen de overgang op financiële, organisatorische en uitvoeringsrisico's en zetten in op een zorgvuldige overgang en continuïteit van de dienstverlening.

Netto risicobedrag voor 2027: € 206.000

Zorgfraude en ondermijning

Er bestaat een risico op fraude, oneigenlijk gebruik en onrechtmatige besteding van Wmo- en jeugdhulpmiddelen. Daarnaast bestaat het risico dat zorgaanbieders met criminele of ondermijnende activiteiten betrokken raken bij de uitvoering van zorg. Dit kan leiden tot financiële schade, verminderde kwaliteit of continuïteit van zorg en aantasting van het vertrouwen van inwoners en samenwerkingspartners.

Omdat er lokaal geen vastgestelde fraudegevallen zijn, sluiten we aan bij landelijke indicaties voor onrechtmatigheid. VNG Naleving heeft vanuit toezicht en rechtmatigheid gewezen op een indicatie van 2% tot 5% onrechtmatige bestedingen binnen het sociaal domein. Deze indicatie ziet echter op onrechtmatigheid. We kunnen die niet één-op-één aanmerken als een percentage zorgfraude. Daarom gaan we voor de bepaling van het risico voorzichtigheidshalve uit van een bruto financiële impact van 1% van de totale uitgaven voor Wmo en Jeugdhulp. Bij de bepaling van het uiteindelijke risico houden we vervolgens rekening met de getroffen beheersmaatregelen en de ingeschatte kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet.

We beoordelen het risico jaarlijks opnieuw aan de hand van lokale signalen, uitgevoerde rechtmatigheidsonderzoeken en landelijke ontwikkelingen.

Beheersmaatregelen

- Bij de inkoop van Wmo en jeugdhulp zetten we in op integriteitstoetsing van zorgaanbieders, waaronder de invoering van de Bibob-toets per 1 januari 2027.
- De gemeente houdt toezicht op de rechtmatigheid en kwaliteit van de geleverde zorg en onderzoekt signalen van fraude en onrechtmatigheid.
- Assen werkt regionaal samen met andere gemeenten en partners aan de aanpak van zorgfraude, zorgcriminaliteit en ondermijning.
- Assen monitort de prestatielevering door aanbieders. Hierbij besteden we aandacht aan de inrichting van de interne processen, contacten met inwoners en aanbieders en de productieverantwoordingen met accountantsverklaringen waaruit de geleverde zorg blijkt.

Netto risicobedrag: € 425.000

Buurtkracht Assen

Buurtkracht is de nieuwe werkwijze van de gemeente Assen voor het organiseren van ondersteuning in de wijk. Daarbij zetten we in op herkenbare buurtteams, versterking van het voorliggende veld en een verschuiving van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene en collectieve ondersteuning. De nieuwe werkwijze voeren we naar verwachting vanaf 2028 gefaseerd in.

De invoering hiervan vraagt om een omvangrijke aanbesteding, een zorgvuldige overgang en de inrichting van een langdurig maatschappelijk partnerschap. De nieuwe werkwijze brengt onzekerheden met zich mee over de beschikbaarheid, kwaliteit en continuïteit van ondersteuning en de mate waarin het nieuwe aanbod daadwerkelijk aansluit bij de behoeften van inwoners. Daarnaast ontstaat een grotere afhankelijkheid van de maatschappelijke partner voor de uitvoering, terwijl de gemeente verantwoordelijk blijft voor de maatschappelijke resultaten en de wettelijke kaders.

Financieel bestaat het risico dat we de beoogde verschuiving van maatwerk naar algemene en collectieve voorzieningen onvoldoende realiseren. Hierdoor kunnen we de verwachte besparingen later of niet realiseren en kunnen tijdens de overgangsperiode extra of dubbele kosten ontstaan. Ook bestaat het risico dat de nieuwe werkwijze leidt tot onvoorziene uitvoerings- of frictiekosten. Naast financiële gevolgen kan het niet tijdig of onvoldoende passend bieden van ondersteuning leiden tot maatschappelijke, bestuurlijke en reputatierisico's voor de gemeente.

De overgang vraagt bijzondere aandacht voor de rechtspositie van inwoners. Wanneer inwoners van bestaande maatwerkondersteuning overgaan naar een algemene voorziening, moeten we borgen dat we hen tijdig informeren en dat passende ondersteuning en rechtsbescherming beschikbaar blijven. Ook bestaat het risico van wijzigende jurisprudentie die niet in lijn is met bedoeling van de wetgever rond algemene voorzieningen en inzet van basiszorg.

Tot slot brengt de invoering van Buurtkracht wijziging en beperking met zich mee van de werkzaamheden van de gemeente en overgang van medewerkers naar de partij die Buurtkracht gaat uitvoeren. Hoewel we streven naar een goede overgang en behoud van werkgelegenheid kan dit risico's meebrengen van financiële, personele en organisatorische aard.

Beheersmaatregelen

- We pakken de invoering van Buurtkracht programmatisch aan, met een breed programmateam en expertise in de diverse projectgroepen. Het programma loopt nog twee jaar door tot na de startdatum van het contract, zodat we de effecten van de nieuwe werkwijze kunnen volgen en waar nodig kunnen bijsturen.
- In de aanbesteding en het maatschappelijk partnerschap leggen we afspraken vast over verantwoordelijkheden, kwaliteit, informatievoorziening, financiële kaders en strategische regie van de gemeente.
- We richten een monitorings- en bijsturingsmechanisme in voor de kwaliteit, continuïteit, het bereik en de financiële effecten van Buurtkracht.
- In elke fase gebruiken we de expertise van een aanbestedingsjurist.
- Met goede planvorming en begeleiding beperken we deze risico's.

Netto risicobedrag

Omdat we de nieuwe werkwijze naar verwachting vanaf 2028 gefaseerd invoeren, schatten we het netto risicobedrag voor 2027 in op nihil.

Beschermd wonen: woonplaatsbeginsel en nieuw verdeelmodel

Assen verzorgt als centrumgemeente de uitvoering van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen voor de regio. De invoering van het woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen en het daarmee samenhangende nieuwe verdeelmodel is meerdere malen uitgesteld.

Bij invoering verschuift de financiële verantwoordelijkheid voor nieuwe cliënten geleidelijk van de centrumgemeente naar de individuele gemeenten en verdeelt het Rijk de rijksmiddelen volgens een nieuw verdeelmodel. De financiële gevolgen hiervan voor Assen zijn onzeker. Het beschikbare budget kan afwijken van de werkelijke kosten van Beschermd Wonen en de ontwikkeling van de zorgvraag. Daarbij zijn onder andere de omvang en samenstelling van de cliëntenpopulatie, de instroom, verblijfsduur en uitstroom van invloed op de kosten. De mogelijkheden voor uitstroom zijn mede afhankelijk van de beschikbaarheid van passende woonruimte en ondersteuning.

Ook het moment en de wijze waarop het Rijk het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel invoert, zijn onzeker. Hierdoor kunnen zowel de omvang en het moment van de financiële effecten als de verdeling van verantwoordelijkheden tussen Assen en de regiogemeenten wijzigen. Daarnaast kan de overgang leiden tot incidentele uitvoerings- en frictiekosten.

Beheersmaatregelen

Een belangrijk deel van het risico komt door landelijke besluitvorming over het woonplaatsbeginsel en het verdeelmodel en ligt daarmee buiten de directe invloedssfeer van de gemeente. De beheersmaatregelen zijn daarom vooral gericht op tijdige voorbereiding, belangenbehartiging en het beperken van de gevolgen voor de gemeente.

- Assen bereidt zich financieel en organisatorisch voor op de invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel.

- Als centrumgemeente maakt Assen met de regiogemeenten afspraken over de toekomstige verantwoordelijkheden en verdeling van financiële risico's.
- Assen behartigt via de VNG de belangen van gemeenten bij de verdere uitwerking en invoering van het nieuwe stelsel.

Netto risicobedrag

We verwachten de invoering op zijn vroegst in 2028. Daarom schatten we het netto risicobedrag voor 2027 in op nihil.

Nieuwe ontwikkeling van loonkosten binnen Welzijn

We zagen bij veel subsidie partijen en inkooprelaties dat de kosten significant toenemen als gevolg van nieuw afgesloten cao's. Bij het vernieuwen van deze subsidies en/of afspraken is de kans groot dat de kosten stijgen zonder dat het Rijk ons hier volledig voor compenseert. Dit had ook zijn uitwerking op het project IZA GALA. De door het Rijk toegekende middelen staan tot en met 2026 vast. Het Rijk indexeert ze niet. Dit betekent dat bij het stijgen van de kosten deze middelen wellicht ontoereikend zijn. Daarnaast zijn we vanaf 2024 een groot aantal nieuwe aanbestedingen gestart met zorgaanbieders, waarbij een groot risico bestaat dat de kosten toenemen en dat compensatie hiervan uit het gemeentefonds niet toereikend zal zijn.

De cao's en de gevolgen voor de diverse subsidierelaties hebben we inmiddels in de begroting verwerkt, of ze hadden geen boventrendmatig effect. Verder hebben we alle aanbestedingen afgerond en de financiële gevolgen in de begroting verwerkt. Hiermee is dit risico komen te vervallen voor 2027.

Gemeentelijke Kredietbank (GKB)

De gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Kredietbank (GKB) is per 1 januari 2026 verzelfstandigd tot Stichting de GKB. Bij de start hebben de 3 voormalige GR-gemeenten kapitaal gestort, waarmee de stichting beschikt over eigen weerstandsvermogen. De GKB heeft daarnaast een meerjarenbegroting gepresenteerd met jaarlijks positieve resultaten. Eventuele toekomstige risico's of tekorten komen voor rekening van de 10 deelnemende gemeenten. Door deze ontwikkelingen zijn structurele financiële risico's voor de gemeente vanaf 2026 niet meer aan de orde.

In 2025/2026 was nog sprake van een financieel risico in verband met de afwikkeling van de gemeenschappelijke regeling GKB, die zich in liquidatie bevindt. De GR-begroting hield rekening met negatieve resultaten en onzekerheden. We verwachten dat de toekomstige verkoop van de activa de negatieve resultaten opvangt. Formele afwikkeling/liquidatie van de GR gaat op korte termijn plaatsvinden. Hiermee schatten we dit risico voor 2027 op nihil.

Programma 6. Bedrijfsvoering & Financiën

Gemeentefonds - Afnemende ruimte onder Btw-compensatiefondsplafond

De omvang van het btw-compensatiefonds is sinds een aantal jaren gemaximeerd. Het Rijk verrekent onder- en overschrijdingen van dat maximum met het gemeentefonds. Op basis van de meicirculaire 2026 is de verwachting dat een overschrijding zal ontstaan van € 215 miljoen. Of dit beeld ook werkelijk uitkomt wordt duidelijk bij de meicirculaire 2027. De kans en hoogte van het effect kunnen we niet voorspellen.

Het is een feit dat de geraamde ruimte onder het plafond van het BCF zal afwijken. Het voor- of nadeel dat uit een hogere of lagere ruimte voortvloeit komt direct ten gunste of ten laste van het lopend boekjaar. Elk jaar passen we op basis van de meicirculaire de geraamde ruimte onder het plafond aan. Dit betekent dat we het voor- of nadeel direct in het resultaat van het boekjaar 2027 verwerken. Het risico kan hierdoor vervallen.

Rentebeleid Europese Centrale Bank (ECB)

De ontwikkelingen van de rente op de geld en kapitaalmarkt hebben de afgelopen periode een stijgende lijn laten zien. Dit in tegenstelling tot het huidige ECB-rentepeil van 2,25%.

De verwachting is niet dat deze zal dalen gezien de ontwikkeling van de Europese inflatie en de grote kapitaalbehoefte van landen voor investeringen defensie. Daarnaast zijn geopolitieke ontwikkelingen ook van invloed op de ontwikkeling van de rentetarieven.

Beheersmaatregelen

In de begroting en meerjarenraming hebben we een inschatting gemaakt van de renteontwikkeling en die financieel vertaald. Daarnaast bekijken we maandelijks of en in welke mate we aanvullende financiering nodig hebben en welke looptijd past binnen het geheel van de leningenportefeuille. Dit om zoveel als mogelijk renteschommelingen te voorkomen.

Netto risicobedrag: € 160.000

‘Ravijn’ - niet taakgebonden kortingen door het Rijk

In het overhedenoverleg van 16 april 2025 heeft het kabinet de zorgen van gemeenten over de niet taakgebonden kortingen serieus genomen. Via de Voorjaarsnota 2025 komt er t/m 2027 cumulatief € 3 miljard beschikbaar voor gemeenten. Dit extra geld helpt om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 deels te dempen. Met ingang van 2028 gaat het kabinet ervan uit dat de oorspronkelijke besparingen wel financieel haalbaar moeten zijn.

Het financieel effect van het Ravijn hebben we verwerkt in de begroting en de meerjarenraming. Daarmee is het risico vervallen.

Risicovoorziening Verlofsparen

De regeling Verlofsparen is per 1-1-2022 gestart en staat in het personeelshandboek. De werknemer mag zelf bepalen in welk jaar hij verlof gaat sparen of opnemen in selfservicesysteem YouForce.

Gespaarde vakantie-uren kunnen niet vervallen, het totale aantal opgebouwde en gespaarde vakantie-uren per medewerker mag niet hoger zijn dan 3600 uur.

Per 31 december 2024 hebben we een voorziening verlofsparen gevormd. Vanaf 2025 houden we deze voorziening met structurele stortingen op peil, op basis van de per 31 december van elk jaar gereserveerde verlofuren. Deze jaarlijkse stortingen zijn op voorhand niet exact te bepalen en vormen dus een financieel risico.

Beheersmaatregelen

Eventuele financiële afwijkingen signaleren we binnen de reguliere verantwoordingscyclus en verwerken we, als dat noodzakelijk is, in de meerjarenraming.

Netto risicobedrag voor 2027: € 33.000

Kengetallen

Doel en Toelichting

Weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit hebben we een aantal componenten als pro memorie meegenomen. De feitelijke weerstandscapaciteit is nog iets hoger.

Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is middelen vrij te maken (weerstandscapaciteit) om de financiële gevolgen van risico's op te vangen, zonder dat een tegenvaller direct dwingt tot ingrijpende beleidswijzigingen zoals bezuinigen. Het is de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit (A) / Benodigde weerstandscapaciteit (Risico's) (B)

De gemeente Assen streeft naar een structurele ratio van minimaal 1,0 (ondergrens voldoende). De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 4,2.

Weerstandvermogen

(Bedragen in € x 1.000)

Omschrijving	Bedrag
A. Beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2027	
Algemene reserve	57.750
Weerstandreserve grondbedrijf	6.796
Bestemmingsreserves exclusief verplichtingen	pm
Stille reserves	pm
Onbenutte belastingcapaciteit	pm
Nieuwe beleidsruimte	pm
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	64.546
B. Benodigde weerstandscapaciteit (Risico's) per 1 januari 2027	
Programma 0. BESTUREN & VERBINDEN	282
Programma 1. WONEN & LEVEN	125
Programma 2. ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN	2.875
Programma 3. STERKE & GEZONDE WIJKEN	208
Programma 4. SAMENLEVEN & OMZIEN	4.821
Programma 5. DUURZAME STAD	0
Programma 6. BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN	193
Totaal Benodigde weerstandscapaciteit (Risico's excl. risico's grondbedrijf)	8.504
Programma 1. WONEN & LEVEN - Grondbedrijf	6.796
Totaal Benodigde weerstandscapaciteit (Risico's grondbedrijf)	6.796
Totaal Benodigde weerstandscapaciteit (Risico's Totaal)	15.300
Weerstandvermogen per 1 januari 2027	
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	64.546
Benodigde weerstandscapaciteit (Risico's) (B)	15.300
Weerstandvermogen absoluut (A-B)	49.246
Weerstandvermogen ratio (A/B)	4,2

Kengetallen

De tabel met kengetallen geeft inzicht in de ontwikkeling van de financiële vermogenspositie.

Omschrijving	rekening 2025	prognose 2026	2027	2028	2029	2030
Netto schuldquote	53%	61%	78%	94%	100%	97%
Netto schuldquote na correctie verstrekke leningen	51%	59%	76%	91%	97%	94%
Solvabiliteitsratio	43%	42%	35%	29%	26%	25%
Grondexploitatie ratio	3%	4%	6%	6%	6%	5%
Structurele exploitatieruimte	1,9%	-/-3,9%	0,0%	-/-2,2%	-/-1,7%	-/-1,3%
Belastingcapaciteit ratio	83%	78%	82%			

Signaalwaarden GTK 2026 en streefwaarden Assen

Omschrijving	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol	Streefwaarden Assen
Netto schuldquote	< 90%	90 – 130%	> 130%	< 130%
Netto schuldquote na correctie verstrekte leningen	< 90%	90 – 130%	> 130%	< 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 – 50%	< 20%	> 20%
Grondexploitatie ratio	< 20%	20 – 35%	> 35%	< 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%	> 0%
Belastingcapaciteitsratio	< 95%	95 – 105%	> 105%	< 105%

De gemeente Assen streeft voor de kengetallen naar structureel maximaal de categorie 'neutraal'.

Komt een kengetal in de meerjarenprognose onder de norm, dan geven we aan hoe en op welke termijn we dit verbeteren.

Het beeld is dat de parameter structurele exploitatieruimte onder de norm uitkomt. In hoofdstuk 4 Financiële vooruitzichten geven we aan hoe we invulling geven aan het verbeteren van deze ratio.

Berekening kengetallen

Hieronder leest u de berekening van de kengetallen.

De geprognosticeerde balans vindt u in Financiële begroting 4. Geprognosticeerde balans.

Het structureel saldo vindt u in hoofdstuk 4 Financiële Vooruitzichten.

De gemiddelde (landelijke) meerpersoons woonlasten vindt u in de paragraaf lokale heffingen.

(Bedragen x € 1.000)

Component	Begroting 2027
A. Eigen vermogen	192.653
B. Balanstotaal	555.261
C. Vaste schuld	240.748
D. Vlottende schuld	25.000
E. Overlopende passiva	92.661
F. Financiële vaste activa (exclusief kapitaalverstrekkingen)	8.566
G. Uitzettingen < 1 jaar (vorderingen)	14.507
H. Liquide middelen	1.000
I. Overlopende activa	10.000
J. Totale baten (excl. reservemutaties)	425.164
K. Bouwgronden in exploitatie (BIE)	24.211
L. Structureel saldo (na reservemutaties)	0
M. Woonlasten meerpersoons huishoudens	898
N. Landelijk gemiddelde Woonlasten meerpersoons huishoudens (meicirculaire 2026, laatst bekende gemiddelde bedrag)	1.095

Kengetal	Formule
Netto schuldquote	$(\text{Schulden} - \text{vlottende activa}) / \text{totale baten} = (C+D+E-G-H-I) / J$
Netto schuldquote na correctie verstrekte leningen	$(\text{Schulden} - \text{vlottende activa} - (\text{FVA}) \text{ verstrekte leningen}) / \text{totale baten} = (C+D+E-G-H-I-F) / J$
Solvabiliteitsratio	$\text{Eigen vermogen} / \text{balanstotaal} = (A/B)$
Grondexploitatie ratio	$\text{BIE} / \text{totale baten} = (K/J)$
Structurele exploitatieruimte	$\text{Structureel saldo} / \text{totale baten} = (L/J)$
Belastingcapaciteitsratio	$\text{Woonlasten meerpersoons} / \text{landelijke gemiddelde} = (M/N)$

Paragraaf 3. Onderhoud Kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen van de gemeente zijn wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Het onderhoud daarvan vraagt om beleid. In deze paragraaf laten we de beleidskaders voor de instandhouding zien, wat het onderhoud kost en hoe we dat in de begroting verwerken.

Beleidskaders

Algemene beleidskaders

We beheren onze eigendommen op een minimaal acceptabel niveau en sturen op risico. We wegen daarbij: wettelijke verplichtingen, het risico van bestuurlijke nalatigheid, de veiligheid, dreigende exploitatietekorten of kapitaalverlies, en samenwerking met andere partijen of projecten. De beheernotities PWR, de Kadernota Beheer Openbare Ruimte (BOR) en maatschappelijk vastgoed zijn actueel.

Financiële kaders en risico's

De kosten van instandhouding bestaan uit onderhoud, kapitaallasten en beheer- en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten is beperkt: achterstallig onderhoud leidt tot hogere kosten dan tijdig onderhoud. Daarom voeren we het beheer en onderhoud van water en riolering risicogestuurd uit. De hoogte van de budgetten hangt mede af van de gekozen beeldkwaliteit; daarvoor hebben we beheersvisies met beleidsdoelstellingen per kapitaalgoed. De financiering van herinrichting bij einde levensduur nemen we op in de investeringsstaat, volgens de Notitie Materiële Vaste Activa (BBV). Ook autonome ontwikkelingen raken de budgetten, zoals de sterk stijgende energielasten en de bovengemiddelde stijging van de beheer- en onderhoudslasten. In de begroting houden we rekening met deze ontwikkeling.

Overzicht beleidskader

Kapitaalgoed	Beleidskader	vastgesteld
Riolering	Programma Water en riolering 2026-2031	2025
Riolering	Vaarwater in Assen	2016
Begraven	Beheersverordening begraafplaatsen	2014
Begraven	Beleidsnota gemeentelijke begraafplaatsen	2007
Begraven	Beleidsnota Historie en toekomst Noorder- en Zuiderbegraafplaats + lijst cultuurhistorisch waardevolle monumenten	2010
Gebouwen	Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed	2020
Gebouwen	Vastgoednota	2020
Groen	Kadernota Beheer Openbare Ruimte (BOR)	2025
Groen	Groenvisie Assen - de groene stad van het noorden	2023
Groen	Visienota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS)	2022
Overige infra	Kadernota Beheer Openbare Ruimte (BOR)	2025
Overige infra	Notitie Beeldende Kunst en Vormgeving in de openbare ruimte 2022-2030	2022
Overige infra	Nieuwe norm voor aanleg openbare verlichting (raadsbesluit); Kwaliteitscriteria NPR 13201	2017
Overige infra	Versnelde verduurzaming openbare verlichting (raadsbesluit)	2017
Wegen	Kadernota Beheer Openbare Ruimte (BOR)	2025

Riool en waterzuivering

Beleid

In 2025 hebben we het Programma Water en Riolerings Assen 2026-2031 (PWR) geactualiseerd en vastgesteld. Daarin staat de gezamenlijke visie en ambitie van de gemeente en de waterschappen over water in relatie tot ruimtelijke ordening. Het PWR houdt rekening met de duurzaamheidsvoorwaarden uit de Groenvisie en de Klimaatadaptatievisie. Voor goed inzicht en prioritering werken we met een voortschrijdende planning van vijf jaar en bepalen we de werkvoorraad tot tien jaar. De kostendekkingsberekening beslaat 70 jaar; voor de eerste tien jaar is de planning gedetailleerd. We prioriteren op einde levensduur, inspecties, slijtage, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen, en stemmen af met Gebiedsgericht Werken en Mijn Buurt Assen.

Financiën en risico's

De lasten voor riolering zijn gelijk aan de baten uit de rioolheffing. Investerings in riolering schrijven we af over de economische levensduur. In de totale lasten zitten alle budgetten: personeel, beheer en onderhoud, en de afschrijving voor vervangingsinvesteringen. Voor tariefegalisatie gebruiken we een voorziening. Deze voorziening bedraagt naar verwachting eind 2027 € 3,8 miljoen.

Begraven

Beleid

We willen kwalitatief goed begraven, nu en op lange termijn, met voldoende begraafcapaciteit en goede begraafplaatsen, en we houden de bijdrage aan het groen op peil. Het begraven voldoet aan de Wet op de lijkbezorging. Het groenbeheer en het padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoen aan de afgesproken BOR-kwaliteitsniveau's.

Financiën en risico's

In lijn met de afspraak in het coalitieakkoord 2026 -2030 Vooruit met Ambitie en Aandacht, om dienstverlening kostendekkend te maken wordt begraven en het huren van een graf iets duurder.

Besteding budgetten en verantwoording

(Bedragen x € 1.000)

Begraven	2027	2028	2029	2030
Benodigd onderhoudsbudget op basis van Kadernota BOR	189	178	182	187
Onderhoudsbudget opgenomen in begroting	190	179	183	187

Er is voldoende onderhoudsbudget in de begroting opgenomen voor begraven op basis van het benodigde onderhoudsbudget uit de Kadernota BOR. Er kunnen kleine verschillen ontstaan door indexatie.

Groenbeheer

Beleid

In december 2023 hebben we de Groenvisie Assen vastgesteld, een uitwerking van de omgevingsvisie "Assen nog mooier". In 2023 stelden we ook de Visie Klimaatadaptatie vast; vanwege de vele raakvlakken hebben we een gezamenlijke uitvoeringsagenda. De Visie Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) biedt het kader voor beheer, onderhoud en vervanging van speel- en ontmoetingsplekken en vervangt het Stedelijk speelbeleidskader. Medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt houden het groen op niveau; inwoners en instellingen zorgen voor een "plus". De uitgangspunten en niveaus staan in de Kadernota BOR. We evalueren de normen en de systematiek en herijken die onder meer vanuit de Groenvisie en de Visie Klimaatadaptatie.

Financiën en risico's

Het budget is toereikend voor regulier beheer op de afgesproken kwaliteitsniveaus; daarmee renoveren of vervangen we verouderde groenvakken. Bij areaaluitbreiding stellen we vooraf de beheerbudgetten bij, zoals afgesproken in de Kadernota BOR.

Besteding budgetten en verantwoording

(Bedragen x € 1.000)

Groenbeheer	2027	2028	2029	2030
Benodigd onderhoudsbudget op basis van Kadernota BOR	4.677	4.814	5.051	5.578
Onderhoudsbudget opgenomen in begroting	5.168	5.460	5.644	5.816

Er is voldoende onderhoudsbudget in de begroting opgenomen voor groenbeheer op basis van het benodigde onderhoudsbudget uit de Kadernota BOR. Er kunnen kleine verschillen ontstaan door indexatie.

Wegbeheer

Beleid

Het dagelijks beheer van straten en wegen doen we op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit, gericht op verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Groot onderhoud en reconstructies plannen we op basis van visuele weginspecties, restlevensduuronderzoek, maatregeltoetsen en technische metingen; bij asfalt voorkomen we kapitaalvernietiging. We stellen een integrale planning op met oog voor rioleringsprojecten, ontwikkelingsplannen, verkeersprojecten en gebiedsgericht werken. Het meerjarenprogramma bekijken we over vijf jaar (Kadernota BOR).

Financiën en risico's

De Kadernota BOR geeft inzicht in het beheer en onderhoud van verhardingen; de lasten van groot onderhoud komen jaarlijks ten laste van de exploitatie. Risicogestuurd beheer kan plaatselijk tot kwaliteitsvermindering leiden en zo tot een hoger veiligheidsrisico. In de oudere wijken neemt de noodzaak tot groot onderhoud en reconstructies toe; die kosten leggen in de toekomst een groter beslag op de algemene middelen.

Besteding budgetten en verantwoording

(Bedragen x € 1.000)

Wegbeheer	2027	2028	2029	2030
Benodigd onderhoudsbudget op basis van Kadernota BOR	3.394	3.684	3.797	4.035
Onderhoudsbudget opgenomen in begroting	3.363	3.591	3.815	4.035

Er is voldoende onderhoudsbudget in de begroting opgenomen voor wegbeheer op basis van het benodigde onderhoudsbudget uit de Kadernota BOR. Er kunnen kleine verschillen ontstaan door indexatie en uitstel van investeringen, waardoor kapitaallasten lager uitvallen.

Overige infrastructuur

Beleid

Het onderhoud is gericht op verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Groot onderhoud en vervanging doen we op basis van conditiemetingen en technische inspecties, gericht op het voorkomen van kapitaalvernietiging. We werken met een voortschrijdende planning van tien jaar en prioriteren op einde levensduur, slijtage, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen, afgestemd met Gebiedsgericht Werken en Mijn Buurt Assen. Kunst in de openbare ruimte maakt onze leefomgeving mooier; in 2025 hebben we de Kunst- en Cultuurnota 2021-2024 verlengd tot en met 2026, inclusief het onderhoud aan beeldende kunst op basis van de percentageregeling. In 2027 is de Kunst- en Cultuurnota geactualiseerd.

Financiën en risico's

De beheerplannen geven inzicht in de werkwijze en de lasten van het dagelijks onderhoud; de vervangingsinvesteringen bij einde levensduur staan in de productbegroting. Als beheerder houden we de openbare ruimte veilig. De bijbehorende maatregelen leggen een groter beslag op de middelen; om binnen de kaders te blijven voeren we sommige vervangingsprojecten later uit, in lijn met de Kadernota BOR.

Besteding budgetten en verantwoording

(Bedragen x € 1.000)

Overige infrastructuur	2027	2028	2029	2030
Benodigd onderhoudsbudget op basis van Kadernota BOR	3.886	3.985	4.116	4.228
Onderhoudsbudget opgenomen in begroting	3.889	4.007	4.164	4.228

Er is voldoende onderhoudsbudget in de begroting opgenomen voor overige infrastructuur op basis van het benodigde onderhoudsbudget uit de Kadernota BOR. Er kunnen kleine verschillen ontstaan door indexatie en uitstel van investeringen, waardoor kapitaallasten lager uitvallen.

Maatschappelijk Vastgoed

Beleid

Bij de inzet van gemeentelijke gebouwen kijken we kritisch naar effectiviteit en efficiency. In 2020 stelden we het Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed en de Vastgoednota vast. Het Masterplan laat op hoofdlijnen zien wat nodig is om de vastgoedportefeuille te verduurzamen: de staat van de gebouwen, het energieverbruik en de maatregelen om gebouwen klimaatneutraal en aardgasvrij te maken. De Vastgoednota brengt het vastgoedbeleid samen en laat zien welke gebouwen we bezitten en wat de portefeuille kenmerkt.

Financiën en risico's

Ons vastgoed (buiten de gebouwen in het grondbedrijf) heeft een redelijke conditie: niveau 3 van NEN 2767. Dat kiezen we uit veiligheid en om meerkosten van te groot verval te voorkomen. Eens per drie jaar inspecteren we de gebouwen en stellen we een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) op. De MJOP is de opmaat voor een meerjareninvesteringsplanning, die we herijken als daar aanleiding voor is, en de basis voor de onderhoudsvoorziening en de stortingen daarin. In 2023 hebben we alle gebouwen geïnspecteerd; de onderhoudsplanning is actueel voor de periode 2023-2026. In 2027 actualiseren we de onderhoudsplanning.

Financiële verantwoording

Besteding budgetten en verantwoording

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Begraven	190	179	183	187

Groenbeheer	5.168	5.460	5.644	5.816
Bossen en natuurterreinen	511	526	539	553
Kinderboerderijen	68	70	71	72
Plantsoenen	4.155	4.326	4.380	4.493
Speelterreinen	434	537	654	698

Maatschappelijk vastgoed	34.249	35.921	37.841	40.802
---------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Overige infrastructuur	3.889	4.007	4.164	4.228
Bermen	22	22	23	24
Klein straatmeubilair	31	31	32	33
Kunstwerken	1.458	1.509	1.595	1.617
Openbare verlichting	1.309	1.351	1.398	1.415
Schoonhouden openbare ruimte	580	595	608	622
Verkeersregelingen	489	499	508	517

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Rioolbeheer	5.128	5.105	5.188	5.609
Riolering beheer en klein onderhoud	4.837	4.795	4.764	5.170
Watergangen	60	77	107	131
Waterwegen	231	233	317	308
Wegen	3.363	3.591	3.815	4.035
Totaal	51.987	54.263	56.835	60.677

Paragraaf 4. Financiering

Treasurybeleid en Leningen

Treasurybeleid in beeld

We zorgen ervoor dat we altijd voldoende geld hebben om aan onze verplichtingen te voldoen. Hiervoor sluiten we als dat nodig is leningen af. We beheersen de geldstromen en risico's die hieraan verbonden zijn en houden de kosten van rente zo laag mogelijk.

Financieringsbehoefte en schuldpositie

We houden voor 2027 rekening met het afsluiten van nieuwe leningen voor een bedrag van € 63,4 miljoen. Dit geld hebben we nodig voor de financiering van nieuwe investeringen, herfinanciering van geplande aflossingen en het opvangen van de dalende eigen financieringsmiddelen. Voor 2027 tot en met 2030 schatten we de financieringsbehoefte in op ruim € 260 miljoen.

Ontwikkeling schuldpositie

(bedragen x € 1 miljoen)

Schuldpositie	2026	2027	2028	2029	2030
Omvang vaste schuld	177,3	240,7	301,3	347,7	351,6
Omvang vlottende schuld	0	0	0	0	0

Rentebeleid en kosten

Visie en Beleid

Ons rentebeleid is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen in de gemeentelijke financiële huishouding.

Rentebeeld

Het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) is erop gericht om economische groei en werkgelegenheid te stimuleren. Daarvoor is prijsstabiliteit nodig met een gezond inflatieniveau. Het streefgetal is een inflatieniveau van 2%. De instrumenten die de ECB daarvoor beschikbaar heeft zijn het verhogen dan wel verlagen van de rentetarieven en het verkrappen/vergroten van de geldhoeveelheid voor het verstrekken van kredieten.

De geopolitieke ontwikkelingen hebben de afgelopen periode geleid tot een stijgende inflatie in de Eurozone. Om deze stijging te beteugelen heeft de ECB in juni besloten tot een verhoging van de depositorente naar 2,25%. De ECB verwacht in haar nieuwe raming dat de inflatie in het eurogebied dit jaar op 3% uitkomt, en daarna geleidelijk daalt tot 2% in 2028.

Dat betekent dat ook de rentetarieven voor de aan te trekken leningen zeker voor 2026 en 2027 zullen uitkomen tussen de 2,75% en 3,25%.

In het kader van een duurzaam rentebeleid gaan we voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen voor 2027 en verder vooralsnog uit van 3,0%.

Rentekosten

Rentebegroting

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Resultaat 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten			
Rente geldleningen uitgegeven (u.g.)	0	0	0
Rente overtollige financieringsmiddelen	482	240	240
Rente grondexploitatie	750	761	650

Omschrijving	Resultaat 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Rente investeringen	6.989	7.226	7.437
Bouwrente	0	0	0
Nadeel renteomslag	0	0	0
Totaal Baten	8.221	8.226	8.327
Lasten			
Rente vaste geldleningen	2.453	2.701	4.303
Rente reserves en voorzieningen	3.883	3.910	3.466
Rente kortgeld financiering	16	0	0
Rente grondbedrijf	476	455	460
Overige rente	0	0	0
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	0	0	0
Voordeel renteomslag	1.393	1.160	99
Totaal Lasten	8.221	8.226	8.327

Renterisico's

Renterisico's

Om financiële risico's te beperken zijn er twee normen waar gemeenten zich aan moeten houden. De eerste is de renterisiconorm, die voorkomt dat de gemeente te veel risico neemt met leningen. De tweede is de kasgeldlimiet, die bepaalt hoeveel kortlopende leningen de gemeente mag hebben. Daarnaast zijn de beperkingen voor het beleggen van overtollig geld vastgelegd in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in een jaar maximaal mag (her)financieren. Dit risico wordt op basis van de Wet Fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het risico mag niet groter zijn dan 20 % van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal is 436 miljoen.

Renterisiconorm (Bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving	Rekening 2024	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Renteherziening	0	0	0	0
Aflossingen	16,3	16,3	16,2	16,8
Totaal renterisico	16,3	16,3	16,2	16,8
Renterisiconorm	71,1	71,1	88,2	87,2
Ruimte onder de norm	54,8	54,8	72,0	70,4
Overschrijding norm	0	0	0	0

Kasgeldlimiet

In 2027 mogen we maximaal € 37 miljoen lenen voor kortlopende leningen die binnen 1 jaar worden afgelost. We gebruiken deze leningen alleen voor geld dat we op korte termijn nodig hebben en overschrijden de kasgeldlimiet niet.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Hiervoor is een wettelijke limiet ingesteld van 2% van het begrotingstotaal. Als we meer geld hebben dan het drempelbedrag roomt het Rijk dit af en stroomt dit in de 'schatkist' van het Ministerie van Financiën. Het doel van ons beleid is om overschrijding van deze limiet te voorkomen. We zijn daarin afhankelijk van hoeveel geld er binnenkomt en het verloop. Hierdoor kunnen we schatkistbankieren niet op voorhand uitsluiten.

Kredietrisico

Assen is terughoudend met lenen aan en garant staan voor derden. We doen dit alleen als het een publiek belang dient en de raad dit erkent. De verplichtingen moeten voldoende zekerheden hebben. Het overzicht van leningen die aan derden zijn verstrekt staat in de toelichting op de balans.

EMU-Saldo

Het EMU-saldo laat zien of de overheid in een jaar meer geld ontvangt dan uitgeeft of juist meer uitgeeft dan ontvangt. Bij een positief saldo is er sprake van een overschot, bij een negatief saldo van een tekort. Voor 2027 bedraagt het EMU-tekort van de gemeente Assen ruim € 44,2 miljoen. Het voor Assen vastgestelde maximale tekort bedraagt € 22 miljoen (bron: Septembercirculaire 2026). Het EMU-saldo wordt landelijk berekend voor de Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen samen. De Europese Unie heeft afgesproken dat het totale EMU-tekort van een land niet hoger mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (bbp).

EMU-saldo

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	rekening 2025	prognose 2026	2027	2028	2029	2030
EMU-saldo	-9.930	22.817	-44.246	-32.340	-15.264	9.151
Exploitatiesaldo voor mutatie reserves	107	17.364	10.864	16.609	9.398	6.448
Afschrijving tlv exploitatie	13.966	13.865	14.240	16.459	17.592	18.498
Toevoeging voorzieningen tlv exploitatie	3.346	0	0	0	0	243
Investerings geactiveerd	-28.371	-17.137	-59.212	-64.948	-42.083	-16.038
Bijdragen niet via exploitatie	2.010	0	0	0	0	0
Desinvesteringen niet tlv exploitatie	0	9.809	0	0	0	0
Ottrekking voorzieningen tgv exploitatie	-987	-1.084	-10.138	-460	-171	0

De investeringen in Sporthal De Timp, Sporthal Peelo, Wijkgebouw Peelo en Scholeneiland Peelo in 2029, samen € 43,2 miljoen, zijn opgenomen in het investeringsoverzicht, maar nog niet verwerkt in de geprognosticeerde balans en het EMU-saldo.

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

Uitgangspunten en inzicht

Scope

De paragraaf geeft inzicht in de interne processen binnen de gemeente en de verantwoording daarover. Hier rapporteren we ook over openbare informatievoorziening.

Alle kosten voor de ondersteuning van raad, college en het ambtelijk apparaat worden verantwoord in de verschillende programma's. De bedrijfsvoeringparagraaf geeft aanvullende informatie op het totaal van deze kosten.

De tabellen in deze paragraaf geven een beeld van de kosten van de bedrijfsvoering gesplitst in directe taken en ondersteuningstaken (overhead).

Uitgangspunten formatie en loonsom

De loonsomraming in de Begroting 2027 is gebaseerd op de vastgestelde formatie en op verdere afzonderlijke besluitvorming op de formatie in 2026 en de Cao-gemeenten. De Cao-gemeenten loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027.

Voor 2027 is gerekend met een verwachte loonontwikkeling van 5,55 %. In de meerjarenprognose 2028-2031 is de volgende reeks voor loonontwikkeling aangehouden: 2028: 4,0%, 2029: 3,6%, 2030: 3,5% en 2031 3,3%.

Verder is rekening gehouden met de gevolgen van jaarlijkse periodieke verhogingen (salaristreden tot maximum van de schaal is bereikt) en het persoonsgebonden budget van € 562 per fte. Voor vergoedingen en toelagen aan het personeel is een (gemiddeld) bedrag van € 159 per fte beschikbaar. Naast de loonsom is voor beheerskosten binnen de bedrijfsvoering een aantal normbedragen van toepassing. Voor de overige personeelskosten per team, zoals teamdagen, is een budget beschikbaar.

De toegepaste prijsindex op de prijsgevoelige bedrijfsvoeringbudgetten bedraagt voor 2027 2,8%. Voor de meerjarenprognose 2028-2031 is de volgende reeks voor prijsontwikkeling aangehouden: 2028: 2,9%, 2029: 2,5% 2030 2,6% en 2031 2,4%.

Inzicht in bedrijfsvoeringkosten

De tabellen die zijn opgenomen onder Kosten en Indicatoren geven inzicht in de omvang van de bedrijfsvoeringkosten van het primaire proces en de kosten van overhead. Personeelskosten van medewerkers en overige kosten die direct verband houden met de uitvoering van het beleid rekenen we tot de directe kosten.

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces rekenen we tot de overhead. Deze kosten bestaan uit alle loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies (Personeelszaken, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting), ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering en rentekosten die niet zijn toe te rekenen aan het primaire proces.

Toerekening projectmatige dekking

Voor het toerekenen van uren aan projecten gewerkt met één integraal gemeentelijk uurtarief.

Om onze interne tarieven af te kunnen wegen tegen externe inzet is een opslagpercentage voor overhead van 40% toegekend. Hiermee komt het tarief voor 2027 uit op €125 per uur.

Beleid overhead

Inleiding

Het beleid rondom overhead is erop gericht om de kosten voor de sturing en ondersteuning van onze organisatie transparant, beheersbaar en uitlegbaar te maken. Om onze diensten aan de inwoners en ondernemers van onze gemeente optimaal te kunnen leveren, zetten we dagelijks medewerkers, middelen en systemen in. De kosten die hiermee gepaard gaan, vallen uiteen in directe kosten voor het primaire proces en indirecte kosten voor de ondersteuning daarvan. Deze indirecte kosten noemen we overhead.

Op de inhoud en de exacte reikwijdte van dit begrip is de Notitie overhead van de Commissie BBV van toepassing. Deze notitie geeft nadere invulling aan de wettelijke voorschriften rondom overhead zoals vastgelegd in artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Definitie overhead

Onder overhead verstaat het BBV in artikel 1 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.

De overhead bestaat uit de volgende onderdelen:

- Loonlasten van functies in het PIOFACH-domein:
- De ondersteunende functies: Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
- De sturende functies: Hiërarchisch leidinggevenden
- ICT-lasten van de PIOFACH-systemen (o.a. de systemen voor de financiële administratie en personeels- en salarisadministratie, maar ook bijvoorbeeld de kantoorautomatisering en het zaakstelsel)
- Huisvestingslasten (kantoorruimten stadhuis en Buitenzorg)
- Uitbestedingslasten PIOFACH-taken (personeels- en salarisadministratie in Tynaarlo en financiële administratie in Aa en Hunze)
- Kapitaallasten van investeringen op het terrein van de overhead

Overhead wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitatie, groot onderhoudsprojecten (dekking via onderhoudsvoorzieningen), heffingen, leges & tarieven, (externe) subsidies en diensten aan derden.

Financiële verordening

In de Financiële verordening 2025 is in artikel 16 (kostprijsberekening) het volgende vastgelegd voor de toerekening van overhead aan de tarieven voor lokale heffingen:

"Voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten. Dit aandeel wordt bepaald door de geraamde personeelskosten van de direct begrote fte's die worden besteed aan de desbetreffende rechten en heffingen te verhogen met een vast opslagpercentage voor overheadkosten. Dit opslagpercentage betreft de totale overheadkosten ten opzichte van de totale kosten van de direct begrote fte's."

Kosten en indicatoren

Middeleninzet (Bedragen in € x 1.000)

Onderdeel	2027	2028	2029	2030
Lasten				
1. Personeelskosten	81.709	83.830	83.919	86.330
2. Beheerskosten	15.392	13.625	14.064	13.983
3. Kapitaallasten	3.005	3.550	3.457	3.626
Totaal Lasten	100.107	101.005	101.439	103.940
Baten				
4. Inkomsten van derden	-2.453	-2.504	-2.547	-2.590
5. Projectmatige dekking directe kosten	-8.805	-8.570	-8.616	-8.886
6. Projectmatige dekking overheadkosten	-3.523	-3.408	-3.500	-3.590
Totaal Baten	-14.781	-14.482	-14.663	-15.066
Eindtotaal	85.325	86.523	86.776	88.873

Toerekening Bedrijfskosten (Bedragen in € x 1.000)

Programma	2027	2028	2029	2030
0 - BESTUREN & VERBINDEN				
01 Bestuur	315	315	316	320
02 Publiekszaken/Dienstverlening	1.795	1.821	1.883	1.952
03 Veiligheid	1.945	2.028	2.020	2.044
04 Handhaving	1.923	1.957	2.023	2.097
Totaal 0 - BESTUREN & VERBINDEN	5.977	6.121	6.241	6.414
1 - WONEN & LEVEN				
01 Wonen	814	811	821	848
02 Woningmarkt	2.393	2.432	2.514	2.605
03 Ruimtelijke ordening	4.083	4.109	4.225	4.316
05 Bereikbaarheid	1.090	1.096	1.124	1.168
06 Parkeren	571	575	592	604
07 Onderhoud (water)wegen	4.075	4.137	4.251	4.387
08 Grondbedrijf	1.001	995	1.020	1.022
Totaal 1 - WONEN & LEVEN	14.026	14.155	14.546	14.950
2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN				
01 Economie	849	844	856	884
02 Bedrijvigheid	64	67	70	72
03 Binnenstad	54	56	58	60
06 Werkgelegenheid	733	742	767	803
07 Primair onderwijs	2.330	2.423	2.377	2.400
08 Voortgezet onderwijs	149	152	156	155
Totaal 2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN	4.180	4.284	4.282	4.374
3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN				
01 Recreatie	578	585	605	628
02 Sport en bewegen	1.780	1.797	1.846	1.895
03 Volksgezondheid	133	133	133	139
04 Kunst en Cultuur	487	491	496	509
05 Evenementen	81	81	82	78
06 Diversiteit en inclusie	149	143	166	176
07 Wijkgericht werken	3.791	3.860	3.884	3.951
08 Onderhoud openbaar groen	5.790	5.936	6.138	6.367
09 Begraafplaatsen	522	536	552	573
Totaal 3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN	13.310	13.562	13.903	14.315
4 - SAMENLEVEN & OMZIEN				
01 Jeugdhulp	5.788	5.582	4.893	4.850
02 Wmo	6.614	6.795	5.842	5.751
03 Meedoenbeleid	138	138	138	144

Programma	2027	2028	2029	2030
04 Schuldhulpverlening	399	449	389	368
Totaal 4 - SAMENLEVEN & OMZIEN	12.939	12.963	11.262	11.114
5 - DUURZAME STAD				
01 Milieubeheer	2.341	2.320	2.354	2.365
03 Inzameling afval (incl heffing)	4.533	4.598	4.713	4.790
04 Onderhoud riolering (incl heffing)	1.598	1.615	1.659	1.715
Totaal 5 - DUURZAME STAD	8.471	8.533	8.725	8.871
6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN				
03 Overige algemene belastingen	108	113	117	121
06 Overhead	26.313	26.792	27.698	28.715
Totaal 6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN	26.421	26.905	27.815	28.836
Eindtotaal	85.325	86.523	86.776	88.873

Meerjarige Personeelsformatie (in Fte's)

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Directe taken				
Formatie vast	568	568	568	568
Formatie tijdelijk	16	6	4	4
Totaal Directe taken	584	574	572	572
Overhead				
Formatie vast	229	229	229	229
Formatie tijdelijk	5	0	0	0
Totaal Overhead	234	229	229	229
Totale formatie	818	803	801	801

Overzicht lasten en baten overhead (Bedragen in € x 1.000)

Onderdeel	2027	2028	2029	2030
Lasten				
Huisvestingslasten				
Bedrijfsgebouwen	2.620	3.266	3.288	3.298
Personeelskosten en uitbestedingslasten ondersteunende functies				
Bestuurszaken	1.348	1.375	1.434	1.498
Communicatie	1.143	1.158	1.195	1.238
Documentaire informatievoorziening (DIV)	1.379	1.403	1.445	1.495
Facilitaire zaken en huisvesting	3.825	3.903	3.985	4.099
Financiën	3.883	3.974	4.121	4.272
Informatievoorziening en Automatisering (ICT)	6.070	5.956	6.159	6.383

Onderdeel	2027	2028	2029	2030
Inkoop	1.032	1.052	1.088	1.127
Juridische zaken	1.238	1.264	1.307	1.354
Managementondersteuning en secretariaten primair proces	2.090	2.118	2.189	2.269
P&O/HRM	3.798	3.901	4.028	4.150
Personeelskosten sturende functies				
Management	5.122	5.243	5.425	5.621
Totaal Lasten	33.547	34.613	35.665	36.802

Baten				
Dekking overheadkosten				
Dekking overheadkosten	-4.289	-4.197	-4.308	-4.419
Huisvestingslasten				
Bedrijfsgebouwen	-438	-452	-459	-467
Personeelskosten en uitbestedingslasten ondersteunende functies				
Inkoop	-429	-447	-462	-478
Overig	-2	-2	-2	-2
Totaal Baten	-5.158	-5.098	-5.231	-5.366

Eindtotaal	28.389	29.516	30.434	31.436
-------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Investerings (Bedragen in € x 1.000)

Investeringsgroep/soort investering	2027	2028	2029	2030
ICT				
Automatisering; Centrale Software	90	254	200	0
Automatisering; Netwerk	1.539	0	0	0
Automatisering; Werkplek	247	247	347	247
Totaal ICT	1.875	501	547	247
Kantoorinventaris				
Kantoorinventaris	343	173	0	0
Totaal Kantoorinventaris	343	173	0	0
Materieel				
Materieel Dienstverlening	34	0	35	50
Materieel Gladheid	0	538	0	0
Materieel Groen	227	180	613	0
Materieel Groen begraven	70	0	42	0
Materieel Groen Buiten	65	73	105	0
Materieel Huisvuil	100	734	35	0
Materieel Infra Openbare Ruimte	40	0	78	0

Investeringsgroep/soort investering	2027	2028	2029	2030
Materieel Infra Riool	0	0	35	0
Materieel Infra terrein	0	70	0	0
Materieel Milieupark	0	255	0	0
Materieel SOR	200	390	65	0
Totaal Materieel	736	2.240	1.008	50
Overige investeringen bedrijfsvoering				
Geo-registraties	150	0	0	0
Indirecte kosten Uitvoering	135	16	26	0
Kosten telefonie	0	0	450	0
Totaal Overige investeringen bedrijfsvoering	285	16	476	0
Eindtotaal	3.240	2.929	2.031	297

Indicatoren Bedrijfsvoering

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Formatie (Fte per 1.000 inwoners)	12	11	12
Bezetting (Fte per 1.000 inwoners)	12	11	12
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	1.410	1.317	1.414
Externe inhuur (kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	14%	18%	17%
Overhead (% van totale lasten)	36%	28%	34%

Paragraaf 6. Openbaarheidsparagraaf (Woo)

Scope

Deze openbaarheidsparagraaf beschrijft hoe de gemeente Assen in 2027 uitvoering geeft aan de Wet open overheid (Woo). Openheid en transparantie zijn onderdeel van professioneel handelen en goede publieke dienstverlening. Ze zijn daarom niet vrijblijvend.

De paragraaf gaat over drie onderwerpen:

- informatie die de gemeente uit eigen beweging openbaar maakt (actieve openbaarmaking);
- de afhandeling van Woo-verzoeken (passieve openbaarmaking);
- het verbeteren van de informatiehuishouding.

Met informatiehuishouding bedoelen we de manier waarop de gemeente informatie ontvangt, opstelt, opslaat, beheert en terugvindbaar maakt. Een goede informatiehuishouding is nodig om informatie tijdig, zorgvuldig en volledig openbaar te kunnen maken. Daarom beschrijven we per onderwerp de stand van zaken, wat de gemeente in 2027 gaat doen en welk resultaat zij daarmee wil bereiken.

Actief openbaar maken van informatie

Stand van zaken

Artikel 3.3 van de Woo gaat over de actieve openbaarmaking van informatiecategorieën. Sinds 1 november 2024 wordt deze verplichting stapsgewijs ingevoerd.

De gemeente Assen publiceert inmiddels de volgende vier verplichte informatiecategorieën:

- wetten en algemeen verbindende voorschriften
- overige besluiten van algemene strekking
- organisatie en werkwijze
- bereikbaarheidsgegevens

Daarnaast maakt de gemeente al openbaar:

- raadsstukken en ingekomen stukken
- agenda's besluitenlijsten van het bestuur
- jaarplannen en jaarverslagen
- Woo-verzoeken
- beschikkingen (deels)
- subsidies (deels)
- besluiten van algemene strekking (deels)

Nog openbaar te maken zijn:

- Klachtoordelen
- Convenanten
- onderzoeksrapporten
- ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag
- Adviezen

In 2025 en 2026 is onderzocht waar de overige verplichte informatiecategorieën binnen de organisatie worden beheerd en hoe deze openbaar kunnen worden gemaakt. Ook is het publicatieplatform Open Assen in gebruik genomen. Via dit platform kunnen inwoners, raadsleden en andere belangstellenden de openbare informatie van de gemeente op één centrale plaats doorzoeken.

Wat doen we in 2027 en wat is daarvan het resultaat

In 2027 maakt de gemeente alle verplichte informatiecategorieën openbaar. Daarvoor worden per informatiecategorie het werkproces, het eigenaarschap, de wijze van publicatie en het beheer ingericht.

Daarnaast maakt de gemeente, naast de wettelijk verplichte categorieën, meer informatie uit eigen beweging openbaar. Daarbij gaat extra aandacht uit naar onderwerpen die gevolgen hebben voor de samenleving of veel maatschappelijke aandacht krijgen. Informatie over deze onderwerpen wordt actief openbaar gemaakt voor zover de wet dit toestaat. De gemeente publiceert openbare informatie zoveel mogelijk via één herkenbare, toegankelijke en goed doorzoekbare plek.

Het resultaat is dat inwoners, raadsleden, journalisten en andere belangstellenden gemeentelijke informatie gemakkelijker kunnen vinden en gebruiken. Hierdoor krijgen zij beter inzicht in de werkwijze van de gemeente en de manier waarop besluiten tot stand komen. Door relevante informatie actief en tijdig openbaar te maken, kan bovendien de noodzaak om een Woo-verzoek in te dienen afnemen.

Passief openbaar maken van informatie

Stand van zaken

Artikel 4.1 van de Woo gaat over openbaarmaking op verzoek. Inwoners en andere belangstellenden kunnen de gemeente vragen om publieke informatie openbaar te maken. Dit wordt passieve openbaarmaking genoemd.

Dankzij de inzet van de Woo-contactpersoon en de betrokken afdelingen wordt 95% van de Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn afgehandeld. De Woo-verzoeken, besluiten en bijbehorende openbaar gemaakte documenten zijn te raadplegen via de website van de gemeente.

Het aantal Woo-verzoeken neemt toe. Tussen 1 januari en 5 augustus 2026 ontving de gemeente 38 Woo-verzoeken. De verwachting is dat het totale aantal verzoeken over 2026 aanzienlijk hoger zal zijn dan in voorgaande jaren en dat deze stijging zich in 2027 voortzet.

De gemeente gebruikt een anonimiseringstool. Deze ondersteunt medewerkers bij het herkennen en onleesbaar maken van persoonsgegevens en andere informatie die volgens de wet niet openbaar mag worden gemaakt. In het Woo-besluit wordt gemotiveerd waarom bepaalde informatie niet of slechts gedeeltelijk openbaar wordt gemaakt.

Informatie wordt binnen de gemeente in verschillende systemen en op verschillende plaatsen bewaard. Daardoor kan het veel tijd kosten om alle informatie over een onderwerp te vinden en bestaat het risico dat een dossier niet compleet is.

Wat doen we in 2027 en wat is daarvan het resultaat

In 2027 werkt de gemeente verder aan een vaste verbetercyclus voor Woo-verzoeken. Afgeronde verzoeken worden geëvalueerd en verbeterpunten worden vastgelegd, toegewezen en gevolgd. De opgedane ervaringen worden vervolgens benut om werkprocessen en afspraken te verbeteren.

Daarnaast onderzoekt de gemeente de inzet van een zoek- en vindtool. Dit hulpmiddel moet medewerkers ondersteunen bij het zoeken naar informatie in meerdere systemen.

Het resultaat is dat Woo-verzoeken zo volledig, zorgvuldig en tijdig mogelijk afgehandeld worden. De verbetercyclus zorgt ervoor dat de gemeente aantoonbaar leert van eerdere verzoeken. Een zoek- en vindtool kan bijdragen aan completere dossiers, minder zoektijd en een snellere afhandeling. Het aandeel verzoeken dat binnen de wettelijke termijn wordt afgehandeld, blijft daarmee op een hoog niveau of verbetert.

Informatiehuishouding op orde

Stand van zaken

Een goede informatiehuishouding is een randvoorwaarde voor actieve en passieve openbaarmaking. De gemeente moet weten welke informatie zij heeft, waar deze wordt bewaard en hoe deze kan worden teruggevonden. Dossiers moeten volledig, actueel en toegankelijk zijn. Deze verplichtingen volgen niet alleen uit de Woo, maar ook uit de Archiefwet.

Het verbeteren van de informatiehuishouding krijgt daarom steeds meer aandacht. Wanneer informatie niet goed wordt opgeslagen, dossiers niet compleet zijn of informatie moeilijk vindbaar is, kan de gemeente informatie mogelijk niet volledig of niet binnen de wettelijke termijn verstrekken. Dit brengt juridische risico's met zich mee en kan het vertrouwen in de gemeente verminderen. De meerjarenplannen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) geven mede richting aan de verbeteringen.

Wat doen we in 2027 en wat is daarvan het resultaat

In 2027 werkt de gemeente verder aan het beter opslaan, beheren, terugvinden en tijdig vernietigen van informatie. Daarbij besteedt de gemeente in het bijzonder aandacht aan e-mails en zakelijke chatberichten.

De gemeente maakt duidelijke afspraken over de bewaartermijnen van e-mails en chatberichten (zoals WhatsApp). Daarbij wordt bepaald welke e-mails van medewerkers en bestuurders met een belangrijke rol in de besluitvorming langer of permanent worden bewaard, welke zakelijke chatberichten moeten worden opgeslagen en wie verantwoordelijk is voor het opslaan en beheren ervan. Ook wordt vastgelegd waar deze berichten worden opgeslagen en hoe informatie die niet langer hoeft te worden bewaard tijdig wordt vernietigd.

Het resultaat is dat zakelijke e-mails en chatberichten duurzaam, zorgvuldig en volgens duidelijke afspraken worden beheerd. Relevante informatie (waaronder e-mails en chatberichten) is daardoor gemakkelijker terug te vinden en informatie die niet langer hoeft te worden bewaard, wordt tijdig vernietigd. De gemeente kan dossiers completer samenstellen, beter uitleggen hoe besluiten tot stand zijn gekomen en vragen van inwoners, de gemeenteraad en journalisten sneller en zorgvuldiger beantwoorden.

Kaders

- Wet open overheid
- VNG meerjarenplan 2026-2030
- VNG meerjarenplan 2022-2026
- Open.Assen

Paragraaf 7. Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Assen werkt met verbonden partijen die taken voor ons uitvoeren en waarmee we samenwerken om doelen voor de Asser samenleving te bereiken. Verbonden partijen zijn publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisaties waarin we een financieel én een bestuurlijk belang hebben. Dat betekent dat we meebetalen en meebeslissen. Bij publiekrechtelijke organisaties gaat het om samenwerkingsverbanden tussen overheden, zoals een gemeenschappelijke regeling. Privaatrechtelijke organisaties vallen onder het private recht, zoals een besloten vennootschap (bv) of stichting.

De totale bijdrage aan de verbonden partijen bedraagt in 2027 € 39 miljoen.

In deze paragraaf geven we een overzicht van alle verbonden partijen, zoals voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Per verbonden partij geven we inzicht in de financiële gegevens, het bestuurlijk belang en, waar van toepassing, het percentage aandelen.

Nieuw in deze paragraaf zijn de Jeugdhulpregio Drenthe en het Warmtebedrijf Assen bv. Beide verbonden partijen staan in 2027 voor het eerst in de programmabegroting.

Sinds 2025 nemen we per verbonden partij ook het risicoprofiel op. We brengen in kaart welke risico's kunnen leiden tot financiële tegenvallers, hoe groot de kans daarop is en wat de mogelijke financiële gevolgen zijn voor de bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij. Deze risico-informatie telt mee bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen, de financiële buffer die de gemeente aanhoudt om tegenvallers op te vangen. Als het risicoprofiel van een verbonden partij groter is geworden, moeten we als gemeente ook de buffer verhogen en een hogere eigen reserve aanhouden om eventuele tekorten op te kunnen vangen.

Beleidskader: Kadernota Verbonden Partijen 2024

Gemeenschappelijke Regelingen

Drents Archief - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: het beheren en toegankelijk maken van archieven. Het openbaar belang betreft: het Drents Archief is het Regionaal Historisch Centrum met twee hoofdtaken. Het Drents Archief beheert de archieven van de deelnemende gemeenten, waaronder Assen, en van het waterschap Drents-Overijsselse Delta, en maakt de informatie in die archieven toegankelijk voor een breed publiek. Het beheer van het gemeentelijke archief is een wettelijke taak van de gemeente Assen (Archiefwet). Het beheer van het archief van het waterschap komt daar bovenop; dat is geen wettelijke taak van de gemeente Assen. Voor de gemeente Assen maakt het Drents Archief het mogelijk bestemmings- en bouwplannen in te zien. Daarnaast is het Drents Archief actief op het gebied van erfgoed- en cultuureducatie. Jaarlijks maken zo'n 7.500 leerlingen kennis met diverse aspecten van de Drentse en Assense geschiedenis.

Website: drentsarchief.nl

Relatie met programma: Programma 3. STERKE & GEZONDE WIJKEN

Deelnemende partijen

De gemeente Assen participeert samen met:

- waterschap Drents-Overijsselse Delta
- gemeente Tynaarlo
- gemeente Midden-Drenthe
- gemeente Westerveld
- gemeente Emmen
- gemeente Borger-Odoorn
- gemeente Aa en Hunze
- gemeente Meppel
- gemeente De Wolden
- gemeente Hogeveen

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is lid van het algemeen en het dagelijks bestuur. Burgemeester M.L.J. Out is lid van het algemeen bestuur; wethouder W. Bouwmeester is lid van het algemeen en het dagelijks bestuur.

Financieel belang

De gemeente Assen betaalt als partner van de gemeenschappelijke regeling een jaarlijkse bijdrage; dat is 9 % van de totale bijdragen. Daarnaast betaalt de gemeente incidentele bijdragen voor met name erfgoed- en cultuureducatie.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	378	363
Vreemd vermogen	0	0

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	359	387	403	420

Eems Dollard Regio (EDR) - Leer, Duitsland

<i>Doelstelling en openbaar belang</i>	Het doel is: regionale grensoverschrijdende samenwerking bevorderen en realiseren. Het openbaar belang betreft: maatregelen ter versterking en ontwikkeling van de betrekkingen tussen de gebieden aan beide zijden van de grens afstemmen en oplossingen voor problemen treffen. Website: edr.eu Relatie met programma: Programma 0. Besturen & Verbinden
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeente Assen participeert samen met 18 Nederlandse gemeenten, 16 Duitse steden, 23 Duitse Gemeinden, 15 Duitse Samtgemeinden, 7 Duitse Landkreise, de Industrie- und Handelskammer Oldenburgische IHK, de Industrie- und Handelskammer für Ostfriesland und Papenburg, de Handwerkskammer für Ostfriesland en de Ostfriesische Landschaft in deze grensoverschrijdende samenwerkingsorganisatie.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Assen is lid van het algemeen bestuur (EDR-raad). Wethouder W. Bouwmeester en raadslid B. Schaaphok van de gemeente Assen zijn deelnemer in de EDR-raad. De EDR-raad bestaat uit twee vertegenwoordigers van elke deelnemer in de EDR (gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam).
<i>Financieel belang</i>	De gemeente Assen betaalt een jaarlijkse contributie; dat is 0,53 % van het verwachte begrotingstotaal 2027 (bron: meerjarenraming EDR-begroting 2026). De begroting 2027 van de EDR is eind 2026 beschikbaar.
<i>Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang</i>	Risicoprofiel: Laag Er zijn geen financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang. De bijdrage van de gemeente Assen bestaat uit een jaarlijkse contributie voor het lidmaatschap op basis van het aantal inwoners op 1 januari van het voorgaande jaar.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	911	p.m.
Vreemd vermogen	1.422	p.m.

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	6

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	10	10	10	10

SamenDrenthe (tot 1 januari 2026 GGD Drenthe) - Assen

<i>Doelstelling en openbaar belang</i>	Het doel is: "Samen met lokale en regionale ketenpartners en stakeholders en vanuit en voor de Drentse samenleving te werken aan een gezond, vitaal en veilig Drenthe." Het openbaar belang betreft: de gezamenlijke behartiging van gemeentelijke belangen op het gebied van: - publieke gezondheid - zorg en veiligheid - het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe Uitvoerende taken - Het adviseren van gemeenten en het leveren van specialistische deskundigheid. - Het bevorderen van samenwerking en afstemming tussen gemeenten. - Het bieden van een platform voor regionale samenwerking op het terrein van publieke gezondheid, zorg en veiligheid. - De uitvoering van wettelijke GGD-taken en taken binnen het Zorg- en Veiligheidshuis. Website: ggddrenthe.nl Relatie met programma: Programma 3. STERKE & GEZONDE WIJKEN
--	--

<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeente Assen participeert samen met de twaalf Drentse gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Assen is lid van het dagelijks en het algemeen bestuur. Wethouder E.G.J. Beuker is lid van het dagelijks bestuur en ook van het algemeen bestuur. Het gaat om een collegeregeling: de wethouders van de Drentse gemeenten zijn lid van het algemeen en het dagelijks bestuur, dat besluit bij meerderheid van stemmen.
<i>Financieel belang</i>	De gemeente Assen betaalt een jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van de GGD-begroting.
<i>Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang</i>	Risicoprofiel: Laag Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	2.398	2.854
Vreemd vermogen	7.196	6.742

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	6.009	5.954	6.085	6.262

Stichting Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB) - Assen

<i>Doelstelling en openbaar belang</i>	Het doel is: het uitvoeren van de wettelijke taken uit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Het openbaar belang betreft: het op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze verlenen van dienstverlening bij het oplossen van schulden, inkomensbeheer (budgetbeheer en beschermingsbewind) en kredietverlening. Website: degkb.nl Relatie met programma: Programma 4. SAMENLEVEN & OMZIEN
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeente Assen participeert samen met de gemeenten Hoogeveen, Meppel, Westerkwartier, Borger-Odoorn, Westerwolde, Stadskanaal, Aa en Hunze, Tynaarlo en Westerveld in de Stichting GKB.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Assen heeft zitting in de Raad voor Publiek Belang van de Stichting GKB. Wethouder W. Bouwmeester vertegenwoordigt de gemeente in deze raad. De raad bestaat uit vertegenwoordigers van alle aan de stichting deelnemende gemeenten en besluit bij meerderheid van stemmen.
<i>Financieel belang</i>	De gemeente Assen betaalt jaarlijks een vergoeding aan de GKB voor de geleverde dienstverlening. De stichting is zelf verantwoordelijk voor een (sluitende) exploitatie.
<i>Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang</i>	Risicoprofiel: Laag Het risiconiveau is laag; de stichting heeft een eigen weerstandsvermogen. De gemeente Assen staat wel borg voor een lening van de Stichting bij de Bank Nederlandse Gemeenten voor een bedrag van € 1.500.000. In een afzonderlijke overeenkomst met alle aan de Stichting deelnemende gemeenten is geregeld dat elke gemeente de risico's van deze borgstelling deelt op basis van het inwoneraantal. Daarmee staat de gemeente Assen feitelijk alleen garant voor haar evenredige aandeel.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	1.910	1.962
Vreemd vermogen	3.325	3.225

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	52

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	1.668	1.728	1.781	1.835

Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Kredietbank Drenthe in liquidatie - Assen

<i>Doelstelling en openbaar belang</i>	Het doel is: uitvoering geven aan de gemeentelijke schuldhelpverlening; daarvoor is de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Kredietbank opgericht. De activiteiten en het personeel van de GKB zijn per 1 januari 2026 overgegaan naar de Stichting GKB. De gemeenschappelijke regeling wordt opgeheven. De ambitie is om dit voor 1 januari 2027 te realiseren. De liquidatie van de gemeenschappelijke regeling zal plaatsvinden zodra alle verplichtingen zijn afgewikkeld en het eigendomsdeel van het pand aan de Overcingellaan 15 is verkocht. Het moment van liquidatie is daarmee afhankelijk van de voortgang van het verkoopproces. Website: niet van toepassing Relatie met programma: Programma 4. SAMENLEVEN & OMZIEN
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeente Assen participeert samen met de gemeenten Hoogeveen en Meppel in de gemeenschappelijke regeling GKB.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Assen is lid van het dagelijks en het algemeen bestuur. Wethouder C.J. Staal is lid van het dagelijks bestuur; wethouder C.J. Staal en wethouder E.G.J. Beuker zijn lid van het algemeen bestuur.
<i>Financieel belang</i>	De begroting richt zich uitsluitend op de baten en lasten die samenhangen met het vastgoedbeheer, de bestuurlijke afwikkeling van de gemeenschappelijke regeling en de voorbereiding van de definitieve vereffening. Dit geldt voor het geval dat de liquidatie niet in 2026 plaatsvindt. De gemeente Assen heeft een belang van 43,11 %, gebaseerd op het inwoneraantal van de gemeente.
<i>Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang</i>	<i>Risicoprofiel: Laag</i> Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	-642	-53
Vreemd vermogen	2.330	1.630

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	-62

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	27	p.m.	p.m.	p.m.

Noordmidden-Drentse samenwerking (NMD) - Roden

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: het gezamenlijk uitvoeren van de inkoop van ondersteuning die voortvloeit uit de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). NMD-samenwerking is een gemeenschappelijke regeling zonder meer van de vijf NMD-gemeenten. Het openbaar belang betreft: de uitvoering van wettelijke taken uit de Jeugdwet en de Wmo.

Website: nmdsamenwerking.nl

Relatie met programma: Programma 4. SAMENLEVEN & OMZIEN

Deelnemende partijen

De gemeente Assen participeert samen met de gemeenten Aa en Hunze, Midden-Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is lid van het bestuur. Wethouder J. Broekema vertegenwoordigt de gemeente in het bestuur.

Het bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Jeugdzorg en Wmo van de deelnemende gemeenten.

Financieel belang

De gemeente Assen betaalt een jaarlijkse bijdrage; dat is 43 % van de totale kosten. De jaarlijkse kosten worden naar rato verdeeld over de deelnemende gemeenten.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Vanaf 2027 is de huidige vorm van NMD-samenwerking niet langer passend. Om deze reden is door Berenschot onderzoek uitgevoerd naar mogelijke toekomstige inrichting. Uit dit onderzoek is aansluiten bij een bestaand samenwerkingsverband als meest passende oplossing gekomen. Er is een kwartiermaker aangesteld die bezig is met de verdere uitwerking van de nieuwe situatie. De streefdatum voor de nieuwe inrichting is 1 januari 2027. Daarom zijn in onderstaande tabellen geen bedragen meer opgenomen voor 2027.

Financieel

Niet van toepassing

Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD)

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: een toekomstbestendig en sluitend jeugdhulplandschap (Regiovisie Gespecialiseerde Jeugdhulp Drenthe 2026-2030), met sturing op beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid. De Drentse gemeenten organiseren via de Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD) gezamenlijk de gespecialiseerde jeugdhulp: hulp aan kinderen en jongeren met ernstige en/of complexe problematiek. Het openbaar belang betreft: het invullen van de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeenten op grond van de Jeugdwet (artikel 2.3) en de Wet verbetering beschikbaarheid gespecialiseerde jeugdhulp, die voorschrijft dat gespecialiseerde jeugdhulp in regionaal verband wordt georganiseerd.

Website: in ontwikkeling

Relatie met programma: Programma 4. SAMENLEVEN & OMZIEN

Deelnemende partijen

De gemeente Assen participeert samen met de andere elf Drentse gemeenten. De inkoop verloopt op dit moment via twee inkoopregio's; de gezamenlijke taken worden ondergebracht in de (per 1 januari 2027 op te richten) gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is lid van het algemeen en het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Wethouder J. Broekema vertegenwoordigt de gemeente in beide besturen.

Financieel belang

De gemeente Assen betaalt een structurele basisbijdrage en, voor 2027, een incidentele bijdrage. De gemeente Assen heeft een (voorlopig) vastgesteld stem- en verdeelpercentage van 15,4 % binnen de regio.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Midden

Het risico wordt op midden ingeschat. Dit omdat het gaat om een gemeenschappelijke regeling in oprichting in een domein dat aan veel verandering onderhevig is. De opstartfase van de organisatie brengt een verhoogd risico met zich mee. Daarnaast is er veel ontwikkeling met betrekking tot doorontwikkeling van jeugdbescherming en regionale inkoop van voorzieningen voor een kwetsbare doelgroep.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	0	0

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	1.012	820	803	827

Omgevingsdienst Drenthe - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: de uitvoering en advisering over vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuvoorschriften op grond van de Omgevingswet en andere milieuwet- en regelgeving.

Het openbaar belang betreft: de uitvoering van milieutaken onder mandaat van de bevoegde gezagen en specialistisch advies over bodem, lucht, geluid, zeer zorgwekkende stoffen en externe veiligheid aan de twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe (de bevoegde gezagen).

Website: oddrenthe.nl

Relatie met programma: Programma 5. Duurzame Stad

Deelnemende partijen

De gemeente Assen participeert samen met de andere elf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is lid van het algemeen bestuur en van de auditcommissie van de Omgevingsdienst Drenthe. Wethouder E.G.J. Beuker vertegenwoordigt de gemeente in beide.

Financieel belang

De gemeente Assen betaalt een jaarlijkse exploitatiebijdrage; dat is 6,5 % van de totale bijdragen.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

De basis voor de begroting vormen de Ontwerpbegrotingswijziging 2026, het Jaarprogramma 2026 en de indexering. Door het aangaan van geldleningen voor de aankoop en verbouwing van nieuwe huisvesting is de solvabiliteitsratio onder de daarvoor bestemde norm gekomen. Ondanks dat de norm niet gehaald wordt, heeft dit beperkt of geen invloed op de financiële weerbaarheid van de organisatie.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	939	432
Vreemd vermogen	16.901	17.147

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	1.999	2.108	2.167	2.235

Publiek Vervoer - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: het creëren van een optimaal, duurzaam en toekomstbestendig vervoerssysteem in het kader van de Wmo en het Leerlingenvervoer, waarin vervoer op langere termijn goed en betaalbaar aangeboden kan blijven aan alle inwoners die hier gebruik van moeten maken. Publiek Vervoer voert de volgende taken uit: contractbeheer, klachtenloket en kennis- en adviesfunctie. Binnen de kennis- en adviesfunctie ligt een belangrijke taak over het adviseren en daadwerkelijk ter hand nemen van de doorontwikkeling van het vervoerssysteem.

Het openbaar belang betreft: het uitvoeren van een wettelijke taak.

Website: publiekvervoer.nl

Relatie met programma: Programma 4. Samenleven & Omzien

Deelnemende partijen

De gemeente Assen participeert samen met alle 22 gemeenten uit de provincies Groningen en Drenthe en het Openbaar Vervoerbureau Groningen Drenthe.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is getrapd vertegenwoordigd via de wethouder van de gemeente Noordenveld. Wethouder J. Broekema onderhoudt het contact en wordt via deze wethouder geïnformeerd.

Financieel belang

De gemeente Assen betaalt een jaarlijkse exploitatiebijdrage; dat is 4,96 % van de apparaatskosten (aandeel in de totale bijdragen).

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn op voorhand geen financiële risico's onderkend. De jaarlijkse bijdragen van deelnemers zijn toereikend en het eigen vermogen geeft voldoende buffer voor onverwachte tegenslagen.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	322	239
Vreemd vermogen	10	10

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	57	59	62	64

Recreatieschap Drenthe - Dwingeloo

<i>Doelstelling en openbaar belang</i>	Het doel is: belangenbehartiging op het gebied van recreatie en toerisme voor de twaalf Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Website: recreatieschapidrenthe.nl Relatie met programma: Programma 2. Ondernemen, Werken & Leren
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeente Assen participeert samen met de andere elf Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Assen is lid van het algemeen bestuur; in het dagelijks bestuur heeft de gemeente momenteel geen zitting. Wethouder M.F. Rasker vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur. Het Recreatieschap is een openbaar lichaam; het algemeen bestuur besluit bij meerderheid van stemmen.
<i>Financieel belang</i>	De gemeente Assen betaalt jaarlijks een exploitatiebijdrage en een bijdrage aan het fonds Recreatie en Toerisme. De bijdrage aan het Recreatieschap wordt aangemerkt als onrechtmatig. Dit komt omdat er niet getoetst kan worden of aan het activiteiten criterium wordt voldaan. Dit is een van de voorwaarden voor het kunnen toepassen van de uitzondering op quasi-aanbesteden.
<i>Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang</i>	Risicoprofiel: Laag Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	1.685	1.692
Vreemd vermogen	987	979

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	98	102	105	108

Regio Groningen - Assen (RGA) - Groningen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: samenwerken op het gebied van woningbouw en het versterken van de bereikbaarheid, de economie en de gebiedskwaliteit in de regio Groningen-Assen.

Het openbaar belang betreft: samenwerken op het gebied van woningbouw, economisch kerngebied verder ontwikkelen, interne samenhang verbeteren, bereikbaarheid verbeteren en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken. De RGA is door het Rijk aangewezen als NOVEX-gebied met een opgave om voor 2040 36.000 extra woningen en 28.000 extra arbeidsplaatsen te realiseren.

De samenwerking richt zich ook op het verkrijgen van aanvullende middelen van onder andere het Rijk.

Website: regiogroningenassen.nl

Relatie met programma: Programma 1. Wonen & Leven

Deelnemende partijen

De gemeente Assen participeert samen met de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is lid van de stuurgroep, het algemeen bestuur van de RGA. Wethouder C.J. Staal vertegenwoordigt de gemeente in de stuurgroep. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle bovengenoemde partijen. Het is een vrijwillige samenwerking op basis van een convenant; de stuurgroep besluit op basis van unanimiteit.

Financieel belang

De gemeente Assen betaalt een jaarlijkse bijdrage; dat is 6,88 % van de totale bijdragen.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	4.478	4.981
Vreemd vermogen	1.178	478

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	591

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	303	303	303	303

Veiligheidsregio Drenthe (VRD) - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: het ondersteunen van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Veiligheidsregio Drenthe is daarvoor een netwerkorganisatie van de twaalf Drentse gemeenten.

Website: vrd.nl

Relatie met programma: Programma 0. Besturen & Verbinden

Deelnemende partijen

De gemeente Assen participeert samen met de andere elf Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen levert de voorzitter van het algemeen bestuur en is lid van het dagelijks bestuur. Burgemeester M.L.J. Out is voorzitter van het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur bestaat uit alle twaalf Drentse gemeenten.

Het dagelijks bestuur bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten Assen, Emmen en Hoogeveen.

Financieel belang

De gemeente Assen betaalt een jaarlijkse exploitatiebijdrage; dat is 11,9 % van de totale bijdragen.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	3.614	3.264
Vreemd vermogen	29.634	38.323

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	4.505	4.819	5.054	5.303

Werkplein Drentsche Aa (WPDA) - Assen

<i>Doelstelling en openbaar belang</i>	Het doel is: het uitvoeren van de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening en deels de nieuwe Wet inburgering. Het openbaar belang betreft: inkomensverstrekking, arbeidsmarkttoeleiding en het organiseren en aanbieden van beschermde werkplekken. Website: wpda.nl Relatie met programma: Programma 2. ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeente Assen participeert samen met de gemeenten Tynaarlo en Aa en Hunze.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Assen is lid van het algemeen en het dagelijks bestuur. Wethouder E.G.J. Beuker en wethouder W. Bouwmeester zijn lid van het algemeen bestuur; wethouder W. Bouwmeester is lid van het dagelijks bestuur. De besluitvorming vindt plaats op basis van unanimiteit van stemmen.
<i>Financieel belang</i>	Naast de rijksmiddelen die betrekking hebben op het werkveld van het WPDA, ontvangt het WPDA in 2027 een gemeentelijke bijdrage vanuit de algemene uitkering, waarvan € 20.585.000 bestemd is voor de kosten van de bedrijfsvoering.
<i>Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang</i>	Risicoprofiel: Midden De gemeenschappelijke regeling WPDA beschikt zelf niet over weerstandsvermogen. De financiële risico's komen voor rekening van de deelnemende gemeenten en zijn beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. De belangrijkste risico's in 2027 betreffen: afwijkingen in het bijstandsvolume en het macrobudget kunnen direct leiden tot hogere lasten van gemeenten; de uitvoeringslasten van nieuwe wetgeving kunnen hoger uitvallen, met name op het gebied van gegevensuitwisseling, informatiebeveiliging en proactieve dienstverlening waarvan de structurele impact zich nog ontwikkelt. Een ander risico betreft het Inkomen-, Ontwikkel- en Werkcentrum. Tempo en omvang van de groei van de doelgroep en het gebruik van voorzieningen zijn nog onzeker.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2027	31 december 2027
Eigen vermogen	80	0
Vreemd vermogen	16.556	19.222

Verwacht financieel resultaat	31 december 2027
Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2027	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2027	2028	2029	2030
Bijdrage	23.001	23.621	24.389	25.296

Vennootschappen

WMD Drinkwater nv - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: het leveren van goed, betrouwbaar, betaalbaar en veilig drinkwater voor nu en in de toekomst. Het openbaar belang betreft: de drinkwatervoorziening is een nutsvoorziening.

Website: wmd.nl

Relatie met programma: Programma 6. BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN

Deelnemende partijen

De gemeente Assen is aandeelhouder samen met de provincie Drenthe en de andere elf Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is aandeelhouder en heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder E.G.J. Beuker vertegenwoordigt de gemeente daarin.

Financieel belang

De gemeente Assen bezit 147 aandelen, 7,5 % van de 1.946 geplaatste aandelen.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2026	31 december 2026
Eigen vermogen	74.620	p.m.
Vreemd vermogen	204.942	p.m.

Verwacht financieel resultaat

De verwachting is dat de WMD in 2027 en volgende jaren een positief resultaat realiseert. Het resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Het uitkeren van dividend wordt in de praktijk niet actief toegepast.

De cijfers over 2027 zijn nog niet beschikbaar; daarom zijn hier de cijfers over 2026 opgenomen.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) nv - Den Haag

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: maatschappelijke impact realiseren. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Het openbaar belang betreft: BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang.

Website: bngbank.nl

Relatie met programma: Programma 6. BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN

Deelnemende partijen

De gemeente Assen is aandeelhouder samen met de Nederlandse staat, provincies en gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is aandeelhouder en heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder E.G.J. Beuker vertegenwoordigt de gemeente daarin.

Financieel belang

De gemeente Assen bezit 85.301 aandelen ad. € 2,5 nominale waarde per aandeel. Gemeente Assen heeft via stemrecht een belang van 0,15%

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2026	31 december 2026
Eigen vermogen	4.863	p.m.
Vreemd vermogen	110.708	p.m.

Verwacht financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat over 2026 en volgende jaren € 190.000. De BNG Bank hanteert zoveel mogelijk een vast uitkeringspercentage van 50%. Het bedrag van de dividenduitkering varieert en is afhankelijk van de hoogte van de nettowinst, die afhangt van de ontwikkelingen van de markt.

De cijfers over 2027 zijn nog niet beschikbaar; daarom zijn hier de cijfers over 2026 opgenomen.

Enexis Holding nv - Den Bosch

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis (Noord-, Oost- en Zuid-Nederland) kunnen beschikken over energie (gas en elektriciteit), tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven. De focus ligt op de uitvoering van de energietransitie en het beperken van transportschaarste.

Het openbaar belang betreft: de netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Website: enexisgroep.nl

Relatie met programma: Programma 6. BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN

Deelnemende partijen

De gemeente Assen is aandeelhouder samen met zes provincies en ongeveer 115 gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is aandeelhouder en heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder E.G.J. Beuker vertegenwoordigt de gemeente daarin.

Financieel belang

De gemeente Assen bezit 568.290 aandelen ad € 1 nominale waarde per aandeel; dat is 0,38 % van het kapitaal (na gedeeltelijke aandelenverkoop in 2016). De Drentse gemeenten samen bezitten een kleine 2 %. De gemeente ontvangt dividend uit deze deelneming.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

(Bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2026	30 juni 2026
Eigen vermogen	5.811.000	5.896.000
Vreemd vermogen	7.627.000	8.191.000

Verwacht financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat over 2027 en volgende jaren € 350.000.

Enexis hanteert voor de boekjaren vanaf 2024 het huidige dividendbeleid van maximaal 50 % van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering. Onder de voorwaarde dat deze uitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A-ratingprofiel kan verliezen.

Warmtebedrijf Assen bv - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: het leveren van duurzame en betaalbare warmte aan inwoners en bedrijven in Assen. Het Warmtebedrijf Assen bv is daarvoor opgericht en heeft geen winstoogmerk. We beginnen met de wijk Lariks, waar we ongeveer 1.500 woningen willen aansluiten. Het openbaar belang betreft: de bijdrage aan de gemeentelijke doelstelling om in 2050 aardgasvrij te zijn.

Relatie met programma: Programma 5. Duurzame Stad

Deelnemende partijen

De gemeente Assen is enig aandeelhouder (100%).

Bestuurlijk belang

De gemeente Assen is enig aandeelhouder en heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder E.G.J. Beuker (Financiën) vertegenwoordigt de gemeente daarin. De oprichtingsakte dateert van 13 oktober 2025. Het college fungeert als aandeelhouder; de gemeenteraad besluit over investeringen in nieuwe projecten en statutenwijzigingen.

Financieel belang

Er zijn nog geen cijfers bekend; eind 2026 zal voor het eerst financiële informatie bekend zijn.

De gemeente heeft een agiostorting uit de PAW-middelen Lariks voorzien voor 2026, na toekenning van de Warmtenet Investeringsubsidie. Daarnaast is geld beschikbaar gesteld voor op- en inrichtingskosten over de periode 2026-2030. Zolang het Nationaal Waarborgfonds Warmte nog niet operationeel is, staat de gemeente garant voor externe financiering door het warmtebedrijf.

Het eigen vermogen bij oprichting is het minimale statutaire kapitaal; de eerste agiostorting is voorzien in 2026.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Risicoprofiel: Laag

Er zijn voor 2027 geen ontwikkelingen voorzien.

Financieel

Niet van toepassing

Er zijn nog geen cijfers bekend; eind 2026 zal voor het eerst financiële informatie bekend zijn.

Paragraaf 8. Grondbeleid

Financieel beleid

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat de grondbedrijfsactiviteiten financieel zelfstandig zijn. Dat vraagt om een financieel gezond bedrijf (samenspel van grondexploitaties en reserves) waarbinnen we grote schommelingen in het eigen vermogen kunnen opvangen. De financiële grondslagen van het grondbedrijf zijn door de raad vastgesteld en gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waarderingsgrondslagen van de activa (bezittingen) vastgelegd. In mei 2026 deed de commissie BBV een stellige uitspraak over opbrengst genererend vastgoed in een grondexploitatie. Hiervan is binnen het Grondbedrijf geen sprake. Het vastgoed binnen het Grondbedrijf wordt aangehouden ten behoeve van toekomstige ontwikkeling. Niet met het doel om rendement of waardegroei te realiseren. Ook is in het BBV bepaald dat verliezen worden genomen zodra die bekend zijn en winsten worden verwerkt op het moment van realisatie.

Algemeen visie en beleid

Met gemeentelijk grondbeleid ondersteunen en realiseren we onze beleidsdoelstellingen voor woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur en (maatschappelijke) voorzieningen. De gemeente Assen heeft haar ruimtelijke beleidsdoelstellingen vastgelegd in onder meer:

- Ruimtelijke Economische Visie 2024
- Omgevingsvisie 'Assen nog mooier'
- Woonvisie Assen 2021-2025
- Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035
- Nota Kostenverhaal en Financiële bijdragen

Grondexploitaties en meerjarenperspectief (MPG)

Grondexploitaties opgenomen in het grondbedrijf zijn langjarige projecten. Beslismomenten zijn niet gekoppeld aan de jaarcyclus van de gemeentelijke begroting. De uitgaven binnen projecten vloeien voort uit grondexploitaties die door de raad eerder zijn vastgesteld. (zie tabel aan het einde van deze paragraaf).

Onze beleidsvisies bevatten ook ambities die verder gaan dan de al vastgestelde grondexploitaties. Het meerjarenperspectief bevat enkele gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding, zoals het Havenkwartier en het vervolg op Kloosterveen.

Projecten die volledig door marktpartijen worden gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld locatieontwikkeling Schildersbuurt vallen onder het faciliterend grondbeleid. Deze ontwikkelingen zijn voor rekening en risico van derden en zijn daarom niet opgenomen in onze begroting grondbedrijf of het meerjarenperspectief grondbedrijf. Onze rol blijft beperkt tot de planologische medewerking, eventueel kostenverhaal en vergunningenverlening. We lopen hierbij geen financieel risico, maar kunnen beleidsmatig wel een belang hebben bij de realisatie.

Kaders

De gemeente Assen hanteert situationeel grondbeleid: per locatie en situatie kiezen we voor actief of faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid kopen we als gemeente de locatie aan, maken deze bouwrijp, geven bouw kavels uit en maken vervolgens de locatie woonrijp. Bij faciliterend grondbeleid geven wij als gemeente de (beleids-)kaders aan, waarbinnen een private partij zelf haar eigen locatie ontwikkelt.

Binnen het Stadskwartier wordt een aantal locaties vanuit actief grondbeleid opgepakt om zo de ontwikkeling te bespoedigen. Op deze manier hebben we meer regie om onze ambities voor woningbouw te kunnen realiseren. Dit vraagt om strategische keuzes en heldere beleidsmatige kaders, zoals hieronder genoemd.

Strategische grondaankoop (actief grondbeleid)

Met de vaststelling van een uitvoeringskrediet voor een project of grondexploitatie ontstaat er financiële ruimte om als gemeente locaties te kunnen verwerven. Aankopen, waarvoor (nog) geen krediet beschikbaar is, zijn onder voorhoud van goedkeuring door college en raad. We leggen de aankoop met een taxatie voor aan het college en ter beoordeling aan de raadscommissie Vastgoed en Grondzaken. Via een separaat raadsvoorstel wordt aan de raad een krediet gevraagd, een en ander volgens het vastgestelde proces rondom aan- en verkoop van onroerend goed zoals vastgesteld op 8 april 2025. Een dergelijke kredietaanvraag wordt onderbouwd met een verwervingsplan, dat bestaat uit een objectenlijst, een kostenraming en een motivering van deze aankopen.

Als er strategisch onroerend goed wordt aangekocht, wordt de aankoop, ongeacht de financiering ondergebracht in het Grondbedrijf en wordt er in het MPG een nieuwe financiële reservering aangemaakt voor de totale gebiedsontwikkeling, inclusief weerstandsvermogen. Het is wenselijk dat we niet alleen de koopsom, maar ook de financiën voor de ontwikkeling van deze locaties, meenemen in ons meerjarenperspectief grondbedrijf.

Bij een voornemen tot actieve grondverwerving kunnen we besluiten een voorkeursrecht op grond van de Omgevingswet te vestigen. Daarmee verkrijgt de gemeente een voorkeurspositie ten opzichte van geïnteresseerde derden. Het voorkeursrecht legt geen verplichting aan de derde op om te verkopen. Voor het behouden van een voorkeursrecht is een planologische grondslag nodig. Indien nodig kan de gemeente een onteigening starten om te komen tot een maatschappelijk gewenste ontwikkeling. Dit brengt nodige tijd en kosten met zich mee.

Gronduitgifte (actief grondbeleid)

Met het Didam-arrest zijn gemeenten erop gewezen dat zij bij uitgifte van onroerende zaken rekening moeten houden met het gelijkheidsbeginsel. Dit geldt zowel voor verkoop, verhuur, pacht, erfpacht als bij een recht van opstal. Het uitgangspunt is dat onroerende zaken worden uitgegeven via een openbare selectieprocedure. Op deze manier is de uitgifte transparant en kunnen (markt)partijen, onder de gestelde selectiecriteria, vrij mededingen bij de gemeentelijke uitgifte van onroerende zaken.

Bij haar uitgifte legt de gemeente duidelijke voorwaarden en criteria vast. Met openbare uitgiftetrajecten, waarbij door geïnteresseerden geconcurrereerd wordt op prijs, wordt in ieder geval geborgd dat uitgifte plaatsvindt tegen marktconforme prijzen (zie ook paragraaf 'grondprijzen').

De recente prijsvragen in Kloosterakker laten zien dat voldoende mededinging kan leiden tot meer kwaliteit tegen een gunstige (grond-)prijs.

We mogen afzien van een openbare selectieprocedure als bij voorbaat vaststaat, of redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria maar één serieuze gegadigde in aanmerking komt. Ons voornemen tot een transactie publiceren we altijd vooraf. Bij een één-op-één uitgifte maken we dat tijdig bekend en motiveren we waarom er maar één serieuze gegadigde is.

Kostenverhaal (faciliterend grondbeleid)

Als we via faciliterend grondbeleid ontwikkelingen van een private initiatiefnemer faciliteren, zijn wij op basis van de Omgevingswet verplicht om onze kosten op de initiatiefnemer te verhalen. Dit vraagt duidelijke kaders. Een van de kaders is de "Nota kostenverhaal en financiële bijdragen". Deze is op 23 november 2023 door de raad vastgesteld. Het in 2023 vastgestelde Vereveningsfonds sociale woningbouw maakt als financiële bijdrage integraal onderdeel uit van deze Nota.

Actief grondbeleid

De werkzaamheden zoals deze zijn voorzien in onze grondexploitaties; 'bouwgrond in exploitatie' (BIE) vallen binnen de definitie van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording (BBV). Aan het eind van deze paragraaf staat een tabel met het gehanteerde grondbeleid per vastgestelde grondexploitatie.

Voorbeelden van onze grondexploitaties:

- Kloosterveen
- Havenkwartier
- Bedrijventerrein Messchenveld
- Bedrijventerrein Werklandschap Assen Zuid

Faciliterend grondbeleid

Naast actief grondbeleid vinden we faciliterend grondbeleid belangrijk. Voorbeelden zijn:

- Eigendommen van derden in de binnenstad, deel Havenkwartier.
- Zilver schoonstraat
- Herstructurering Schildersbuurt

Locaties waar we faciliterend grondbeleid toepassen, vallen niet binnen het grondbedrijf maar onder het desbetreffende beleidsterrein binnen de Begroting.

Beheersmaatregelen langere looptijden

Het besluit begroting en verantwoording (hierna BBV) stelt een maximale looptijd van 10 jaar voor lopende grondexploitaties. Daarvan kan alleen gemotiveerd worden afgeweken. Uw raad heeft beheersmaatregelen geaccordeerd voor Messchenveld 1a en werklandschap Assen Zuid. Door wijzigingen in ons grondbeleid voldoet het werklandschap Assen-Zuid (gefaseerd ontwikkelen) daar inmiddels aan. Voor het complex Messchenveld 1a is een motivering van toepassing.

Messchenveld 1a

De resterende looptijd van deze grondexploitatie bedraagt 19 jaar. Dit bedrijventerrein hebben we nagenoeg volledig woonrijp gemaakt. Gefaseerd aanleggen van Messchenveld is daarom niet meer mogelijk. Het verkoopprijsico bestaat daarom uit het verkooptempo van de beschikbare bouw kavels. Een besparing op de gereserveerde kosten kan worden aangemerkt als een beheersmaatregel voor het uitblijven van de opbrengsten na 10 jaar. Dit betreft investeringen in infrastructuurle aanpassingen en de aanpassing van nutsvoorzieningen. Tijdens de hele looptijd van de grondexploitatie houden we geen rekening met prijsstijgingen van de kavels.

Programmering wonen en werken

Voor het onderdeel wonen baseren wij ons op de Woonvisie Assen 2021-2025, zoals in 2021 vastgesteld door uw raad. De Woonvisie houdt rekening met een netto vaste toename van het aantal woningen van 2.500 tot 3.000 in de periode tot 2030. Dat betekent een uitgiftetempo van 250-300 woningen per jaar tot 2030, gebaseerd op een gemeentelijk woningmarktonderzoek van Companen uit 2019

Voor het onderdeel werken baseren wij ons op de Ruimtelijke Economische Visie 2024. Hierin is als basis voor de toekomstige vraag een behoefteonderzoek van de STEC-groep gebruikt. Op basis van dit onderzoek hanteren wij een prognose van 2,25 hectare per jaar.

Grondprijzen

Vanwege de stijgende energie- en brandstofprijzen door de oorlog in het Midden Oosten, valt de inflatie in 2026 waarschijnlijk hoger uit dan eerder werd verwacht. Verwacht wordt dat de inflatie in Nederland hoger zal blijven dan het gemiddelde in de eurozone. Dit komt vooral door binnenlandse factoren: hoge vraag, hoge loongroei en hogere huurprijzen.

In onze grondexploitaties houden wij rekening met bovengemiddelde prijsstijgingen, op basis van de hoogste prijsstijging in de bandbreedte zoals opgenomen in de Outlook Grondexploitatie 2026 van Metafoor, om dit risico (deels) af te kunnen dekken.

We gaan uit van de marktwaarde van bouwrijpe grond. Om beleidsmatige redenen wijken we bij sociale woningbouw en niet-commerciële maatschappelijke voorzieningen van dit beginsel af. De openbare grondprijzenbrief voor 2027 stellen we aan het einde van het jaar vast.

Voor woningbouw in de vrije sector maken we vooraf geen uitgifteprijzen openbaar. We hanteren bij iedere uitgifte het principe van marktconformiteit. Voor de uitgifte van bedrijfskavels publiceren we vaste uitgifteprijzen.

Actualisering grondexploitaties

Bij de programmabegroting actualiseren we alle grondexploitaties en leggen we deze aan u voor. Deze actualisatie doen wij op basis van de meest actuele beleidsmatige uitgangspunten, zoals:

- Grondbeleid per project
- Programmering voor wonen en werken
- Geactualiseerde grondprijzen
- Parameters voor rente en inflatie
- Inschatting van de risico's en onzekerheden

Parameters voor rente, inflatie en onzekerheid

Het grondbedrijf wordt gefinancierd uit de algemene begroting. We maken nergens gebruik van zogenoemde projectfinanciering. Aan de bouwgrond in exploitatie (BIE) rekenen we de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen toe. We rekenen geen rente toe aan het eigen vermogen.

De Notitie Rente 2023 van de commissie BBV schrijft voor dat we de gemeentelijke omslagrente toerekenen aan de grondexploitaties. Voor de MPG 2027 is dat 1,9%.

De disconteringsvoet binnen het grondbedrijf is gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone, momenteel 2%. Dit is volgens het voorschrift van de BBV.

De Europese Centrale Bank streeft naar een stijging van het algemene prijspeil dicht tegen de 2%. Op de langere termijn verwachten we dat de kosten met eenzelfde percentage zullen stijgen. Het ligt daarom voor de hand om bij de indexatie (prijsstijging) van kosten en opbrengsten ook aan te sluiten bij het meerjarig streefpercentage voor de inflatie binnen de Eurozone.

Vanwege de benoemde marktomstandigheden houden we voor onze grondexploitaties over 2026 rekening met een stijging van 5,5% van de plankosten en 4,5% over overige kosten. Over de jaren 2027 en 2028 houden wij rekening met 4% per jaar. Vanaf 2029 houden we 2% aan.

Vanuit het voorzichtigheidsprincipe boeken we toekomstige en ongewisse prijsstijgingen niet in en houden we voor de grondopbrengsten in lopende grondexploitaties een indexeringspercentage van 0% aan

Uitvoeringskredieten

Tegelijk met de begroting grondbedrijf brengen we de kredieten in lijn met het verwachte kostenniveau uit de meest actuele calculaties. Dit leggen we u voor in een apart raadsvoorstel. De geactualiseerde kredieten bestaan uit alle al gemaakte kosten, inclusief strategische grondaankopen en bijgeschreven rente, en alle geraamde nog te maken kosten, inclusief verwachte prijsstijgingen en interne rekenrente. Gerealiseerde winstnemingen nemen we niet mee in het uitvoeringskrediet.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 heeft ook het gemeentelijk grondbedrijf te maken met vennootschapsbelasting. Bij de start van deze fiscale regeling hebben we onderzoek gedaan naar de fiscale positie van het grondbedrijf. De uitkomst was dat het grondbedrijf niet door de ondernemerspoort komt en daarmee niet vennootschapsbelastingplichtig is. Uit de jaarlijkse controle blijkt dat het grondbedrijf, net als in voorgaande jaren, geen vennootschapsbelasting hoeft te betalen.

Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG)

Het meerjarenperspectief bevat een actualisatie van vastgestelde grondexploitaties en concept grondexploitaties voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding, waarvoor nog geen uitvoeringsbesluit is vastgesteld. Het meerjarenperspectief geeft het verloop van de reserve grondbedrijf, als de gemeenteraad besluit tot nieuwe gebiedsontwikkelingen. In het MPG houden we rekening met de volgende ontwikkelingen.

- Kloosterveen: vervolg op Kloosterakker waarbij we streven naar het aantal woningen dat past bij de vergunningsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming (Wnb)
- Stadskwartier: Binnen het stadskwartier zijn in de binnenstadsvisie diverse ontwikkelingen opgenomen. In het MPG zijn de volgende financiële reserveringen opgenomen:
- Havenkwartier: actieve ontwikkeling van een eerste fase van het Havenkwartier
- Rolderstraat Noord: herontwikkeling van Rolderstraat 7 t/m 33
- Voormalige stadsherberglocatie: herontwikkeling locatie Oude Molenstraat 79
- Rolderstraat-Zuid: Nieuwe Huizen 12, 14, 14a, Rolderstraat 8, 8a, 8b, 10, 12, 12a

Als we vastgoed/locatie aankopen, maken we in het MPG een nieuwe financiële reservering aan voor de totale gebiedsontwikkeling, inclusief weerstandsvermogen.

De nieuwe aankopen van Stadskwartier die leiden tot een verlieslatende exploitatie worden gedekt uit de financiële middelen van het Stadskwartier. Hieronder valt ook de aankoop en ontwikkeling van V&D-Forum Noord.

In de loop van 2027 wordt gewerkt aan een verkenning voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Messchenveld 1b. De financiële effecten worden op een later moment inzichtelijk gemaakt.

Uitvoering van deze geplande ruimtelijke ontwikkelingen leggen veel beslag op onze reserve. Deze reserve is nog niet direct volledig beschikbaar. Het in uitvoering kunnen nemen van deze geplande ruimtelijke ontwikkelingen hangt daarom sterk af van de realisatie van de geplande voordelige effecten in de huidige vastgestelde grondexploitaties. Deze zijn nog onzeker en zijn afhankelijk van externe ontwikkelingen, waarbij ook de fasering in de tijd van belang is.

Ook andere ruimtelijke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de reserve grondbedrijf. Dergelijke ontwikkelingen zijn niet meegenomen in het meerjarenperspectief.

Ontwikkeling vermogenspositie samengevat

(bedragen in € x miljoen)

Omschrijving	bedrag
Huidig saldo algemene reserve grondbedrijf	46
Effect ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding	44
Verwacht toekomstig saldo van de reserve conform meerjarenperspectief	2

De reservepositie geeft de mogelijkheid om de ruimtelijke ontwikkelingen in het meerjarenperspectief nader te beschouwen.

De economische vooruitzichten zijn onzeker. De vrije ruimte binnen de Algemene Reserve Grondbedrijf is nihil. Dit betekent dat nieuwe ontwikkelingen met een verwacht tekort niet meer zelfstandig door het grondbedrijf gedragen kunnen worden en een bijdrage vanuit de Algemene Dienst benodigd zal zijn. Dit vergroot het risico voor onze algemene begroting. Dit is aanleiding om de huidige exploitaties nogmaals tegen het licht te houden en de mogelijkheden te onderzoeken voor intensivering van het programma en/of optimalisatie van het plan. De reserve kan daarmee mogelijk worden verruimd zodat middelen beschikbaar komen voor toekomstige ontwikkelingen.

Raming nog te realiseren bedragen

In het huidig saldo van de algemene reserve grondbedrijf zijn alle lopende grondexploitaties meegenomen. Op basis van de actuele grondexploitaties bedraagt het verwachte nog te realiseren resultaat € 29 miljoen nadelig (eindwaarde). Voor de exploitaties met een negatief resultaat hebben we een voorziening getroffen op basis van de contante waarde. Binnen de lopende grondexploitaties realiseren we nog kosten en opbrengsten. De nog te realiseren kosten bedragen € 34 miljoen exclusief rente en indexatie, de nog te realiseren opbrengsten bedragen € 54 miljoen.

Ontwikkeling vermogenspositie

De financiële positie van het grondbedrijf verandert voortdurend. Voor de beschrijving van de vermogenspositie van het grondbedrijf maken we onderscheid tussen de weerstandsreserve en de algemene reserve van het grondbedrijf.

Weerstandsreserve grondbedrijf

De weerstandsreserve grondbedrijf dient voor het opvangen van risico's in de al vastgestelde grondexploitaties en verworven gronden voor nieuwe ontwikkelingen. Voor de jaarlijkse bepaling van de weerstandsreserve grondbedrijf hanteren we de IFLO-norm van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Onderbouwing hiervan gebeurt met een risicoanalyse op projectniveau.

Algemene reserve grondbedrijf

De algemene reserve grondbedrijf is bedoeld voor het opvangen van de negatieve financiële effecten van vastgestelde grondexploitaties en strategische gronden. Verder kunnen we de algemene reserve grondbedrijf benutten voor nieuwe gebiedsontwikkelingen. Daarmee is beleidsmatig gezien het verloop van de algemene reserve grondbedrijf van belang.

Het saldo eind 2025 bedraagt circa € 46 miljoen. Het verloop van de reserve is grillig. Na de kredietcrisis in 2008 is de reserve in slechts 5 jaar tijd teruggelopen van ruim € 30 miljoen naar praktisch nul. Mede daarom is besloten om in 2015 de lopende grondexploitaties te optimaliseren. Dit resulteerde in een meer gefaseerde ontwikkeling van Assen-Zuid en de afsplitsing van Kloosterhout en Kloosterbos van Kloosterveen 2. Hiermee daalde het beslag op de weerstandsreserve (Assen-Zuid) en was een tussentijdse winstneming (Kloosterveen 2) mogelijk.

Overzicht gehanteerd grondbeleid

Onderstaande tabel geeft het gehanteerde grondbeleid binnen onze vastgestelde grondexploitaties weer.

grondexploitatie	vastgesteld	gehanteerd grondbeleid
Oostergoo / Schakelterrein	2008	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en kavelverkoop aan projectontwikkelaar en particulieren. Kavels aan De Wouden zijn nog beschikbaar.
Peelerpark	1995	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door de gemeente.
Groene Dijk	2011	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door de gemeente.
Messchenveld 1A	2000	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door de gemeente.
Werklandschap Assen-Zuid	2011	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door de gemeente. De focus ligt op de uitwerking van de gronden ten westen van Graswijk (raadsbrief 2013), met het bestemmingsplan Entreezone (vastgesteld 2019) en de Groene Zoom (vastgesteld 2020).
Kloosterveen 2012	2015	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente in de buitenring van Kloosterveen en Kloosterbos.
Kloosterakker	2020	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte bij gemeentelijke eigendommen. Alle bouw kavels worden door de gemeente eerst bouwrijp en daarna woonrijp gemaakt. Naast particuliere uitgifte zijn er afspraken gemaakt met Ter Steege, Roosdom Tijhuis, Geveke en Actium over de afname van bouw kavels. Het gebied maakt onderdeel uit van de Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035, waarbij uw raad de Nota Bovenplanse Investerings (NBI) heeft vastgesteld. De NBI vormt ons kader voor onderhandelingen met ontwikkelende derden in Kloosterveen. Wij hanteren actief grondbeleid indien een private ontwikkelaar niet overgaat tot de ontwikkeling van noodzakelijke woningbouw, binnen de kaders zoals uw raad die heeft vastgesteld (bestemmingsplan, exploitatieplan, beeldkwaliteitsplan, structuurvisie en NBI).

Ontwikkelingen in voorbereiding

Havenkwartier

Voor het Havenkwartier gaan we uit van een gefaseerde ontwikkeling en primair faciliterend grondbeleid op basis van uitnodigingsplanologie. Marktpartijen, eigenaren en gebruikers in het gebied nodigen we uit om te komen met initiatieven.

Kloosterveen 3 (doorontwikkeling Kloosterveen)

De kaders voor de verdere gebiedsontwikkeling met 1.750 woningen, als vervolg op Kloosterakker (500 woningen), zijn opgenomen in de Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035. Bij de verdere ontwikkeling van Kloosterveen gaan we uit van een actief grondbeleid voor de gemeentelijke gronden en faciliterend grondbeleid bij eigendom van derden. Voor de overige gronden in dit complex is een voorbereidingskrediet opgenomen van € 350.000 om te komen tot een ontwikkelstrategie (raadsbesluit 19 mei 2022). Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 350.000 voor de participatie en ontwerp van de 3de Hoofdontsluiting en aansluiting op de N371 (raadsbesluit 20 april 2023).

Bij raadsbesluit oktober 2023 is de “ontwikkelstrategie doorontwikkeling Kloosterveen 2030/2035” vastgesteld. Hiermee zijn de planinhoudelijke kaders en uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van een Omgevingsplan voor de eerste 1000 woningen. Vanwege de invoering van de Omgevingswet wordt gewerkt aan een geactualiseerd beleidskader, onder andere om kostenverhaal op derden onderbouwd mogelijk te maken.

Voor het opstellen van een Omgevingsplan inclusief onderzoeken, beeldkwaliteitsplan en grondexploitatie is € 1,8 miljoen aan voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

Paragraaf 9. Vastgoed

Actuele beleidscontext

Inleiding

Deze paragraaf is nieuw en niet verplicht vanuit het BBV. We nemen haar op om de raad één integraal beeld te geven van het gemeentelijk vastgoed: een portefeuille van € 309 miljoen met jaarlijkse exploitatielasten van € 33 miljoen, die anders versnipperd over zes programma's zou staan. Zo komen omvang, kwaliteit, kosten, opbrengsten en sturing op één plek samen. De verplichte paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen blijft bestaan; daarin staan techniek, conditie en onderhoudsplanning. De cijfers voor 2027 en later zijn ramingen op het moment van opstellen.

Met ons vastgoed bieden we voorzieningen voor onderwijs, sport, cultuur, ontmoeting en hulp. Het in stand houden moet voldoen aan wet- en regelgeving en aan veranderende wensen van gebruikers. Meerjarig inzicht in nut, kwaliteit en kosten voorkomt verrassingen en maakt betere keuzes mogelijk.

Vastgoed is een middel, geen doel: we bezitten alleen wat een beleidsdoel of wettelijke taak vraagt. We benutten koppelkansen: onderhoud, verduurzaming, klimaatadaptatie, toegankelijkheid en biodiversiteit pakken we samen op het natuurlijke moment van een ingreep. Deze paragraaf is gebaseerd op de vastgestelde beleidskaders uit het Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed, het Integraal Huisvestingsplan en het Coalitieakkoord 2026-2030 Vooruit met Ambitie & Aandacht.

Visie op vastgoed

We sturen op de portefeuille als geheel. Kernbezit zetten we in voor de eigen organisatie, wettelijke taken (onderwijs, opvang) en maatschappelijke doelen (sport, cultuur, welzijn); dit bezit houden we aan en optimaliseren we. Niet-kernbezit splitsen we in strategisch vastgoed (voor gebiedsontwikkelingen zoals Stadskwartier en Havenkwartier) en overig vastgoed (op termijn afstoten of slopen), dat we tijdelijk kunnen inzetten als flexibele schil.

Voor kernbezit geldt minimaal conditiescore 3 (sober en doelmatig) volgens NEN 2767. Voor niet-kernbezit gelden veiligheid, bruikbaarheid en waarde behoud. Per object bepalen we een toekomstperspectief: behouden, transformeren of afstoten.

Vastgoedportefeuille

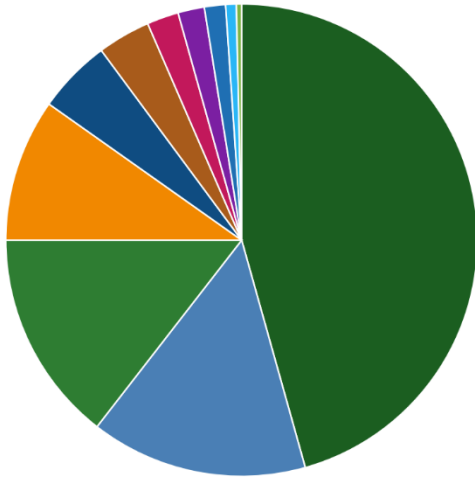
Op 1 januari 2027 bezitten we naar verwachting ongeveer 276 objecten met een totaal van circa 383.600 m² BVO (Bruto Vloeroppervlakte) en 152 hectare aan pachtgronden. Daarnaast huren we panden van derden, vooral voor de eigen ambtelijke organisatie en tijdelijke opvang van nieuwkomers. Voor de portefeuille-indeling hanteren we het onderscheid tussen Kernbezit en Niet-Kernbezit, zoals beschreven in het hoofdstuk Visie op vastgoed.

Overzicht vastgoed in bezit van de gemeente. Peildatum 1 september 2026.

Deelportefeuille	Categorie	Aantal	m ² BVO	Programma
Eigen huisvesting	Kernbezit	4	21.300	Bedrijfsvoering & Financiën
Onderwijs (economisch eigendom)	Kernbezit, wettelijk	27	75.000	2 Leren, Werken en Ondernemen
Sport en recreatie	Kernbezit, beleidskeuze	40	35.400	3 Sterke & Gezonde Wijken
Kunst en cultuur	Kernbezit, beleidskeuze	2	29.200	3 Sterke & Gezonde Wijken
Welzijn en zorg	Kernbezit, beleidskeuze	6	5.100	4 Samenleven & Omzien
Opvang nieuwkomers	Kernbezit, wettelijk	1	2.900	4 Samenleven & Omzien
Multifunctioneel	Kernbezit, beleidskeuze	14	58.300	Diverse
Parkeergarages	Kernbezit, beleidskeuze	10	101.400	1 Wonen & Leven
Wonen	Kernbezit, beleidskeuze	126	7.200	1 Wonen & Leven
Strategisch vastgoed	Niet-kernbezit	41	48.900	1 Wonen & Leven (grondbedrijf)
Overig	Niet-kernbezit	5	3.200	Diverse
Totaal		276	387.900	

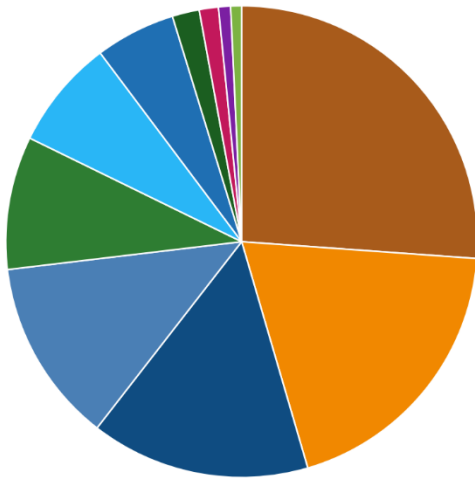
Huisvesting voor het primair onderwijs is een wettelijke taak. De gemeente is economisch eigenaar; de schoolbesturen zijn juridisch eigenaar en verantwoordelijk voor onderhoud. Het overzicht omvat al het onderwijsvastgoed dat bij de gemeente op de balans staat. Bij diverse multifunctionele accommodaties is ook onderwijshuisvesting opgenomen. Hier zijn we eigenaar en ontvangen we de materiele instandhoudingsvergoeding vergoeding voor exploitatiekosten. Sport en recreatie bevat behalve sportgebouwen ook de verschillende kinderboerderijen.

Aantal panden

Deelportefeuille	Aantal panden	Aandeel
Wonen	126	45,7%
Strategisch vastgoed	41	14,9%
Sport en recreatie	40	14,5%
Onderwijs (economisch eigendom)	27	9,8%
Multifunctioneel	14	5,1%
Parkeergarages	10	3,6%
Welzijn en zorg	6	2,2%
Overig	5	1,8%
Eigen huisvesting	4	1,4%
Kunst en cultuur	2	0,7%
Opvang nieuwkomers	1	0,4%
Totaal	276	100,0%

Oppervlakte in m² BVO

Deelportefeuille	Oppervlakte in m² BVO	Aandeel
Parkeergarages	101.400	26,1%
Onderwijs (economisch eigendom)	75.000	19,3%
Multifunctioneel	58.300	15,0%
Strategisch vastgoed	48.900	12,6%
Sport en recreatie	35.400	9,1%
Kunst en cultuur	29.200	7,5%
Eigen huisvesting	21.300	5,5%
Wonen	7.200	1,9%
Welzijn en zorg	5.100	1,3%
Overig	3.200	0,8%
Opvang nieuwkomers	2.900	0,7%
Totaal	387.900	100,0%

Kernbezit

Het kernbezit (eigen huisvesting, onderwijs, sport en recreatie, kunst en cultuur, welzijn en zorg, opvang nieuwkomers, multifunctionele accommodaties, parkeergarages en wonen) zetten we in voor de eigen organisatie, wettelijke taken (onderwijs en opvang) en maatschappelijke doelen (sport, cultuur, welzijn). Dit bezit houden we aan, in stand en optimaliseren we.

Onderwijs, waarbij ook in de multifunctionele gebouwen veel onderwijsprogramma opgenomen is, en opvang nieuwkomers zijn wettelijke taken; de overige kernbezit-categorieën zijn beleidskeuzes. Het totale kernbezit omvat 87% van het BVO.

Niet-kernbezit

Het niet-kernbezit splitsen we in strategisch vastgoed (41 panden, 48.900 m²) en overig vastgoed (5 panden, 3.200 m²). Het strategisch vastgoed is in bezit vanwege gebiedsontwikkelingen zoals Stadskwartier en Havenkwartier; de boekwaarde bedraagt ongeveer € 30 miljoen. Het overige niet-kernbezit stoten we op termijn af of slopen we, en zetten we tot die tijd waar mogelijk in als flexibele schil.

Doelen en prestaties

De doelen en prestaties voor 2027 vatten we samen in kerngetallen, een lijst met ambities voor het jaar, vijf speerpunten en vijf aandachtspunten voor de raad. De financiële en portefeuille-uitwerking volgen daarna.

Prognose kerngetallen vastgoedportefeuille stand 1 januari 2027

Omschrijving	waarde	Eenheid
Aantal objecten in bezit	276	aantal panden
Bruto vloeroppervlak	383.600	m ²
Boekwaarde; exclusief 30 strategisch	309	miljoen €
Verzekerde Waarde	552	miljoen €
Investerings 2027	33,2	miljoen €
Exploitatielasten 2027: baten 18,7; saldo te dekken 15,6	34,3	miljoen €

Speerpunten 2027

Gebouwonderhoud

We vertalen de gebouwinspecties, die in 2027 worden afgerond, naar een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) van al het Vastgoed. Onze gebouwen worden elke vijf jaar geïnspecteerd volgens de NEN 2767-methodiek; op basis daarvan stellen we het meerjarenonderhoudsplan op. De conditiescore loopt van 1 (uitstekend) tot 6 (zeer slecht). Voor kernbezit geldt minimaal score 3 per bouwelement. Voor niet-kernbezit gelden veiligheid, bruikbaarheid en afhankelijk van het toekomstperspectief van het gebouw waarde behoud als minimum.

We vernieuwen onze software om het gebouwonderhoud beter te kunnen sturen. De onderhoudsbibliotheek wordt aangepast om de onderhoudsmomenten beter te kunnen plannen. We gaan Compliance toevoegen waardoor we centraal overzicht hebben op alle wettelijke keuringen en verplichte documenten per gebouw. Op deze wijze hebben we goed overzicht op de veiligheids- en risicovraagstukken per gebouw. Ook de Erkende Maatregelenlijstenergiebesparing (EML) wordt hierin meegenomen. Daarnaast gaan we werken met budget beheer waar opdrachten, facturen en verplichtingen worden opgenomen

We onderzoeken op basis van het nieuwe MJOP opnieuw of een voorziening voor het cyclisch onderhoud wordt ingesteld. Hiermee worden fluctuaties beperkt.

Verduurzaming

Onze opgave: klimaatneutraal gemeentelijk vastgoed in 2040, volgens het herijkte Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed (2020, herijkt 2023).

Klimaatneutraal is een hogere ambitie dan CO₂- of energieneutraal: het omvat ook circulariteit. Daarom wegen we bij elke ingreep niet alleen CO₂-reductie, maar ook grondstoffengebruik, hergebruik en biodiversiteit.

De volgorde volgt de trias energetica: eerst besparen en isoleren, dan duurzaam opwekken, dan aardgasvrij. Maatregelen plannen we zoveel mogelijk op natuurlijke momenten, zoals onderhoudsvervanging, einde levensduur van een installatie of een gebiedsingreep, zodat we kapitaalvernietiging voorkomen. Waar verduurzaming niet mogelijk is of zeer kostbaar zal gekozen worden voor sloop en nieuwbouw.

Met de Routekaartmanager koppelen we per gebouw onderhoud, energiemonitoring, maatregelen, kosten, subsidies en CO₂-reductie. We sturen op werkelijke fysieke reductie.

De route naar 2040 is opgeknapt in Uitvoeringsplannen van 3-4 jaar. Daarnaast benutten we onverwachte kansen die zich eerder voordoen dan gepland.

In 2027 wordt het uitvoeringsplan herzien voor de periode 2028-2032, hierbij wordt de input vanuit de nieuwe onderhoudsplannen meegenomen. In het nieuwe uitvoeringsplan wordt een doorkijk gegeven van de huidige stand van zaken en de nog te verwachten investeringslasten.

We maken hiervoor zoveel mogelijk gebruik van subsidies, exploitatievoordelen als gevolg van de lagere energielasten en wanneer mogelijk, passen we, na goedkeuring van de Raad, levensduurverlenging toe indien de verduurzaming dusdanige impact heeft dat dit een reële stap is. Als deze investeringen niet voldoende zijn om de verduurzamingsinvestering te

dekken, dekken we de onrendabele top uit de reeds door de raad beschikbaar gestelde verduurzamingsbudget. Voordelen ontstaan bij verduurzaming worden aan het verduurzamingsbudget toegevoegd, niet aan algemene middelen, zo houden we het proces zoveel mogelijk zelfvoorzienend.

Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting

De wet treedt naar verwachting op 1 januari 2027 in werking. Vanaf dan is een actueel Integraal Huisvestingsplan verplicht. Ook geldt renovatie in de nieuwe wet als volwaardig alternatief voor nieuwbouw.

Het geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs komt in Q2 2027 als afzonderlijk raadsvoorstel terug; de startnotitie Integraal Huisvestingsplan voortgezet onderwijs/mbo in Q4 2027.

Onze onderwijshuisvesting omvat 24 schoolgebouwen: 9 in volledig juridisch eigendom en 15 in economisch claimrecht; de wettelijke huisvestingsplicht geldt voor beide. We bekostigen het Bouwbesluit plus Frisse Scholen klasse B.

Projecten

- Emmaschool: uitbreiding, verbouwing en verduurzaming, inclusief schoolplein op locatie voormalige kleuterschool 'de Zonnebloem'. Start bouw na afronding bezwaarprocedure omwonenden.
- Zeemanstraat start uitvoering in 2027 verwachte oplevering in 2028
- Vastgoed centrumgebied Peelo: basisscholen de Scharnhof en de Veldkei meegenomen in integrale gebiedsaanpak, naast sporthal Peelo en wijkcentrum 't Markehuus. Doel is 2027 te gebruiken voor definitiefase maatschappelijk vastgoed (samenwerking, programma's van eisen).
- Onderwijs- en Sportcampus Stadsbroek: Op dit moment wordt de gezamenlijke visie en multifunctioneel ruimtegebruik uitgewerkt tot een getekend Programma van Eisen (PvE). Start realisatie (na aanbesteding uitvoerende partij) gepland 2027 en gereed zomer 2028. Onder voorbehoud van doorlopen procedures binnen de reguliere termijnen.
- Maasstee: De projectopdracht is zo goed als afgerond en we starten met het voorbereiden van het college-/raadsvoorstel richting een voorkeursscenario. Na besluitvorming zal toegewerkt moeten worden naar een definitief scenario voor het wijkcentrum. Uitwerking en realisatie hiervan hangt af van besluitvorming maar zal in 2027 doorlopen.
- We vervangen natuurgas naar kunstgras bij sportpark Asserboys en Achilles.
- Sporthal de Timp, voorbereiding voor de nieuwbouw van de sporthal zal, na vaststelling van het te kiezen scenario, begin 2027 starten.
- Jan Fabriciusstraat 4, in 2027 werken we verder aan het geschikt maken van het pand aan de Jan Fabriciusstraat 4 voor duurzaam gebruik en verhuur. Uit technisch onderzoek is gebleken dat meer onderhoud en vervanging nodig is dan bij de aankoop van het pand was voorzien. Daarom voeren we werkzaamheden uit aan onder andere het dak, de lift en de installaties. We hebben daarnaast een huurder gevonden waardoor we het pand rendabel kunnen exploiteren.
- Projecten in het uitvoeringsprogramma verduurzamen 2024-2027. Dit omvat onder andere de projecten welke in 2027 in uitvoering zijn: Podium Zuidhaege, het Stadhuis en de buitensportlocaties HVA en VV LTC. In voorbereiding zijn de locaties vvLEO, Quintus/Olympus en MFA Wethouder Bergerweg en een aantal energieopslagsystemen.

Huisvesting nieuwkomers

We zetten gemeentelijk vastgoed in voor Oekraïense ontheemden, een wettelijke taak met eigen rijksbekostiging. Het gaat in totaal om ruim 800 opvangplekken; De gemeente ontvangt via een Specifieke Uitkering (SPUK) middelen om de kosten van huisvesting op te vangen. We werken samen met het COA, Actium en regiogemeenten. Locaties kiezen we bewust in combinatie met aangrenzende opgaven (woningbouw, sociaal domein, leefbaarheid). Net als bij onderwijs maken we het verschil tussen rijksbekostiging en geraamde uitgaven expliciet.

Financiën

Meerjarige doorkijk 2027-2030

Begrote meerjarige baten en lasten 2027-2030

(Bedragen × € 1.000)

Specificatie lasten en baten gemeentelijk vastgoed	2027	2028	2029	2030
Lasten				
Afvalkosten Milieupark	894	917	940	963
Beheer en toezicht	2.106	2.110	2.161	2.220
Beveiliging	140	143	146	149
Bijdrage gemeente aan VVE	1.323	1.344	1.362	1.381
Contractonderhoud	2.015	2.076	2.336	2.237
Cyclisch onderhoud	5.560	5.626	5.567	5.685
Functionele aanpassingen	60	60	60	60
Herstelonderhoud	1.197	1.224	1.250	1.268
Kapitaallasten	13.290	14.828	15.824	18.976
Overige exploitatiekosten	7.163	7.087	7.685	7.346
Schoonmaakkosten	499	505	510	517
Totaal Lasten	34.249	35.921	37.841	40.802
Baten				
Doorberekende energie-, schoonmaak- en servicekosten	-1.139	-1.156	-1.169	-1.184
Huuropbrengsten	-13.097	-13.665	-13.878	-14.121
Parkeeropbrengsten	-3.400	-3.479	-3.479	-3.479
Rijksvergoedingen	-1.025	-1.068	-1.034	-1.121
Totaal Baten	-18.661	-19.367	-19.558	-19.904
Eindtotaal	15.588	16.554	18.283	20.898

We verantwoorden baten en lasten op de programma's waarvoor we een pand inzetten. Hier maken we het integrale beeld zichtbaar.

Toerekening lasten en baten gemeentelijk vastgoed per programma en thema (Bedragen × € 1.000)

Programma	2027	2028	2029	2030
0 - BESTUREN & VERBINDEN				
03 Veiligheid	1.012	1.041	1.067	1.094
Totaal 0 - BESTUREN & VERBINDEN	1.012	1.041	1.067	1.094
1 - WONEN & LEVEN				
03 Ruimtelijke ordening	399	648	723	601
06 Parkeren	95	119	281	171
07 Onderhoud (water)wegen	101	104	106	109
Totaal 1 - WONEN & LEVEN	594	871	1.110	881
2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN				
07 Primair onderwijs	3.801	3.521	4.165	5.286

Programma	2027	2028	2029	2030
08 Voortgezet onderwijs	2.378	2.335	2.639	2.653
Totaal 2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN	6.179	5.856	6.805	7.938
3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN				
01 Recreatie	-1	-1	-1	-1
02 Sport en bewegen	3.908	3.958	4.073	5.578
04 Kunst en Cultuur	-860	-729	-517	-703
07 Wijkgericht werken	1.265	1.203	1.268	1.672
08 Onderhoud openbaar groen	361	378	397	368
09 Begraafplaatsen	27	25	32	20
Totaal 3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN	4.700	4.834	5.253	6.935
4 - SAMENLEVEN & OMZIEN				
02 Wmo	14	14	84	70
Totaal 4 - SAMENLEVEN & OMZIEN	14	14	84	70
5 - DUURZAME STAD				
03 Inzameling afval (incl heffing)	1.102	1.324	1.338	1.349
Totaal 5 - DUURZAME STAD	1.102	1.324	1.338	1.349
6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN				
06 Overhead	1.987	2.616	2.628	2.629
Totaal 6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN	1.987	2.616	2.628	2.629
Eindtotaal	15.588	16.554	18.283	20.898

Boekwaarde

Per 1 januari 2027 is de boekwaarde van het vastgoed ongeveer € 309 miljoen, Boekwaarde gebruiken we niet als sturings-indicator; ze zegt weinig over toekomstige waarde of investeringsbehoefte. Wel gebruiken we haar als context voor de balanspositie en de ruimte voor nieuwe investeringen.

Waarderings- en afschrijvingsbeleid

Hoe we de boekwaarde bepalen en in welke termijn we investeringen afschrijven, volgt uit de Nota waarderings- en afschrijvingsbeleid 2023. Die nota is leidend voor zowel de balanswaardering als de raming van de kapitaallasten.

Bij ingrijpende verduurzaming verlengt de levensduur van een pand; in overeenstemming met de nota leidt dat tot herwaardering en een langere afschrijvingstermijn. De vrijval van kapitaallasten zetten we in als dekking voor de verduurzamingsinvestering. Voor onderwijshuisvesting hanteren we de kapitaallastenmethode; de aansluiting op de nota volgt dezelfde systematiek.

Huurbeleid

We hanteren kostprijs dekkende huur (kapitaallasten, onderhoud, beheer); zo zijn de werkelijke huisvestingskosten zichtbaar in de programma's en voorkomen we verkapte subsidies. Kan een maatschappelijke huurder dit niet betalen en dient de activiteit een gemeentelijk doel, dan vraagt de huurder een subsidie aan via het programma; huur en subsidie zijn gescheiden geldstromen. Afwijken vraagt een Algemeen Belang-besluit van de raad (Wet Markt en Overheid).

Investerings

In het Meerjarig Investeringsplan staat voor de periode 2027-2030 is ongeveer € 151 miljoen aan investering in het gemeentelijk vastgoed gepland. Dit heeft betrekking op nieuwbouw, renovatie, vernieuwbouw, vervanging installaties en verduurzaming.

Meerjarige investeringsraming

(Bedragen × € 1.000)

Omschrijving investering vastgoed	Type investering	2027	2028	2029	2030
Kinderboerderijen					
Kinderboerderij Asserbos	terreinverharding	0	55	0	0
Totaal Kinderboerderijen		0	55	0	0
MFA's					
MFA Duurzaamheidscentrum (DCA)	verduurzamen	150	0	0	0
MFA Epe	vernieuwing	0	0	0	10.800
MFA Kloosterveste	verduurzamen	200	0	0	0
MFA Pittelo	verduurzamen	80	0	0	0
MFA Schakelveld	vernieuwing	0	0	5.000	0
Onderwijs en sportcampus	vernieuwing	0	8.098	0	0
Theater De Kolk	vernieuwing	1.704	605	130	0
Wijkgebouw Peelo	vernieuwing	0	0	11.200	0
Totaal MFA's		2.134	8.703	16.330	10.800
Milieupark					
Milieupark Algemeen	vernieuwing	6.899	0	0	0
Totaal Milieupark		6.899	0	0	0
Strategische eigendommen					
Lauwers 1	vernieuwing	1.338	0	0	0
Totaal Strategische eigendommen		1.338	0	0	0
Buitensportaccommodaties					
Sportpark De Hoogspanning	verduurzamen	32	0	250	0
Sportpark De Hoogte/Pittelo	verduurzamen	408	60	0	0
Sportpark Groene Dijk	verduurzamen	0	0	750	0
Sportpark Houtlaan	verduurzamen	1.050	0	0	0
Sportpark Loon	verduurzamen	0	0	90	0
Sportpark Marsdijk	verduurzamen	800	0	0	0
Sportpark Stadsbroek	verduurzamen	150	0	23	0
Overige buitensportaccommodaties	verduurzamen	33	0	0	0
Totaal Buitensportaccommodaties		2.473	60	1.113	0
Overige investeringen vastgoed					
VZ/MO De Reest	vernieuwing	0	872	0	0
Totaal Overige investeringen vastgoed		0	872	0	0
Binnensportaccommodaties					

Omschrijving investering vastgoed	Type investering	2027	2028	2029	2030
Sporthal De Timp	vernieuwing	0	121	17.300	0
Sporthal Kloosterveste	vernieuwing	225	0	0	0
Sporthal Peelo	vernieuwing	32	0	11.200	0
Sporthal Stadsbroek	vernieuwing	150	0	0	0
Totaal Binnensportaccommodaties		407	121	28.500	0
Parkeervoorzieningen					
Parkeergarage Mercurius	vernieuwing	75	0	0	0
Parkeersouterain Kloosterveste	vernieuwing	0	235	0	0
Totaal Parkeervoorzieningen		75	235	0	0
Bedrijfsgebouwen					
Bedrijfsgebouw De Werf	onderz. vervanging	228	0	0	0
Bedrijfsgebouw Stadhuis	verb. + verduurz.	15.764	0	0	0
Totaal Bedrijfsgebouwen		15.992	0	0	0
Onderwijshuisvesting					
Maria in Campis	vernieuwing	0	0	2.400	0
Marskramer	vernieuwing	0	0	4.100	0
De Cirkel	vernieuwing	0	0	3.800	0
Emmaschool	uitbr., verb., verduurzamen	0	10.615	0	0
De Scharmhof	vernieuwing	0	0	4.900	0
Theo Thijssen	verbouw tot IKC	0	11.600	0	0
Heksenketel	vernieuwing	0	0	5.200	0
De Veldkei	vernieuwing	0	0	4.500	0
Scholeneiland Peelo	vernieuwing	0	0	3.500	0
Totaal Onderwijshuisvesting		0	22.215	28.400	0
Cultuuraccommodaties					
ICO Podium Zuidhaege	verduurzamen	3.900	0	0	0
Totaal Cultuuraccommodaties		3.900	0	0	0
Eindtotaal		33.218	32.260	74.343	10.800

De gereserveerde budgetten worden ingezet voor de geprioriteerde panden vanuit het investeringsprogramma verduurzaming en de geplande renovaties en vernieuwbouw, welke separaat in 2027 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Beleidskaders

Asser kaders

- Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed (2020, herijkt 2023)
- Vastgoednota 2020
- Visie Energietransitie Assen 2022-2030
- Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs
- Onderwijsvisie en Integraal Huisvestingsplan voortgezet onderwijs / middelbaar beroepsonderwijs (in voorbereiding 2026-2027)

- Wijkplannen Pittelo, Lariks, Noorderpark, Peelo, Assen-West en Marsdijk
- Coalitieakkoord 2026-2030
- Klimaatadaptatievisie (2023)
- Nota Kostprijsdekkende Huur
- Gemeentelijk Netcongestieplan (2026)

Nationale en regionale kaders

- Klimaatplan 2025-2035
- Programma Lokale Warmtetransitie
- Regionale Energiestrategie Drenthe
- Schone Lucht Akkoord
- Klimaatmonitor RVO
- Wet collectieve warmte (inwerkingtreding 1 januari 2026)
- Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting (verwacht 1 januari 2027)
- WEii-protocol 3.0 (DGBC 2024)
- sectorale-routekaart-verduurzamen-gemeentelijk-maatschappelijk-vastgoed-2026
- NEN 2767
- Erkende Maatregelenlijst
- Bouwstenen-handreiking Paragraaf Kapitaalgoederen: Gebouwen (november 2024)

Financiële begroting

Financiële begroting 1. Programmaplan

Financiële begroting 2. Financieel Beleid

Financiële begroting 3. Incidentele baten en lasten

Financiële begroting 4. Geprognosticeerde balans

Financiële begroting 1. Programmaplan 2027-2030

(Bedragen x € 1.000)

Programma/reserve	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
0 - BESTUREN & VERBINDEN	18.904	19.047	19.474	20.008
1 - WONEN & LEVEN	39.517	38.859	35.911	35.984
2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN	104.121	103.399	103.205	105.139
3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN	65.707	67.723	68.684	71.863
4 - SAMENLEVEN & OMZIEN	134.568	137.413	136.207	137.916
5 - DUURZAME STAD	22.559	22.456	23.076	22.842
6 - ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	17.050	19.925	22.264	24.856
7 - OVERHEAD	33.447	34.513	35.565	36.702
8 - HEFFING VENNOOTSCHAPSBELASTING	53	55	56	56
9 - ONVOORZIEN	100	100	100	100
Totaal Lasten	436.027	443.490	444.542	455.465
Baten				
0 - BESTUREN & VERBINDEN	-2.364	-2.409	-2.449	-2.493
1 - WONEN & LEVEN	-14.774	-13.764	-11.542	-11.439
2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN	-55.065	-55.624	-55.378	-55.784
3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN	-13.487	-13.854	-14.014	-14.317
4 - SAMENLEVEN & OMZIEN	-2.654	-3.016	-2.642	-2.815
5 - DUURZAME STAD	-20.387	-20.520	-20.995	-21.439
6 - ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	-311.275	-312.597	-322.896	-335.364
7 - OVERHEAD	-5.158	-5.098	-5.231	-5.366
Totaal Baten	-425.164	-426.882	-435.145	-449.017
Totaal Saldo van baten en lasten	10.863	16.608	9.398	6.449
Reservemutaties				
Toevoegingen				
Algemene reserve grondbedrijf	1.053	1.999	704	351
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	4.315	1.841	1.827	1.814
Egalisatiereserve flexwoningen	73	73	73	73
Reserve duurzaamheid	3.037	0	0	0
Reserve stedelijk investeringsfonds	5.500	3.500	0	0
Reserve stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	100	100	100	100
Totaal Toevoegingen	14.078	7.513	2.704	2.338
Onttrekkingen				
Algemene reserve	-12.133	-4.950	-450	0
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	-2.481	-2.851	-2.897	-2.911

Programma/reserve	2027	2028	2029	2030
Reserve duurzaamheid	-643	-568	-568	0
Reserve Inclusie en diversiteit	-159	-159	0	0
Reserve preventie sociaal domein	-240	-240	0	0
Reserve stedelijk investeringsfonds	-2.500	-2.000	0	0
Reserve stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	-100	-100	-100	-100
Reserve stimulering economisch beleid	-1.108	-1.100	0	0
Reserve weerstandsvermogen grondbedrijf	-530	-1.784	-130	-115
Totaal Onttrekkingen	-19.893	-13.752	-4.145	-3.126
Totaal Reservemutaties	-5.815	-6.239	-1.441	-788
Eindtotaal	5.048	10.369	7.956	5.661

Financiële begroting 1. Programmaplan 2025-2026

(Bedragen x € 1.000)

Programma/reserve	Jaarrekening 2025	Primaire begroting 2026
Saldo van baten en lasten		
Lasten		
1 - Wonen in Assen	30.956	28.970
2 - Werken in Assen	74.269	72.821
3 - Meedoen in Assen	156.703	160.543
4 - Aantrekkelijk Assen	24.555	21.176
5 - Samen werken aan Assen	8.855	6.278
6 - Bedrijfsvoering (directe taken)	63.312	71.916
7 - Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf	41.987	39.058
8 - Algemene dekkingsmiddelen	4.274	16.884
9 - Overhead	38.039	23.261
10 - Heffing vennootschapsbelasting	38	53
11 - Onvoorzien	0	100
Totaal Lasten	442.988	441.060
Baten		
1 - Wonen in Assen	-28.152	-24.416
2 - Werken in Assen	-39.746	-38.506
3 - Meedoen in Assen	-27.097	-26.269
4 - Aantrekkelijk Assen	-3.143	-435
5 - Samen werken aan Assen	-1.677	-1.653
6 - Bedrijfsvoering (directe taken)	-11.829	-10.017
7 - Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf	-34.038	-26.693
8 - Algemene dekkingsmiddelen	-290.961	-291.281
9 - Overhead	-6.452	-4.426
Totaal Baten	-443.095	-423.696
Totaal Saldo van baten en lasten	-107	17.364
Reservemutaties		
Toevoegingen		
Algemene reserve	3.880	543
Algemene reserve grondbedrijf	3.067	725
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	3.927	1.778
Bestemmingsreserve jaarovergang	1.119	0
Egalisatiereserve flexwoningen	73	73
Preventiereserve sociaal domein	480	0
Reserve duurzaamheid	1.911	0
Reserve groot onderhoud	15.577	0

Programma/reserve	Jaarrekening 2025	Primaire begroting 2026
Reserve investeringsfonds	1.500	0
Reserve maatschappelijke opvang	205	128
Reserve stimulering economische beleid	4.609	0
Reserve weerstandsvermogen	3.300	2.500
Stedelijk investeringsfonds	4.000	0
Stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	0	100
Totaal Toevoegingen	43.648	5.847
Onttrekkingen		
Algemene reserve	-31.454	-13.126
Amortisatiereserve(s) ter dekking van kapitaallasten	-1.308	-2.412
Bestemmingsreserve jaarovergang	-1.100	0
Preventiereserve sociaal domein	-1.184	-1.685
Reserve beeldende kunst	-17	0
Reserve Binnenstad	-135	0
Reserve inclusie en diversiteit	-173	-159
Reserve investeringsfonds	-185	0
Reserve jongerenbeleid	-292	-309
Reserve maatschappelijke opvang	0	-512
Reserve Oekraïnefonds	-59	-45
Reserve RSP gelden - FlorijnAs	-20	0
Reserve stimulering economische beleid	-260	-1.212
Stedelijk investeringsfonds	-1.500	0
Stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	0	-100
Weerstandsvermogen grondbedrijf	-925	-726
Totaal Onttrekkingen	-38.612	-20.286
Totaal Reservemutaties	5.036	-14.439
Eindtotaal	4.929	2.925

Financiële begroting 2. Financieel Beleid

Scope

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de beleidslijnen en spelregels die we in ons financieel beleid en bij de samenstelling van de programmabegroting en meerjarenramingen hanteren. Verder bevat dit hoofdstuk de informatie en de financiële overzichten die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in de financiële stukken gepresenteerd moeten worden. Deze dienen ter verbetering van het financiële inzicht in, en de transparantie voor, de raad.

Beleidslijnen

Het financiële lange termijnbeleid van de gemeente Assen is gericht op duurzaamheid, stabiliteit en continuïteit. We streven naar jaarlijks sluitende begrotingen en een solide reservepositie.

We wegen voor beleidsuitvoering de benodigde inzet van middelen in totaalverband af. In de verdere uitvoering van het financiële beleid staan, naast de wettelijke voorschriften, de in de eigen verordeningen en kadernota's opgenomen beleidslijnen, de volgende beleidsdoelen centraal:

1. Het uitgangspunt is repressief financieel toezicht door de provinciaal toezichthouder.
2. Onze dienstverlening is kostendekkend; we vragen voor onze diensten wat ze ons daadwerkelijk kosten.
3. We zijn zeer terughoudend met het verhogen van gemeentelijke belastingen boven de inflatie. Als we het toch doen, is dat voor lokale voorzieningen of in uitzonderlijke gevallen waarbij het maatschappelijke belang groot is en in verhouding staat tot de verhoging.
4. We bekijken bestaand beleid opnieuw om te voorkomen dat we nieuw beleid bovenop oud beleid stapelen.
5. Bestaande budgetten brengen we zoveel mogelijk samen, zodat we maatschappelijke opgaven in samenhang kunnen aanpakken in plaats van apart per onderdeel.
6. Voor nieuwe investeringen en projecten geldt dat er een sluitend dekkingsplan moet liggen. Daarbij moet duidelijk zijn hoe de kosten betaald worden en moeten de lasten die eruit voortkomen voor meerdere jaren passen binnen onze structurele uitgaven en inkomsten.
7. Nieuw beleid voeren we in beginsel eerst tijdelijk of als project uit. Als uit een evaluatie blijkt dat het werkt, kunnen we het voortzetten.
8. Regelingen zonder een vooraf afgesproken maximum gaan we in principe niet aan.
9. Overschrijdingen worden opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein. Bij een grote tegenvaller in één domein, zoeken we als college samen naar een oplossing. Een positief jaarresultaat vloeit terug naar de algemene middelen of de algemene reserve.
10. Tegenvallers in grondexploitaties vangen we op door lopende grondexploitaties te optimaliseren of te versoberen.
11. We zorgen voor een blijvend evenwicht tussen uitgaven en onze inkomsten, en spreiden de lasten op een evenwichtige manier over de huidige en toekomstige generaties.

Kaders en ambities

Kaderbrief als referentiekader

De financiële kaders, de begrotingspositie en de meerjarenramingen zijn als onderdelen van de Kaderbrief 2027 geactualiseerd. Het financiële overallbeeld voor de jaren 2027-2030 is daarmee het vertrekpunt voor de samenstelling van de Programmabegroting 2027.

Financiële beleidsrichtingen

De kaders, beleidsrichtingen, financiële aanpak en ambities uit het Coalitieakkoord 2026-2030 Verder met Ambitie & Aandacht zijn richtinggevend voor het in de Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 te presenteren beleid.

De Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 bevatten reële ramingen en prognoses voor de uitvoering van de taken.

Coalitieakkoord 2026-2030 Verder met Ambitie & Aandacht

Het financieel beleid is gericht op een blijvend reëel en structureel evenwicht in de Asser begroting.

Ambities en maatregelen voor het bijdragen aan de hoofddoelstelling maken integraal onderdeel uit van de Programmabegroting 2027.

Voor wat betreft het fiscale beleid is aangegeven dat met ingang van 2027 de dienstverlening kostendekkend is. De tarieven voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing blijven kostendekkend. De dienstverlening voor begraven is hierop een uitzondering.

De paragraaf Lokale heffingen bevat de nadere toelichting op het fiscale beleid. De vaststelling van de in 2027 te hanteren tarieven vindt plaats als onderdeel van de besluitvorming tarievenbeleid 2027.

Financiële en fiscale kaders 2027-2030

De opbouw en samenstelling van de product- en de programmabudgetten voor 2027 en van de financiële prognoses voor de periode 2028-2030 vindt plaats op basis van de volgende uitgangspunten:

1. Het aanvaarde beleid, de geactualiseerde budgetten 2026 en de prognoses tot en met de Kaderbrief 2027 zijn als uitgangspunt gehanteerd.
2. Autonome ontwikkelingen, knelpunten en nieuwe beleidsmaatregelen zijn in de ramingen en prognoses verwerkt.
3. De beleids-, reken- en spelregels uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Coalitieakkoord 2026-2030 zijn toegepast.
4. Stortingen in en onttrekkingen aan reserves vinden plaats overeenkomstig de Nota Reserves en Voorzieningen.
5. De in de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen opgenomen uitgangspunten zijn integraal verwerkt.
6. De bijdragen aan de Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en) zijn geraamd op basis van de (meerjaren)begrotingen 2027 van de betrokken regelingen.
7. De algemene uitkering is geraamd op basis van de prognoses en maatregelen uit de Meicirculaire 2026 en de Septembercirculaire 2026.
8. Het aandeel in de onderschrijving van het plafond van het btw-compensatiefonds (BCF) is geraamd overeenkomstig de richtlijn uit de Meicirculaire 2026 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).
9. Voor de loonontwikkeling 2025-2026 is een maximum van 5,45% gehanteerd ten opzichte van het werkelijke niveau van februari 2026.
10. Voor de prijsontwikkeling 2026-2027 is een maximum van 2,8% gehanteerd op basis van het Centraal Economisch Plan 2026 (CEP) en de Meicirculaire 2026, inclusief nacalculatie.
11. Reguliere vervangingsinvesteringen in bedrijfsmiddelen, bedrijfsgebouwen en andere gemeentelijke panden zijn in de ramingen opgenomen.

12. De rentevisie en het rentebeleid voor 2027 zijn ongewijzigd ten opzichte van 2026.
13. Voor de omslagrente, de rente op financiering van grondexploitaties en de indexatie van amortisatiereserves is een percentage van 1,6% gehanteerd.
14. De tarieven van de onroerendezaakbelasting worden per 1 januari 2027 verhoogd met 3,0%, overeenkomstig de index uit de Meicirculaire 2026.
15. De tarieven voor de toeristenbelasting worden verhoogd overeenkomstig het Coalitieakkoord 2026-2030.
16. De overige heffingen en tarieven zijn zoveel mogelijk kostendekkend en worden, indien dat niet mogelijk is, trendmatig aangepast op basis van de Consumentenprijsindex (CPI) over juni 2026 inclusief nacalculatie.

Financiële begroting 3. Incidentele baten en lasten

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Saldo van baten en lasten									
0 - BESTUREN & VERBINDEN									
Projectbudget European Green Leaf 2027	Aanvullend projectbudget European Green Leaf 2027	100							
Totaal 0 - BESTUREN & VERBINDEN		100							
1 - WONEN & LEVEN									
Invoering Omgevingswet	De invoering van de Omgevingswet kost veel tijd. De gemeente ontvangt hiervoor tijdelijke middelen via een decentralisatie-uitkering.	270							
Opbrengst naheffingsaanslagen	Er is sprake van een éénmalige extra inkomst uit naheffingsaanslagen parkeerbelasting door de controle op betaald parkeren middels de inzet van een scanauto.		-100						
Programma Stadskwartier	Het programma Stadskwartier behelst de binnenstedelijke transformatieopgave met als hoofddoel het leef-, woon- en ondernemersklimaat in Assen een impuls te geven. Het programma behelst, met de Binnenstad en het Havenkwartier, twee van de zes focusgebieden uit de omgevingsvisie. Het programma Stadskwartier geeft invulling aan twee subdoelen: (1) het versterken van de centrumfunctie van de binnenstad en (2) het toevoegen van een substantieel aantal woningen binnen bestaand stedelijk gebied. Het niet gedekte deel van de publieke investering ter hoogte van € 10 miljoen wordt gefaseerd (periode 2025-2028) ter beschikking gesteld via een onttrekking aan de reserve Stedelijk Investeringsfonds.	2.500		2.000					

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Vorbereidingskrediet Maasstee	Vorbereidingskrediet uitwerken voorkeursscenario Maasstee	150							
Totaal 1 - WONEN & LEVEN		2.920	-100	2.000					
2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN									
Asser Ambitie Agenda (AAA)	De "Asser Ambitie Agenda (AAA)" is dé routekaart naar een toekomstbestendig Assen. Met een gezamenlijke aanpak van ondernemers, overheid en onderwijs zetten we in op groei, innovatie en duurzaamheid.	1.100		1.100					
Projectbudget Vrijetijdseconomie	Vrijetijdseconomie 2022-2027	8							
Totaal 2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN		1.108		1.100					
3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN									
Besparingen project Buurkracht	Besparingen project Buurkracht: implementatie- en transformatiebudget contractpartij	140		560					
Totaal 3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN		140		560					
4 - SAMENLEVEN & OMZIEN									
Jongerencentrum	Jongerenbeleid: tijdelijk personeel tot eind 2027 in dienst van het jongerencentrum	150							
Totaal 4 - SAMENLEVEN & OMZIEN		150							
5 - DUURZAME STAD									

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Project energiearmoede	Met het Plan bestrijden energiearmoede stimuleren en ondersteunen we inwoners met energiearmoede om aan de slag te gaan met verduurzaming van hun eigen woning of met kleine maatregelen die zorgen voor minder CO2-uitstoot en een lagere energierekening. Dit plan loopt tot en met 2029.	858	-215	658	-90	658	-90		
Project Netcongestie	Het tekort aan netwerkcapaciteit heeft impact op woningbouwplannen en de verduurzaming van de gebouwde omgeving, het wagenpark, industrie en MKB. Diverse gemeenten verwachten dat tot meer dan de helft van de woningbouwplannen vertragen of niet doorgaan omdat ze niet of veel later kunnen worden aangesloten op het stroomnetwerk. Het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) is een samenwerkingsprogramma van netbeheerders, overheden, Autoriteit Consument & Markt en marktpartijen. De partners werken aan vermindering van netcongestie en voorbereiding op het energiesysteem van de toekomst.	500							
Totaal 5 - DUURZAME STAD		1.358	-215	658	-90	658	-90		
6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN									
Warmtebedrijf Assen BV	Op- en inrichtingskosten Warmtebedrijf Assen BV: De gemeente heeft in 2025 het gemeentelijk Warmtebedrijf opgericht. De organisatie van het bedrijf moet uiterlijk eind 2029 zijn ingericht om haar taak uit te voeren. Om het Warmtebedrijf te starten moeten eenmalig aanloopkosten worden gemaakt. Deze kosten bestaan uit tijdelijke inhuur van personeel en kosten voor kantoorruimte, ICT, software, verzekeringen etc.	450		450		450			

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Asser Aanpak Straatintimidatie	Reservering projectbudget Asser Aanpak Straat-intimidatie benodigd voor eventuele tijdelijke kosten in 2027	150							
Totaal 6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN		600		450		450			
9 - § BEDRIJFSVOERING									
Inzet POK middelen	Gemeenten ontvangen tot en met 2027 via de algemene uitkering Parlementaire Ondervra-gingscommissie Kinderopvangtoeslagmiddelen (POK-middelen). Dit om de rechtsbescherming van kwetsbare inwoners te versterken.	400							
Inzet trainees	Tijdelijk traineeprogramma (einddatum 2027).	250							

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Project Buurtkracht	Buurtkracht Assen is een belangrijke stap richting een toegankelijker en mensgerichter sociaal domein. Door ondersteuning wijkgericht te organiseren sluiten we beter aan bij de leefwereld van inwoners. Een laagdrempelige en preventieve aanpak helpt om problemen eerder te signaleren en zwaardere zorg te voorkomen. Dit kan bijdragen aan het beheersen van kosten en het verminderen van bureaucratie. Door samen met inwoners en partners te ontwerpen ontstaat er ruimte voor een aanpak die beter aansluit bij hun behoeften en waarden en die werkt vanuit hun perspectief. Bovendien willen we de kracht van inwoners beter benutten door hen te stimuleren elkaar te helpen wat de sociale cohesie en de zelfredzaamheid in wijken versterkt. Waarbij het verminderen van de versnippering van budgetten en ondersteuning besparingskracht zal genereren en zal leiden tot een meer samenhangende en doelgerichte aanpak binnen het sociaal domein en het verminderen van bureaucratie. Het projectkrediet biedt perspectief op structurele besparingen. Volgens de ramingen kan deze investering binnen drie jaar worden terugverdiend dankzij de veranderde vormgeving van ondersteuning aan inwoners, waarbij eerder en laagdrempeliger wordt ingegrepen en duurdere vormen van zorg worden voorkomen. De transformatie naar Buurtkracht Assen vraagt om investeringen onder andere voor voorbereiding, aanbesteding, implementatie en communicatie. Het projectkrediet wordt ingezet voor het samenstellen van een projectteam, het inhuren van expertise en opzetten van duurzaam maatschappelijk partnerschap.	1.040		1.390		500			

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Projectbudget voor innovatie	Met dit project willen we bereiken dat we slimmer en efficiënter gaan werken door processen te vereenvoudigen, te digitaliseren en innovatieve technieken, waaronder AI, toe te passen. Hiermee leggen we de basis voor een toekomstbestendige organisatie.	2.000							
Besparingen project Buurtkracht	Besparingen project Buurtkracht: implementatie- en transformatiebudget gemeente	60		240					
Totaal 9 - § BEDRIJFSVOERING		3.750		1.630		500			
Totaal Saldo van baten en lasten		10.126	-315	6.398	-90	1.608	-90		
Reservemutaties									
1 - WONEN & LEVEN									
Mutaties reserve stedelijk vereveningsfonds	Het Vereveningsfonds sociale woningbouw is een instrument om de realisatie van sociale woningbouw te stimuleren. Het instrument draagt bij aan de afdwingbaarheid ten aanzien van de sociale woningbouwopgaven van 30%. Als het (aantoonbaar) niet wenselijk of haalbaar is om aan de vereiste 30% te voldoen dient dit in een ander project gecompenseerd en/of is er sprake van een bijdrage ten goede van het Vereveningsfonds. Deze bijdrage zal worden aangewend om sociale woningen elders te realiseren zodat alsnog aan de norm wordt voldaan op gemeentelijk niveau. Dit verwezenlijken we door projecten die uit meer dan 30% sociale woningbouw bestaan in aanmerking te laten komen voor een bijdrage uit het Vereveningsfonds sociale woningbouw. Door middel van het Vereveningsfonds dragen alle woningbouwontwikkelingen (financieel) bij aan de sociale woningbouwopgaven in de gemeente Assen.	100	-100	100	-100	100	-100	100	-100

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Inzet reserve stedelijk investeringsfonds	Het programma Stadskwartier behelst de binnenstedelijke transformatieopgave met als hoofddoel het leef-, woon- en ondernemersklimaat in Assen een impuls te geven. Het programma behelst, met de Binnenstad en het Havenkwartier, twee van de zes focusgebieden uit de omgevingsvisie. Het programma Stadskwartier geeft invulling aan twee subdoelen: (1) het versterken van de centrumfunctie van de binnenstad en (2) het toevoegen van een substantieel aantal woningen binnen bestaand stedelijk gebied. Het niet gedekte deel van de publieke investering ter hoogte van € 10 miljoen wordt gefaseerd (periode 2025-2028) onttrokken aan de reserve Stedelijk Investeringsfonds.		-2.500		-2.000				
Totaal 1 - WONEN & LEVEN		100	-2.600	100	-2.100	100	-100	100	-100
2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN									
Inzet reserve stimulering economisch beleid	Inzet reserve t.b.v. uitvoering Asser Ambitie Agenda (AAA).		-1.108		-1.100				
Totaal 2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN			-1.108		-1.100				
3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN									
Inzet reserve inclusie en diversiteit	Aanwending reserve ter gedeeltelijke dekking van structurele lasten voor inclusie en diversiteit		-159		-159				
Totaal 3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN			-159		-159				
4 - SAMENLEVEN & OMZIEN									
Inzet reserve preventie sociaal domein	Aanwending reserve ter gedeeltelijke dekking van structurele lasten in het sociaal domein.		-240		-240				

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Totaal 4 - SAMENLEVEN & OMZIEN			-240		-240				
5 - DUURZAME STAD									
Inzet reserve duurzaamheid	Aanwending reserve duurzaamheid ter dekking van de kosten voor het project energiearmoede (Met het Plan bestrijden energiearmoede stimuleren en ondersteunen we inwoners met energiearmoede om aan de slag te gaan met verduurzaming van hun eigen woning of met kleine maatregelen die zorgen voor minder CO2-uitstoot en een lagere energierekening).		-643		-568		-568		
Reserveren CDOKE-middelen	De ontvangen rijksmiddelen voor maatregelen op het gebied van klimaat- en energiebeleid worden toegevoegd aan de reserve duurzaamheid om op een later moment voor de betreffende doelen te kunnen worden ingezet.	3.037							
Totaal 5 - DUURZAME STAD		3.037	-643		-568		-568		
6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN									
Inzet algemene reserve	Betreft de inzet in 2027 van de ontvangen compensatie van het rijk voor de meerkosten jeugdzorg 2023-2024. Dit verloopt via de algemene reserve.		-1.700						
Inzet algemene reserve	Inzet reserve t.b.v. op- en inrichtingskosten Warmtebedrijf Assen BV.		-450		-450		-450		
Inzet algemene reserve	Onttrekking aan de reserve t.b.v. de instelling van een amortisatiereserve stadhuis ter dekking van de toekomstige kapitaallasten i.v.m. de verbouwing van het stadhuis.		-2.500						
Inzet algemene reserve	Onttrekking aan de reserve ter dekking van de projectkosten project Buurtkracht (Buurtkracht Assen is een belangrijke stap richting een toegankelijker en mensgerichter sociaal domein).		-1.000		-1.000				

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Inzet algemene reserve	Het programma Stadskwartier behelst de binnenstedelijke transformatieopgave met als hoofddoel het leef-, woon- en ondernemersklimaat in Assen een impuls te geven. Het programma behelst, met de Binnenstad en het Havenkwartier, twee van de zes focusgebieden uit de omgevingsvisie. Het programma Stadskwartier geeft invulling aan twee subdoelen: (1) het versterken van de centrumfunctie van de binnenstad en (2) het toevoegen van een substantieel aantal woningen binnen bestaand stedelijk gebied. Het niet gedekte deel van de publieke investering ter hoogte van € 10 miljoen en een programmabudget van € 8,5 miljoen voor de nadere uitwerking van het Programmaplan Stadskwartier worden beide gefaseerd (periode 2025-2028) onttrokken aan de algemene reserve en gestort in de reserve Stedelijk Investeringsfonds.		-5.500		-3.500				
Toevoeging aan kapitaalreserve	Eénmalige storting in de kapitaalreserve ter dekking van de toekomstige kapitaallasten i.v.m. de verbouwing van het stadhuis.	2.500							

Programma/onderwerp	Toelichting incidenteel	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Inzet reserve stedelijk investeringsfonds	Het programma Stadskwartier behelst de binnenstedelijke transformatieopgave met als hoofddoel het leef-, woon- en ondernemersklimaat in Assen een impuls te geven. Het programma behelst, met de Binnenstad en het Havenkwartier, twee van de zes focusgebieden uit de omgevingsvisie. Het programma Stadskwartier geeft invulling aan twee subdoelen: (1) het versterken van de centrumfunctie van de binnenstad en (2) het toevoegen van een substantieel aantal woningen binnen bestaand stedelijk gebied. Het niet gedekte deel van de publieke investering ter hoogte van € 10 miljoen en een programmabudget van € 8,5 miljoen voor de nadere uitwerking van het Programmaplan Stadskwartier worden beide gefaseerd (periode 2025-2028) gestort in de reserve Stedelijk Investeringsfonds.	5.500		3.500					
Totaal 6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN		8.000	-11.150	3.500	-4.950		-450		
Totaal Reservemutaties		11.137	-15.900	3.600	-9.117	100	-1.118	100	-100
Eindtotaal		21.262	-16.215	9.998	-9.207	1.708	-1.208	100	-100

Financiële begroting 4. Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de verwachte ontwikkelingen van onder andere de investeringen in vaste activa, de ontwikkeling van de voorraad gronden (bouwgrond in exploitatie), de toename of aanwending van de reserves (het eigen vermogen), het verloop van de voorzieningen, het verloop van de schulden en de financieringsbehoefte (behoefte aan leningen).

Geprognosticeerde balans

(Bedragen x € 1.000)

Ultimo jaar	Rekening 2025	Prognose 2026	2027	2028	2029	2030
I Activa	538.241	503.473	555.261	604.197	628.344	624.316
A Vaste activa	467.308	460.571	505.543	554.032	578.523	576.063
0 Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
1 Materiële vaste activa	458.909	451.672	496.648	542.140	566.635	564.179
2 Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	330	330	330	330	330	330
2 Financiële vaste activa: Leningen	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
2 Financiële vaste activa: uitzettingen>1jaar	6.169	6.670	6.666	9.663	9.659	9.655
B Vlottende activa	70.933	42.902	49.718	50.165	49.821	48.253
1 Voorraden	11.852	17.396	24.211	24.659	24.314	22.747
2 Vorderingen	35.947	14.507	14.507	14.507	14.507	14.507
3 Liquide middelen	5.346	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
4 Overlopende activa	17.788	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
II Passiva	538.239	503.473	555.260	604.197	628.344	624.317
C Vaste passiva	423.432	395.214	437.599	480.077	516.878	514.655
1 Eigen vermogen - algemene reserve	66.252	57.750	40.568	24.249	15.843	10.182
1 Eigen vermogen - bestemmingsreserves	163.179	145.764	152.085	150.798	149.806	149.015
2 Voorzieningen	15.420	14.337	4.199	3.739	3.568	3.811
3 Langlopende schulden	178.581	177.363	240.748	301.292	347.662	351.647
D Vlottende passiva	114.807	108.260	117.661	124.120	111.466	109.662
1 Kortlopende schulden	44.692	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
2 Overlopende passiva	70.115	83.260	92.661	99.120	86.466	84.662

Financiële begroting 5. Reserves en voorzieningen

In het overzicht van de reserves en voorzieningen is rekening gehouden met de incidentele begrotingsresultaten van de afzonderlijke jaren. Daarnaast is in het jaar 2028 rekening gehouden met een reservering van € 1 miljoen voor het TT-museum.

Overzicht reserves en voorzieningen 2027

(Bedragen x € 1.000)

Naam	Stand 1-1-2027	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2027
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Algemene reserve	57.749	0	0	0	11.150	46.599
Resultaat t.l.v Alg reserve	0	0	983	0	5.048	-6.031
Algemene reserve	57.749	0	983	0	16.198	40.568
Amortisatiereserve nieuwbouwpro- jecten	1.589	25	102	0	0	1.513
Amortisatiereserve flexwoningen	1.511	1.260	873	0	0	1.899
Amortisatiereserve wielerved	2.310	37	96	0	0	2.251
Amor.res. MBA NobelIn/Dotterbl.str	226	4	13	0	0	216
Amortisatiereserve voortgezet onderwijs	656	10	23	0	0	643
Amortisatiereserve MFA Assen-Oost	1.796	29	63	0	0	1.762
Amortisatiereserve KGV Rubber infill	2.811	45	245	0	0	2.611
Amortisatiereserve stadhuis	-5	42	2	2.500	0	2.535
Amortisatiereserve jongerencentrum	1.610	26	56	0	0	1.580
Amortisatiereserve DNK	9.534	34	223	0	0	9.345
Amortisatiereserve Veemarktplein	943	15	52	0	0	907
Amortisatieres.fietspad Europaweg Zd	149	2	8	0	0	143
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	11.271	180	379	0	0	11.073
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.237	20	76	0	0	1.181
Amortisatieres Bosbeek-Nijlandsloop	531	8	36	0	0	503
Amortisatiereserve doorfietsroute	1.740	13	26	0	0	1.727
Amortisatiereserve UPM	2.290	36	202	0	0	2.124
Amortisatiereserve H. v. Boeijenlaan	1.062	17	-8	0	0	1.087
Amortisatieres herinr winkelstraten	593	9	13	0	0	590
Amortisatiereserve Binnenstad	0	0	0	0	0	0
Amortisatiereserves	41.855	1.815	2.480	2.500	0	43.690
Egalisatiereserve flexwoningen	146	73	0	0	0	219
Reserve maatschappelijke opvang	4.386	0	0	0	0	4.386
Egalisatiereserves	4.532	73	0	0	0	4.605

Naam	Stand 1-1-2027	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2027
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Algemene reserve grondbedrijf	46.662	1.053	0	0	0	47.715
Weerstandsreserve grondbedrijf	6.796	0	530	0	0	6.266
Reserve grondexploitatie	53.458	1.053	530	0	0	53.982
Reserve duurzaamheid	4.480	0	0	3.037	642	6.875
Sted verevenings.fonds soc won.bouw	900	0	0	100	100	900
Reserve beeldende kunst	98	0	0	0	0	98
Reserve RSP gelden-FlorijnAs	1.513	0	0	0	0	1.513
Reserve Binnenstad	685	0	0	0	0	685
Res.aardgasvrijewijk	3.572	0	0	0	0	3.572
Stedelijk investeringsfonds	5.500	0	0	5.500	2.500	8.500
Reserve meerjarige projecten	16.749	0	0	8.637	3.242	22.144
Bestemmingsreserve jaarovergang	0	0	0	0	0	0
Reserve investeringsfonds	6.815	0	0	0	0	6.815
Reserve Oekraïnefonds	190	0	0	0	0	190
Reserve Groot onderhoud	16.537	0	0	0	0	16.537
Reserve Inclusie en diversiteit	354	0	0	0	159	195
Preventiereserve sociaal domein	1.286	0	0	0	240	1.046
Reserve jongerenbeleid	303	0	0	0	0	303
Reserve stimulering economisch beleid	3.685	0	0	0	1.108	2.577
Reserve ov. specifieke beleidstaken	29.171	0	0	0	1.507	27.664
Totaal reserves	203.514	2.941	3.993	11.137	20.947	192.653
Voorziening rioolbeheer	4.796	0	957	0	0	3.839
Vrz Pensioenverpl. (oud-)bestuurder	9.181	0	0	0	9.181	0
Voorziening verlofsparen	358	0	0	0	0	358
Voorzieningen	14.336	0	957	0	9.181	4.198
Totaal reserves en voorzieningen	217.850	2.941	4.950	11.137	30.128	196.851

Overzicht reserves en voorzieningen 2028

(Bedragen x € 1.000)

Naam	Stand 1-1-2028	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2028
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Algemene reserve	40.568	0	0	0	5.950	34.618
Resultaat t.l.v Alg reserve	0	0	0	0	10.369	-10.369
Algemene reserve	40.568	0	0	0	16.319	24.249
Amortisatiereserve nieuwbouwpro- jecten	1.513	24	102	0	0	1.435
Amortisatiereserve flexwoningen	1.899	1.267	873	0	0	2.292
Amortisatiereserve wielerved	2.251	36	96	0	0	2.191
Amor.res. MBA Nobelln/Dotterbl.str	216	3	13	0	0	207
Amortisatiereserve voortgezet onderwijs	643	10	23	0	0	631
Amortisatiereserve MFA Assen-Oost	1.762	28	63	0	0	1.727
Amortisatiereserve KGV Rubber infill	2.611	42	245	0	0	2.408
Amortisatiereserve stadhuis	2.535	39	94	0	0	2.480
Amortisatiereserve jongerencentrum	1.580	25	56	0	0	1.549
Amortisatiereserve DNK	9.345	58	385	0	0	9.018
Amortisatiereserve Veemarktplein	907	15	52	0	0	869
Amortisatieres.fietspad Europaweg Zd	143	2	8	0	0	138
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	11.073	177	379	0	0	10.871
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.181	19	76	0	0	1.124
Amortisatieres Bosbeek-Nijlandsloop	503	8	36	0	0	475
Amortisatiereserve doorfietsroute	1.727	28	71	0	0	1.684
Amortisatiereserve UPM	2.124	34	221	0	0	1.937
Amortisatiereserve H. v. Boeijenlaan	1.087	17	44	0	0	1.060
Amortisatieres herinr winkelstraten	590	9	13	0	0	586
Amortisatiereserve Binnenstad	0	0	0	0	0	0
Amortisatiereserves	43.690	1.842	2.850	0	0	42.683
Egalisatiereserve flexwoningen	219	73	0	0	0	292
Reserve maatschappelijke opvang	4.386	0	0	0	0	4.386
Egalisatiereserves	4.605	73	0	0	0	4.678
Algemene reserve grondbedrijf	47.715	1.999	0	0	0	49.714
Weerstandreserve grondbedrijf	6.266	0	1.784	0	0	4.482
Reserve grondexploitatie	53.982	1.999	1.784	0	0	54.197
Reserve duurzaamheid	6.875	0	0	0	568	6.307
Sted verevenings.fonds soc won.bouw	900	0	0	100	100	900
Reserve beeldende kunst	98	0	0	0	0	98

Naam	Stand 1-1-2028	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2028
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Reserve RSP gelden-FlorijnAs	1.513	0	0	0	0	1.513
Reserve Binnenstad	685	0	0	0	0	685
Res.aardgasvrijewijk	3.572	0	0	0	0	3.572
Stedelijk investeringsfonds	8.500	0	0	3.500	2.000	10.000
Reserve meerjarige projecten	22.144	0	0	3.600	2.668	23.076
Bestemmingsreserve jaarovergang	0	0	0	0	0	0
Reserve investeringsfonds	6.815	0	0	0	0	6.815
Reserve Oekraïnefonds	190	0	0	0	0	190
Reserve Groot onderhoud	16.537	0	0	0	0	16.537
Reserve Inclusie en diversiteit	195	0	0	0	159	36
Preventiereserve sociaal domein	1.046	0	0	0	240	806
Reserve jongerenbeleid	303	0	0	0	0	303
Reserve stimulering economisch beleid	2.577	0	0	0	1.100	1.477
Reserve ov. specifieke beleidstaken	27.664	0	0	0	1.499	26.165
Totaal reserves	192.653	3.914	4.634	3.600	20.486	175.047
Voorziening rioolbeheer	3.839	0	460	0	0	3.379
Vrz Pensioenverpl. (oud-)bestuurder	0	0	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	358	0	0	0	0	358
Voorzieningen	4.198	0	460	0	0	3.738
Totaal reserves en voorzieningen	196.851	3.914	5.094	3.600	20.486	178.785

Overzicht reserves en voorzieningen 2029

(Bedragen x € 1.000)

Naam	Stand 1-1-2029	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2029
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Algemene reserve	24.249	0	0	0	450	23.799
Resultaat t.l.v Alg reserve	0	0	0	0	7.956	-7.956
Algemene reserve	24.249	0	0	0	8.406	15.843
Amortisatiereserve nieuwbouwprojecten	1.435	23	102	0	0	1.356
Amortisatiereserve flexwoningen	2.292	1.273	873	0	0	2.692
Amortisatiereserve wielerved	2.191	35	96	0	0	2.130
Amor.res. MBA Nobelln/Dotterbl.str	207	3	13	0	0	197
Amortisatiereserve voortgezet onderwijs	631	10	23	0	0	618
Amortisatiereserve MFA Assen-Oost	1.727	28	63	0	0	1.692
Amortisatiereserve KGV Rubber infill	2.408	39	245	0	0	2.201
Amortisatiereserve stadhuis	2.480	37	94	0	0	2.424
Amortisatiereserve jongerencentrum	1.549	25	56	0	0	1.518
Amortisatiereserve DNK	9.018	53	431	0	0	8.640
Amortisatiereserve Veemarktplein	869	14	52	0	0	831
Amortisatiereserve fietspad Europaweg Zd	138	2	8	0	0	132
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	10.871	174	379	0	0	10.666
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.124	18	76	0	0	1.066
Amortisatiereserve Bosbeek-Nijlandsloop	475	8	36	0	0	447
Amortisatiereserve doorfietsroute	1.684	27	71	0	0	1.640
Amortisatiereserve UPM	1.937	31	221	0	0	1.747
Amortisatiereserve H. v. Boeijenlaan	1.060	17	44	0	0	1.033
Amortisatiereserve herinr winkelstraten	586	9	13	0	0	583
Amortisatiereserve Binnenstad	0	0	0	0	0	0
Amortisatiereserves	42.683	1.826	2.896	0	0	41.612
Egalisatiereserve flexwoningen	292	73	0	0	0	365
Reserve maatschappelijke opvang	4.386	0	0	0	0	4.386
Egalisatiereserves	4.678	73	0	0	0	4.751
Algemene reserve grondbedrijf	49.714	704	0	0	0	50.418
Weerstandreservere grondbedrijf	4.482	0	130	0	0	4.352
Reserve grondexploitatie	54.197	704	130	0	0	54.771
Reserve duurzaamheid	6.307	0	0	0	568	5.739
Sted verevenings.fonds soc won.bouw	900	0	0	100	100	900
Reserve beeldende kunst	98	0	0	0	0	98
Reserve RSP gelden-FlorijnAs	1.513	0	0	0	0	1.513
Reserve Binnenstad	685	0	0	0	0	685
Res.aardgasvrijewijk	3.572	0	0	0	0	3.572

Naam	Stand 1-1-2029	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2029
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Stedelijk investeringsfonds	10.000	0	0	0	0	10.000
Reserve meerjarige projecten	23.076	0	0	100	668	22.508
Bestemmingsreserve jaarovergang	0	0	0	0	0	0
Reserve investeringsfonds	6.815	0	0	0	0	6.815
Reserve Oekraïnefonds	190	0	0	0	0	190
Reserve Groot onderhoud	16.537	0	0	0	0	16.537
Reserve Inclusie en diversiteit	36	0	0	0	0	36
Preventiereserve sociaal domein	806	0	0	0	0	806
Reserve jongerenbeleid	303	0	0	0	0	303
Reserve stimulering economisch beleid	1.477	0	0	0	0	1.477
Reserve ov. specifieke beleidstaken	26.165	0	0	0	0	26.165
Totaal reserves	175.047	2.603	3.026	100	9.074	165.649
Voorziening rioolbeheer	3.379	0	171	0	0	3.208
Vrz Pensioenverpl. (oud-)bestuurder	0	0	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	358	0	0	0	0	358
Voorzieningen	3.738	0	171	0	0	3.567
Totaal reserves en voorzieningen	178.785	2.603	3.197	100	9.074	169.216

Overzicht reserves en voorzieningen 2030

(Bedragen x € 1.000)

Naam	Stand 1-1-2030	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2030
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Algemene reserve	15.843	0	0	0	0	15.843
Resultaat t.l.v Alg reserve	0	0	0	0	5.661	-5.661
Algemene reserve	15.843	0	0	0	5.661	10.182
Amortisatiereserve nieuwbouwpro- jecten	1.356	22	102	0	0	1.275
Amortisatiereserve flexwoningen	2.692	1.272	873	0	0	3.091
Amortisatiereserve wielerved	2.130	34	96	0	0	2.068
Amor.res. MBA Nobelln/Dotterbl.str	197	3	13	0	0	187
Amortisatiereserve voortgezet onder- wijs	618	10	23	0	0	605
Amortisatiereserve MFA Assen-Oost	1.692	27	63	0	0	1.656
Amortisatiereserve KGV Rubber infill	2.201	35	245	0	0	1.992
Amortisatiereserve stadhuis	2.424	39	94	0	0	2.368
Amortisatiereserve jongerencentrum	1.518	24	56	0	0	1.486
Amortisatiereserve DNK	8.640	53	445	0	0	8.248
Amortisatiereserve Veemarktplein	831	13	52	0	0	792
Amortisatieres.fietspad Europaweg Zd	132	2	8	0	0	126
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	10.666	171	379	0	0	10.457
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.066	17	76	0	0	1.007
Amortisatieres Bosbeek-Nijlandsloop	447	7	36	0	0	418
Amortisatiereserve doorfietsroute	1.640	26	71	0	0	1.595
Amortisatiereserve UPM	1.747	28	221	0	0	1.554
Amortisatiereserve H. v. Boeijenlaan	1.033	17	44	0	0	1.006
Amortisatieres herinr winkelstraten	583	9	13	0	0	579
Amortisatiereserve Binnenstad	0	0	0	0	0	0
Amortisatiereserves	41.612	1.809	2.910	0	0	40.512
Egalisatiereserve flexwoningen	365	73	0	0	0	438
Reserve maatschappelijke opvang	4.386	0	0	0	0	4.386
Egalisatiereserves	4.751	73	0	0	0	4.824
Algemene reserve grondbedrijf	50.418	351	0	0	0	50.769
Weerstandreserve grondbedrijf	4.352	0	115	0	0	4.237
Reserve grondexploitatie	54.771	351	115	0	0	55.007
Reserve duurzaamheid	5.739	0	0	0	0	5.739
Sted verevenings.fonds soc won.bouw	900	0	0	100	100	900
Reserve beeldende kunst	98	0	0	0	0	98

Naam	Stand 1-1-2030	Structureel		Incidenteel		Stand 31-12-2030
		Storting	Onttrek- king	Storting	Onttrek- king	
Reserve RSP gelden-FlorijnAs	1.513	0	0	0	0	1.513
Reserve Binnenstad	685	0	0	0	0	685
Res.aardgasvrijewijk	3.572	0	0	0	0	3.572
Stedelijk investeringsfonds	10.000	0	0	0	0	10.000
Reserve meerjarige projecten	22.508	0	0	100	100	22.508
Bestemmingsreserve jaarovergang	0	0	0	0	0	0
Reserve investeringsfonds	6.815	0	0	0	0	6.815
Reserve Oekraïnefonds	190	0	0	0	0	190
Reserve Groot onderhoud	16.537	0	0	0	0	16.537
Reserve Inclusie en diversiteit	36	0	0	0	0	36
Preventiereserve sociaal domein	806	0	0	0	0	806
Reserve jongerenbeleid	303	0	0	0	0	303
Reserve stimulering economisch beleid	1.477	0	0	0	0	1.477
Reserve ov. specifieke beleidstaken	26.165	0	0	0	0	26.165
Totaal reserves	165.649	2.233	3.025	100	5.761	159.197
Voorziening rioolbeheer	3.208	243	0	0	0	3.451
Vrz Pensioenverpl. (oud-)bestuurder	0	0	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	358	0	0	0	0	358
Voorzieningen	3.567	243	0	0	0	3.810
Totaal reserves en voorzieningen	169.216	2.476	3.025	100	5.761	163.007

6. Structurele mutaties in reserves 2027 - 2030

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2027	2027	2028	2028	2029	2029	2030	2030
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Algemene reserve	0	983	0	0	0	0	0	0
Amortisatiereserves								
Amortisatiereserve nieuwbouwprojecten	25	102	24	102	23	102	22	102
Amortisatiereserve flexwoningen	1.260	873	1.267	873	1.273	873	1.272	873
Amortisatiereserve wielerved	37	96	36	96	35	96	34	96
Amor.res. MBA Nobelln/Dotterbl.str	4	13	3	13	3	13	3	13
Amortisatiereserve voortgezet onderwijs	10	23	10	23	10	23	10	23
Amortisatiereserve MFA Assen-Oost	29	63	28	63	28	63	27	63
Amortisatiereserve KGV Rubber infill	45	245	42	245	39	245	35	245
Amortisatiereserve stadhuis	42	2	39	94	37	94	39	94
Amortisatiereserve jongerencentrum	26	56	25	56	25	56	24	56
Amortisatiereserve DNK	34	223	58	385	53	431	53	445
Amortisatiereserve Veemarktplein	15	52	15	52	14	52	13	52
Amortisatiereserve fietspad Europaweg Zd	2	8	2	8	2	8	2	8
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	180	379	177	379	174	379	171	379
Amortisatiereserve Koopmansplein	20	76	19	76	18	76	17	76
Amortisatiereserve Bosbeek-Nijlandsloop	8	36	8	36	8	36	7	36
Amortisatiereserve doorfietsroute	13	26	28	71	27	71	26	71
Amortisatiereserve UPM	36	202	34	221	31	221	28	221
Amortisatiereserve H. v. Boeijenlaan	17	-8	17	44	17	44	17	44
Amortisatiereserve herinr winkelstraten	9	13	9	13	9	13	9	13
Amortisatiereserve Binnenstad	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties Amortisatiereserves	1.815	2.480	1.842	2.850	1.826	2.896	1.809	2.910

Omschrijving	2027	2027	2028	2028	2029	2029	2030	2030
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Egalisatiereserves								
Egalisatiereserve flexwoningen	73	0	73	0	73	0	73	0
Totaal mutaties Egalisatiereserves	73	0	73	0	73	0	73	0
Reserve grondexploitatie								
Algemene reserve grondbedrijf	1.053	0	1.999	0	704	0	351	0
Weerstandsreserve grondbedrijf	0	530	0	1.784	0	130	0	115
Totaal mutaties Reserve grondexploitatie	1.053	530	1.999	1.784	704	130	351	115
Totaal structurele mutaties in reserves	2.941	3.993	3.914	4.634	2.603	3.026	2.233	3.025

Bijlagen

Bijlage 1. Lasten en baten per taakveld

Bijlage 2. Investerings

Bijlage 3. Begrotingssubsidies

Bijlage 4. Indicatoren

Bijlage 1. Lasten en baten per taakveld

(Bedragen x € 1.000)

(Hoofd)taakveld	Programma	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING									
0.1 Bestuur	0	4.710	0	4.492	0	4.428	0	4.562	0
0.10 Mutaties reserves	1-2-3-4-5-6	14.078	-19.893	7.513	-13.752	2.704	-4.145	2.338	-3.126
0.2 Burgerzaken	0	3.297	-2.026	3.277	-2.064	3.471	-2.097	3.466	-2.134
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	1-5	3.056	-1.614	3.667	-1.617	3.414	-1.782	3.866	-1.790
0.4 Overhead	6	33.547	-5.158	34.613	-5.098	35.665	-5.231	36.802	-5.366
0.5 Treasury	6	8.459	-12.526	10.462	-12.841	11.942	-13.312	12.369	-13.810
0.61 OZB woningen	6	612	-14.724	625	-15.109	636	-15.526	652	-16.007
0.62 OZB niet-woningen	6	0	-13.128	0	-13.469	0	-13.830	0	-14.242
0.63 Parkeerbelasting	1	0	-2.234	0	-2.216	0	-2.216	0	-2.216
0.64 Belastingen overig	2-6	161	-350	166	-356	170	-360	174	-366
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	6	4.134	-269.209	3.946	-267.276	3.781	-271.969	3.576	-283.047
0.8 Overige baten en lasten	6	3.585	-1.563	4.625	-3.776	5.629	-8.133	7.974	-8.133
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	6	53	0	55	0	56	0	56	0
Totaal 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING		75.693	-342.425	73.440	-337.574	71.897	-338.601	75.835	-350.237
1 VEILIGHEID									
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	5.951	-41	6.293	-41	6.560	-41	6.846	-41
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	4.322	-2	4.448	-2	4.467	-2	4.571	-2
Totaal 1 VEILIGHEID		10.273	-43	10.742	-43	11.027	-43	11.416	-43
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT									
2.1 Verkeer en vervoer	1-3	13.390	-1.678	13.907	-1.662	14.588	-1.668	15.064	-1.698
2.2 Parkeren	1	4.662	-3.617	4.871	-3.698	5.011	-3.698	5.177	-3.699

(Hoofd)taakveld	Programma	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.3 Recreativee havens	3	582	-39	589	-40	609	-41	632	-42
2.4 Economische havens en waterwegen	1	454	0	465	0	557	0	558	0
2.5 Openbaar vervoer	1	470	-20	482	-20	495	-20	512	-20
Totaal 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		19.559	-5.355	20.315	-5.420	21.260	-5.427	21.943	-5.459
3 ECONOMIE									
3.1 Economische ontwikkeling	0-2	4.428	-295	3.363	-302	2.284	-309	2.353	-316
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2	2.044	-3.098	2.044	-3.098	2.044	-3.098	2.044	-3.098
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2	657	-264	681	-271	700	-278	720	-285
3.4 Economische promotie	2-3-6	1.850	-793	1.890	-813	1.935	-833	1.979	-853
Totaal 3 ECONOMIE		8.979	-4.450	7.977	-4.485	6.962	-4.518	7.095	-4.553
4 ONDERWIJS									
4.2 Onderwijshuisvesting	2	10.901	-2.138	10.973	-2.467	12.106	-2.513	13.392	-2.565
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2	10.492	-8.109	10.482	-8.002	10.317	-7.879	10.381	-7.904
Totaal 4 ONDERWIJS		21.393	-10.248	21.455	-10.468	22.424	-10.392	23.773	-10.469
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE									
5.1 Sportbeleid en activering	3	947	0	972	0	994	0	1.021	0
5.2 Sportaccommodaties	3	9.367	-3.552	9.545	-3.661	9.734	-3.686	11.437	-3.838
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	3	13.157	-4.818	13.627	-4.913	14.093	-4.960	14.232	-5.017
5.4 Musea	3	522	0	541	0	558	0	582	0
5.5 Cultureel erfgoed	3	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	3	4.841	-758	4.997	-766	5.246	-771	5.348	-777
5.7 Openbaar groen en recreatie	3	13.143	-852	13.628	-858	14.059	-864	14.460	-869
Totaal 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		41.979	-9.980	43.309	-10.198	44.684	-10.281	47.082	-10.502

(Hoofd)taakveld	Programma	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
6 SOCIAAL DOMEIN									
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3-4	17.569	-3.076	18.188	-3.215	17.607	-3.284	18.189	-3.356
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	4	901	0	515	0	527	0	541	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	4	649	0	667	0	681	0	699	0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	3-4	2.298	0	2.110	0	1.930	0	1.991	0
6.3 Inkomensregelingen	2-4	67.105	-40.235	68.192	-40.539	68.866	-40.335	70.159	-40.632
6.4 WSW en beschutwerk	2	15.053	-207	14.383	-208	13.741	-209	13.138	-209
6.5 Arbeidsparticipatie	2	2.479	0	2.523	0	2.517	0	2.513	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	4	3.983	-700	4.095	-700	4.092	-700	4.177	-700
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	4	9.788	0	10.068	0	10.064	0	10.278	0
6.712 Begeleiding (WMO)	4	9.155	0	9.530	0	9.337	0	9.471	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	4	3.223	0	3.335	0	3.267	0	3.306	0
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	1.292	-140	1.341	-144	1.366	-148	1.402	-152
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	4	29.157	0	29.947	0	29.834	0	30.240	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	4	11.761	0	12.578	0	12.155	0	12.399	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4	557	0	572	0	585	0	600	0
6.791 PGB WMO	4	4.076	0	4.153	0	4.102	0	4.129	0
6.792 PGB Jeugd	4	394	0	409	0	423	0	437	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	4	37.805	-450	37.843	-450	37.701	-450	37.665	-450
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	8.821	-1.073	9.095	-1.424	8.875	-1.040	9.095	-1.204
6.821 Jeugdbescherming	4	196	0	196	0	163	0	169	0
6.822 Jeugdreclassering	4	696	0	726	0	754	0	773	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	4	321	0	322	0	323	0	336	0
Totaal 6 SOCIAAL DOMEIN		227.278	-45.881	230.789	-46.681	228.911	-46.167	231.708	-46.703

(Hoofd)taakveld	Programma	2027		2028		2029		2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU									
7.1 Volksgezondheid	3	4.133	0	4.276	0	4.353	0	4.484	0
7.2 Riolering	5	6.495	-8.149	6.487	-8.091	6.830	-8.418	7.016	-8.636
7.3 Afval	5	9.259	-12.023	9.624	-12.340	9.807	-12.486	9.963	-12.804
7.4 Milieubeheer	5	6.456	-215	5.844	-90	5.937	-90	5.359	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	3	754	-678	755	-693	783	-707	796	-722
Totaal 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		27.097	-21.065	26.985	-21.214	27.710	-21.701	27.619	-22.161
8 VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING									
8.1 Ruimtelijke ordening	1	7.755	-401	7.163	-401	7.290	-401	5.867	-401
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1	3.818	-3.094	3.010	-1.986	237	447	396	635
8.3 Wonen en bouwen	1	6.282	-2.116	5.818	-2.163	4.845	-2.204	5.070	-2.249
Totaal 8 VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		17.854	-5.611	15.991	-4.551	12.371	-2.158	11.332	-2.015
Eindtotaal		450.105	-445.057	451.003	-440.634	447.246	-439.290	457.803	-452.143

Bijlage 2. Investeringsen

Programma/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
0 - BESTUREN & VERBINDEN				
Facilitaire voorzieningen bestuur	142	0	0	90
Dienstverlening	86	0	0	0
Totaal 0 - BESTUREN & VERBINDEN	228	0	0	90
1 - WONEN & LEVEN				
Materieel	200	928	65	0
Openbare verlichting	573	697	0	0
Strategische eigendommen	1.338	0	0	0
Verkeer	2.274	3.080	0	0
Waterwegen	0	2.796	0	0
Wegbeheer	4.820	4.418	3.500	1.500
Parkeervoorzieningen	620	900	0	0
Overige investeringen bedrijfsvoering	150	0	0	0
Civiele kunstwerken	821	1.869	42	0
Gladheidsbestrijding	0	0	0	336
Totaal 1 - WONEN & LEVEN	10.796	14.688	3.607	1.836
2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN				
Markten	19	0	0	0
MFA's	80	8.098	5.000	10.800
Onderwijshuisvesting	0	24.715	29.900	0
Totaal 2 - ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN	99	32.813	34.900	10.800
3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN				
Kinderboerderijen	0	55	0	0
Materieel	402	253	838	0
MFA's	2.054	605	11.330	0
Buitensportaccommodaties	2.473	60	1.113	0
Groenvoorzieningen	1.513	430	280	0
Binnensportaccommodaties	407	121	28.500	0
Overige investeringen bedrijfsvoering	135	16	0	0
Cultuuraccommodaties	3.900	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.371	1.490	515	515
Totaal 3 - STERKE & GEZONDE WIJKEN	12.255	3.029	42.576	515
4 - SAMENLEVEN & OMZIEN				
Overige investeringen vastgoed	0	872	0	0
Totaal 4 - SAMENLEVEN & OMZIEN	0	872	0	0
5 - DUURZAME STAD				
Bedrijfsafval	35	35	35	0
Huishoudelijke afvalinzameling	127	100	100	0
ICT	0	254	0	0
Materieel	100	989	70	0
Milieupark	6.899	0	0	0
Riolering	5.422	8.140	2.500	2.500
Watergangen	433	538	437	0

Programma/Investeringsgroep	2027	2028	2029	2030
Algemene verduurzamingsmaatregelen	4.573	0	0	0
Totaal 5 - DUURZAME STAD	17.590	10.056	3.142	2.500
6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN				
ICT	1.875	247	547	247
Kantoorinventaris	343	173	0	0
Leningen u/g	0	3.000	0	0
Materieel	34	70	35	50
Bedrijfsgebouwen	15.992	0	0	0
Overige investeringen bedrijfsvoering	0	0	476	0
Totaal 6 - BEDRIJFSVOERING & FINANCIËN	18.245	3.489	1.058	297
Eindtotaal	59.212	64.948	85.283	16.038

Bijlage 3. Begrotingssubsidies

Onderstaand overzicht bevat de subsidies die rechtstreeks in de programmabegroting 2027 zijn opgenomen (begrotings-subsidies), ingedeeld naar programma.

(Bedragen x € 1)

Partij	Doel / activiteit	2027
Programma 0. BESTUREN & VERBINDEN		
Leger des Heils	Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma Prostituees (DUUP)	138.314
St. Terwille	Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma Prostituees (DUUP)	134.831
Subtotaal programma 0. BESTUREN & VERBINDEN		273.145

Programma 2. ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN		
Stichting Ondernemersfonds	Organiseren stadsbrede activiteiten	494.359
Vaart in Assen	Bezoekersmarketing	290.000
Ondernemend Assen	Netwerk en uitvoeringsorganisatie voor ondernemers	120.000
St. Plateau Kinderopvang	Peuteropvang AZC	91.026
De Nieuwe Kolk	Project Leesbevordering ABOS VO LIGHT	41.625
Kop van Drenthe	Spil en regionaal aanspreekpunt in de toeristisch-recreatief sector	32.500
DC Terra	Verhuurcompensatie	32.000
Gemeente Groningen	Programma Make it in the north	15.000
International Welcome Center North	Wegwijs maken buitenlandse werknemers en studenten	13.165
Regio Assen OnStage	Kennismaking VMBO en PRO-leerlingen met bedrijfsleven	13.000
Nassau-Vincent	Verhuurcompensatie	5.000
Subtotaal programma 2. ONDERNEMEN, WERKEN & LEREN		1.147.675

Programma 3. STERKE & GEZONDE WIJKEN		
De Nieuwe Kolk	Podiumkunsten en bibliotheekwerk	9.312.552
St. Podium Zuidhaege	Podiumkunsten en cultuureducatie	1.360.800
ICO Stichting Centr v Kunst & Cultuur	Cultuureducatie en - participatie	946.533
St Assen Sportstad	Ter bevordering van sport in Assen	579.228
Vaart Welzijn	Versterking buurtteams	350.000
Drents Museum	Cultuurparticipatie en cultuurhistorie	279.000
Vaart in Assen	SLA gelden/ organisatiekosten/ Out of pocket gelden	245.000
Wijkvereniging Marsdijk- De Dissel	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	244.820
St. Garage TDI	Jeugdtheater en theateropleiding	223.385
Wijkcentrum De Componist	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	208.678
St Wijkcentrum Peelo - Markehuus	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	181.221
Het Drents Landschap	Subsidieregeling Bos en Natuurterreinen en Duurzaamheids-centrum Assen	160.000
St. Kunstpodium Campis	Podium beeldende kunst	158.909
STILA - Wijkfonds	Vrijwilligers initiatieven subsidiëren	156.796
St. Wielercentrum Assen	Exploitatiebijdrage/ beheer- en onderhoud	125.000

Partij	Doel / activiteit	2027
Jongerencentrum	Huur Jongerencentrum de Kluis	112.000
St. Present	Inzet vrijwilligersgroepen	86.791
Landschapsbeheer Drenthe	Streekbeheer	71.647
St. Bevrijdingsfestival Drenthe	Organisatie festival	65.000
St. Assen FM	Lokale journalistiek	58.097
Provincie Groningen	Bijdrage NOC We the North Cultuurprogramma	55.000
St. AXIS	Festival Art of Wonder jeugdtheaterfestival	51.950
St Sinterklaasintochten Assen	Sinterklaasintoct	50.500
Stichting AssenRuns	Loop evenementenkalender	49.500
Humanitas	Ondersteuning vrijwilligers	48.316
Wijkgebouw De Schulp	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	44.011
St. Festival Vrouwenfilms	Organisatie filmfestival en filmeducatie	41.200
Aqua '68	Badhuurcompensatie	30.000
Slachtofferhulp Noord-Nederland	Slachtofferhulp	29.049
St. Vlucht Voorwaarts	Integratie vluchtelingen	28.000
St. Kunst aan de Vaart	Beeldende kunst	25.982
St. Assen voor Assen	Bevorderen maatschappelijk betrokken ondernemen	25.000
Bigband Want 2 Swing	Cultuureducatie	16.817
Sport Drenthe	Drenthe Beweegt en Sportgala Drenthe	15.684
COC Drenthe-Groningen	Uitvoering activiteiten LHBTI	15.500
Bluesstichting Assen	Organisatie bluesfestival	15.000
Asser Historische Vereniging	Cultuurhistorie en erfgoed	10.316
St Hospice Noord en Midden Drenthe	Bijdrage hospice	10.000
St. Asser Regenboog Alliantie	Regenboog symposium	10.000
St. Popwaarts	Popronde	8.288
Muziekkamer Assen	Kunstmuziek	6.630
St SOW Ondersteuning Wielersport	European Cycling Tour	6.000
Drents Schildersgenootschap	Beeldende kunst	5.304
De Watervrienden Assen	Badhuurcompensatie	4.000
St Team Assen Sportakkoord	Beklimming Alpe D'Huez KWF	3.500
St. Landgoed Valkenstijn	Beheer Landgoed Valkenstijn	2.500
SIW Internationale Vrijwilligersprojecten	Vrijwilligersproject State Forestry Ballo	1.500
De Zonnereep	Onderhoud en keuring speeltoestellen	1.200
BNMO Noord Nederland	Ondersteuning ex-geüniformeerden in Assen	750
Subtotaal Programma 3. STERKE & GEZONDE WIJKEN		15.536.954

Programma 4. SAMENLEVEN & OMZIEN		
Leger des Heils	Maatschappelijke opvang	1.856.671
St. Verslavingszorg Noord-Nederland	Hulpverlening en preventie	1.360.368
Leger des Heils	Kortdurende opvang	771.751
Werkpro	Dagbesteding Havenkade en inloopfunctie Kommarin	759.749

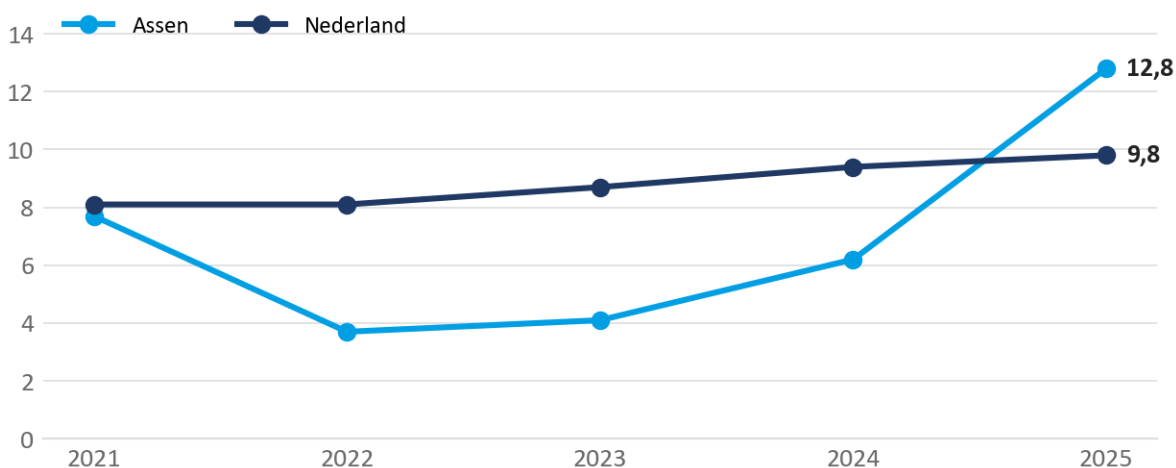
Partij	Doel / activiteit	2027
St. Leergeld Noord-Drenthe	Ondersteunen gezinnen en coördinatie kindpakket	429.263
Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe	Tegemoetkoming contributie/ lesgeld	410.119
GGZ Drenthe	Inzet OGGZ-hulpverleners	400.546
St. Mynds	Activering mensen met dementie en ontzorgen mantelzorg	90.322
St. Jeugdeducatiefonds	Vergroten ontwikkelingskansen kinderen in armoede	84.000
St. Voedselbank	Bijdrage huisvestingskosten	66.800
Actium	Seniorenmakelaar	20.000
Humanitas	Kindervakantieweken Assen	17.270
St Armoedefonds	Aanpak menstruatiearmoede	16.050
St Urgente Noden	Noodhulp aan inwoners	12.738
St Diaconale Schuldhulp Assen	Schuldhulpmaatje	10.000
St. Zelfhelp	Buitenveldert Zelfhelpgroep	8.203
St. Plek	Kledingbank Assen	7.500
St Wij ruilen en geven weg	Ondersteuning inwoners die buiten regelingen vallen	7.350
St Weekendje Weg	Deelname Weekje Weg	6.950
Speel-o-theek Speul'nderwies	Uitlenen en onderhouden van speelgoed	3.979
Subtotaal Programma 4. SAMENLEVEN & OMZIEN		6.339.629
Totaal begrotingssubsidies 2027		23.297.403

Bijlage 4. Indicatoren

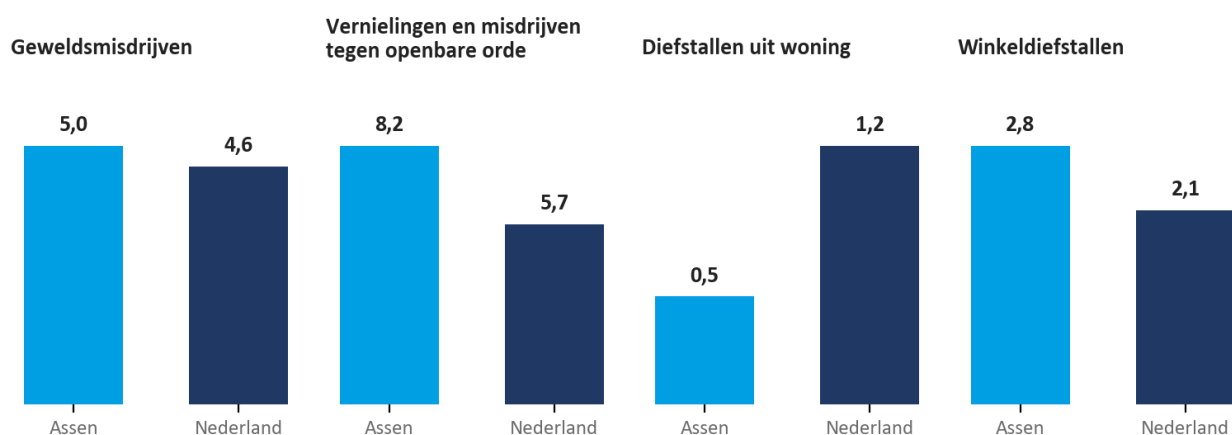
Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen gemeenten een uniforme basisset beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag. De indicatoren zijn hieronder ingedeeld naar de programma's van de programmabegroting van Assen, met de meest recente waarden voor Assen afgezet tegen het landelijk gemiddelde.

Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Programma 0. Besturen & Verbinden					
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	12,8	9,8	Halt	2025
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	5,0	4,6	CBS	2025
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	8,2	5,7	CBS	2025
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	0,5	1,2	CBS	2025
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2,8	2,1	CBS	2025

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren, 2021-2025

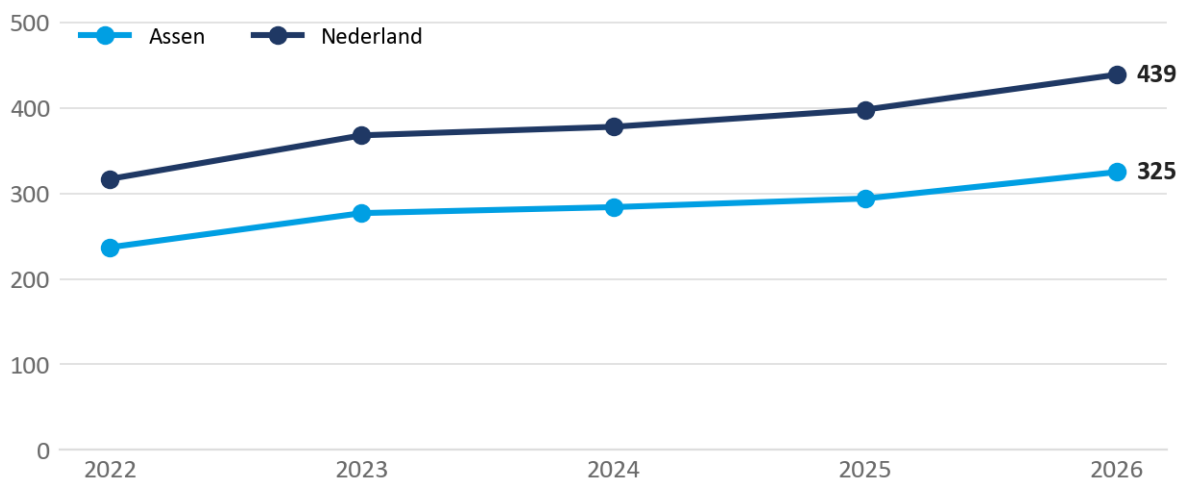
Misdrijven 2025 (per 1.000 inwoners)

Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Programma 1. Wonen & Leven					
Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	325	439	CBS	2026

Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	9,3	8,4	BAG/ABF	2024
Demografische druk	%	75,9	71,3	CBS - ABF	2026
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	920	993	COELO	2026
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	995	1.089	COELO	2026

Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000), 2022-2026

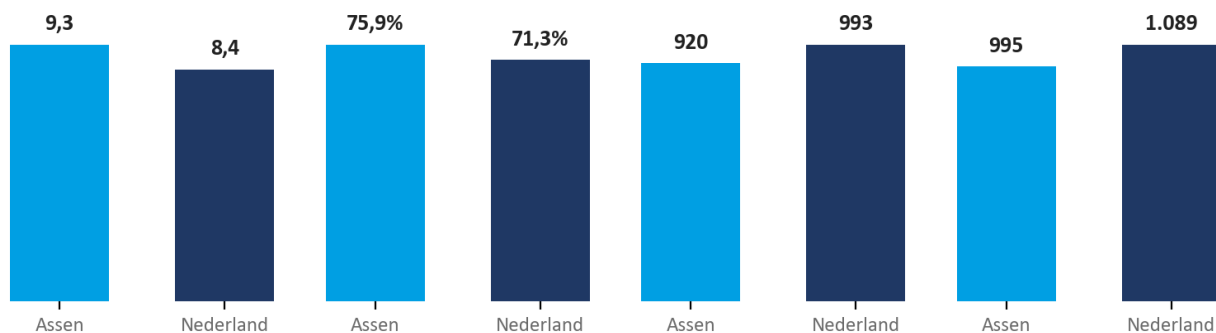
Wonen en woonlasten

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (2024)

Demografische druk (2026)

Woonlasten éénpersoonshuishouden (2026)

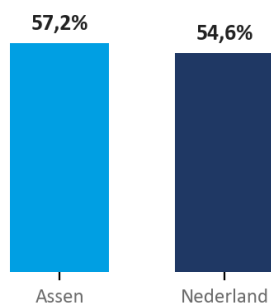
Woonlasten meerpersoonshuishouden (2026)

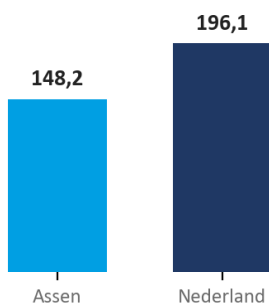
Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Programma 2. Ondernemen, Werken & Leren					
Func tiemenging	%	57,2	54,6	Meerdere bronnen	2025
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64 jr	148,2	196,1	LISA	2025
Banen	per 1.000 inw. 15-64 jr	1.001,6	858,8	Meerdere bronnen	2025
Netto arbeidsparticipatie	%	71,7	73,2	CBS	2025
Werkloze jongeren	%	4	2	CBS	2024
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw. 15-64 jr	412,7	217,8	CBS	2025
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	4,8	7,4	DUO/Ingrado	2025
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	31,9	27,7	DUO/Ingrado	2025
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	%	2,7	2,3	DUO/Ingrado	2025

Economie en arbeidsmarkt

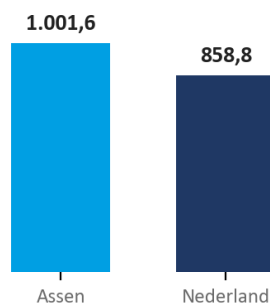
Func tiemenging
(2025)

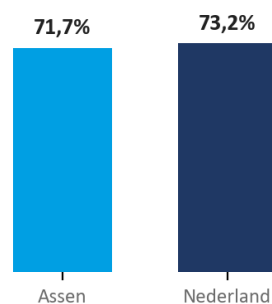
Vestigingen per 1.000
inw. 15-64 jr (2025)

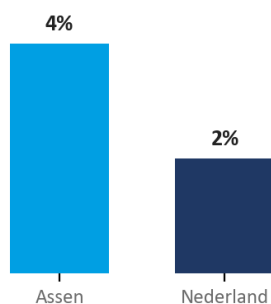
Banen per 1.000
inw. 15-64 jr (2025)

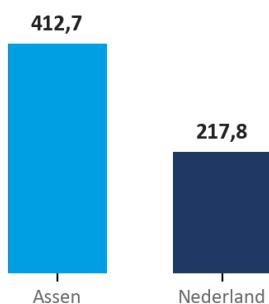
Netto arbeids-
participatie (2025)

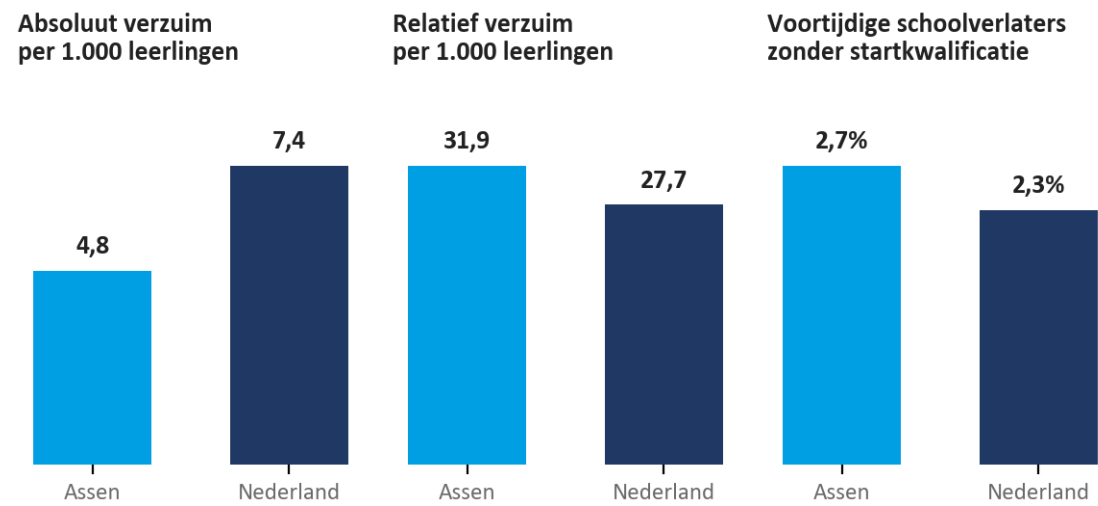
Werkloze jongeren
(2024)

Re-integratievoorz. per
10.000 inw. 15-64 jr (2025)

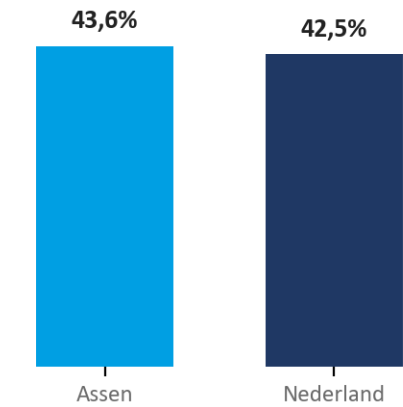
Onderwijs (2025)

Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Programma 3. Sterke & Gezonde Wijken					
Niet-sporters	%	43,6	42,5	Gezondheidsmonitor	2024

Sport

Niet-sporters (2024)

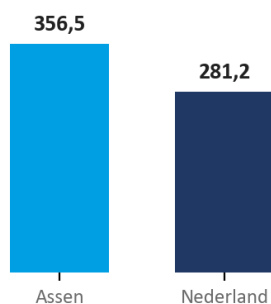

Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Programma 4. Samenleven & Omzien					
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	356,5	281,2	CBS	2025
Kinderen in uitkeringsgezin	%	7	6	CBS	2024
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	16,7	13,7	CBS	2025
Jongeren met jeugdbescherming	%	1,0	1,0	CBS	2025
Jongeren met jeugdreclassering	%	0,5	0,4	CBS	2025

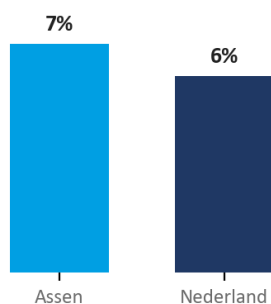
Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Jongeren met een delict voor de rechter	%	1	1	CBS	2023
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	890	720	CBS GMSD Wmo	2025

Inkomen, jeugd en zorg

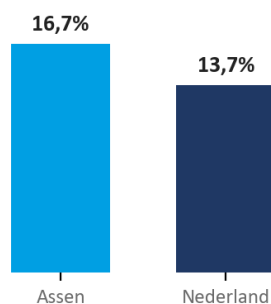
Bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (2025)

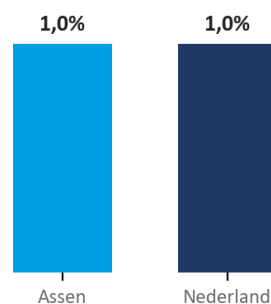
Kinderen in uitkeringsgezin (2024)

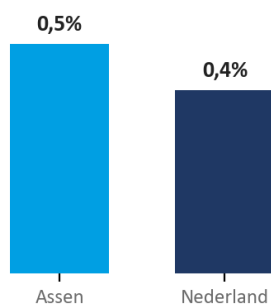
Jongeren met jeugdhulp (2025)

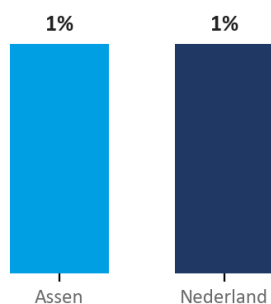
Jongeren met jeugdbescherming (2025)

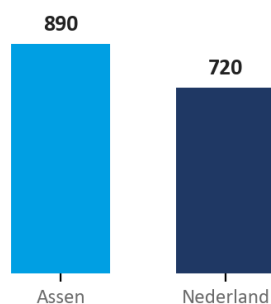
Jongeren met jeugd-reclassering (2025)

Jongeren met delict voor de rechter (2023)

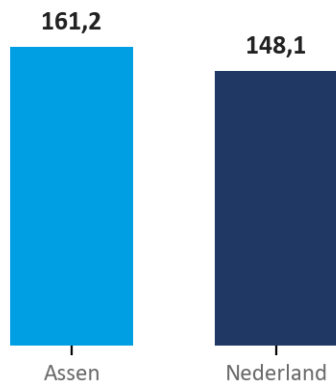
Wmo-maatwerk per 10.000 inwoners (2025)

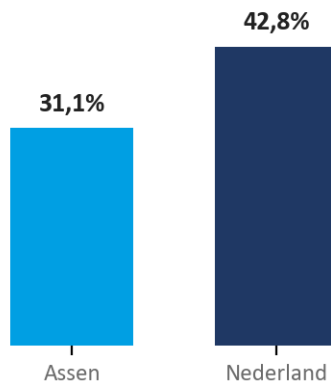
Indicator	Eenheid	Assen	Nederland	Bron	Jaar
Programma 5. Duurzame Stad					
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	161,2	148,1	CBS	2024
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	31,1	42,8	Klimaatmonitor	2024

Milieu en energie (2024)

Huishoudelijk restafval
kg per inwoner

Bekende hernieuwbare
elektriciteit

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl, export 11 september 2026. Het jaar in de tabel is het jaar waarop de waarde betrekking heeft.